
BOSTON PUBLIC LIBRARY
3 9999 09858 047 3

THE TRUSTEES OF THE
PUBLIC LIBRARY
LUX
OMNIUM
CIVIUM
MDCCCLII
MDCCC
LXXVIII
OF THE CITY OF
BOSTON
1852 1878

Jagtminnen från Skog och Slätt

af Gustaf Schröder.

Stockholm. Albert Bonniers förlag. Pris 3: 50.

JAGTMINNEN

FRÅN

SKOG OCH SLÄTT

AF

GUSTAF SCHRÖDER.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Obs. Författaren förbehåller sig sin rätt till öfversättning på främmande språk.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1891.

Innehåll.

I urskogen.

I egenskap af öfverinspektor för Ore elfs skogsbolag befann jag mig sista veckan i juli 1863 i Orsa kyrkoby i Dalarna. Alla arbeten voro afslutade, och jag var fri och ledig några månader. Hvad skulle jag företaga?

Derpå låg jag länge och grubblade, sedan jag lagt mig på qvällen. Min håg drog mig till skogarna och fjällen, men ännu var årstiden icke inne. Att resa till någon stad eller badort eller hem till Vermland var hvad jag hade att välja på, eller ock att slå mig ned i Mora några veckor. Att stanna här i Orsa kunde aldrig bli fråga om. I min strömbåt hade jag efter Oreelfven kommit till Orsa, och i båt skulle jag begifva mig af till Mora, så till vida hade jag bestämt mig.

På morgonen blef intet fjäsk. Jag sof till kl. 7, då mina karlar kommo in och frågade, om vi skulle begifva oss åstad. »Ja, rusta er, ät och bär ned våra saker!» Sedan jag klädt mig, gick jag ut på gården, der en karl kom och helsade på mig. Vi slogo hvarandra i hand, men jag kunde ej erinra mig hans namn. Att det var en finne från Vermland, det syntes tydligt af både drägt och anletsdrag, men hvem han var, kunde jag ej minnas. Troligen såg jag frågande ut, ty sedan han än en gång bortstrukit den långa luggen från pannan, utbrast han:

»Kors, jag menar Gustaf känner icke igen mig!» — »Jo, nu då du talar, Anders, känner jag dig nog, men icke trodde jag du och jag skulle träffas här så långt hemifrån.» — »Nej, det var icke att tänka; men då grannarna drogo ut på timmerkörning i höstas, följde jag med, efter jag har så stäldt hemma,

så jag kan vara borta, och nu skall ni ställa så, att jag och Lill-Anders, gossen min, få något arbete en två eller tre veckor.» — »Ja gerna, om jag blott hade något att göra åt dig, Anders; all timmerhandtering är slut nu och börjar icke förr än i höst igen; nu vet jag ingen råd.» — »Vi hafva Hvita blacken — ni mins honom nog — med oss, så vi kunna taga på oss odling eller någon annan körning.»

Nu fick jag en idé. »Jaså, du har Blacken med dig! Nå, hvad vilja ni förtjena per dag då?» — »Åh, få vi tre kronor så länge till något annat arbete kan fås, så äro vi nöjda.» — »Har du lust fara ut på fiske och jagt uppåt skogarna?» — »Med hvem då?» — »Med mig naturligtvis.» — »Ja, det var en sak det; vi följa hvart det bär.» — »Nå, möt mig då två dagar härefter i Våmhus hos mjölnar Beckström, så draga vi af till skogs!» — »Ja, vi ska nog passa tiden; vi resa dit i dag, och klöfsadel och don skall jag hafva i ordning, tills ni kommer.» — »Ja, och proviant för en tre veckor också,» tillade jag. — Derpå skildes vi. Jag rodde till Mora hotell, der jag hade mitt högkvarter och för öfrigt alla mina skogsdoningar.

Några veckors vistelse i skogarna, då man icke träffar bebygda platser, fordrar, att man är väl utrustad, helst om man skall både jaga och fiska. Denna gång tänkte jag icke medföra bytet till bygden, utan endast fiska och jaga för dagsbehofven. Men då det en del dagar slår fel både med det ena och det andra, måste man hafva någon hållbar proviant med, liksom tält, hängmatta och kokkärl. Allt sammanlagdt blef också en hel hög. Och packningen sedan, att få denna så litet skrymmande som möjligt och så hoplagd, att intet kunde skadas och de mest behöfliga sakerna voro lätt åtkomliga, det var hufvudbry nog, ehuru jag hade god erfarenhet. Fort gick det icke heller, och den bestämda tiden gick väl åt.

Endast min björnhund Jeppe medtogs, och för den saken led jag icke så litet hån af ett par af mina gamla jägtkamrater, som följde mig till båten. De kunde icke fatta, hur jag kunde vara nog enfaldig tro, att jag skulle kunna skjuta änder och annan fågel för en sådan der »murfvel», och så skrattade de och spådde, att jag nog icke skulle få något annat att lefva på än den medtagna rökta skinkan, och för

öfrigt vore ju hela färden en komplett galenskap. Att gifva sig ensam af till skogs, då jag hade ledigt och kunde resa just hvart jag ville uti den civiliserade verlden! — »Ja, res ni!» blef mitt svar, »och adjö!»

»Framåt gossar, raskt till Våmhus!» och så bar det af med ännu en viftning till kamraterna. Klockan var mellan fem och sex på eftermiddagen. Dagen hade varit varm, men var nu svalare, och ehuru ingen vind kändes, lifvade dock aftonsvalkan upp både humör och kropp. Landskap och omgifning bidrogo att stämma sinnet gladt. Jag sänder en afskedsnick till Vasamonumentet och det höga kyrktornet, och så svänger båten upp i elfven, som förenar Orsasjön med Siljan. Här skulle gäddraget ut. Det gick raskt, och lika raskt högg en 3 à 4 marks gädda. Hon kom ock hastigt upp i båten, der hon, under det jag utlade draget igen, stänkte vatten på Jeppe, som häraf blef stött och förfogade sig förut. Karlarne blefvo lifvade, och Vall-Jon sade: »Om nu B. vore här, skulle han nog se, att »fläskskinkan» bergar sig för en dag.»

Snart voro vi vid bron, der vi skulle draga båten öfver. Då kom en trilla rullande, och i den sutto mina vänner. De hade nu en tredje med sig. De hojtade och väsnades, tyckte det var synd om mig och hade derför kommit att tömma en afskedsbägare med mig, ty antagligen skulle jag på denna galna färd bli rifven af björnar, drunkna i någon bottenlös myr eller bli uppäten af myggen. Det var just sak samma hvilket, men ett afskedsglas skulle jag hafva! Kom i land! Ja, så gjorde jag, men stannade icke länge, ty dagen led. Väl ute på elfven igen, visade jag upp min gädda. Ja, det blef nog både den första och sista jag skulle få, spåddes mig; bäst jag vände om.

Ännu en gång adjö, och så satte vi af.

Vid vår ankomst till mötesplatsen var Anders vid sjöstranden jemte sonen och Blacken. Klöfven lades på Blackens rygg, och så traskade vi af med fäbodstället Blecket till mål. Dit kände jag vägen förut.

Anders var, som nämdt är, finne från Bjurberget i Vermland. Han hade under några vårar arbetat hos mig. Jag hade en vinter af honom köpt en holmad björn, hvilken vi

jagat tillsammans och då haft mycket roligt. Någon egentlig jägare var Anders ej, men af jägarslägt var han. Fadern hade varit ifrig björnskytt och blifvit illa åtgången af björnen. Om detta afskräckt Anders, eller om, som han förr sagt mig, arbetet vid hemmet ej lemnade honom någon tid öfver, kan jag ej säga; men Anders, ehuru god skogskarl, hade icke idkat jagt med något synnerligt intresse.

Emellertid gingo Anders och jag och pratade under den 2 mil långa vägen till vår första betesplats. Lill-Anders ledde Blacken, Jeppe sprang förut; de skötte sig sjelfva, så vi hade af dem intet besvär. Vägen var bred och jemn, och ehuru de höga träden borttogo en del af ljuset, sågo vi dock så pass, att marschen kunde gå raskt nog. För Anders' räkning hade jag medtagit min Morgenroths-studsare och för pojken min långa lodbössa. Sjelf begagnade jag detta år en bakladdare. Denna gaf Anders en hel del funderingar. Han tyckte nog den var förunderligt bra, men var ej säker på att hon skulle hålla, och för kula var hon allt för vek.

Bäst vi nu gingo frågade han mig, hvart det egentligen skulle bära af med oss. Ja, derom kunde jag ej gifva annat besked, än att vi skulle uppsöka ett par elfvar, Rymån och Rotån, der jag hört det skulle finnas godt om laxöring och stora skogar, der yxan aldrig gjort någon åverkan, och som de lågo flere mil från bygden, skulle der vara godt om vildt. — »Ja, det skall bli roligt komma dit och se oss omkring; det fins nog grofskog (= timmerskog) der, och jag förstår nog ni ämnar köpa den, om eljes elfvarna duga att flotta uti.» Anders var slugare än jag trott honom om. — »Kan nog hända, Anders; men snart borde vi vara framme; vi ha marscherat fyra timmar; jag tror det är långa två mil till Blecket.» Och så var det; det gick ännu en half timme åt, innan vi hunno fram, och just då kom solen upp.

Bleckets fäbodställe var den tiden proportionsvis stort mot de fäbodar vi voro vana att se i Vermlands skogar. Der funnos en hel mängd säterstugor, men ännu voro kullorna qvar i sina bäddar. Medan karlarne aflyfte klöfven, gick jag och bultade på den närmaste stugan. Jag fick genast svar med en fråga, hvad det var för folk som var ute och färdades? Jag svarade, att vi vore vermlänningar, som ville

köpa oss mjölk och foder för vår häst. Derpå blef intet svar. Jag väntade en lång stund, så bultade jag igen, men denna gång kom ingen fråga. Jag upprepade min anhållan om mjölk och foder, men sedan jag väntat länge nog utan att ha fått svar, måste jag gå ned till Anders och göra reda för hvad som inträffat. »Ja, det är likt kullorna,» sade han; »de äro rädda för vermlänningarna.» — »Hvarför så?» — »Ja, det vet jag icke, men så är det.» — »Du får fresta nu, du Anders; gå längre upp i valln och hör efter!»

Anders var borta en lång stund, men då han återvände, hade han en gammal dalkarl med sig. Vänlig var denne ingalunda, dock lofvade han oss få köpa litet gräs, om vi ville vänta tills han slagit. Ja, det ville vi. Under tiden kokade vi kaffe och åto frukost, och så kom gubben med en helt liten knippa gräs. Jag tillsporde honom om vägen till Moraprostens fäbodställe, som jag af kartan såg låg ungefär en mil mot nordost. Till svar derpå fick jag: »hvarför spörjer du derom, då du är på vägen; nog lärer du finna den utan att fråga mej.» Derpå begärde han få »rätt för gräset». Med »rätt» menades betalning, och ehuru ordet stack mig, då det ju alltid förutsätter, att man vill eller brukar göra orätt, gaf jag honom 50 öre för gräsknippan, hvarpå gubben, utan att taga afsked, aflägsnade sig. Jag ropade och frågade, om han tyckte betalningen vara för liten, men fick intet svar, hvarpå Anders sade: »Låt oss gå.» Jag hade någon erfarenhet af dalfolkets lynne och fäste mig ej dervid, men Anders var ordentligt stött. Han var van att bemöta främlingar på helt annat och mycket angenämare sätt.

Vår plan hade eljes varit att hvila längre här, men nu fortsatte vi och voro snart inne i en verklig urskog. Der stod fura vid fura så tätt, att man ofta kunde famna mellan stammarna. Vi befunno oss nu inom Mora socken och på hemmanet Östnors mark. På sidan af vägstrecket vi följde lågo fallna jätteträd, der mossan växte tjock på de uråldriga stammarna och en och annan linnæa, trots årstiden, slingrade sig upp. På glesare ställen stodo blåbären mogna på höga rotqvistar, under det lingonklasarna hängde halfröda från tusenåriga stubbar. Luften här var sval och skuggan behaglig att vandra uti; också togo vi ut stegen för att hinna Bösjö,

innan solen kom ännu högre. Vid sextiden hunno vi dit, och der bemöttes vi vänligt, fingo köpa hvad vi behöfde för både oss och våra fyrbenta vänner och sofvo sedan till på eftermiddagen. Den 3 mil långa nattmarschen gjorde hvilan behöflig.

Då detta sannolikt var det sista fäbodstället der vi träffade menniskor, försågo vi oss med litet kaffegrädde och tågade sedan af vid 6-tiden. Nu följde vi en stig som gick till Dalens fäbodställe; äfven här träffade vi kullor, som ännu icke återvändt till bygden. De voro till en början rädda för oss, men sedan jag sagt dem mitt namn, blefvo de med ens vänliga, emedan en af dem var dotter till en karl, som kände och hört talas om mig. Af kullorna fingo vi upplysning om vägen till Rymån, som icke var långt aflägsen. Då vi drogo åstad, följde de oss till Dyverån, hvilken vi vadade öfver, och sedan, sade de, hade vi blott att en half timme följa denna, så skulle vi anträffa Rymån.

Sedan vi tagit farväl af våra vänliga kullor, befunno vi oss snart på en ljungbevuxen mo, der Jeppe uppjagade en stor kull orrar och strax gaf skall, men orrarna voro för små, hvarför Jeppe strax återkallades. Då vi hunno Rymån, beslöto vi stanna der för att fiska. Här fans öfverflöd på bete för Blacken och äfven en bra tältplats på en liten sandbank, som vårfloden uppkastat. Der slogo vi oss ned, klöfven aflyftes, och hästen gafs frihet, d. v. s. sådan Anders vågade bestå honom, ty framfötterna sammanbundos med vidjor eller så att han icke kunde gå på annat sätt än att lyfta båda frambenen på en gång. På detta sätt kunde han visserligen komma fram i den mån han afbetade gräset, men att rymma gick ej för sig; alltså kunde vi vara lugna, helst Anders framletade en högljudande skälla och band den om hans hals. Då det nu var första gången på resan tältet uppsattes, måste jag vara behjelplig dermed, så det blef sent nog, innan jag blef färdig att fiska. Vi kommo öfverens om, att karlarne skulle på hvar sin sida om elfven fiska nedåt. Jag gick några tusen alnar uppför elfven och skulle fiska till tältplatsen. Jeppe fick nu, liksom under hela resan, vakta tältet.

Det var ondt om några fiskplatser som sågo bra ut. Flodens fall var jemt nog, och vattnet strök fram med jemn

fart öfver den med små kullerstenar öfversållade bottnen. Jag kom under mitt sökande allt längre och längre bort. Slutligen träffade jag ett ställe som såg bra ut; der föll vattnet genom en liten fors mellan större stenar, och här försökte jag. Ja, det gick bra: en liten forell af en 7 à 8 tums längd fick jag hastigt upp och strax derpå en till, och så fortgick det forsen utför. Jag hade ingen fiskkorg eller kasse, utan blott ett snöre med en 3 à 4 tums lång pinne i hvarje ända. Härpå uppträddes fiskarna. Snöret var ej heller långt, cirka 12 à 14 tum, och nu var det fullt. Jag hade mitt fulla behof för morgondagen, hvarför jag slutade fiska, tog isär mitt spö och återvände nedåt elfven. Det var nu ungefär midnatt. Jag följde en liten omärklig stig en bit från vattnet. Utkommen på en liten öppen fläck, der det växte några löfbuskar och ymnigt med gräs, fann jag en temligen stor sten, som passade att hvila på, hvarför jag slog mig ned på den.

Befinner man sig, som jag nu, en lugn sommarnatt i en nordisk urskog, milslångt från menniskoboningar, erfar väl något hvar en egendomlig känsla af ensamhet. Halfskymningen, den djupa tystnaden, de obestämda formerna af föremål som man bestämdt vet hvad de äro, men som i den dunkla belysningen antaga helt andra gestalter, — medverka alla härtill. En helt vanlig buske liknar ett i en fotsid drägt klädt fruntimmer, ett par nakna, torra qvistar längre bort bilda ett par präktiga armar, och ett hängande getingbo, en svamp eller en knippa marqvistar ett ypperligt hufvud, en lummig löfqvist en hatt eller ett hufvudkläde eller hvad det nu för en osäker och orolig blick liknar. Andra föremål, såsom stubbar, stenar, slagskuggor, gulnade löf, trädstammar, vindfällen och andra ting antaga de mest sagolika figurer, som en öfverretad inbillning finner för godt att forma dem till.

Der stå lifslefvande våra förfäders skogsfruar, tomtar, dvärgar, jättar och troll, hu! Är så den blanka månen med en sådan natt, ja, då lefva och röra sig figurerna med den säflighet och ljudlöshet, den förmåga att försvinna eller upplösas, hvarom sagan täljer. Tystnaden, tanken att allting under natten sofver, allt är stilla, medvetandet om att man är ensam, tröttheten efter en ansträngande dagsmarsch, hvilans ljufhet, de domnade kropps- och själskrafterna och den

trolska omgifningen — allt detta är sagans moder. Det finnes bland vår allmoge hjernor, der inbillningen är så stark, att ingen kan rubba deras tro, att hvad de under en natt i skogen inbillat sig är *sanning.*

Men hur är det egentligen med tystnaden och hvilan under natten här i storskogen? Ja, allmänna tanken är, att allt hvilar, allt sofver. Det ena sjelfbedrägeriet är just lika godt som det andra. Se och döm! Slå dig ned en lugn och vacker sommarnatt i skogen på en liten öppning vid en af djuren upptrampad stig, se hurudan hvilan är, men sitt stilla, stilla som den mossbelupna stenen du sitter på! Snart har du sällskap och ett sjungande sällskap af ett eller annat hundrade mygg. De trefva och trefva med sitt långa sugrör, tills du snart känner dem ränna in detta i någon por och suga ditt blod. Känslan är bekant, men sitt stilla ändå! Du tror dig ensam på stenen. Jo, det skall du se; der får du ett sällskap tigare: det är bruna och svarta myror. De springa qvickt och undersöka hela din person: stöflar, byxor och så uppför. Det ser ut som de bruna myrorna, när de träffas, säga till hvarandra: »hvad kan detta vara för ett fält vi råkat på? Det skall grundligt studeras. Men ser du, der kommer en svart stackare, den får ej vara med.» Och så rusa de på den stackaren, som snart visar föga tecken till lif. Så säger den ena till den andra: »gå du hem med den,» och så hjelpas de åt att få den på ryggen på den som skall gå hem till stacken, och genast är den andra i färd med sin upptäcktsresa. In i armen på dig och upp efter den! Här var skinnet fint, det måste hon bita i, och det så du hoppar till!

Sitt blott stilla, låtsa om ingenting! Hopp, der sitter en besynnerlig figur på ditt knä; hvad är det för en gråklädd gynnare, och så långa horn han har! Det är ju en gammal bekant, det är »timmermannen». Han ser helt förvånad ut, sträcker upp sina långa horn, så lägger han ned dem och trefvar åt alla sidor, så ser han upp och säger: »det var en förunderligt rar liten kulle det här, slät, fin och varm; här var för innerligt trefligt.» Så slår han en bugt på sig och gnider sina sköldar mot hvarandra så att det gnisslar: det är hans kärlekssång. Den ljuder kanske föga behaglig i dina öron, och märker han det, försöker han med ett knäppande

tick, tick! Det är vackrare, ty med ens kommer en timmerman till. De ha ett förvånande äktenskapstycke, och det skall vara lyckligt det, ty den sistkomna är antingen fru Timmerman eller också blir hon det genast.

Men hvarför ryckte du till? Åh, jag förstår, »gråmunken» gaf dig ett nyp och tog en mun blod från din böjda nacke. Det gör ingenting, det var blott i förbifarten, men herrskapet Timmerman blifva oroliga. De märka, att marken skälfver under dem, och se, nu lyfta de helt säfligt på sina sköldar, resa sig, utbreda vingarna, och så adjö på en stund! Men du hör ett brummande strax invid dig och kluns, der ligger en tordyfvel på den lilla gångstigen. Han är snart på benen, nickar och säger till dig: »ursäkta, jag har ett möte här borta vid vägkröken; jag har icke tillfälle till konversation just nu, men ser du någon bekant, så helsa från stallmästar von Dyvel!»

Så förnimmer du ett sakta fladdrande ljud, och på din arm sitter fröken Trollslända. Hon hakar sig fast vid din arm, fast som en bodfröken vid unga hökarens arm, och utbrister: »Stallmästar von Dyvel! Det låter något det! En stallmästare, som aldrig suttit till häst en enda gång i sitt lif och aldrig legat i säng, utan flyger omkring öfver allt hvar natt! Jo, det är just en skön stallmästare, och dertill bär han mina färger, den slyngeln!» Så slår hon en bugt på sin långa lekamen och hviskar: »Adieu mon ami!» Jag far att sätta mig på min gröna sidensoffa derute i vassen; jag måste hemta mig en stund, ty i solgången skall jag på bal. Åh, så roligt! Direktör von Trast anför musiken, och en sådan belysning se'n! Adieu, adieu!»

Stackars trollslända, till din sidensoffa kom du icke, ty under vägen upphans du af den trollpackan spinnkäringen (nattskäran), och i hennes ohyggliga, hårklädda gap försvann du för alltid. Af allmogen är du icke älskad, icke ens välkänd, hvarför vet jag icke, men Djefvulens betsman kallas du. Vacker är du dock; mig har du gjort mer nytta än skada, och mången kinkig laxöring har du skaffat mig, då jag, obarmhertigt nog, dödat och satt dig på min metkrok.

Men hvad är det för ett knyte som kommer tassande vid vägkröken? Ditt spetsiga tryne och den hvita och svarta

indiantatueringen derpå förråda dig, gräfsvin. Du ser oskyldig nog ut, der du kommer smygande, men se på herr stallmästaren, han känner dig, han! Se hur han reser sig, öppnar vingsköldarna och skall ut med vingarna; men då hör du honom, och qvick som tanken kniper du honom och krossar hans glänsande skal helt nödtorftigt. Han slinker snart ned genom din alltid tomma strupe; men rädd blef du med detsamma, din spetsiga nos fick väder af den som sitter på stenen, och genast blir du än mer lågbent, och i ett huj försvinner du på sidan om vägen.

Det rasslar till litet i gräset på den öppna platsen, och der står »Den röde» sjelf med sin yfviga svans och en harunge i munnen. Nu spritter du upp och ger till ett härskri, ty ingen kan se den röde röfvaren och sitta stilla. Och med en helt annan tanke om nattens stillhet vänder du om hem. I skogen är aldrig dödt och stilla, och nattens djur äro fullt ut lika flitiga som dagens. Kampen för tillvaron ger ingen ro, och den tysta, ljudlösa striden under natten är ej mindre grym och fruktansvärd än striden i solljuset.

Från min hviloplats denna afton eller natt åskådade jag en strid, som föregår hvarje natt. Jag fick nemligen se tre stycken uttrar, som kommo simmande utför elfven och allt emellanåt döko upp med en sprattlande forell i munnen. Det var mor och barn. Länge visade de sig icke, dock alldeles tillräckligt för att jag, i fall bössan varit med, hunnit skjuta dem. Nu fingo de, utan att jag gaf mig tillkänna, i ro passera, hvarefter jag gick hem till tältet.

På vägen träffade jag Blacken. Han var nu mätt och tillkännagaf sin belåtenhet genom att åtfölja mig så godt hans fängslade ben tilläto, och som vi blott hade en kort bit till tältet, brydde jag mig ej om att befria honom från bojorna. Ut på sandbanken fick Blacken ej komma. När han försökte det, blef det lif i det svarta bylte, som låg vid tältet: det var Jeppe, som var obillig nog att icke unna Blacken slå sig ned på den rena, fina sanden. Godmodig som en äkta finnkamp är, nöjde han sig med att stanna mellan ett par lummiga videbuskar, och der stod han då jag kröp in i tältet.

Ehuru solen nu förgyllde bergtopparna, voro mina följeslagare icke återkomna. Jag väntade icke på dem, utan kröp

upp i hängmattan inne i tältet. Men länge härdade jag icke ut med myggkonserten. Jag måste upp och tända några nypor krut, och då röken deraf fyllde tältet, tystnade sången och jag fick somna och sofva länge, ty klockan var 9 då jag vaknade och kom till klart medvetande om hvar jag var. Det var kokhett i tältet, och på golfvet lågo mina följeslagare och sofvo. Deras ansigten voro betäckta af blodfyllda myggor, men det var lika godt: deras bröst häfdes lugnt och stilla, som hade det aldrig funnits myggor till.

Jag nändes ej väcka dem, men hungrig var jag. Blacken åtog sig väckningen, i det han nu kom hem från morgonbetet och bullrade hårdt med skällan. Anders den äldre vaknade, satte sig raskt upp, i det han slog båda händerna för ansigtet och skubbade upp och ned, dervid söndersmulande otaliga myggor, så att hela ansigtet blef nedsöladt af blod och krossade myggkroppar. Han såg på mig, och då jag skrattande sade honom, hur han såg ut, tog han upp sin tobaksdosa, i hvilken det fans spegel, och då han såg i den, utbrast äfven han i ett gladt skratt. Han uttalade sin undran öfver hvad »åten» (myggorna) hade att göra »här i väla».

Ja, derom kunde jag intet upplysa, men ville veta huru deras fiske gått. »Dåligt; vi ha icke fått mer vi båda än 'ne'. Här är bara slakström nedanför, och litet vatten är i elfven, så här lönar icke mödan vara qvar längre. Vi få flytta till Rotelfven; det är ej långt dit.» Det var jag med om. Efter detta beslut stego vi upp, lagade oss frukost af våra foreller, nedtogo tältet och packade ihop. Hela vårt fiske gick åt till frukosten, ty Jeppe var denna dag mer än matfrisk och vi icke mindre.

Blacken var också villig att lemna denna myggfulla dal. Det blef dock arbetsamt för honom och karlarne, emedan vägen var stenig och skogen tät. Detta fick jag veta senare, ty Jeppe och jag följde elfstränderna, och der dessa voro besvärliga vadade vi i det grunda vattnet.

Efter ett par timmar anträffade jag några stora, magra ängar, hvarigenom ån flöt lugnt fram; der borde finnas änder och beckasiner. Jeppe fick kopplet på, och så gick jag skjutfärdig efter stranden. Det gick dock om en god stund innan en kull kvickor lyfte, men på så långt håll, att jag ej hann

skjuta mer än en. Då skottet dånade, lyfte flere änder längre ned. Alla flögo mot vester, men inga kommo tillbaka. Det syntes lika sig till en dålig jagt, och så blef det ock. Jag gick genom ängen ända fram till Rotelfven utan att påträffa något vildt, som kunde användas till middag.

Vid framkomsten till Rotelfven befans denna vara både djup och bred samt flyta lugnt och stilla. Platsen der jag stod var vacker, med temligen stor utsigt. Huru långt mina följeslagare hunnit, visste jag icke, men att de voro efter mig var gifvet, och för att sammanträffa med dem återvände jag uppefter Rymån. Jag fick snart se Lill-Anders komma gnoende. Då han såg mig komma emot sig, stannade han och ropade på sitt språk: »Tolle tanne!» hvilket betydde: kom hit! Jag frågade hvad han ville. »Jo, här uppe vid bron ha vi träffat folk, och far vill ni skall komma till honom.» Vid bron träffade jag Anders och ett par karlar från Klittens by i Elfdalen. De voro far och son och utan tvifvel af tattarslägt.

Med Anders hade de språkat länge och afrådt oss att följa Rotelfven med hästen, emedan der vore mycket svår och oländig mark. Det vore bättre att följa vägen från bron der vi stodo till Svartbergs fäbodar och derifrån följa en stig till Rälldalen. Der skulle vi träffa goda jagt- och fiskställen både vid Räll- och Rotelfvarna, och dessutom alldeles utmärkt fiske vid Rottnasjöarna inom Herjedalen. Färdades vi hela natten, skulle vi vara i Rälldalen frampå morgonen, och den låg så högt, att vi der kunde se vidt omkring oss.

Nå ja, det ena förslaget kunde vara så godt som det andra, hvarför vi beslöto följa karlarnes råd, och då vi hade samma väg en bit, sattes tåget i gång.

Att börja med språkade vi om marken vi hade att färdas öfver, men snart dog samtalet ut. Skogsbon föredrager att tiga under marscher, så gjorde ock vi. Elfdalskarlarne voro på väg till en sloga, der de skulle berga hö för vinterbehofven, och vid sin aftagsväg stannade de. Jag föreslog, att vi skulle rasta och bjuda vårt sällskap på kaffe. Medan detta tillagades, satte de sig att äta, och jag kom då i tillfälle att se, hvaraf deras matsäck bestod för en veckas tid. Der var några tunnbrödskakor, en påse mjöl, en dito salt samt en ask,

innehållande hälften smör och hälften mesost, och en annan sådan med ett tjog salta strömmingar: det var allt. Jag frågade dem, hur de med denna ringa qvantitet föda kunde reda sig, som de sagt, en veckas tid. »Vi få väl lof,» sade de; »men vi få nog fisk till hjelp.» — »Men om ni ingen fisk få, hur går det då?» — »Åhjo, nog få vi, om icke Gud vill annat.» Jag såg på Anders och han på mig. Så gick han bort och skar af en bit af sitt amerikanska fläsk och gaf dem, sägande dem, att det vore bäst taga det säkra för det osäkra; blir det åskväder, är ej så säkert med fisket.

Karlarne togo emot gåfvan, utan att det syntes särdeles glädja dem, och sade: »icke skola vi taga något från eder; ni kunna behöfva det sjelfva; vi hafva ej så långt hem som ni.» — »Nej, nej!» sade Anders; »men det är icke alltid vi finnar heller hafva något hemma den här årstiden.» Nu spred sig ett godt leende öfver den arme elfdalskarlens anlete, och han utbrast: »der sade du ett sanningens ord; men det är så, att hos den fattige skall den fattige söka hjelp, och tack skall ni hafva för godt möte!» — »Ja, tack sjelf för godt råd, farväl!»

Då vi gått en stund, förtrodde mig Anders att han hört, att det var just ej så rart att bo i Elfdalen; der var frostländt och ondt om arbete; det syntes nog på »fortje» (folket): de voro »arma» (magra) alla elfdalingar han sett, och detsamma hade äfven jag observerat.

Solen var nu vid skogstopparna, så det blef svalare och lätt att gå, och efter ett par timmar voro vi vid den af elfdalingarne omnämda fäbodvallen. Vi hade nästan hela tiden vandrat genom en vacker, ehuru dyster furuskog, så det piggade upp oss litet, då vi kommo dit och möttes af ljus och doftet af moget gräs. Blacken gnäggade belåtet, hvarför vi beslöto taga ett fång af gräset, och det var snart gjordt, då vi alla tre hjelptes åt. Jag lindade in ett par slantar i ett papper, Anders klöf en sticka, deruti insattes papperet med slantarna, och så instacks stickan mellan de spruckna bräderna i dörren. Det var ingen fara för att icke slantarna skulle komma i rätta händer.

Det blef outhärdligt att stå och se på hur Blacken mumsade gräs, hvarför jag, sedan Anders och jag blifvit ense

om hvilket väderstreck vi borde följa, gick före. Ingen af oss skulle förlora kosan, om också vägen blefve osynlig, och jag hade icke gått framåt en halftimme innan detta inträffade. Jag befann mig då på en temligen gles ås, bevuxen med tallar. Den var jemn mot öster, men sluttade åt vester, och der lutningen slutade framflöt Rotelfven. Det var icke gerna möjligt att råka vilse, om jag fortfarande höll mig uppe på åsen, men der var temligen besvärligt att komma fram, ty ljungen växte hög, och alltemellanåt skars åsen af bäckdalar, der vindfällen och grofva stenar icke heller saknades. Icke förty knogade jag på. Jeppe gjorde sina krokar omkring mig, men fann ingenting som han ville jaga.

Så kommo vi till kanten af en stor myr, som hade sitt aflopp i en både bred och djup bäckdal. Jag satte mig en stund, emedan den oländiga marken gjort mig varm, och som jag satt och undrade, hur långt jag kunde ha qvar till Rälldalen, fick jag höra ett ursinnigt skall af Jeppe, och samtidigt ett par häftigt utstötta pustanden och ett kort rytande. Det var välbekant, och med långa skutt sprang jag ditåt i förhoppning att få skjuta björnen, ty en sådan var det, innan han tog till galoppen. Jag hann ock så nära, att jag såg, hur buskarna böjdes undan, då han flydde. Utför berget och nedåt Rotelfven bar det med björnen, Jeppe och mig, men ehuru jag hade lutande mark och, för att vara i urskogen, litet vindfällen, blef jag efter och långt efter, ty det bar af i rät linie. Då jag så löpt ungefär en half fjerdingsväg, måste jag stanna för att hemta andan, och nu hörde jag bruset från elfven, dit jag också begaf mig. Knappast märkbart hördes nu Jeppes skall uppåt den på andra sidan elfven liggande höjden, och öfver elfven kunde jag icke komma så hastigt.

Det var slutet på den lofvande jagten för min del. Litet harmsen var jag allt, men då intet var att göra vid saken, måste jag lugna mig. Men förargligare var, att forellerna hoppade friskt ute vid strömkanten, och mitt metspö hade Lill-Anders. Emellertid kunde jag icke stanna der jag var, ty vattnets brus förtog ljudet af Jeppes skall. Jag måste återvända uppåt höjden för att lyssna efter drefvet, ty björnen kunde möjligen vända åter till denna trakt. Innan dess måste jag dock försöka få reda på björnens spår. Jag ville

veta hvad det var för ett djur, stort eller litet. Det befans vara det senare eller ett mindre än medelstort, hvaraf jag slöt, att det gått åt en trakt der det möjligen kunde få hjelp af mor eller far.

Med detsamma jag vände mig om, såg jag långt nedom mig vid elfstranden ett mörkt föremål, som skymtade fram bakom en skogbevuxen udde. Det var blott en skymt; hvad kunde det vara? Jag beslöt mig för att gå deråt, men långt hade jag icke gått, förrän en karl framträdde ur skogen. Det var Gammel-Anders. Han var snart hos mig och berättade, att han hört hunden drifva, hvarpå han tillsagt Lill-Anders att hålla åsen norr ut med hästen, och sedan hade han sprungit för att genskjuta drefvet, ty nog visste han, hvad det var frågan om. Anders ville vi skulle vada öfver elfven och söka upphinna drefvet, men då jag af erfarenhet visste det vara lönlöst, gingo vi åter upp på åsen, der vi funno spåren efter Blacken, och dessa följde vi länge nog, då vi anträffade honom på en gles ås: der stod han bunden. Vi förstodo, att Lill-Anders var ute på rekognoscering, hvarpå vi ropade och fingo svar.

Lill-Anders hade från en vestligare belägen kulle kunnat se utöfver elfdalen. Der hade han sett icke allenast en, utan två sådana dalar, hvilka delade sig något nordligare än platsen der vi stodo. Vi voro således ungefär midt för Rot- och Rällelfvarnas sammanflöde, hvarför vi ännu en god stund fortsatte efter åsen. Här funno vi en liten stig, som gick fram till ett fäbodställe, men då utsigten der var inskränkt nog, fortsatte vi och kommo efter en stund till en annan vall. Att vi nu voro på rätt väg, derom var ingen fråga. Utsigten var, som elfdalskarlen sade, vidsträckt, men full af vemod. Alla tecken utvisade, att vi voro nära fjällverlden, och de korta furorna samt de kring vallen växande dvärgbjörkarna bestyrkte den saken.

Efter vår vandring voro vi glada att få äta och sofva. Medan karlarne sysslade med frukosten, återkom Jeppe våt och dyig. Hur långt han förföljt björnen, visste vi icke, men det syntes tydligt, att han var vid dåligt humör och stött öfver att vi gått ifrån honom. Sedan vi sofvit oss fullsöfda, gingo vi till Rällån för att fiska, men funno den liten, vatten-

ståndet lågt och forellerna små, hvarför vi beslöto fortsätta marschen till Rottnasjöarna, för att, om vi funno trakten bra, slå oss ned der.

Alltså befunno vi oss snart på vandring igen. Vi hade nu den temligen höga och delvis skoglösa Aspåsen till ledning, ty vid dess nordvestra ände hade vi de omnämnda sjöarna. Min föga tillförlitliga karta antydde, att vi hade ungefär två mil dit, men att dessa voro dryga, är temligen säkert, emedan vi behöfde 8 timmar för att hinna fram. Rotelfven träffade vi emellertid förut; vi följde honom, och här anträffades dels i lugnvatten, dels i gölar rätt många änder, blösor och kvickor, af hvilka jag sköt sex stycken och Lill-Anders en. Solen brände redan varmt, när vi fingo den norra sjön i sigte och hunno målet.

Hade vi sträfvat för att hinna det, funno vi också en så äkta nordisk skogssjö man gerna kunnat fantisera sig till: skog, gamla, grofva, lummiga furor, och hvaråt ögat såg afspeglades de lummiga trädtopparna i sjöns vatten. Dettas grönbruna, dystra färgton mildrades behagligt af de närmast stränderna växande löfbuskarna. Intet spår af menniskohand förmärktes, intet afbröt tystnaden och ensligheten. Man kände sig som man skulle befunnit sig i den grå forntiden. Vi stodo också tysta hvar och en i sina tankar, då vi väcktes till medvetande af mina gamla vänner lafskrikorna. De kommo tysta som andar, men lifliga och nyfikna beskådade de oss från alla sidor. En ströfvande hackspett skrämde bort dem med ett ljudligt trummande, och då nu en rödstjert stämde upp en kort drill, uttydde vi den som ett välkommen!

Vi voro på en liten ås, der elfven rann ut från sjön. Här aflassades Blacken och släpptes vid åstranden, der några grässtrån växte bland de låga videbuskarna; det var ock allt hvad vi för stunden kunde bjuda honom. Visserligen voro vi hungriga, men i glädjen öfver att vara vid målet glömde vi detta för att utse en treflig tältplats. För detta ändamål skildes vi åt i två partier. Finnarne gingo mot vester och jag åt öster. Snart hörde jag dem ropa, och då jag mötte dem, hade de träffat en liten öppen, torr och gräsbevuxen plats nära en grupp jättefuror ute på en liten udde, som stack ut i sjön. Denna bildade här en lugn liten vik, full af

lång, mörkgrön säf och otaliga näckrosblad. Här borde vi trifvas, och trifdes gjorde vi ock.

Sedan karlarne burit hit våra saker, slogo vi oss ned och frukosterade, hvarefter vi gjorde platsen ren från qvistar, kottar och stenar. Då vi nu tänkte dröja här, skulle tältet uppsättas med all omsorg, hvarför vi beslöto timra ett hvarf som underlag; men då vi voro i behof af några timmars sömn, spände jag upp min hängmatta mellan ett par närstående furor, och der lade jag mig. Karlarne hade gjort upp eld, och der lade de sig på vanligt skogsmanér med fötterna mot elden och rocken rullad kring hufvudet.

Då jag efter en tre à fyra timmar vaknade, hörde jag dem fälla hvar sin liten fura för vår timring. Jag gick dit, och efter ett par timmar hade vi tältet uppsatt och så väl ombonadt, att ingen mygga eller annat odjur kunde komma in. Golfvet hade vi belagt med en tjock bädd af granris, och här kunde vi för första gången under resan i frid och ro intaga vår middag. Andsoppan och änderna ströko med, och hvad som blef öfver drog Jeppe försorg om, ty han liksom andra lapphundar ratar icke gerna något som är ätbart.

Sedan vi nu hade ett trefligt hem och voro mätta, tänkte vi först på Blacken, som hade det så måttligt bra. Anders tog bössan och gick ut för att söka betesplats åt honom, och med Anders följde Jeppe. Lill-Anders och jag utsatte våra två nät och gingo sedan nedåt strömmen och metade. Då vi återkommo, var Jeppe hemma, och på en furuqvist hängde två stycken tjäderfåglar. De voro stora som orrar, och en hade grå och svarta fjädrar. Blacken och Anders voro deremot försvunna.

Jag hade ingen att gräla på för att fåglarna voro skjutna i olaga tid, och icke hade det, om Anders också varit tillstädes, generat honom så särdeles, om han fått sig en uppsträckning för den saken, det visste jag förut. Dock undgick han den icke, och svaret blef det vanliga, att det gjorde ingenting om vi sköto några dagar förr eller senare, och för öfrigt var det nog af fågel uppe vid Aspåsliden, det hade han nu sett, och dit kunde han gå och skjuta ungefär så mycket han ville. Elgspår hade han också sett, pin färska. Någon svält skulle ej bli här vid Rottnasjön, blefve vi ock qvar till jul,

derför ville han borga, och nöjsamt skulle vi få, blott det blefve svalare i vädret och kom litet regn, ty nu var det för torrt i skogen och »åten» (myggen) var rent af dj—lig uppe i småskogen.

Med detta fick jag låta saken bero. Utan bekymmer för Blacken var han dock icke, ty deruppe i Aspåsen var det riktig björnmark, men bra bete. »Ja, vi få väl titta till honom som jemnast,» föreslog jag. Vi kommo nu öfverens om att riktigt sofva ut efter vår färd, och sedan Anders rökt ett par pipor tobak, voro de få myggor som funnos i tältet tysta och stilla.

Den som icke försökt sig på en resa i norra Dalarnes skogar vid en dylik årstid kan icke göra sig föreställning om, huru angenämt det kännes att vara befriad från de öfver all beskrifning besvärliga myggorna, om det ock blott är för en kort stund. Nu låg jag utmärkt godt i min hängmatta och åhörde med en viss skadeglädje de jeremiader myggorna upphäfde då de icke kunde komma igenom tältduken och in till oss, och medgifva måste man, att det var förargligt för dem att veta sig vara en god supé på ett par alnar nära och icke få smaka den.

Då jag vaknade på morgonen, var det varmt i tältet och finnarne voro utgångna. Jag hörde dem syssla utanför, och då jag ropade och frågade hvad klockan var, fick jag till svar att hon var sju. Jag hade sofvit tio timmar; också kände jag mig uthvilad. Jag steg strax upp, kröp ut ur tältet och gick genast ned i sjön, gjorde en kort simtur ut, och då jag uppstigit ur vattnet, var jag fullt i ordning, hvarpå jag klädde mig och gick bort och tog upp näten. Det var icke obetydligt med fisk i dem, så att Anders' spådom att vi skulle slippa svälta vid Rottnasjön komme nog att slå in. Finnarne voro glada åt fångsten och föreslogo, att vi skulle bygga oss en flotte, så att vi kunde komma ut på vattnet och fiska reelt. Salt hade vi gudi nog med oss, och fisken ville de salta och torka; den vore bra att hafva. »Ja, vill ni blott frakta fisken med, så är jag gerna med om den saken.»

Vi beslöto derför stanna vid sjön denna dag för att bygga flotten och göra det ännu hemtrefligare i och omkring tältet. I solnedgången voro vi ute och profvade vår nya farkost.

Den var bra, men det gick långsamt att föra den framåt. En hel hop abborrar metade vi upp, och med rensning och saltning af dem höllo finnarne på då jag gick och lade mig. Morgonen derpå hade jag beslutit ströfva ut på egen hand.

Denna plan satte jag också i verket, och redan vid femtiden var jag i ordning. Utrustningen var icke vidlyftig, ty utom jagttygen hade jag blott att bära på några smörgåsar och en bit kall tjäder samt för Jeppes räkning ett litet paket stenhård gröt och några kokta småfiskar. Mitt första mål var Aspåsen. Denna ville jag bestiga, och sedan, ja det fick man se!

Mina följeslagare fingo sköta sig sjelfva och göra hvad de ville. Vid min affärd bad mig Anders se till Blacken, då jag gick hem, ifall jag af skällans ljud kunde höra hvar han befann sig. Denna kommission slapp jag uträtta, emedan jag mötte Blacken inom hörhåll för karlarne. Han hade stått och sofvit på morgonen, men då han hörde mig passera nära intill, rörde han på sig, då skällan förrådde honom, hvilket allt jag ropande meddelade Anders.

Att börja med gick jag öfver en ljungbevuxen ås, prydd af gamla furor, men då jag passerat denna, höjde sig marken. Furorna blefvo blandade med gran- och löfskog, snår och vindfällen. Jeppe uppstötte en kull hjerpar, och då jag icke brydde mig om dem, såg han icke så litet förvånad ut, och ännu värre blef det då jag icke gick till honom der han stod och skällde på en kull tjäderfåglar, som han stötte alldeles intill mig, utan fortsatte uppåt höjden. Ett par gånger kom han fram till mig, men återvände och skällde på fåglarna.

Ju högre jag kom, desto glesare blef skogen, och uppkommen på berget, fann jag det skoglöst och ljungbeväxt. Men då jag fortsatte att gå mot söder, höjde det sig småningom och antog allt mer fjällnatur. På en tufvig myr tog jag mig ett godt mål af hjortron, och der förrådde en bråckfågel sin närvaro med en vemodig lockton. Jag närmade mig honom och upptäckte flere, hvarför jag önskade skjuta en eller annan. Detta lyckades också med två, men vid skotten kom Jeppe och skrämde bort de öfriga.

Med afsigt hade jag icke vändt mig mot norr. Jag visste, att ditåt lågo fjällen, och jag ville se dem på en gång från

högsta punkten af åsen. Kommen dit, vände jag mig om, och der lågo de när och fjerran, det ena högre än det andra. Några åt vester liggande kände jag igen, men mot norr och öster voro de obekanta. Alltid storslagna och häpnadsväckande, göra fjällen ett mäktigt intryck på mig, och ehuru jag sett dem flere gånger, är det alltid med samma beundran jag återser dem. I dag var himmeln molnfri och solen klar, allt lyste i det dallrande solskenet rent och klart; bättre kunde det ej bli.

Också njöt jag i fulla drag af den storartade taflan, hvars mäktiga skönhet icke kan beskrifvas. Den var ödslig, det är sant, ty tecken till lif kunde icke, ehuru jag spejade derefter, förmärkas, icke ens en rök som förrådde, att menniskor funnos inom synvidden; men ändock saknade taflan icke ett visst lif genom de omvexlande skuggorna och dagrarne. De djerft formade, nakna fjällen, de milslånga dystra furuskogarne, de glittrande vattnen spredo öfver det hela ett oändligt tilldragande allvar, en medveten beundran för skaparen af detta storverk, som visade sig hvarthän blickar och tankar flögo.

Jag slog mig ned på en af dessa högväxta mosstufvor, som äro en egendomlighet för fjällverlden, och lät den lindriga fjällvinden svalka mitt svettiga hufvud. Här kunde man fritt afkasta hatt och myggnät, ty hit nådde ej de plågokräken: det var för dem ett fridlyst område. Jag gjorde mig icke någon brådska med att lemna denna plats, utan satt väl qvar ett par timmar, då jag beslöt mig för att äfven bestiga det sydvest om Aspåsen liggande berget Högtand. Dit var väl knappast en mil, och jag hade dagen för mig, hvadan jag lockade på Jeppe, som tagit sin plats på en sten en bit ifrån mig. Der hade han suttit hela tiden och ideligen vändt sig åt alla håll för att vädra efter något vildt.

Vår stråt gick nu nedåt genom en oländig mark, tills vi anträffade Rotelfven igen. Der krånglade vi oss öfver, dels vadande dels hoppande på stenar. Solen brände nu, och luften kändes qvaf, så marschen bland stenar, snår och vindfällen var ganska besvärlig. Jeppe i sin lurfviga pels hade det nog sämre än jag, men så hittade vi ej heller någon liten bäck eller källa der han icke kröp ned och svalkade sig. Uppför gick färden delvis på både händer och fötter, och det var

med ett obeskrifligt välbehag vi helsade den lindriga fjällvinden, då vi nådde skogsgränsen och sedan uppnådde det lilla fjällets högsta topp.

Var utsigten från Aspåsen storartad, så stod den dock i ingen mån framför den vi träffade på Högtand, ehuru den på det hela var nära nog densamma, litet mindre ödslig derför att några fäbodvallar på Elfdalsskogarne tittade fram ur den ändlösa skogen. Sedan jag uppsökt den bästa mosstufvan, åto vi middag. Deserten bestod fjället sjelft: jag hade blott en liten bit till en sänka, der det fans fullt med mogna och kalla hjortron.

Äfven på fjället kändes vinden het, och då vår middag var slut, hade i vester upptornat sig en molnbank, som tillväxte med en förvånande hastighet. Jag kände allt för väl till hvad vi hade att vänta af den, hvarför jag strax beslöt mig för att skyndsamt begifva mig af till tältet, och tur hade jag att hinna dit innan ovädret bröt ut.

Ett par åskknallar hade jag hört, och himmeln var öfverdragen med moln, men ännu låg sjön lugn som en spegel, men hemskt askgrå var han. Näckrosbladen lågo der mörka, liksom lyssnande, och luften var så klart genomskinlig, att minsta föremål, liksom förstoradt, återspeglades i vattnet. Allt var tyst och stilla, icke ens myggorna voro i rörelse. Hela naturen syntes känna en hemlig bäfvan, och der kom han äfven, åskstrålen, bländande och hväsande, färgande moln och luft blekgula i ett enda ögonblick. Nu kom åskslaget så hårdt, att allt skakade och jorden liksom skälfde. Derpå några stora regndroppar, som vid sitt fall i vattnet slogo upp små bubblor, och allt tätare kommo de, åtföljda af en vindstöt, en vindstöt så kraftig, att de uråldriga jättefurorna bugade sig ödmjukt, under det torra qvistar, löf och barr med buller och brak yrde genom luften. Sjön hade blifvit blygrå, och regnet flödade ner.

Nu var jag inne i tältet, der regnet först i oskönjbara droppar yrde in, men sedan duken blifvit våt utestängdes. Tältet var tomt. Mina finnar voro ej återkomna från den lustfärd de företagit sig, hvarthän visste jag ej. De fingo mottaga ovädret der de voro. Åskvädret fortfor med få afbrott den ena timmen efter den andra, likaså regnet. Det tycktes ibland som om

det hvilade sig och hemtade andan, för att sedan kunna falla så mycket häftigare. Det var ett plaskande och brusande i vattnet som var sömngifvande. Lägga mig ville jag icke förr än finnarne återkommo, och hungrig var jag. Elden var före min ankomst utslocknad, och det kändes kusligt nog att gå ut och laga mat i regnet.

Jag tog mig för att anmana Jeppe att komma in i tältet och språka en stund, men Jeppe var sin lappnatur trogen. Han satt på en sten och filosoferade, hade ingen lust att lemna den, men till tecken att han uppskattade min välvilja slickade han sig om nosen några tag, klippte med sina stånd-öron och såg vänskapsfull ut. Sin vaktplats kunde han icke lemna, och på sitt sätt sade han mig, att jag kunde vara lugn, ty genom hans pels gick intet regn, så länge han satt stilla. Efter ännu en stund hörde jag honom hoppa ned från sin höga sittplats, komma fram till tältdörren och med alla fyra rifva i marken, under det han lät höra ett doft morrande, än högre, än lägre.

Jag vek upp tältluckan och tittade ut i den riktning Jeppe såg, ty nu visste jag, att mina karlar icke voro långt borta. De syntes strax derpå komma med raska steg åt oss. Jeppe gick emot och välkomnade dem, och de sade honom, att det var väl vi voro hemma. Så helsade vi, och jag frågade dem, under det de aflassade sig sina näfversäckar, om de varit ute under hela ovädret, och hvarifrån de kommit. Ja, nog hade de varit ute hela tiden utan skydd, och en riktig rotblöta hade de fått sig, det vore då säkert, och »nol ut» (norrut) hade de varit, men resan hade gått bra. De hade träffat en bäck, som det bar norr och öster ut för; der hade de fått just duktigt med laxöring, dels med mete, dels hade de »föst» (skrämt) fiskarne på nätet, och »sköte» (skjutit) hade de ock. »Hvad då?» — »En trana — och mer till.»

Detta »mer till» var tre bläsänder och fyra tjäderungar. Den verkan hade alltså moralkakan haft jag bjudit Anders på. Han sköt likafullt hvad han öfverkom, men förargligt var det att han icke haft Jeppe med, ty de hade påträffat en kull grågäss, hvilka de jagat ute på en ändlös mosse, men ej förmått upphinna. Hade blott Jeppe varit med, skulle han nog bitit ihjäl hvarenda en. Det var några »digra klumpar», sade

han, och skada var, att de sluppo undan, men en annan dag skulle han nog »leta åt» (återfinna) dem.

Då jag gjorde honom uppmärksam på, att vi hade öfverflöd på mat redan, svarade han mig, att den skulle nog gå åt. »Hugg på varmen (tänd på elden), gosse, så vi få något uti oss,» sade han, och så frågade han mig om icke jag skulle hafva något kokt eller stekt till qvälln. Jo, det ville jag visst. »Ja det var allt ett starkt oväder det hära; är ni blöt?» — »Nej, jag var hemma innan regnet kom.» — »Ja det var bra det,» sade han, »ty jag är »stygg» (genom) våt, usch!» och dermed tog han af mössa och rock och vred vattnet ur dem.

Elden flammade snart upp, trots regnet, och snart hade vi slutat våra kokningar, hvarpå maten togs in i tältet, liksom kaffepannan, hvars kokheta innehåll lifvade både kropp och själ. Då vi lagt oss, kom ett åskväder till. Det blef mörkt i tältet som en höstnatt, men snart somnade jag ifrån både åska och regn och vaknade vid ett lifvande solsken. Jag väckte karlarne, och då Anders kom ut, ropade han in och sade, att det var kallt ute och att tranorna skreko långt norr i mossmarkerna. Det blir vinter till natten, trodde han.

Då jag kom ut, var, som Anders sade, rätt svalt och en svag nordanvind krusade Rottnasjöns vatten. Det var nu ett helt annat utseende på landskapet än föregående afton. Det var såväl i luften som i belysningen något som sade, att hösten nalkades. Jag tog nu i skärskådande karlarnes fångst från gårdagen. Näfversäckarne tömdes; ur den ena framkommo de halfvåta fåglarna och ur den andra en mängd slemmiga foreller. Fåglarna upphängdes till torkning, och karlarne började rensa fiskarna. Jag hängde upp näten, kokade kaffe, och så blef ordadt om hvad vi borde företaga oss den dagen. Resultatet af samtalet blef, att vi skulle bli hemma och sköta om våra saker och reda till fåglarna. Tranan skulle kokas till middag, och sedan skulle vi lägga ut våra nät och stånd-krokar.

Blacken hade afslitit sitt fängsel och kommit hem. Anders trodde han varit rädd för åskan, och då han nu kommit hem två morgnar, kunde han gerna slippa bli fängslad. Han visste nog nu, hvar vi bodde, och skulle ej gå ifrån oss. Jag tyckte

nog detta var riskabelt, men då nu marken var uppblött af regnet, kunde vi nog spåra upp honom, om han skulle råka vilse. Det är dock mycket ovanligt, att hästarne icke hitta dit de vilja. Om nu detta är en egendomlig egenskap hos fjäll- eller skogsboarnes hästar, så är den rätt nyttig för hästarnes egare, och jag har hört talas om mer än en gammal häst, som utsläppts i skogarna på våren och der gått qvar hela sommaren, men på hösten kommit hem af sig sjelf.

Blacken anmanades nu gå ut och proviantera. Jag skulle göra i ordning våra gevär, som efter regnet och fukten i tältet voro illa tilltygade, och till den saken hörde att utskjuta skotten från de båda kulgeväreu. Ute i sjön sam en lom; på denna sigtade jag med studsaren. Först klickade det, och sedan en ny tändhatt påsatts small det. Lommen blef öfverstänkt af vattnet som uppkastades af den grofva kulan. Detta hade till påföljd, att han dök. Då han kom upp, sände jag honom skottet från lodbössan. Den kulan måtte gått honom helt nära, ty nu tog han till vingarna, flög en halfcirkel och kom nära förbi oss. Hade jag nu haft min hagelbössa i ordning, är troligt att han med lifvet fått plikta för sin nyfikenhet.

Då jag fått geväreu i ordning, voro äfven foglarna färdiga att sättas på elden. »Skola de kokas eller stekas?» frågades, och då jag tog dem i betraktande, föll mig in, att jag helst ville ha mig en biff. Ja det kunde nog bli bra, om jag afskar och halstrade ett tjäderbröst. Tanken sattes i verket, och då jag egde allt hvad jag behöfde för tillagningen, var biffen snart färdig och befanns vara mer än vanligt god. Resten af fåglarna kokades, och fågelsoppa är en präktig rätt i skogen.

Under de derpå följande fyra dagarne gjorde vi utflykter åt alla väderstreck, fiskade i bäckar, tjärnar och sjöar och lefde ett härligt lif. På femte dagens afton, under det vi intogo vårt qvällsmål, blef Jeppe orolig, reste håren på ryggen och morrade flere gånger. Osäkra om hvad det kunde vara, togo vi fatt geväreu, och strax derpå varsnade vi två karlar, beväpnade med bössor. De förde ock hvar sin hund. De kommo rakt till oss och helsade, men sågo litet generade ut. Jag frågade dem, hvarifrån de voro. De voro från Lillherrdal och ute på elgskytte, och då jag sade dem, att de

voro två dagar för tidigt ute, svarade de, att det icke vore deras mening att jaga nu. De ville se, om de kunde finna några djur som de kunde taga fatt på då den lofgifna tiden inträffade. Emellertid tyckte de det vara roligt påträffa oss långväga skyttar och föreslogo, att vi borde slå oss tillhopa i ett jagtsällskap. De hade sett vår rök och uppsökt oss, emedan de trott sig finna en af sina bekanta, som också gått ut på skytteri. Vi svarade med att bedja dem vara välkomna till vår eld, och då vi hade öfverflöd på soppa och kokt fågel, bjödo vi dem att äta.

Vid åsynen af maten och kanske än mer öfver lukten af kryddor voro de helt förvånade. Sådan mat hade de aldrig ätit i skogen förr, och då de sedan fingo kaffe, var all misstro till oss liksom bortblåst. Ett sådant möte så långt bort från bygden kunde icke vara annat än lyckobringande, och då vi sade dem, att elgar helt nyligen varit uppe i Aspåsen, blefvo de helt förnöjda. De kände väl till marken och elgarnes »streck». Deras ena hund skulle vara mycket bra, och blefve vi så många skyttar som nu, så att håll kunde utsättas, tviflade de ingalunda på en god utgång af den stundande jagten.

Karlarne sjelfva sågo kraftfulla och hurtiga ut. men talade ett språk som icke var lätt att förstå. Också blef uppehåll i samtalen oss emellan, ty finnarnes språk var icke heller så lätt att förstå; hvar och en behöfde litet tid för att tänka sig för hvad den talande kunde hafva för mening; men då det rörde jagten och djuren, hvilka alla kände så väl till, gick det bra nog att förstå hvarandra, Talade jägarne fredligt och godt med hvarandra, var detta ingalunda förhållandet med våra fyrbenta vänner. Gästfrihet och fördragsamhet höra icke i allmänhet till hundens egenskaper. Jeppe ansåg sig böra med högljudda morranden helsa en hvar af de främmande, då de närmade sig tältet, och det var synbart, att han längtade efter ett passande tillfälle för att få hugga till någon af främlingarna. Då vädret nu var kyligt, tillagades en »nying», der så väl de främmande som mina karlar lade sig, och der hörde jag dem prata så länge jag var vaken.

Följande morgon gingo de båda främmande skyttarne och Anders, som nu blifvit än mer lifvad för elgjagt, ut för att söka färska spår. Hundarna och pojken behöll jag hemma,

emedan jag var alldeles viss om, att om tillfälle yppade sig, de tre skyttarne icke skulle respektera jagtstadgan, utan nedskjuta allt som kom inom skotthåll, och jag tyckte skäl vara att låta dem afvakta tiden. Det var öfverenskommet, att hvar och en skulle genomsöka markerna i olika väderstreck. Tillbaka till sjön skulle ingen komma i dag, utan upptäcktes elgstånden här nära vid, skulle djuren ej oroas, utan skytten söka upp andra flockar, på det att jagten sedan kunde fortgå med den minsta tidspillan. För oss var fördelaktigast, att min Anders gick åt vester för att med detsamma utse den lämpligaste vägen till Öster Dalelfven, dit jag bestämt mig för att gå från vår nuvarande upphållsplats.

Sedan elgskyttarne gått, gick Lill-Anders att se till Blacken och jag ut att meta. Middagstid voro vi hemma, der vi blefvo hela aftonen, då det kändes litet tomt efter de frånvarande. Vi togo vår flotte och rodde åt södra sjön för att skjuta änder, men den resan skördade vi icke mycket på. Änderna började nu känna igen oss och gåfvo sig undan i god tid; på köpet fingo vi motvind hem och måste skjuta fram vår flotte med långa stakar, hvilket nog går rätt bra, men det kan ej undvikas, att vattnet rinner upp efter armarna, hvilket är föga behagligt.

Just som vi voro färdiga att lägga oss, öfverraskades vi af att en af herrdalsskyttarne återkom. Han sade sig gått rundt Aspåsen, och der voro helt säkert tvenne elgfamiljer, sju djur tillhopa, hvarför han ansåg det icke löna mödan att uppsöka flere. Spår efter en elg hade han sett, och dessa hade han följt en bit, då elgen hade gått öfver Rotelfven och var nu vester om den. Spåren voro högst två dagar gamla och blott 2 à 3,000 alnar från lägerplatsen. »Det var skada,» tillade han, »att vi ej fått se dem dagen förut, då Jeppe lätt kunnat följa dem.»

Vid middagstid dagen derpå kom min Anders. Han hade varit vidt omkring; elgar fans öfverallt, och en skock hade han gått omkring. De stodo vid en liten sjö rätt vester om oss och icke alls långt bort. Flere sjöar hade han sett. En elf hade han gått öfver, och i ett fäbodställe sydvest om oss hade han legat under natten. För öfrigt hade marken varit oländig och svår på alla sätt. Herrdalingen sade oss, att det

var Granån Anders gått öfver, och i Granåsätern hade han legat, och om vi skulle färdas vester ut, vore bäst taga den vägen, ty bergen vid Öster Dalelfven vore svåra att komma utför, men väg från Granåsätern och dit hade han hört skulle finnas. För öfrigt trodde han nog vi skulle komma deråt, ty djuren gå gerna åt elfbergen.

Snart nog anlände den andre herrdalingen. Äfven han visste om flere djur, och alldeles nyss hade en elgtjur gått vid norra ändan af Högtand. Han hade varit långt in i Elfdalsskogen, der han hört och passat upp på en hund, som drifvit elg. Att denne haft skyttar med sig, var säkert, emedan han hört dem blåsa i laddmått åt hvarandra. Jag frågade honom, om han trodde de skulle komma åt vår trakt. Nej, det trodde han icke; det fans nog djur på Elfdalssidan, och hit visste han just icke att några jägare gick; det var väl långt bort för alla.

Jag frågade då, hur långt han hade hit. Tre à fyra mil, trodde han, men på en mils afstånd hade båda jägarne fäbodställe, och detta var till en del anledningen hvarför de gingo häråt, och snart blir timmerdrifning i denna trakt, ty skogarna äro sålda, och då blir det nog af folk äfven här; det är bäst passa sig medan tider är. »I natt blir kallt,» tillade han, »så i morgon blir bra att vara i skogen.» Vidare frågade jag, hvilken elgflock vi först skulle försöka i morgon, och nu utspann sig en liflig diskussion, ty hvar och en af karlarne ansåg sin trakt säkrast och motiverade sin åsigt med att påpeka de lokala företräden hvars och ens terräng egde. Det var mycket intressant att höra dem; det var klarhet i utvecklingen och god kännedom om djurens vanor och instinkter.

Den sist ankomnes eller den äldre herrdalingens åsigt slog bäst an på mig. Han ville försöka elgarna vid foten af Högtand. Dit skulle han gå och släppa hundarna, och vi fyra skyttar skulle posta vid Rotelfven, ty med all säkerhet skulle djuren göra en tur till Aspåsen, innan de drogo längre bort. Skulle vi lyckas få upp den elgoxe, som i går gått öfver Rotån, var allt för troligt, att han skulle återvända till Aspåsen, derifrån han kommit; och skulle allt misslyckas, hade vi elgflocken i Aspåsen att försöka oss på.

Denna mening segrade, och till bekräftande häraf öppnade jag en punschbutelj och bjöd öfver laget på en half kaffekopp. Så rustade hvar och en sig för morgondagen oberoende af den andre, ty gingo elgarna genom hållet, var ovisst hvar man sedan hamnade eller sammanträffade. Då herrdalingarne fingo se min bakladdningsbössa, blefvo de förvånade, tyckte det var en rar tillställning med laddningen, men trodde, att hon var allt för vek. Hon skulle nog springa sönder, om jag lade i ett fullt skott krut. Nej, Anders hade nog reelare don, och sjelfva hade de grofva och långa lodbössor, s. k. djurbössor. Det bet något när en sådan kula kom. Herrdalingens spådom att det skulle bli kallt under natten var riktig. Jag, som låg i hängmattan, kände ingenting till, men innan jag hade somnat, hörde jag finnarne krypa ut ur tältet och gå bort till nyingen, der elgskyttarne lågo, för att lägga sig der.

Länge låg jag vaken och tänkte på elgjagten, för hvilken jag på det hela icke intresserade mig, och hvilken bestämdt icke blifvit af, om vi icke sammanträffat med herrdalingarne, ty hvad skulle jag och mitt följe med en elg? Nu var förhållandet annat. Köttet kunde tillgodogöras, och det var gifvet, att de främmande jägarne hade behof af hvad de fingo, och med tanken härpå beslöt jag mig för att göra mitt bästa.

Då våra jagtkamrater försäkrat, att deras hundar ej drefvo hare, gingo vi tidigt ut. En bit följdes vi åt; men snart tog den mannen, som skulle släppa hundarna, af uppåt Högtandsfoten, och vi andra fortsatte ned efter elfven för att välja oss håll. Det blef långt emellan oss, ty dalen, som skulle bevakas, var större än jag förmodade. För att slippa stå stilla, gick jag längst bort eller ungefär en half mil från lägret. Här fattade jag posto på en temligen hög ås, på det jag skulle kunna höra hundarna så snart de fått upp. Anders var min närmaste man, och här stodo vi vid pass en timme, då hundarnas skall hördes. Det blef ett kort stånd och derpå ett ilsket dref, och få ögonblick derefter small det, hvarefter drefvet tycktes gå rätt ditåt der Anders stod. Jag jemkade mig närmare honom och stannade vid kanten af ett litet busksnår, så att jag kunde skjuta på långt håll både utför och uppefter elfven.

Nätt nog hade jag pustat ut, då det small för Anders, och några ögonblick derefter såg jag elgen, synbarligen hårdt sårad, komma rusande ut i vattnet, der han stannade, hängde ned hufvudet och darrade. Jag hade blott 150 steg till honom, och dit sprang jag efter släta elfstranden utan att elgen brydde sig derom. Kommen några steg ifrån honom, såg jag honom falla. Jag hade blott att gifva honom nådeskottet, hvarefter hundarna sleto och beto i benen. Anders infann sig snart och berättade, att elgen kommit rätt emot honom, så att han skjutit med sigte i bröstet. Elgen var en sex- à sju-årig oxe med vackra horn. Ifrig och glad som Anders var, försökte han draga elgen närmare elfstranden, men då detta misslyckades, gick han att skaffa sig en stång för att med tillhjelp af denna verkställa flyttningen. Under tiden anlände den herrdalingen, som postat ofvan Anders, och huru de jemkade, fingo de elgen så pass nära stranden, att han kunde öppnas, och nu funno de, att elgen hade en kula äfven högt uppe i bogen.

En stund derefter infunno sig äfven de andra skyttarne. Mannen som släppt hundarna upplyste, att detta var den ensamt ströfvande tjuren, samt att den längre söderut betande elgflocken icke oroats af hundarna, hvarför han föreslog, att han genast skulle återvända och upptaga dessa, ty helt säkert skulle vi äfven få skjuta någon af flocken, om vi postade litet längre söderut vid sjön Åkvändan.

Mot detta förslag opponerade jag mig med bestämdhet. Vi behöfde intet, eller mycket litet af elgköttet, hvilket dock utgjorde sex à åtta mansbördor. Detta borde tillvaratagas förut, innan några flere djur nedskötos, och innan detta skett, ville vi icke deltaga i någon ytterligare jagt. Ja det var nog rätt som jag sade, och så slagtades elgen, hvarvid alla händer voro behjelpliga.

Under tiden berättade hvar och en sina tankar och åtgöranden under den korta jagten. Herrdalingen hade fått skjuta på elgen under det han sprungit öfver en gles ås, men hållet hade varit temligen långt, hvarför kulan, som han nu återfunnit och höll i munnen, icke gjort full verkan. Skyttarne i denna del af landet tillvarataga alltid den kula, hvarmed ett stordjur, björn eller elg, blifvit skjutet. Den

förvaras väl som medel mot magref (kolik) samt begagnas att bita uti vid stora smärtor. Äfven Anders letade upp sin kula, den han förvarade, blodig som den var, mellan tobaksbussarna i messingsdosan, och då jag sade honom, att det varit snyggare, om han tvättat blodet af den, sade han den vara mycket kraftigare som den var.

Redan vid middagstid voro vi åter vid tältet, der vi välkomnades af både Jeppe och Blacken. Herrdalingarne sökte öfvertala Anders att följa dem och klöfja elgköttet till deras säter. I så fall kunde jagten åter börjas redan dagen derpå, och sedan Anders medelst ett par tag med fingrarna bakom örat funderat på saken, frågade han mig, huru jag »menade». Jag svarade, att från min sida intet hinder mötte, hvarpå han beslöt sig för att emot två kronor i penningar åtfölja dem, och så afslöts affären. Jag var i så måtto intresserad af uppgörelsen, att vi med Anders kunde få mjölk och kaffegrädde från ett ej långt från sätern beläget skogstorp.

Sedan elgskyttarne aflägsnat sig, upptogo Lill-Anders och jag våra nät och skötte om våra ståndkrokar. Af elgköttet hade vi för vårt behof tagit mulen och ett stycke af låret, och för öfrigt hade Jeppe trakterats så, att han knappast orkade gå. Han låg nu i ljungen med alla fyra benen utsträckta och sof med ena ögat, under det han iakttog våra åtgöranden med det andra. Anders låg vid elden och kokade en väldig bit kött jemte mulen. Denna senare anses af finnarne som en stor läckerhet, och äten med ättika och sallad, är den rätt god och smakar ungefär som vår pressylta.

Sjelf hade jag slagit mig ned i ljungen bredvid Jeppe och beskådade vår sjö i solnedgången, ty efter de sista kalla nätterna voro myggorna decimerade till ett fåtal. Dem som nu voro qvar fäste sådana solbarkade och myggförgiftade skogsströfvare som vi ingen uppmärksamhet vid. Jag uppgjorde min plan för morgondagen och lät för öfrigt tankarna flyga litet hvarstädes, tills Lill-Anders bad mig känna om köttet var »nock koka» (nog kokt), och till den förrättningen tog jag min knif och tillspetsade en torr qvist, hvilken jag instack i köttklumpen. »En halftimma till får du koka den, Anders!» — »Kanske,» blef svaret.

Under tiden sutto vi och språkade om finnarnes hem och slägt. Jag frågade Anders, om han icke ville komma till någon stad och lära sig något yrke. Nej, han ville bli som far. Det var bara slarffolk som bodde i städerna; de bara narrade folk, det visste han då säkert; i skogen var bäst. »Längtar du ej hem nu?» — »Åh nej! Inte före jul, men då har far sagt vi skola se hem, och det sade mor ock, då vi drogo ut på arbete.» — »Nå, huru tror du de hafva det hemma hos dig nu?» — »Jo bra; vi sände hem penningar till sädeskorn, så det är nog bra nu, om eljes helsan står bi och 'kräka gå fram' (lamkillingen och kalfven).»

Anders var blott sexton år, men intet som rörde hemmet och hushållningen var en hemlighet för honom, och så är det med finnbarnen och allmogebarnen i gemen. De få från späda barndomen deltaga i föräldrarnes samtal och omtanke för hemmet, och detta gör, att de i den saken äro långt framom sina jemnåriga bland de mera bemedlade klasserna.

Då vi följande dag hade frukosterat, drogo vi, åtföljda af Jeppe, mot norr, der de af Anders omnämda stora mossarna voro belägna. På den mellanliggande låglända skogsmarken tänkte vi skjuta några fåglar och för resten se oss omkring. Vi rodde öfver sjön på flotten. Här fingo vi strax skjuta några hjerpar och längre bort två tjädrar. Jeppe blef nu lifvad. Han tyckte nog det var väl jag slutat upp med den dumheten att gå min väg, då han fått upp och så troget satt och skälde på fågel; nu skulle bli annat af, och så ut att söka igen. Men nästa fågel som föll beröfvade Jeppe hans frihet. Nu fick han i koppel åtfölja Lill-Anders. Det var ledsamt; det hjelpte ej, att han kurtiserade först den ene och sedan den andre af oss, ej heller att han visade sig tjenstaktig med att då och då slicka det från fåglarnes näbbar droppande blodet; det blef ingen förlossning förrän vi kommo ut i myrmarken till tjärnet, der finnarne sett gässen. Der slapp han lös och lunkade kring i gölarna och efter bäcken. Några gäss sågo vi ej till; de hade sannolikt icke återvändt sedan de blefvo störda.

Emellertid slogo vi oss ned vid Gåstjärn, som vi benämde det, åto middag och vältrade oss en god stund i hjortrontufvorna och åto förstås, som vanligt, tills det sved i halsen.

Något slut tycktes dessa mossmyrar icke hafva, sedda från stället der vi stodo. Väl hade jag sett dem från Aspåsens topp, men derifrån syntes de icke så ändlösa och ödsliga som härifrån. Vi vände åter, och så jagade Jeppe upp en kull ripor, hvilka han satte efter, men slutade då jag lockade honom.

Vi sågo mycket väl, hvar riporna slogo till, och det föll mig in att försöka Jeppe som hönshund; det kunde vara något nytt. Han fick gå blott några steg före oss, tills han fick lukt af riporna, då jag passade på och ropade honom till mig just som han skulle lägga i väg för att stöta upp dem. Att detta icke gick utan väsen, förstå alla jägare, men då riporna voro nog trygga att ligga stilla, gick jag fram några steg, under det jag hotade Jeppe om han vågade springa på fåglarna.

Så gingo vi en bit igen, då Jeppe stannade, viftade med sin yfviga svans och tittade på mig, just som han skulle fråga, om han icke nu kunde få rusa fram och knipa oss en ripunge, ty nu voro de så nära att det skulle gå. Vid mitt stilla! lyfte en ripa och föll. Jag tror knappast hon hunnit till marken, innan Jeppe var framme och högg henne, då han i detsamma skrämde hela svärmen och jag sköt en till. Äfven nu var Jeppe på platsen och tog den, derpå snurrade han rundt och tittade åt alla håll, om ingen mera skulle komma neddansande, och då detta ej skedde, kom han hoppande till mig och såg ut som skulle han velat säga: »Husbond, det der var trefligt! Det der har jag ej varit med om förut; det göra vi om igen.» Jag fick mig ett godt skratt, och jag är fullt öfvertygad om att med någon öfning skulle Jeppe kunnat göra tjenst som hönshund. Emellertid knogade vi hem igen, och på vägen var ingalunda ondt om tillbud till skott, ty oaktadt vi förde Jeppe i koppel, uppskrämde vi flere fågelkullar.

Då vi kommo hem, voro så väl Anders som elgskyttarne vid tältet. Anders hade kommit hem strax sedan vi gått och hade sett oss vid sjön; elgjägarne hade nyss återkommit, sedan de varit till sätern med de sista köttbördorna. De voro nu ifriga för den kommande dagens jagt, i hvilken jag sade mig icke vilja deltaga, emedan jag beslutit mig för att lemna sjön

och draga vester ut. Häröfver blefvo de ledsna, ty de tyckte vi voro »trefne» (trefliga) karlar, med hvilka de gerna velat jaga hela hösten. De lågo likväl qvar öfver natten hos oss, och då vi på morgonen skildes, önskade de att vi nästa år kunde träffas här.

Vi fingo oss ett par timmars arbete, innan allt blef lagdt i ordning och tältet nedtaget, hvarefter vi tågade af i två partier: Anders och Blacken gingo närmare bergfoten, der marken var hårdare, medan Lill-Anders och jag samt Jeppe togo den rakare vägen åt södra sjön. Vid den af Anders påträffade sätern skulle vi mötas, om ej förr. Sedan Anders aftågat, syntes vår lilla vänliga skogsudde ödslig. Vi nickade åt den, åt sjöviken, säfruggarna och näckrosbladen, hvilka jag sedan aldrig återsett. Men det gick som vår herrdaling sade: de stora, ståtliga, gamla furorna föllo några år derefter för yxan. Rotelfven gjordes flottbar, och det skulle icke förvåna mig, om jag fick höra, att någon ströfvande vermlänning slagit ned sina bopålar vid vår lilla vänliga sjö.

Längre ned vid Rotelfven gjorde jag ett par vinterjagter och sköt flere björnar, och vid norra ändan af den stora mossen jagade jag ripor några veckor inemot tjugu år derefter, men, som sagdt, Rottnasjön återsåg jag aldrig.

Vi hade icke ströfvat mer än en timme då vi sammanträffade med Anders. Han var vid dåligt humör, emedan marken var så besvärlig att färdas uti, och nu sade han oss, att det var bäst vi följdes åt, så vi kunde hjelpa honom. Dertill voro vi villiga, men lång tid gick åt innan vi nådde Granåsätern, och trötta voro vi med, hvarför vi slogo oss ned der och tillredde våra dagen förut skjutna fåglar. Och nu följde en hungerstillande sexa, ty vi hade nu grädde att tillreda fåglarna med och hjortronsylt till öfverflöd.

Långt innan jag vaknade hade Anders försvunnit och med honom Jeppe. De återkommo ej förrän vid åtta-tiden, men så hade de ock följt en gångstig till en annan säter. Nu var Anders belåten, då väg fans så långt, och det var antagligt, att vägen från den sätern skulle fortgå till Öster Dalelfven, der vi ämnade rasta och fiska. Vid sätern hade Anders skjutit en stygg hök. Vid vår ditkomst befans det vara en ormvråk, men det tyckte han var detsamma; en hök var det i alla fall.

I dag var humöret godt, ty vägen hade varit passabel, och i god tid voro vi vid den stora, fiskrika elfven.

Hur vi skulle kunna passera den och komma upp till den mellan Elfdalen och Särna löpande landsvägen, det återstod att utfundera; men nu var jag på känd mark, som jag passerat under våren. Jag visste, att en liten fiskarstuga fans i närheten, och från den gick väg till den en half mil längre upp liggande landsvägen, hvarför vårt första göra blef att återfinna stugan. Jag gick stranden uppför elfven, och snart kunde jag tillropa mina följeslagare, att stugan var synlig på andra sidan. Från stugan uppsteg en tunn, blå rök, alltså funnos menniskor der, hvarför jag afsköt min bössa och ropade. Strax öppnades dörren, en karl blef synlig, och snart derpå hade jag den glädjen att se honom utskjuta en lång strömbåt och komma stakande öfver elfven. Mannen var från Elfdalens finnskog och Nornäs by och var här för att fiska. Öfver elfven ville han hjelpa oss, och i stugan kunde vi få ligga, men han ville vi skulle skynda oss, emedan fisktiden var inne och han skulle ut och meta.

Snart voro vi öfver. På mannens inrådan lemnades Blacken på en holme längre upp, dit han kunde vada och der det var ypperligt bete. Således allt väl. Stugan var bra nog, och efter mannens bortgång gjorde finnarne »sans façon» rent i stugan, bar ut en hop skräp, rentvättade bord och bänkar, så att vi fingo det rätt trefligt. Det såg dock ej ut som våra anordningar stämt vår värd till välvilja mot oss; men då han bjöds på kaffe och en kopp punsch, förlät han vårt tilltag och bar oombedd in hö att ligga på.

Han var föröfrigt mycket språksam, sade sig vara slägt med den i dessa trakter beryktade jägaren »Sjungar-Erik», prisade stället för dess goda belägenhet vid den fiskrika elfven, och trakten deromkring för dess rikedom på villebråd, synnerligast elgar. Han föreslog, att vi skulle försöka skjuta några sådana, då vi voro i en så god trakt; men då jag sade honom, att vi ej kunde använda en elg, om vi fälde en sådan, samt föröfrigt ville framåt, erbjöd han sig att följa oss och visa vägen. Ja, derom kunde vi rådslå i morgon, nu borde vi sofva.

Innan mina följeslagare vaknade på morgonen, gick jag ut till den strax ofvan stugan befintliga vackra forsen för att meta. Många fiskar fick jag icke, men de voro mycket vackra, mellan ett och två skålpund. Anders kom snart efter, och då kommo vi öfverens, att vi hade trefligare då vi voro ensamma, hvarför vi återvände till stugan och drogo vidare uppåt mot landsvägen, som vi hunno vid fäbodstället Nybodarna. Här träffade vi ett par kullor och förstärkte vårt förråd af grädde och smör, hvarefter vi följde landsvägen söder ut en bit, tills vi funno en aftagsväg, som vi af kartan visste skulle föra oss till ett annat fäbodställe vid ett af Vester Dalelfvens tillflöden. Jag hade nemligen beslutit mig för att uppsöka den vattenrika Vanån och följa denna nedåt till en af bolagets större stationer, Siknäs i Venjan.

Vi hade ingen svårighet att finna vägen till Ransjöfäboden, och ankomna dit, hade vi den turen att påträffa en fiskare. Han var från Åsens by i Elfdalen, egde en stuga på fäbodvallen och båt i sjön, båda saker af värde för oss. Mannen, som hette Per, var höflig och på sitt vis civiliserad, talade en sjungande svenska och såg ut att vara en goddagspilt. I stugan voro vi välkomna. Den innehöll åtskilliga saker, som voro ovanliga, åtminstone den tiden, såsom kaffekokare, kaffekoppar och en liten spegel.

Vi frågade honom efter väg till Löfnäs, en finnby belägen vid Oni- eller Vansjön, utur hvilken Vanån utrinner. Det var klent nog med väg dit, och svår var den att finna; om vi blott icke haft hästen, skulle han rott oss till Ärnäsbyn, derifrån det blott var en liten bit till Löfnäs. Jag visste redan förut, att man från Löfnäs kunde färdas genom de öde Elfdalsskogarna utför Vanån till Venjansjön och vidare, hvarför jag beslöt mig för att sända Blacken landvägen till Mora och sjelf med en man färdas den återstående delen af vägen.

Besvärligheter motsåg jag nog, men äfven mycken lättnad att komma framåt genom de temligen okända skogsmarkerna. Jag utbredde kartan och rådgjorde med karlarne. Anders var lifvad för saken. Lill-Anders skulle rida till Mora och afhemta min karriol och möta vid Siknäs. Frågan var nu: kunde vi få köpa båten? Nej, båten ville Per ej afstå, men vid Ärnäs bodde båtbyggare, och det var utan all fråga,

att vi icke der skulle få köpa oss en båt af bästa slag. Ja, kunde han gå i god för den saken, ville vi antaga hans anbud att ro oss, dock med vilkor att om båt ej kunde få köpas der, måste han afstå sin. Ja, det kunde han godt lofva, och då ville vi afresa genast. Nej, det kunde ej gå för sig. Han hade sin fiskredskap ute; den skulle upptagas och ordnas, så förr än frampå morgonen dagen derpå kunde ingen färd bli utaf, och dermed måste vi nöja oss.

Aftonen tillbragte jag med att skrifva bref och utrusta Lill-Anders. Far och son lågo ute på vallen, rökte tobak och talades vid. Elfdalskarlen jemte en halfvuxen pojke, som denne hade med till roddkarl, voro ute på sjön och fiskade. Då jag slutat min brefskrifning, gifvit brefven jemte instruktioner och penningar åt Lill-Anders, gick jag ut för att se mig omkring. Från fäboden syntes mycket litet af den temligen stora Ransjön, ej heller fann jag någon annan öppning i den djupa skogen, hvarifrån jag kunde se något vidare omkring mig, hvarför jag återvände till stugan, der finnarne under tiden uppspänt min hängmatta. Temligen sent kom vår värd hem. Han hade fått mycket fisk, bjöd oss nu på kaffe och bränvin, hvilket var högst oväntadt. Sjelf tog han bäst för sig, hvadan detta styrkte mig i min förut fattade förmodan, att bränvinet hade del i hans välmående utseende; längre fram i tiden fick jag äfven visshet derom. Han skattade mig lycklig, som hade en så rar bädd som hängmattan, och deri hade han onekligen rätt.

På morgonen sölades länge, innan vi voro rustade till affärd. Vi voro rätt glada, då Anders och vår värds pojke ändtligen stötte från land och rodde ut ur sjöviken. Jag utlade genast ett gäddrag och fick strax en två, tre skålpunds gädda; så kommo vi ut på Ransjön, hvilken för våra ögon, som på ett par dagar icke sett någon vidsträcktare öppning, tog sig stor ut, och den lindriga vind der fläktade kändes uppfriskande och behaglig. Det varade dock icke länge förrän vi kommo till Björnån, der vi måste draga båten en bit från Ransjön till ån, men sedan mötte intet hinder förrän vi passerat Nornäs finnby och kommit öfver sjön Noran eller Nornen. Der kommo vi in uti elfven igen och hade det krångligt nog en stund, tills vi nedom finntorpet Tyrinäs åter

träffade en liten sjö och så elfven igen med djupt vatten, tills vi uppnådde det omtalade Ärnäs, der vi träffade hyggliga menniskor.

Någon båt hade de dock icke att sälja, men trodde en närboende granne kunde hjelpa oss. De ville höra efter. Snart anlände grannen, som bodde på andra sidan sjön. Han hade visserligen icke tänkt sälja båten, men fick han 30 kronor, skulle den få gå. Båten var en af de bästa jag någonsin sett, rymlig och lätt, och flöt på vattnet som en fjäder, hvarför jag genast beslöt mig för handeln, men utfäste som vilkor, att säljaren skulle följa med oss för att draga båten öfver ett par landremsor, som skilde oss från Vansjön. Efter något betänkande gick han in derpå. Vi sade nu vår vän från Ransjöbodarna farväl och tack och rodde öfver Ärsjön, drogo sedan båten öfver en mossmark, der vi träffade en mindre sjö, från hvars norra ända det ej var långt till Vansjön. Här var stenig och hård mark, hvarför vi beslöto bära båten, för att han icke skulle fara illa. Sakerna buro karlarne öfver först, och sedan hjelptes vi åt att bära båten. Det var oss ingen möda. I nödfall kunde Anders och jag bära den, så lätt var den.

Det var nu nära qvällen, och regna gjorde det, hvarför vi beslöto qvarblifva i Löfnäs öfver natten. Der funnos tre eller fyra gårdar. Vi valde den som såg bäst ut och fingo löfte om qvarter, men då vi kommo in, var der snuskigt och luktade föga bättre än af Anders' saltade fiskar, hvilka jag hela dagen påyrkat att han skulle kasta öfver bord eller gifva bort. Nej då, de voro rara, han skulle nog äta upp dem. Regnet öste ned hela natten, åskan mullrade, och barnen i stugan skreko stundom alldeles förtvifladt, så att det var med mycken belåtenhet jag helsade dagsljuset, och ehuru det fortfarande regnade, tillsade jag Anders att bära ned våra saker i båten.

Då folket fick höra, att vi ämnade oss utför elfven, afrådde de oss allvarligt. Den vore full af forsar, stenar och grund, så att der skulle vi aldrig taga oss fram. Ingen hade vågat sig på den saken, och envisades vi, komme det nog att gå oss illa. Det var ej utan att dessa spådomar gjorde intryck på Anders, ty på den trakt i Vermlands finnskogar, hvarifrån Anders var, funnos inga större vatten, så att folket der är

alldeles ovant att sköta en båt, vare sig i lugnt eller strömt vatten. Han såg derför helt betänksam ut, men sade intet annat än att vi borde dröja tills regnet saktade sig, och då jag gick in derpå, satte han sig vid spiseln och började röka.

Regnet gaf med sig, skyarna lättade, hvarpå vi vid 8-tiden begåfvo oss utaf. Då vi kommit ut på sjön, började det blåsa, och snart gick der små vågor. Den långa båten skar igenom vågorna, och vattnet stänkte in. Dermed voro både Jeppe och Anders föga belåtna. Jeppe flyttade från den ena till den andra sidan af båten, och Anders såg orolig ut. Ingen af dem var trakterad af sjöfärden, men då vi kommo till flodmynningen, sågo de gladare ut. Der gick vattnet lugnt; löfträd och buskar hängde ut öfver det. Solen tittade fram, och af vinden kändes obetydligt. Det var en vacker bild af trefnad och ro. Jag bad Anders lägga upp årorna och hvila sig, medan jag redde ut dragrefven, som jemte en 4 à 5 markers gädda, den jag nyss förut fått, låg intrasslad på båtens botten.

Anders hade af oro och arbete blifvit svettig. Hans långa becksvarta hår satt fastklibbadt rundt hufvudet, och då han med mössan torkade sin fuktiga panna, sade han: »Ja, blir elfven icke svårare än här, då berga vi oss nog. Här är fint, och Gud vare lof vi fått vackert väder och kommit ut igen! Det var ett 'usnasklikt' (osnyggt) 'lusement' (logis) vi hade i natt; der skulle jag icke vilja ligga ensam en natt.» — »Hur då, Anders?» — »Jo, de sågo stygga ut allesamman.» — »Ja, men mot oss voro de ju vänliga.» — »Ja, kors, visst voro de dä, men dit vill jag i alla fall icke en gång till, ty så säkert voro de af tattarslägt som jag sitter här.» — »Åja, nog kan det hända, men de kunde väl vara bra menniskor för det,» sade jag. — »Nej då! Vi hafva af den slägten hemma på skogen, ja, det vill säga, icke i vår socken, utan i Östmark, och det är sattyg hela slägten.»

Om Anders sett eller hört något som ingaf honom fruktan för vårt värdfolk, fick jag aldrig ur honom; men då vi suttit en stund, såg han om gevären och tittade efter oss uppåt elfven, liksom han väntat, att vi vore förföljda. Derpå tog han fatt årorna och började ro. Det blef ej långt innan vi påträffade en lång rad af små forsar, der vi fingo arbeta

duktigt och fara mycket försiktigt fram. Vår tunna båt tålde icke hårda stötar mot de otaliga stenar vi måste passera. Långsamt gick det också, ty elfven föll helt litet mellan forsarna, och äfven der han flöt lugnare måste vi vara vaksamma, ty stenar funnos öfverallt. Vi härdade dock ut till fram på eftermiddagen, då vi anträffade en liten å, som föll ut i Vanån. Här pustade vi, och jag såg efter på kartan, hvar vi nu befunno oss, och fann, att vi icke färdats mer än 1 ¼ mil på hela dagen.

Men nu hade vi mera vatten under båten, så att det gick raskare. Hungriga voro vi ock, hvarför vi kommo öfverens om att landa vid första vackra plats. En sådan förskaffade oss Jeppe, i det han helt apropå hoppade ur båten, sprang upp på land och med detsamma uppstötte en stor tjäderkull. En af fåglarna slog upp på en qvist så nära, att jag med lodbössan sköt den från båten. Vi gingo nu i land, och helt nära stranden inuti skogen påträffade vi en stor, vacker, grön äng. Der stod en stor lada och flere hässjor fulla af hö. På ängens norra sida rann en djup och klar källbäck, och hela ängen var omgifven af grof och reslig barrskog. Det var en utomordentligt treflig rödja i denna ändlösa skog.

Här togo vi oss en bit, under det vi lagade oss middag. Vi funno efter närmare undersökning platsen så genomtreflig, att vi beslöto stanna der öfver en dag. Vi hade rest fyra dagar utan synnerlig trefnad och ville nu hvila. Dessutom behöfde vår utrustning ordnas och repareras. Sedan vi ätit, slogo vi oss ned i ladan, om den tillställning vi påträffat kunde kallas så. Den var uppförd på ett sätt som vi ej sett förut, nemligen på pålar med ett slags veranda utanför. Der lade jag mig i hängmattan, medan Anders gräfde ned sig i det torra höet. Trogen sin vana, lade Jeppe sig en bit från ladan på den högsta punkt han kunde finna, och så somnade vi alla tre.

Jag vaknade vid att någon vidrörde min ena fot, och då jag tittade upp, var det Anders som kröp helt tyst intill väggen. Bössan hade han i hand, och på min hviskning svarade han lika tyst: »Fågel!» Jag reste mig försiktigt och fick genom väggspringan se en tjädertupp promenera på andra sidan bäcken på släta ängen; närmare skogkanten sutto två

fåglar till, alldeles orörliga. Anders gaf sig god tid att sigta, och då han tryckte af, såg jag en eldstråle, ljusare var det ännu icke. Tjädern låg der utan lif, men hvem det var lif i, det var Jeppe. Han surrade förbi ladan och öfver bäcken, lik ett rullande klot, brydde sig ej om den skjutna fogeln, utan gnodde bort åt skogen, men kom snart hem igen, ty de andra foglarna hade antagligen flugit längre än Jeppes luktsinne nådde.

Anders hemtade fågeln, gjorde derpå upp eld och lagade sig i ordning att tvätta våra smutsiga kläder. Jag vände en annan sida till och sof ännu några timmar, hvarefter jag gick upp och ordnade våra saker. Det är under sådana färder rätt märkbart, huru allting kommer mer eller mindre i olag, utan att man märker det förrän saken behöfs, och då är det retsamt att nödgas reparera hvad man strax behöfver begagna. Lyckligtvis komma oväders- eller hvilodagar, då detta kan ske, och det goda har vården om sakerna med sig, att man har sysselsättning under sådana dagar.

Vi hade fullt upp att göra till långt på eftermiddagen, då vi gingo ut att söka oss någon bergtopp, hvarifrån vi kunde få se oss litet omkring. Vi hade i så fall tur, i det vi påträffade en liten stig, den vi följde uppåt, tills vi helt oförmodadt befunno oss vid en fäbod, hvilken vi sedermera fingo höra hette Davidsbodarna. Der var synkretsen temligen vidsträckt, ehuru vi ej länge fingo studera den, ty Jeppe fick upp något djur uppe i berget, och då drefvet gick söder ut, voro vi ifriga att komma nära. Om det nu var björn eller elg hunden dref, var icke godt att afgöra, men då det snart blef strid och batalj, voro vi så nära, att vi tydligt hörde »storfar» (björnen) blåsa, då han tog till benen.

Anders var ett par bösshåll nedanför mig åt det håll, dit drefvet gick, och jag väntade få höra af hans bössa, men det slog fel. Drefvet gick nu rätt ned åt Vanån, och då vi kommo dit, hade både björn och hund gått öfver elfven vid öfre ändan af en grund fors. Det fans ingen väg omkring; vi måste derför öfver. Vi höllo hvarandra i handen, i fall vi skulle slinta på de slemmiga stenarna, och kommo lyckligt fram, våta ända upp till västen, så att det gick tungt att springa, men då det ofta nog var slagsmål mellan hunden och

björnen, ansträngde vi oss efter förmåga. Slutligen kommo vi till en annan elf, der björnen och hunden äfvenledes summit öfver. Jag var en god bit före Anders, och när han ankom, var drefvet långt borta och mörkningen nära. Det lönade icke förfölja längre, ty innan vi hunnit uppleta något vadställe eller eljest krånglat oss öfver, hade mörkret inträdt.

Vi vände således om, under det jag muttrade öfver Anders som ej skjutit, ty han hade sett björnen springa öfver en temligen gles ås, men tyckt hållet vara för långt. En »myrtass» (ungbjörn) hade det varit, och den sprang fortare än den »värsta hare», sade han, och dermed visste jag, att Anders nog icke haft för långt håll, men björnen varit för rask, så att Anders icke blifvit färdig, och detta pådyflade jag honom: Nog hade han varit färdig, var hans svar, blott icke skogen stått så tätt!

Ja, nu var det som det var, och aldrig trodde jag vi skulle hinna tillbaka till vår elf, så långt tyckte jag det var. Och icke var det behagligt heller att vada öfver elfven igen och sedan traska elfstranden uppför till vårt lägerställe, som dock ej var så långt från elfven, som väl var. Under det Anders gjorde upp eld, lättade vi vårt dåliga humör med att gräla öfver Jeppe som tillstält denna extra kapplöpning, och båda lofvade vi aldrig bry oss om att passa upp på björndref under sommaren, och lönlöst synes detta ock vara, såvida man icke har den sällsynta turen att få upp en storbjörn, som icke är rädd för jägaren, utan sjelf är stridslysten och anfaller; men få äro de.

Sedan vi fått torra kläder och hvar sin kopp punsch, blef humöret bättre. Vi förläto Jeppe, och hade vi blott haft litet bättre tur och den sista elfven icke varit, icke skulle vi gifvit tapt. Vi hade nog kunnat följa drefvet hela natten och så skjutit björnen dagen derpå, och det borde vi gjort, och en annan gång skulle vi icke begifva oss hem så snart. »Jeppe, det var allt en duktig hund.» Mat åt honom satte Anders strax på, och så sjöng han en finsk visa, deri modern förmanar sin dotter att icke taga den först kommande friaren, och då allt detta var undanstökadt, gingo vi och lade oss.

Jeppe kom nog icke åter så tidigt, ty då vi vid sextiden stego upp, var han ännu våt och full af dy. Bataljen hade

säkerligen varit långvarig. Vi tänkte ett ögonblick på att genast följa efter och upptaga björnen igen, men vid närmare eftersinnande beslöto vi fortsätta resan nedåt elfven. Denna dag hade vi det betydligt bättre; det var långt mellan forsarna. Fisk fingo vi en här och en där, men då det nu icke kunde bli fråga om att salta och torka fiskarna, hvilket jag för min del trodde Anders tröttnat på, så fiskade vi icke på annat sätt än att låta metrefven släpa efter båten. Ville någon fisk nappa, så var det bra, hvarom icke, så gjorde det detsamma.

Elfven bjöd ej på någon omvexling i utsigter; det var ständigt detsamma: storväxta långa granar och furor, små gräsängar, några få löfbuskar, en och annan skogsbränna, det var allt. Öfver middagen hvilade vi i en urgammal slogbod, der vi funno en tälgknif från ett hänsvunnet sekel. Den togo vi med oss, och han hänger ännu på väggen i mitt rum som ett minne af vår färd.

Mellan våra samtal satt jag och begrundade de ofantliga rikedomar som finnas i urskogen, och Anders önskade han kunde komma i en likadan skog och köra timmer; der skulle han nog förtjena dagspenning; och då jag sade honom, att den dag komme nog, trodde han sig icke lefva då, och i den tron hade han rätt.

Temligen sent på qvällen hunno vi ett nära Vanån liggande fäbodställe, Tennängen. Der hade en gammal bekant till mig slagit sig ned, bygt sig en stuga, röjt marken, och der lefde han nu af hvad skogen gaf. Mannen var från Lima socken, och jag hade gjort hans bekantskap under en jagtfärd på gränsen mellan Dalarna och Vermland. Vid vårt inträde i den rymliga och rätt snygga stora stugan mottogos vi af hustrun. Vi hade icke förr sett hvarandra, men då jag nämde hvem jag var och frågade efter »han Per», blefvo vi genast bekanta. Hvad jag nästan var viss om förut, slog in. Per var i skogen, hvaråt visste hon icke, ej heller när han vore att återförvänta, men roligt vore, om jag ville »gifva mig ro» till dess.

Emellertid slogo vi oss ned der öfver natten, men då Per på morgonen icke hördes af, fortsatte vi vår färd, tills vi voro midt för det stora och höga Tiberget inom Venjans

socken. Detta ville jag bestiga, hvarför vi gömde båt och saker inuti en tät videbuske, ty nu voro vi ej mer än en mil från bygden och icke säkra för att menniskor kunde passera elfven. Vi togo litet proviant med, ty i dag ville jag skjuta hvad vi kunde; nu kunde allt hvad vi fingo komma till godo. Jagten blef dock icke särdeles gifvande, men utsigten från Tiberget var storartad, och från dess topp återsågo vi en stor del af de trakter hvarigenom vi färdats och många af fjällen. I skymningen återkommo vi till vår båt, der vi tältade öfver natten, och foro så vidare utför elfven och den vattenrikaste forsen vi träffat i Vanån. Ett litet stycke nedom den fingo vi Venjans kyrktorn i sigte och snart hela öfre Venjans bygd, och dermed sade vi urskogen farväl.

Min Anders blef ej gammal. Efter ett par år blef det slut med hans jordiska färder. Men Lill-Anders arbetade flere år hos mig, blef förman för ett körlag finnar, fick så Amerika-feber, sålde sin af fäderna brutna gård, begaf sig till fjerran vestern och har sedermera ej låtit höra af sig.

Vinterfiske.

En dag i slutet af november 1868 mottog jag ett bref från min vän F. N., der han skref: »Vi kunna svårligen få det bättre än nu; möt mig vid Högspetan om söndag morgon kl. 7, tag Filo med dig, och du skall få se, att abborrarna skola få en het dag!»

Händelsen var, att vi en hel vecka haft en skarp vinter, så att alla vattendrag i trakten af Arvika voro belagda med en ypperlig skridskois, hvilken af gammal och ung flitigt begagnades. Den tiden hörde skridsko- eller som det på ortens språk hette skenåkningen till de allra förnämsta nöjena; också funnos der flere ypperliga skridskoåkare, såsom min farbror Manne och tunnbindare Olsson; och mer än en gång har jag önskat se dem på vår nutids skridskobana, Nybroviken, bland våra skridskokungar och skridskodrottningar. De skulle äfven der väckt uppmärksamhet. Men till saken!

Högspetan var ett temligen stort grund i Glafsfjorden och känd som en ypperlig fiskplats. Men då den låg omkring två mil från Arvika och för öfrigt långt ute i sjön, var det ej många fiskare som gjorde sig mödan att resa dit. Från min väns hem var den icke fullt så långt aflägsen, och som vi voro fleråriga jagtkamrater och hade pröfvat hvarandra, visste vi, att distanserna vid en tur ut i det fria icke hade någonting synnerligt att betyda för någon af oss.

Att min vän valde söndagen till mötesdag skedde för Filos skull, emedan han, som lärare i det nyinrättade elementarläroverket, ej hade någon annan dag ledig. Filo var en äkta

glafväring (född och fostrad i Glafva socken), en glad själ, med om allting, god sångare, lifvad jägare och fiskare och särdeles omtyckt sällskapskarl, hvarför han gerna uppsöktes af en hvar. Fiskställena i den delen af Glafsfjorden hade han så att säga på sina fem fingrar, likaså holmar och skär.

Så snart jag läst brefvet, hvilket ankom lördags aftonen, gick jag att uppsöka Filo. Det var lönlöst att söka honom hemma, hvarför jag först tittade in på stadens enda biljard. Jo, ganska riktigt, der gick han ensam och spelte med markören. »Bra du kom; nu ska' vi ha oss ett glas punsch!» — »Nej du, läs detta först!» och så gaf jag honom brefvet.

Då han läst det, såg han bredmunt och strålande glad ut. »Ja, för tusan! Det är jag med om; det blir trefligt!» — »Ja, tag nu på rocken, så gå vi till »Halt-Anders» och få honom med oss.» — »Menar du det? Ja, så godt kan det vara; då äro vi säkra om att få fisk.»

Snart voro vi ute på köpingens mörka gator, och Filo prisade den inträffade kölden, som gjort marken fast och gångbar, ty i mildt väder stod smutsen upp i galoscherna, och på vissa ställen fick man balansera på stenar, brädstumpar och dylikt, som välvilliga händer utlagt vid en och annan bottenlös passage.

Halt-Anders bodde i stadens utkant i en liten bristfällig stuga. Han var till yrket sockenskräddare, men till lif och själ fiskare. Jag kände honom sedan min tidigaste barndom, och många äro de par byxor han dels sytt, dels skinnbeklädt åt mig. Denna senare tillställning var hvarken i min eller mina bröders smak och Halt-Anders' eget påhitt. Jag hörde honom en gång säga till min far, att fabrikörns pojkar vore de värsta slitvargar som fans både i staden och socknen; det vore derför bäst, om han fick sätta skinn för knä och akterspegel på byxorna. Ja, nog fick han det, men vår vänskap för Anders svalnade betydligt efter detta arrangement.

Nu hade tiden gått, Anders var fortfarande by- och lappskräddare, men han sydde ej mer byxor hvarken åt mig eller bröderna; oviljan var förgäten, välviljan och barndomsvänskapen för den gamle skräddarveteranen voro öfvervägande. Vi hade dessutom otaliga gånger under årens lopp sammanträffat, dels ute på fjordarna, dels vid stränderna, der jag med

mina hundar strök fram under mina jagtfärder, och der Anders sysslade med sitt fiske.

Anders var, som en äkta sockenskräddare bör vara, låghalt, och deraf hans namn Halt-Anders. Han hade i följd deraf svårt att gå, men då nöden är en god uppfinnare, hade Anders konstruerat sig en lång kälke; på denna stod han med sitt sjuka knä, och så sparkade han fram kälken med sitt friska, långa och kraftiga ben, med en fart jag icke sett någon annan kunna göra efter. Om Anders gaf uppslaget till den numera så moderna sparkstöttingen, vill jag lemna osagdt, men det säkra är, att han på sitt egendomliga sätt att färdas kändes igen på långt håll, hvarför jag allt emellan gick honom till mötes, ty Anders hade ögonen med sig och upplyste mig rätt många gånger, hvar han sett räf- och harspår i snön eller rimfrosten, eller orrar i björkarna ute vid Sund eller Kinna. Så språkade vi om, hur vi hvar på sitt håll hade lyckats, och derigenom uppehölls år från år bekantskapen.

Under det Filo och jag kraflade oss fram mellan hjulspåren och de frusna smutshögarna, anmärkte han, att det vore vanskligt att få den tvärviggen Halt-Anders med, ty han var icke känd för att vara vänlig mot fiskare i allmänhet och tyckte ej om, då någon ville göra sällskap med honom, och för öfrigt tyckte han mycket litet om s. k. »herrekarlar».

Jag trodde nog han skulle gå med oss ändå, och snart voro vi vid stugan. Anders' stuga hade ingen förstuga, blott en enkel och ej så litet bristfällig dörr. Denna förde oss strax in i hans på en gång bonings- och verkstadsrum. Der satt nu vår Anders uppkrupen på bordet och sydde, belyst af en illa osande talgljusbit. Vid andra ändan af bordet höll hans gumma på att pressa sömmarna på något klädesplagg, hvilket gaf ifrån sig den egendomliga, bekanta lukten af spott och svedt tyg. Stugan eller rummet var fullt af qvinnor och barn, men vid vårt inträde blef allt tyst. Anders sneglade upp litet under sin gröna skärm, då jag helsade »god afton, fader Anders!» och med detsamma tog mössan af mig. »God afton!» ljöd svaret; »men för mej behöfver icke Gustaf ta å sej mössan; hva vill han?» Jag framdrog mitt ärende, hvilket Anders under tystnad afhörde, under det hans ansigte allt mer mulnade, hvarpå han svarade:

»Ja, jag förstår, jag skall bli häst, draga pelsen och pottfårerna, å sedan passa opp, hugga vaken, å sen vill ni väl åka hem. Åh ja, det kan vara godt nog åt mej, gamle fattiglapp; men den här gången blir nog inte af med den skjutsen!»

»Åh, så ni pratar, Anders! Nog vet ni, att hvarken jag eller magistern brukar pels och bottfårer på sådana här roligbetsresor, och inte behöfva vi åka heller; men häst skall ni bli för fiskedonen och isbillarna och allt hvad vi för fisket behöfva, samt betesfoder åt häst och oss. Roligt skall vi ha, ty nog lär väl abborrarna vid Högspetan vara i taget den här tiden. Hvad det angår att hugga hål på isen, har nog patron på Sölje låtit göra det i dag; så icke är det värdt fader Anders krånglar längre om den saken, utan följ nu med oss!»

»Åh ja, nog kan han prata för skåla, och nog kan jag gå med också, men någon förtret får jag väl, kan jag tro; ellers kan jag säje honnom, att jag allt tänkt dit i alla fall i morgon, ty så bra is som vi nu har är icke alla dagar, och fesken tar nog nu.»

»Nå, det var bra! Tack skall Anders ha! Hur tidigt behöfva vi ge oss åstad?»

»Bäst vi gå klockan 5, för patron på Sölje är nog icke emot oss, utan får jag nog hugga hålen, å ju tidigare det är gjordt, dess bättre!»

»Åh, spå nu inte ondt, fader Anders! Patron är nog emot oss; men har fader Anders två isbillar, så tag med!»

»Ja, nog skall jag taga med hvad som behöfs.»

»Adjö då; klockan 5 mötas vi vid fiskvålen i Höviken! Fader Anders glömmer väl ej litet tändved, ty en kaffetår skola vi väl hafva, då vi komma fram.»

»Åh ja; gråt inte! Gå nu hem och försof er inte!»

Härpå förfogade vi oss ut, då Filo utbrast: »Det var mig en baddare! Bitter ända in i hjerterötterna. Har du hört maken?»

»Ja, gud nås, nog har jag hört det, men så farligt är det ej med vår Anders. Men om han ock vore så bitter som det låter, hvad vore väl att säga derom? Tänk, om du vore egare till den der stugan och sutte der på bordet dag för dag, år från år, och såge alla dessa hufvuden med åtföljande munnar

och magar, och någon gång, då arbetet tilläte en hvilostund, tittade ut genom blyfönstret och såge välklädda menniskor med glada ansigten gå ut för att roa sig, huru tror du det skulle kännas?»

»Ja, du har rätt, jag skulle ej uthärda den saken; men Gud vare lof, jag tror ej arbetaren känner så djupt som vi.»

»Måhända, men jag har mina egna tankar om den saken.»

Härmed följdes vi åt hem till min mor, som redan hade vår matsäck i ordning, hvilken inpackades jemte våra fiskedon, kaffepannan och yxan. Härpå skildes vi åt. Filo skulle hemta mig litet före fem, ty Anders hade förstått ingifva oss respekt, så vi voro säkra om, att om vi ej passade på, skulle han företaga färden utan oss.

Jag var just färdig att hänga på mig min rensel och öfriga mobilier för färden, då jag hörde farstudörren öppnas och strax derpå förnam ljudet af tassande steg i trappan. Jag öppnade dörren, såg skenet af en brinnande cigarr och hörde ett tyst, gladt skratt. Det var ej möjligt misstaga sig: det var Filo.

»Jag såg ljus i ditt fönster och visste då att du var vaken. Är du färdig?» frågade han.

»Ja. Kom in, får du dig en varm kaffetår.»

»Tack, den saken är undangjord; kom nu!»

Härmed marscherade vi ned och möttes på gården och gatan af ett djupt mörker, ehuru millioner stjernor tindrade på den mörka blå himmeln och Vintergatan hade utvecklat hela sin ljusmantel. Under promenaden ned till Höviken blef dock bättre, sedan våra ögon blifvit vanda vid mörkret. Ditkomna, lyssnade vi efter vår Anders, men då intet hördes till, spände vi på våra skridskor.

Under arbete härmed hörde vi, huru skråfvelisen vid vikens inre ända krossades, och derpå huru en kälke under brak och dån framsköts öfver isen. I ett nu var Anders framme och helsade »god morgon!» med en helt gladare stämma än den i går.

»Jaså, herrarne äro här, det var bra. Jag ger mig ut i förväg, vi hålla rätt på Östra sund. Vi få bära kälken öfver gärdena, ty genom sundet fara vi ej nu i mörkret,» och härmed satte han af med sin vanliga fart.

Sedan vi spänt på våra skridskor, styrde vi rätt på Östra sund, der vi upphunno vår Anders. Filo och jag togo nu kälken och buro den öfver åkrarna till Glafsfjorden. Då vi satte ned den på isen, sade Anders: »Det der gick bättre än jag kunde tro.» Han var synbarligen belåten och blef det ännu mer, då Filo upptog en liten flaska och bad honom smaka på. Anders smakade helt litet, men omedelbart derpå något mer, hvarpå han återlemnade flaskan och frågade, hvad detta kunde vara, ty sådant hade han ej smakat förr. »Kall brylå,» vardt svaret.

»Ja, inte vet jag hvad det är, men smörja vi krokarna med det, så tror jag abborrarna inte säga nej,» tillade han skrattande, »och nu ger jag mig i förväg; bryn eder icke om mig, och gån icke utom Homvikön, ty der är ej säkert; håll på östra sidan, och vid Tjufholmen råkas vi,» och så bar det af med Anders och kälken så det sjöng i isen.

Snart hade vi skridskorna på, rätade upp oss och sågo utåt den mörka fjorden. Vi sågo intet annat än den mörkblå himmeln med dess tindrande stjernor, »intet ljud och intet ljus», allt var tyst och stilla. Då vi båda mycket väl kände fjorden och trakten, voro vi ej rädda för att råka vilse; vi hade blott att inemot en mil följa stranden, och så satte vi af. Filo gnolade på en den tiden modern sång: »Ut på dina slätter, haf, du vida», men hörde snart upp, ty vi åkte ganska fort en halftimme eller så, då vi stannade för att forska efter den af Anders omnämda Homvik-(Hungvik-)ön. Ja, ganska riktigt, der skymtade den fram till höger. Vi lyssnade efter vår Anders, men intet hördes till i den riktningen; åt fastlandet hördes visserligen litet rassel, men vi fäste oss icke dervid.

»Hör du, det här är märkvärdigt!» utbrast Filo; »icke ha vi åkt förbi Anders, och icke hörs han till; det var mig en satan att komma fram med sin kälke.»

Jag medgaf det och trodde, att Anders möjligen satt sig att hvila ute vid ön, efter intet hördes till. Emellertid fortsatte vi vår färd och voro snart vid ön, men ingen Anders hördes der heller af, hvarför vi stannade och spanade med ögonen åt det håll, der Tjufholmen skulle vara. Der syntes som en dunkel fläck mot himmeln; men se, der flammade det till!

En helt liten röd låga! Den blef större och större. Nu voro vi vissa, att Anders nått fram till Tjufholmen och der väntade oss. Vi styrde rätt på den flammande elden, men komna närmare, funno vi, att den var långt syd om holmen. Elden var vid Högspetan!

Vi jublade; vår vän hade således anländt till mötesplatsen! »Ohoj, Anders! Är du på holmen?» Eko svarade strax rent och klart, men något annat svar fingo vi ej. Så ropade vi än en gång, men med samma påföljd. Hvart kunde vår redlige Anders tagit vägen? Månne han gått förut? Vi tyckte det vara omöjligt, ty med den fart hvarmed vi kommit skulle han icke kunnat hinna före oss.

Under det vi som bäst diskuterade, om vi skulle vänta eller fortsätta, förnummo vi ett sjungande buller åt det håll hvarifrån vi kommit. På detta kunde vi ej misstaga oss: det var samma ljud som då Anders lemnade oss. Det kom närmare och närmare, och snart hörde vi Anders' jemna sparkningar, och så skymtade fram en mörk punkt, hvilken hastigt förstorades, och snart var Anders framme.

På frågan »hvar tog du vägen?» svarade han: »Åh, jag for i land och tog oss litet ved från 'Hurusmockarna' (öknamn på Högerudsfolket).» Ja, det var icke litet det: kälken var öfverlastad. »Jaså, du stjäl på söndagsmorgon, du Anders!»

»Stjäl? Kallar han dä för att stjäla te ta några träpinnar, å ifrån bönderna till, å så tokit skulle en allri ha hört. Nej då, de rika bönderna har nog rå att släppa te, ty skola vi fattiga 'stassingar' (stadsbor) köpa något af dem, ja, då får di aldrig nog betaldt å så väger dom så snött (knappt) så! Å förrästen tänker jag meninga ä, att skogen växer på jola för allt folk; men se, det lyser på Högspeta! Söljingarna (Söljeborna) ä allt der. Dä va bra. Ja, nu lyser dagen i öst,» och dermed satte Anders i väg.

Filo och jag undrade nog, hvar för sig, öfver Anders' rättsbegrepp, men vi kände allt för väl, att Anders icke var ensam om dessa, och tillfället var icke lämpligt för ordande om den saken.

Då vi hade åkt en stund, blef elden allt större, och mörka figurer skymtade fram. Vi möttes af ett gladt hallå! hvilket

raskt besvarades, och så voro vi framme och mottogos af vår vän F. N.

»Välkomna! Ni ha varit ute i rätt tid; det var raskt af eder, och till belöning skall ni nu få eder en välbehöflig frukost. Kullberg, kom hit! Nu ha vi Jägmästaren här.»

Kullberg var N:s äldste skogvaktare, ett original och min särskildt gode vän. Vi hade jagat rätt ofta och länge tillsammans, och af honom benämndes jag alltid Jägmästarn, hvilket alltemellanåt gaf anledning till en extra rolighet. Han kom nu fram till elden och helsade fryntligt, och tyckte det var roligt vi kommo, ty i dag skulle det bli »fesk».

»Ja, nu får ni prata sedan,» afgjorde N.; »kom nu hit och tag dig en bit, ty snart skola vi börja meta. Men hvad är det för en karl ni har med eder?» — »Jo, det är Anders, 'Halt-Anders'.» — »Jaså, ja, den har jag allt hört talas om. Hallå, Anders, kom hit och få dig en dram! Du skall vara en riktig fiskmås, du, Anders; stå inte och krusa nu, utan rappa dig hit! Skål både stora och små fiskare! Hugg för eder, säger jag. Hitåt, Gustaf, du får hugga flere hål sedan!»

Den anropade var N:s andre skogvaktare, Gustaf i Granmossen, väl bekant för mig. Vi hade mången härlig septemberdag varit ute på elgspår, och af den eleven hade jag heder, ty Gustaf hade goda gåfvor för skogen, jagten och spårandet, men så var han ock född och bosatt i det aflägsna skogstorpet Granmossen.

Det blef tyst en stund, under det hvar och en höll till godo med gudsgåfvorna, och särskildt var en torkad fårbog, en så kallad »spelman», utsatt för djupa inskärningar, hvilket gaf Filo anledning påstå, att vi nog haft väder af att en sådan fans, efter vi hade så skarpa knifvar.

Nu var dock ej längre tid att prata. N. afgjorde saken på sitt vanliga raska vis med ett tillkännagifvande, att matsäcken ej fick snöras igen; den fick ligga öppen på kälken, så att den som blef hungrig kunde gå dit och äta när han ville. Alla, utom Anders, skyndade till de redan upphuggna vakarna. Han for ett stycke ifrån oss och högg sig sjelf hål på isen, men det var ingen som reflekterade öfver den saken. Veden hade han afkastat på isen, men kälken hade han med sig.

Som vi nu stodo en bit från hvarandra och nedsläppte våra tennkrokar i vattnet, frågade N. oss, om vi hade starka don, ty ibland högge här gäddor, och då behöfdes det. Då vi alla bejakade frågan, blef en stunds tystnad, men den afbröts snart af ett gladt skratt och några luftsprång af magistern, som på isen uppkastade den första abborren. Denna förevisades nu, men långt hann ej magistern i sin glädjeutgjutelse, förrän N. också fick upp en likadan, men mycket större, hvarpå han qvickt släppte ned kroken igen, sägande till Filo, att han skulle skynda sig, ty nu var abborstimmet här, och med detsamma drog han upp en abborre till.

Magistern fick brådt om att lägga ut igen; nu nappade det äfven för mig, och så blef tyst, ty hvar och en blef ytterst intresserad af sitt fiske, och det gick raskt att få upp den ena abborren efter den andra.

Under tiden uppsteg solen klar och glänsande öfver de östra höjderna och återkastade sitt guldskimmer mot den blanka isytan, der millioner små rimrosetter glänste i alla regnbågens färger. De från vakarna uppkastade små isbitarna glänste som diamanter, och våra abborrar sedan! Med sina mörkgröna ryggar, uppspärrade svartrandade ryggfenor och de gullgula sidorna med sina röda bukfenor voro de en vacker syn för fiskrarnes ögon. Sväfvade sedan blickarna hän öfver den vida Glafsfjorden med dess ömsom furu-, ömsom björkbeklädda stränder, då hade man denna novembermorgon bilden af ett äkta nordiskt landskap under barfrosten eller förvintern.

Allt efter som solen höjde sig öfver horisonten, blef det allt längre mellan fiskarna, då N. föreslog att vi skulle flytta oss längre söder ut; der var vattnet djupare, och der skulle nog abborrarna återfinnas. Ja, det voro vi med om. Då han gick förbi Filo, som stod emellan oss, stannade han, såg på hans fiskar och utbröt temligen häftigt emot honom derför att han icke medels ett knifstyng ofvan stjerten genast dödat fiskarna. »Du är obarmhertig, så filosof du är,» förklarade han. — »Ja, har du någonsin sett en menniska vara barmhertig, då hon har roligt?» frågade denne. — »Ja, deruti har du nog rätt, ifall det kan vara något nöje uti att pina en stackars fisk, som förskaffat oss ett obestridligt nöje.» Filosofen

vardt tyst, och de hjelptes åt att qvickt döda de abborrar, som ännu visade tecken till lif.

Derefter flyttade vi oss en bit och återfunno verkligen abborrarna, men nu voro de icke så pigga att nappa; man hade tid att se sig omkring, tänka en smula, och så hördes kyrkklockorna från Stafnäs, hvilka besvarades från Glafva och Högerud. Snart sagdt ofrivilligt lyftes alla mössor, såsom seden var och väl ännu är då malmen ljuder och väcker tanken till allvar. Det dröjde allt om en stund, innan något samspråk kom i gång, och tystnaden afbröts blott af det rullande ljud som uppstod då sprickor öppnade sig i isen.

Vid tolftiden ville abborrarna icke nappa längre, hvarför vi slutade upp att meta och gingo bort till vår kälke, der Kullberg tände en brasa och satte på potatis. Medan denna kokade, sutto vi och åskådade vår fångst, som vi nu lagt tillsammans och som bildade en rätt ansenlig hög. Ännu visste vi icke, hvad Anders hade fått, emedan han hela tiden hållit sig för sig sjelf. Han anropades nu och tillspordes, huru det gått för honom. Åh ja, nog hade han fått litet, »det förstås,» svarade han, »men ni ha just en bra hög.» — »Ja, töm nu din låda här bredvid, så få vi se!» och då han gjort det, befans, att Anders fått nära nog lika mycket fisk som vi fem tillsammans.

»Men hur i alla dagar har du burit dig åt?»

»Åh, det är ingen konst; jag har metat och *trott,*» sade han skrattande, »och deri ligger det.»

Vi försäkrade, att äfven vi hade metat och *trott*, men då svarade han, att vi hade flyttat från hål till hål och pratat jemt, så att vi glömt att *tro.* Ja, så var det. Då N. frågade Anders, om han nu trodde att han skall få sig en middagssup, svarade han, att det trodde han nog. »Ja, kom då hit och styrk dig i tron, men så skall du ock visa mig dina krokar.»

Ja, de voro lika våra, icke bättre och icke sämre, hvarför N. påstod, att han hade något knep för att lura abborrarna att nappa, men det hade han då icke. Men så kom Kullberg och frågade, om Anders möjligen hade något hägerister; men då Anders förnekade detta, trodde Kullberg ändå, att han hade det. Det var i den orten en allmänt trodd sak, att om

man hade fettet af en häger och smorde krokarna med, skulle fiskarna omöjligt kunna låta bli att bita i kroken.

Den sagan var oss väbekant, men jag ville retas med Kullberg litet och sade derför: »Du borde tagit ister af den stora gäddan i Rudkärn, den der med enbusken i nacken, du!» — »Åh, kommer han nu igen med den 'reggla', töst mä säj!» — »Hvad var det för en gädda?» frågade Filo. — »Jo du, det var en sådan du aldrig sett. Hon var lång som ekan och bred öfver ryggen som ett bakttråg och hade en enbuske i nacken.» — »Det var mig en baddare till gädda, och den har Kullberg sett?»

»Ja, det var han och en karl till som samtidigt sågo henne under fiske med bloss, och när de talade om detta, så for Alfred dit och skulle se på underdjuret. Gäddan var qvar, men han var morsk och icke rädd för troll eller sjörå, utan högg ljustern i trollet, och upp fick han en mycket stor gädda, och på hennes rygg satt en fiskljus — det var enbusken, eller kanske det var en riktig enbuske, Kullberg?» — »Ja, det var det, det vet han fäll!» — »Har inte Kullberg sett någon mera sådan der underlig fisk?» — »Nej, men jag tänker Anders, som är så mycket utpå, har sett något »fjaseri» (trolltyg), eller hur, Anders?»

»Ja vars, hemma i staden är så fullt af sattyg som ränner i stugorna och sqvallra och dricka kaffe, så der har man nog af den sorten.» — »Åh ja, sådana, det fins allt i Stafnäs ock, men det var icke sådana jag mente,» sade K. — »Ja icke några andra troll vet jag om,» tillade Anders.

Potatisen var nu färdig, och dermed började middagen, hvilken icke blef så lång. Medan K. kokar kaffe, skola vi väl försöka abborrarna igen, föreslog N., och så gjorde vi. Denna gång följde N. Anders, som han sade, för att stjäla konsten af honom. Om han verkligen lyckades, ordades icke om, då K. gaf kaffebud, men fem abborrar hade de med till elden. Vi andra kunde icke uppvisa en enda. Ja, det blir bättre närmare qväll, tröstade de oss med, och så drogo de ut igen.

Nu höggo vi nya vakar och fingo några få abborrar, men tröttnade snart och gingo tillbaka till kälken, der vi satte oss och började sjunga. Då kom äfven N. och slöt sig till oss.

Filo tog fram sin kalla brylå, som delades ut i kaffekopparna, och så sjöngo vi alla trior vi kunde och brände upp all veden. Våra karlar ropades fram och fingo sig ett glas punsch, och dermed slutade vårt vinterfiske den gången.

Vinterfiske, såsom det nu beskrifna, kan vara ganska gifvande, isynnerhet i mindre skogssjöar, der sådant icke eller sällan förekommit; men så kan man också vissa dagar få hugga tjogtals hål på isen utan att få mer än tre à fyra fiskar.

Gamla vinterfiskare säga, att fisken icke nappar i sjöar der vattnet är mörkt och bottnen består af dy. Om denna sägen i allo håller streck, kan jag inte säga, men visst är, att så är förhållandet i norra Vermland och Dalarna.

I de vatten, der röding och foreller finnas, händer rätt ofta, att de så väl som abborrar och små gäddor låta fånga sig, och för fiskaren är nöjsamt att få några fiskar af alla sorterna. Får man, såsom rätt ofta händer, små abborrar, är skäl att sätta dessa på större krokar, emedan gäddorna rätt ofta sluka dem och man med litet besvär får utbyta en liten fisk mot en stor. Detta gäddfiske brukar löna sig bäst i månaderna mars och april.

I sätern och sätermarken.

Vi hade slutat vårsådden på min lilla vackra egendom Vingäng i Dalby socken, Vermlands Elfdal, men våranden var dermed icke alldeles afslutad: det återstod att laga gärdesgårdar och köra ut gödseln på fäbodvallen. »Ja, det är väl så godt vi begifva oss till sätern i morgon,» föreslog min fördräng, Lena Anders, då vi skildes åt på qvällen. — »Ja, vi lära nog icke slippa med mindre, Anders,» blef mitt svar, och dermed var den resan bestämd.

Slättbonden har ingen aning om, hur besvärligt det är att behöfva ha en »säter» eller betesplats, belägen ibland flere mil från skogsbons hem. Till sätern fins ingen körväg. Allt man skall hafva dit måste bäras, antingen af menniskor eller hästar. Hvad Vermlands Elfdal beträffar, bor folket nere i dalen, men sätrarna ligga uppe vid fjellfötterna eller på skogsåsarna. Emellertid är sätern kär; både folk och fä längta dit, då hettan och qvalmet i dalen bli olidliga, hvilket vanligen inträffar i medlet af juni.

Nu var detta icke händelsen för oss, ty vi voro blott några dagar inne i maj, men icke förty längtade vi att komma upp i sätern. Också voro vi på morgonen hvar för sig sysselsatta med rustningen. Det var icke få saker vi behöfde, ty äfven stugan skulle vi reparera. Utom fördrängen Anders hade jag en dräng till, Erik. Han var från Fryksdalen, och det var den tiden liktydigt med snickare eller en karl som var händig med hvarjehanda. Erik hade också plockat fram en hel hög verktyg, och Anders var ingalunda sämre. Han

hade en stor påse peruguano, en dito potatis och en med hafre. Så kom jag med fem nät och gamla Karin med vår matsäck och en påse mjöl för min raska stöfvare Stål, en ungdom på två år, som skulle med både för öfnings och nöjes skull.

Då alla sakerna voro i ordning, blef en stor hög. Jag sade Anders, att allt detta kunde vi ej få med oss. »Ja, det vardt allt »mytchi» (mycket), men nog går det, om kampstyggen icke vore så vild! (Det var Niger, min raska häst.) Jag tycker han skulle stillat sig efter ploganden, men pytt ock! Den »sätter» ej (bryr sig ej om) någon körning alls, och ränner han ned sig i något myrhål, gör han sig snart qvitt klöfjen,» sade Anders.

Niger var en ren gudbrandsdöling och af »blått blod». Mötte honom hinder, då skulle han fram, kosta hvad det ville, men hade äfven ett för de norska fjällhästarna egendomligt godt förstånd och lät tala vid sig, hvarför jag sade Anders och Erik, att jag skulle gå före och bygga bro i hålen der det behöfdes, så att det skulle nog gå bra för oss.

Under det vi stodo och pratade, kom en af mina timmerflottare, Henrik Nils, och helsade oss. Han var »utpå» för att fråga mig, om jag hade att hjelpa honom en half tunna sättpotatis, ty den han hade var »klen nock» (dålig). Ja, det hade jag, hvilket Nils tyckte vara »regalt» (bra), hvarpå han sade: »Jag ser, ni rusta er åt sätern; ja, det är just lagom nu och vackert väder; jag tänker 'Fjärhannan' (tjädern) får det hett nog nu, då ni kommer vest i skogen.» — »Åh,» sade jag, »de berga sig nog, ty jag känner icke till en enda lek åt det hållet; som du vet, är det första våren jag bor här på denna sidan elfven.» — »Åh, ni finner dem nog; ni gör er ej bet; dä vet bå je å flere te,» och så skrattade han rätt godt.

Nils' antydan väckte en liflig lust hos mig att försöka tjädrarna, ty bekant med folklynnet, anade jag genast, att då Nils, som sjelf var jägare, talade om tjäderjagten, det måtte vara någon mer än vanligt god trakt. Men obekant med den som jag var, frågade jag Nils, om han hade lust att följa med. Dagspenning ville jag betala i alla händelser, och han kunde ju hjelpa oss arbeta i sätern. Nils var genast lifvad för färden. »Snart ränner jag hem med »äppla» (po-

tatisen), och sedan går jag gent och möter eder i sätern,» föreslog han. — »Ja det blir bra!»

Men nu lade Anders sig i saken. Han tyckte det vore bättre, om Nils ginge hem och komme tillbaka och hjelpte oss att bära hvad som ej gick på klöfven. Ja, äfven om det förslaget var Nils med, och om ett par timmar skulle han vara åter.

Nils och jag hade icke jagat tillsammans, men, som nämdt är, hade han varit med mig på timmerflottning, och bland ett à två hundra man var han så väl den starkaste som den störste, ty Nils mätte väl 6½ fot och var grof derefter. Han, jemte Brandt Halvar, en likadan jätte, hade alltid till arbete att från stränderna utdraga de stora och tunga stockar, som de andra flottarne ej rådde med. Men fotfäste ville dessa karlar hafva, ty de voro för tunga att vara ute på timmerstockarna. Dessa buro dem icke, men som »landränsare» voro de oöfverträffade. Också sade Anders, då Nils helt lätt tagit sin halftunna potatis på ryggen och raskt aflägsnat sig: »Ja, nu kunde ni knappast behöfva någon häst; den der har allt 'kampkrafter', han.»

Då Nils återkom på kortare tid än han utlofvat, voro vi färdiga att begifva oss af. Niger togs ur stallet, klöfsadeln lades på med underlag af hästtäcket, och derpå lyftes klöfsäckarna på, men det var åtskilligt som ej kunde fraktas på klöfven. Stocksågen och jernspettet tog Nils i händerna, och så voro vi ändtligen färdiga.

Erik och Stål öppnade tåget, så Anders och Niger, och sist Nils och jag. Det var brant uppförsbacke genast, hvarför Niger blef vid dåligt humör och gick så fort, att Anders ej hann undan. Anders ryckte på tygeln, men det hjelpte ej; han måste gifva sig på sidan, och nu blef äfven han vid dåligt humör.

Tåget gick i sträckmarsch under tystnad, tills vi kommit uppför de första och tväraste branterna. Klockan hade blifvit 11, och solen brände oss i ryggen. Efter en god halftimme voro vi uppe på Hemberget, men nu flöt svetten af oss alla, och Niger hade blanka perlor så väl på hals som länd.

Då vi kommo in i storskogen, blef det skuggigt och svalt. Här blef en liten halt, medan vi torkade svetten af oss och

pustade ut. Stål ref med alla fyra fötterna i marken och ville lös. Han strök sig gång på gång mot Eriks ben, och så viftade han med svansen och såg bedjande på honom, men det halp ej: Erik var obeveklig. Så vesslade han sig mot Anders, men det var detsamma. Han måste förblifva i kopplet, och då intet var att göra, satte han sig att se glad ut på en bofink, som, trots det var långt lidet på dagen, icke kunde låta bli att sjunga en stump för gumman sin, hvilken kröp på marken och letade efter något som passade till inredning af deras nu nära färdiga bo.

Sedan vi pustat en stund, gingo Nils och Anders på hvar sin sida om Niger och satte sina ryggar under hans börda och lättade den. Niger frustade och skakade litet på sig; det kändes skönt, och för att tillkännagifva detta, bet han några tag helt lätt i Anders' rockärm.

Men framåt igen! Och så knogade vi på. Här blef vägen sur, stenig och tunggådd, Niger klef ner sig och stänkte vatten och dy öfver Anders, och nu kommo vi till gångspången vid en myrhals; der måste vi stanna. Nils gick att undersöka spången. Vattnet stod öfver den, men det var en sak Nils icke lade märke till; han blott kände efter med fötterna och yxskaftet att träbron låg stadigt; att vattnet gick upp på smalbenet var ju ingenting att orda om. Då han kommit på andra sidan, ropade han till Anders, att det går nog, hvarpå Anders gick ut med Niger efter sig, och vana som de voro kommo de lyckligt öfver.

Erik och jag gingo längre upp i myren och balanserade oss öfver på de tufvor, som stodo ofvan vattnet. På andra sidan myren blef vägen fastare, ty nu bar det upp i säterberget, och snart sågo vi vallarna lysa mellan träden. Innan dess hade vi dock att passera säterbäcken. I den lilla dalen låg snö och svall ännu, bäcken var uppsväld och bron bortfluten, så att vi måste stanna och reparera. Det var i Eriks väg. Han och Nils höggo stockar och lade öfver, och snart hade vi passerat äfven detta hinder, hvarefter vi trädde ut ur skogen och in på Vingsätern.

Denna tillhörde mig och min granne löjtnanten, men hvarken han eller min företrädare länsmannen hade haft sina kreatur der, eller sjelfva begagnat sätern. Den hade lemnats

till torparnes disposition, visserligen blott med löfte om ett år åt gången, men då detta medgifvande fortgått flere år, hade allt förfallit, både vallar och åbyggnader. Torparne hade hvarken skyldighet eller intresse af att hålla allt väl. De bodde i husen, och egarne togo skörden sådan den blef, och då sätern låg mer än en mil från bygden, hade de ej heller eftersett den. Allt detta var mig bekant, och nu hade jag för första gången sommartid begifvit mig dit för att se till, om något kunde eller borde göras för dess försättande i ett bättre skick.

Sedan vi framkommit och under det karlarne aflyfte klöfven, öppnade jag dörren till stugan. Hon var full af spånor och smuts, muren till hälften nedrasad, och ett par stora, vattendränkta ställen på golfvet tillkännagåfvo, att taket ingalunda var droppfritt. Det hela såg otrefligt ut, och den unkna luften var långt ifrån angenäm. Nils kom och stack in hufvudet, hvarpå han efter noggrant beskådande utlät sig: »Här sakna vi icke tillfälle till arbete. Nej, gör vi så, och dertill ligger gärdsgården nere efter hela vestra sidan.»

Anders kom med ett fång hö från ladan; äfven detta var magert, blandadt med »finnskägg» och mosstappar. När Erik fick se stugan, slog han upp mösskärmen och började hvissla, under det han öfvervägde, hvad arbete här skulle bli. Derpå spottade han ut tuggbussen och vred af en ny, den han instoppade, och så spottade han igen. Han tyckte det varit »nå osnoskligt folk som bott derinne, och muren sen!»

»Ja, först få vi äta något,» sade jag, »och så få vi se till, om vi kunna berga oss här till natten.»

Anders klef öfver stenarna och skräpet på golfvet, gick in i den s. k. mjölkboden och kom ut med en gammal gryta, hvaraf en bit var urslagen i kanten och två ben borta; för öfrigt var hon röd af rost med stora skofvor i bottnen. Sedan han sett på den en stund, tyckte han det skulle bli arbetsamt att få den ren, men Nils tyckte det skulle snart gå för sig, om han fick en fläskbit. Ja, nog fick han det. Erik hade redan gjort eld, och der värmde Nils grytan och smorde den med fläsk och värmde den igen; derpå tog han en sten och skurade på, så det gnisslade i grytan, och så fick han vatten uti den och lät det koka upp, hvarpå grytan fick en skurning

till med stenen. Sedan hon nu fått en afsköljning, sade han till Anders, att nu kunde han koka hvad han ville, »å je svarer för lif ditt». Anders var ej sen att sätta på grytan och tömma potatis uti den, men då Nils drog fram sin panna för att koka gröt uti, sade han: »tag af vårt mjöl, så får han Stål gröten; du kan äta 'äpplen' (potatis) med oss.»

Under det maten kokade, slog Erik pinnar i väggen och upphängde våra nät. Till potatisen fingo vi fläsk, och det smakade bra; karlarna fingo sig en sup. Dalbykarlen äter mycket långsamt och betänksamt, så att jag hann äta mig mätt och sätta på kaffepannan, hvarpå jag frågade Nils, hvaråt tjäderlekarna vore. Ja, det var en söder ut vid några stora myrar, och en vester ut i åsarna vid Ljusnan, och en norr ut mellan oss och sjön Leten, »och der var jag för tre eller fyra år sedan, och ni kan aldrig tänka eder slikt spel der var. Der var så mycke fågel, och de förde slikt stoj, som skulle en ha väre på 'Oxhelgen i Filpesta' (oxmarknaden i Filipstad).» — »Nå, då sköt du väl många?» — »Nej, inte mer än tre, en på qvälln och två om morgonen. Jag hade nog tänkt bli qvar en natt till der, men jag hade intet krut mer.» — »Nå, har du inte varit der sedan?» — »Nej, det har aldrig blifvit något utaf, fastän jag tänkt mig dit flere gånger, men så har jag gått på flottningen, och så har det icke blifvit något af.» — »Vet du någon annan som varit der?» — »Nej! Jag tror ingen varit der; den leken fick jag veta af han 'Monkhi' Danil samma år som han dödde, och lönt ligger den åsen till, så jag tror ingen vet om den, och synjalt (svårt) är att finna den mellan myrarna. Men nu skola vi fresta på, när vi äro så nära. Vi gå dit på en timme härifrån, men jag förstår vi slippa ej dit i dag, om vi skola få någon rykt (ordning) i stugan.» — »Drick kaffe nu, Nils!» — »Ja, tackar; jag likar det bättre än bränvin.»

Sedan kaffet var färdigt, drogo karlarne rockarna af sig för att börja arbetet. Nils och Anders åtogo sig att mura upp spisen. Erik skulle värma vatten och skura af bordet och bänkarna. Jag tog ut fönstret och lade det i bäcken, hvarpå jag skulle bära hem en spånkorg mossa för att täta väggarna. Då jag efter en stund återkom med fönstret och mossan, hörde jag Erik hyfla med raska drag derinne i stugan,

hvarför jag stack in hufvudet och frågade honom, hvad han höll på med. »Jo,» sade han, »med skurning hade jag aldrig fått det här rent; jag hyflar det, det blir bättre och rent med en gång,» och rätt hade min redlige Erik i den saken.

Icke förrän vid 7-tiden på qvällen var muren färdig. Jag hade långt förut tätat väggarna och var nu på taket för att laga det, då Anders och Nils drogo till skogs med yxor och stocksågen. De gingo att fälla en tornfura, hvilken jag snart med ett hvinande och brakande hörde störta till marken. Snart kom Anders efter Niger, som drog hem en lång stock af den. Erik hade ömsom hyflat och ömsom hvisslat. Nu hade varit tyst med hyflingen en stund, men buller och brak var det inne i stugan. Snart slogs dörren upp, och der stod som ett moln af dam. Erik höll på att skotta ut söppel lassvis. Han ropade och frågade, om jag snart hade färdigt, ty nu ville han sopa, och sedan fick jag icke rifva ned något snask på golfvet. Ja, jag hade färdigt, så han kunde gerna sopa, och nu kom dammet både ur den närbelägna murpipan och från dörren, hvadan jag halade mig ner och tittade in, men såg ej igenom dammolnet.

Stål qved och ville lös, hvarför jag gick till honom och tröstade honom med en hel hop smekningar. Nils kom med en knippa granris, som han trädt upp på yxskaftet, och sedan han nedkastat det, hjelpte han Erik bära bort söppel, så att vi fingo litet snyggt äfven utanför stugan. Anders hade huggit och klufvit några vedklabbar, hvilka han insatte i spisen för att profva den, och när jag nu kom in, var stugan knappast igenkänlig. Hon var genomtreflig, och ännu bättre blef det då Nils lade en krans af doftande granbarr omkring den stora spisen. Jag satte mig på bänken och ordentligt njöt af snygg-heten omkring mig, och allt bättre blef det. Sågen hade rasslat en stund, och in kom nu Anders med ett par jemt af-sågade kubbändar. Nu hade vi också stolar.

Ändtligen var dagsarbetet slut. Karlarne kommo in och sysslade med qvällsmaten. Jag gick ut och satte mig på resten af den stora furukubben. Solen hade redan gått under åsen, och endast ett återsken syntes på några lätta molnfläckar långt upp mot det blå. Det hvilade en obeskriflig frid öfver nejden. Den var ödslig, det är sant, men det låg för jägaren

något oändligt tilldragande i både det hela och delarna deraf. Den resliga furuskogen, den fula myren med sina små vatten och den slingrande Vingån, de allvarliga, violetta Hembergen, den långt bort liggande sjön Leten, de djerfva högresta åsarna, och den af Nils utvisade åsen med dess tjädrar, och allt detta vid trastens och rödstjertens godnattsång.

Jag befann mig i en lycklig sinnesstämning. Derur väcktes jag af ett susande ljud och en blåsning från en orre, som slog ned på vallen. Han blef ej ensam, ty flere fåglar kommo och helsade hvarandra med lyfta vingar och utbredda skaft. Jag reste mig till hälften för att rusa in efter bössan, då någon ropade:

»Tjufskytt! Tjufskytt!
Sitt still! Sitt still!»

Ja, det var trasten, alltid lika oförskämd. »Tig, din spefågel!» hviskade jag för mig sjelf, och svar fick jag:

»Gå in! Gå in!»

Nu sköts dörren helt sakta upp och Nils' stora hufvud med sitt långa hår stack ut, och så hviskade han:

»Hörde ne den som bles (blåste)?» Jag nickade, men då lyfte han på handen och pekade uppåt vallen. På minen såg jag, att jag borde hålla mig tyst, och derför vred jag helt sakta på hufvudet. Deruppe satt en helhvit hare och lyssnade! Såg han röken ur skorstenen, eller fann han eljes något ovant? Han klippte med öronen och vände genom ledet upp till skogen igen. Vid hoppet öfver den enda stång som låg qvar slog han dubbelslag med bakbenen, just som ville han skalkas med oss, och det såg verkligen så lustigt ut, att både Nils och jag helt tyst började skratta. Jag smög mig sedan helt varligt in utan att orrarna varsnade mig, då de fortforo att blåsa.

Det var eld och lågor i Nils' ögon, der han stod mot den flammande elden. »De resa snart från vallen, och då göra vi oss kojor, och ni skall se, att vi få roli åt morran. Dä ena freska karlar att slåss de der orrarna, och här äro de icke skrämda. Jag väntar mer än en ligger på rygg innan solen går upp.» — »Ja, det vore väl rart eljes, Nils,» svarade jag.

Det var nu ej att tänka på sömn. Åt mig hade karlarne bäddat med granris på bänken närmast spisen. Anders och Erik hade krupit tillsammans i den korta sängen, der de redan snusade och sofvo. Nils drog sin näfversäck midt för elden, och så lade vi oss, jag på bänken och han på golfvet, och så kommo vi in på tilldragelser under våra jagter. Nils berättade mig om en händelserik elgjagt, och jag om några björnar, som jag skjutit söderut i denna mark, och så kommo vi åter till tjäderleken, som Nils hade varit på och dit vi ämnade oss. På en stund hade orrarna icke låtit höra af sig, hvarför vi stego upp, togo hvar sin yxa och begåfvo oss ut. Nu var tyst i skogen, allt var stilla utom nattskäran (spinnkäringen), som satt nedanför vallen och snurrade. Det var som skalden säger:

»De nattliga blossen
blicka på jorden, som kärleksvarm
slumrar vid vårens barm!

Att ett par sådana som Nils och jag skulle draga i betänkande att störa orrarnas kärleksfröjder, det kom aldrig i fråga, äfven om tankarna fallit deråt. Nej, nu var jagtlusten den herskande känslan.

Tysta gingo vi nedåt vallen, der orrarna hade slagit till. Der midtför stod gärdesgården, och der valde jag min plats. Vi togo från det nedfallna stängslet några störar, som restes mot den stående delen; derpå lade vi risqvistar till tak och höggo några granbuskar till sidoväggar, och så var min koja färdig. Nils gjorde sin i hörnet af gärdesgården ungefär på samma sätt, och efter en knapp halftimme voro vi åter i stugan. Att sofva vågade vi ej, och någon trötthet efter dagens mödor kände vi ej heller till, hvarför vi fortforo att prata. Klockan rådfrågades ofta, och tiden gick ofantligt långsamt.

Slutligen led det så, att Nils måste upp och sätta på kaffepannan. Då han var på benen, kände jag mig trygg och slumrade in en helt liten stund, men vaknade snart och kände mig helt uthvilad. Derpå drucko vi kaffe och voro färdiga, ehuru det alls icke brådskade. Jag tog med min filt och bad Nils medtaga vår ena kubbstol, ty af gammalt visste jag, att det

blef obehagligt att stå på knä eller ligga på magen på den vattendränkta marken. En sådan småsak visste jag Nils icke alls fäste sig vid.

Då jag inkommit i min koja och fått in kubbändan, bad jag Nils icke skjuta just strax; vi borde se litet hur orrarna lekte; men han svarade, att det nog var bäst vi klämde på och sköte så snart vi hade håll, ty ingen kunde veta hvad som komme att hända. I skogen gick allt underligt till. Ja, det var nog så, och dermed aflägsnade han sig.

Vi kunde icke se hvarandras kojor, och detta var ju detsamma: den ene visste, hvar den andre fans. Jag satte min stol i ordning, svepte filten om benen, lade upp bössan med mynningen på gärdesgården, och så hördes: knorr! knorr! knips! Åh, var det så långt lidet, att morkullan var ute! Strax derpå hörde jag nere i myren kipit! kipit! och så ett bräkande uppe i luften: det var himmelsgeten (enkla beckasinen).

»Åh, det blir snart lif i skogen,» tänkte jag, med detsamma en torndyfvel kom öfver vallen, slog sig i gärdesgården och föll in till mig. Ehuru det var skumt, såg jag hur han kämpade för att komma på benen igen; men det gick ej för sig utan min hjelp. Jag satte upp honom på gärdesgården, der han tog sig en lång funderare; så lyfte han pröfvande på vingarna, fann »all right», och det bar af med surrande fart uppåt stugan, då jag hviskade till honom: »Akta dig för stugväggar!»

Mer hann jag ej, ty nu skreko tranorna nere på myren, och så ett hvinande ljud och en svart klump, som slog ned på vallen icke femtio alnar från mig. Ett ögonblick blott var han stilla, derpå skakade han litet på vingarna, utbredde skaftet, hoppade ett godt stycke från marken och blåste: tjohy! och så en gång till, och nu hven det igen, och omedelbart svarade en annan: tjohy, och så kommo flere fåglar, och det blåste öfverallt. Så började den första spela, och då jag flyttade mina ögon från honom, voro två andra orrar redan i lufven på hvarandra, och

Blodig är bardaleken
mellan trojanen och greken.
Bröstgänges spännas de två,
vingarna slå,
och den röda
ringen sväller kring ögon, som glöda.
Kroknäbb och klo
ge ej rast, ge ej ro.
Fjädern flyger, blodet droppar
ned på gräsets toppar.

Pang! Der ligga kämparne utan rörelse. Kamraterna flyga sin kos, under det ekot upprepas från ås och myr. Men snart är speltuppen här igen, nu en bit längre bort, och strax kommer hela sällskapet tillbaka. Nu är dock ingen inom håll för mig. Jag kryper ihop, laddar den utskjutna bösspipan och återtager så sakta och försigtigt som möjligt min plats. Nu har jag intet annat att göra än höra på konserten. Trasten var nu i ordning igen, lika oförskämd som vanligt, men så tänkte han nog på mor och de väntande små, och så föll han in i sina lena, smekande toner, dem hvarje naturvän älskar och skattar så högt och som gjort honom till den ypperste sångare i nordens skogar.

Solen sände ut sina första strålar och guldbelade trädtopparna, då jag tyckte mig höra ett qvidande läte. Jag hörde Nils' kula hväsa och skottet dundra. Åter blef allt tyst, och snart såg jag först Nils' mösskulle, så hufvud och hela karlen komma uppför vallen. Han höll en svart och en grå fågel i handen. Den senare lyfte han upp och sade till mig: »Kom fram, förvaltarn! Nu lönar ej att sitta här längre i dag. Se här!» och med detsamma skilde han fåglarna åt och visade mig en dufhök. Då jag fick se denne, visste både jag och Nils, att orrarna i dag ej skulle återvända till leken, hvarför vi gingo upp åt stugan, under det Nils ondgjorde sig och svor öfver höken, som förstört vårt nöje, »ty,» sade han, »orrarna drogo sig mer och mer nedför vallen, der jag låg, så jag hade allt fått skjuta mer än ett skott.»

»Men hur gick det här till, Nils?»

»Åh, det var två som var i hop å slogos; ja de slogs så fjädern dammade af dem, å de gapa och 'hösade', så jag hörde

det ned till mig, och så tog den ena på flykta och sprang nedåt valln, men den ander kom efter, å så kom höken och slog på den första just som jag var färdig att skjuta. Jag visste nog, att han icke skulle släppa taget, och derför sköt jag på höken, men då jag kom fram, hade orren icke mycket af lifhanken qvar, så styggt hade höksaten sporrat honom.»

»Åh ja, men det gick ändå icke så galet för oss, Nils.» — »Åh nej men, sämre kunde det gått, men likafullt är höken en svinpels.»

Vi öppnade dörren; då blef det lif i Stål. Han skakade sig och ryckte på kopplet, och lös skulle han. Stackars Stål hade med få undantag stått bunden i flere månader, emedan vargarna denna vinter flitigt besökt Elfdalen. Han behöfde verkligen komma ut i det fria, och fri blef han, och ut genom dörren bar det. Ehuru klockan ännu ej var mer än fyra, kommo Anders och Erik upp. Nils och jag tyckte de voro »tidsamma», men de påstodo sig vara uthvilade och att det gick lätt att arbeta »tidi på morran». Med Anders bar det af ut i skjulet till Niger, och Erik kokade kaffe. Nils och jag voro matfriska och togo reda på våra matsäckar. Snart kom Anders in, då jag frågade honom, om han sett eller hört till Stål. Nej, det hade han ej. Sedan vi ätit, kommo vi öfverens om, att Anders och Erik skulle köra gödsel, Nils hugga gärdsel och jag höra på fågelsången och passa på Stål. Men Stål dröjde med att låta höra af sig, och under tiden slog jag pinnar i stugväggen, och på dem hängde jag upp våra fåglar, väl pyntade och fina.

Så slog jag mig ned på torrfurukubben och hörde på sången. Sångarne voro talrika; alla njöto af våren och sökte öfverrösta hvarandra. Äfven jag kände, att det var vår, att lifvet svällde i hvarje åder, och derför tyckte jag det var skam att lata sig, utan gick bort och tog en yxa för att gå och hjelpa Nils, hvilken just nu kom fram ur skogen med en jättebörda. Denna slängde han på marken, under det han frågade mig, om Stål icke hördes till. »Nej!» — »Ja, här är 'förmange' harer, han har nog icke mer än jemnt att 'greje' (reda) alla slag, men töst!»

Ja, der väckte Stål, och det åt ett håll som vi icke väntat. Det var nere i myrmarken och rätt långt bort. Så hörde

vi ett »iff!» till och så allt tätare och tätare. Det gick för full hals och med en betydande fart; drefvet kom uppåt fäbodvallen på vestra sidan, just der skogen var tätast. Jag var snart emot drefvet, men haren gick om mig utan att jag fick se honom i den täta skogen. Det bar nu af åt söder, och der gick det ur hörseln, hvarför jag återvände till fäbodvallen, der Nils nu stod och barkade störar.

Han tyckte det der var en rar hare, som drog till så långt »sör i olände» (svår mark) och vindfällena. »Är det mycket vindfällen der, Nils?» — »Usch ja. Det är mest fåfängt taga sig fram der, se'n mer att få skjuta.» Nu hördes Stål igen, men långt bort var han och hade dragit sig mer åt öster. Der blef skallet borta igen, och så förlöpte en halftimme; då kom skallet åt oss allt närmare och närmare, hvarför jag gick emot drefvet efter fäbodvägen och stannade vid issvallet invid bäcken, ty till sådana ställen söker haren alltid vårtiden.

Bäcken sorlade och sqvasslade, så skallet hördes otydligt, men såpass märkte jag, att haren torde gå ner i myrmarken igen. Jag stod dock stilla, tills jag skulle få höra, att drefvet var väl förbi. Men der skymtade något nere bland buskarna, just som någon skulle kastat en snöboll, och der kom Jösse i full fart! Stål var ej långt efter; det var nog bäst att gno, tänkte han, och så var han i vägen. Det var trefligt! »Här måste jag höra efter den der röde rackarn, som ej låter mig vara i fred,» och så satte han sig och klippte med öronen. Den halten blef olycksbringande för Jösse: skottet dånade, och der låg han liflös, »hvit och röd» som en annan prinsessa Snöhvit.

Jag hade just jemt och nätt hunnit lyfta upp min första hare den våren då Stål kom fram. Han kastade sig genast ned på svallet och flämtade; så sprang han till bäcken och vadade ut, tills vattnet stod honom upp till magen, så tog han sig några munnar vatten, kom upp och skakade sig, hvarpå han kom och slickade blodet, som sipprade från Jösses näsborrar, och började flämta igen. »Jag tror det kostade på dig det der, min käre Stål?» I hans ögon läste jag svaret: »Ja, husbond; men vänta litet, jag tager nog igen mig; snart har jag en till på benen.» — »Nej, du slipper för i dag! Kom nu!»

Jag återvände efter en stund till sätern, och ehuru Stål följde med, sökte han dock ett par gånger smita sig till skogen igen, men då detta icke lyckades, fick han slag. »Nej du, gubben min, det knepet är för gammalt, ici! Du har intet slag den här gången.»

Det är ett icke ovanligt knep af äldre hundar, som gerna vilja bli lösa, att då man leder dem i koppel låtsa som de hade friska slag. Att Stål, som icke var äldre, kunde den konsten, hade jag icke trott, men med det stoj som Erik och Anders förde, då de körde på vallen, var klart, att ingen hare varit så nära; också gaf han sig godvilligt, då han märkte, att hans list icke lyckades.

»Det var allt en vidfaren hare den der,» tyckte Nils, »men det är också en stor mase. Jag tror sånära han var allt hem i Hemberget,» tillade han, »och en 'han' (hane) är det. Ja, du är icke skämt till jagthund, du Stål. Men, förvaltarn, jag undrar, om inte han Stål skulle vara hugad på elg?» — »Å nog kan det hända, om man visade honom på dem.» — »Ja, vi lära allt försöka te hösten,» mente Nils.

Sedan jag öppnat haren och äfven fått en pinne i väggen för honom, gick jag och hjelpte Nils spetsa till stör; men det blef ej länge förr än solskenet och värmen gjorde mig tung i hufvudet, och jag föreslog Nils, att vi borde lägga oss att sofva, efter vi skulle på tjäderleken till natten. Ja, det var han med om. Nils lade sig ute på vallen i solbaddet, men jag tog min granrisbädd inne i stugan i besittning.

Vid tolftiden vaknade jag af att Anders och Erik kommo in för att äta middag; men som jag ingalunda kände mig uthvilad, låg jag stilla, och snart sof jag igen, för att icke vakna förr än klockan var nära tre, då de gingo ut.

Nu var jag pigg och hungrig sedan! Jag gick ut och bad Nils, som arbetade med sina störar, göra upp eld åt mig, och så lagade jag middag, åt och packade in litet mat, som inlades i Nils' näfverkont. Derpå tog jag ned våra nät, och så drogo Nils och jag ut för att lägga ut dessa i de myrhål, der Vingån har sina källor. Det var, som Nils sade, icke skämt att komma fram i de genom snösmältningen delvis öfversvämmade myrarna. Vi hoppade på tufvor och vadade i vattnet. Lyckligtvis var kälen ännu ej ur myrmarken, så det

bar icke särdeles djupt ned med oss; men krångligt nog var att komma fram till sjelfva elfven.

Denna är sommartid en helt obetydlig liten å, men vår och höst är hon rätt vattenrik, och då hon kommer ner i Hembergen, gör hon fall på fall och brusar högljudt. Här var hon stilla, men djup och flöt långsamt, der några större utvidgningar förekommo. Vi uppsökte en sådan, der vi tyckte laxöringarna borde trifvas. Der fick Nils taga fram ett nät, hvarpå han sade sig vilja gå bort och hugga en stång för att sticka ut det så långt som möjligt.

»Nej, Nils, det behöfver du ej; krångla dig blott öfver nedom floen (bassängen)! Jag har ett annat knep, som gör stången obehöflig.»

Nils såg ut som ett frågetecken, men gick och var efter en stund midt emot mig på andra stranden eller en 20—25 alnar från mig. Der stod åter en fråga på hans godmodiga ansigte. Jag hade under tiden upptagit ett nystan refgarn, ringat upp en del deraf och bundit en sten vid ändan, När nu Nils var i ordning, kastade jag stenen med all makt. Den förde snöret med och föll långt bakom Nils. Nu begrep Nils. Han fattade strax snöret, skrattade och tyckte det var »snudigt» (knepigt), och kunde icke begripa hvem som lärde herrkarlarna allt slag. »Hala lagom fort nu, Nils, och lyft på trossen, så nätet icke fastnar i botten!»

Ja, det gick bra, och vi fingo nätet bra utlagdt. Så gjorde vi också med de andra, men i sista kärrpussen kunde jag icke kasta stenen öfver; der fick Nils skaffa en stång, och när jag fick den, bad jag Nils gå åt andra sidan. »Hvad skall det nu bli för konster?» — »Ja, du får väl se.» Jag band nu snöret i stången, hängde den upphärfvade trossen derpå, tog fatt ena ändan, lade mig ned och gaf stången en duktig puff. Den ilade rätt åt Nils och kom så pass nära land, att han med en krake kunde peta den till sig, och då han väl fått fatt på snöret, blef han lifvad och ropade till mig: »Har en skulla sett på f—n!» Sista nätet var ute, och då Nils nu axlade konten, sade han, att nu var den lätt.

Klockan var icke mycket öfver sex då vi vandrade norr ut åt den trakt der tjäderleken var belägen. Det var mest tunggådd myrmark, så små åsnabbar, som lågo ibland myrarna,

så vattenpussar och småbäckar. Ett par tranor gingo och smusslade på en myr. Jag ville Nils skulle smyga sig i håll för dem, men det trodde han ej lönade mödan, men nog tyckte han dem vara värda en kula derför att de äro så högfärdiga och stora af sig. Ja, gick det ej för Nils, som hade en långskjutande lodbössa, så icke gick det för mig, som endast var beväpnad med hagelgevär. Vi fortsatte vår marsch, tills vi kommo i närheten af en låg och långsträckt ås, bevuxen med grofva tallar, då Nils sade: »Ja, här är åsen som tjädrarna spela uti; vi böra icke gå just något närmare; vi få se oss om plats för nattqvarter.»

Ute i myrn låg en helt liten ås, på hvilken tre, fyra höga furor växte jemte en hel del underskog. Der stucko äfven upp flere torra furor, hvarför jag föreslog, att vi borde gå dit. Ja, der torde nog bli bra, och så gingo vi dit. Men på östra sidan var det stora granar och vindfällen, hvarför vi fortsatte till vestra ändan. Det blef ej bättre förr än längst bort; der var åsen lägre och bevuxen med blandad gran- och björkskog.

Der gingo vi ned, och blott en liten bit inuti snåret träffade vi på en öppen, skogfri, utmärkt treflig liten plats. Att den för en längre tid sedan blifvit afbränd, var tydligt, liksom att icke för så många år sedan här varit en eld. Marken var ännu svartbränd, och några kolnade vedkubbar lågo qvar. Också utbrast Nils: »Ja, det är nog icke första gången det ligger skyttar här. Här få vi det bra och så 'lönt' (väl dold) den ligger.» På den korta, mjuka mossan lade vi oss ned, och Nils tände sin pipa. Solen stod ännu högt, så vi hade god tid.

Emellertid gaf Nils sig ej länge ro, utan gick att hugga en fura till vår nying (natteld). Att en sådan af dem som legat här förut begagnats, sågo vi deraf, att ett par störar som uppburit deras eld stodo qvar. Nils sparkade till dem. De gingo af jemns med marken, hvarpå han sade: »åh ja, det var icke i går *de* voro här.»

Nils var icke länge borta förr än kan kom bärande med en diger furukubb, som han slängde ned på marken. Nils var dock svettig, hvarför jag sade: »Den var tung den der!» — »Åh nej, men jag högg friskt.» Derpå gick han igen och

kom åter med en likadan; så högg han fyra granstörar och dref ned dem i marken på gamla eldplatsen. Han högg nu yxan i den smalaste stocken och drog upp ena ändan på störarna; derpå upplyfte han den andra ändan, och der låg nu den grofva kubben ungefär en aln från marken. Kubbarna voro litet aftäljda eller tillplattade på ena sidan. Denna sida lades uppåt på den nedre kubben, så lyftes den andra kubben upp och vändes med den aftäljda delen ned. Nu högg han ett par fotslånga björkstörar af ett yxskafts tjocklek, upplyfte öfre stocken och stack så en stör under vid hvar ända.

Nyingen var färdig, men låg icke tillräckligt stadigt, hvarför en långväxt björk fick ett hugg vid roten, nedböjdes och afqvistades, hvarpå han sedan lades på öfre sidan af nyingen, der Nils slog en för detta ändamål medtagen spik genom den in i kubben. Så skakade han litet på hela tillställningen och sade till mig: »Han ligger »stött» (stadigt).

»Ja men, Nils, den der nyingen är så grof att han kan räcka två sådana här nätter.» — »Ja, hvem kan veta, om vi inte ligga här i morgon natt med.» — »Ja det kunde nog hända.»

Nils gick emellertid i författning med att tända nyingen, och då jag tyckte, att det var väl tidigt, sade han: »Det gör ingenting, om han brinner till, tills vi komma åter,» ty vi skulle naturligtvis ut och höra hvar fåglarne slogo på nattqvisten. Jag var nöjd med att elden blef tänd, emedan det blef svalt om mina genomvåta fötter. Nog hade jag ett par strumpor till ombyte, men dessa vill jag spara, tills jag lade mig. Efter välgjordt arbete slog Nils sig ned vid elden, och då jag tyckte jag också borde bidraga till vårt nattläger, gick jag bort och högg ett par bördor granris. Nils kom och hemtade den ena, och så bäddade han åt oss båda med både sparkkubb och hufvudkubb, hvarpå vi pröfvade våra bäddar och kommo öfvens om, att de just icke kunde vara bättre.

Vi språkade om vår tillbragta dag, och Nils var ännu ond på höken, som förstört vår orrjagt. Solen hade under tiden ej stått stilla, som man säger; hon var till hälften nere, men icke förty reste sig Nils och sade sig vilja gå öster ut en bit för att se sig omkring. Jag kunde göra en krok vester ut och upp på åsen här midt emot. Han ville göra just som en

cirkel omkring ett litet kärr, som skulle ligga i åsen, hvilket han dock icke sett. Dermed tog han både bössa och yxa och försvann.

Jag låg och värmde fötterna; skorna hade jag aftagit, och strumporna jag hade på mig voro nära nog torra. Just som de sista solstrålarna med sitt guld smekte de östra höjdernas toppar, begaf äfven jag mig åstad. Min plan var att följa myrkanten en bit åt vester, derpå vända åter och så gå efter åsens rygg. Jag gick helt sakta och lyddes på trastar, bofinkar och gulsparfvar, som äfven sjöngo högt här ute i den vilda marken, långt bort från dalen och löfskogen.

Jag hade närmat mig åskanten, och nu brakade det till. Der flög en tjäder upp. Han hade icke varit rädd, ty jag hade gått förbi honom, som jag tror inom håll, men nu fick jag blott höra, ej se honom. Nå det var bra, här fins åtminstone en, tänkte jag, och så armbågade jag mig igenom snårskogen. Der knäppte något, som lät som ett aflägset skott. Säkert visste jag det icke, men tanken att andra skyttar voro på trakten var ej angenäm. Jag gick nu sakta fram, allt under det jag stannade och lyddes. Trastarna slamrade ännu, och der knorr! knorr! knips!, hon var tidigt ute den kullan.

Jag gick något fortare för att komma upp till åsens krön, men innan dess hördes ett hvinande, derpå klappande vingslag, och så skar »gubben i näbbet». »Du är icke född i år, du.» Han fick strax svar, ty en bit längre bort skar en tjäder till. Så hörde jag hur ännu en fågel slog upp närmare myrkanten. Jag vågade mig ej gå längre, utan smög mig tyst tillbaka ned till myren och derpå öfver till vårt nattqvarter.

Då jag kom dit, brann elden friskt. Det hade mörknat, så ljuset från elden tog sig trefligt ut, och jag kände mig helt tillfredsstäld. Ingen Nils syntes till, hvarför jag ur näfverkonten uttog mitt matsäcksknyte och tog mig en bit, men efter den blef nog en till, och då jag snörde ihop, hade knytet krympt ihop högst betydligt. Men nu var jag ock färdig att lägga mig. Rustningen för natten var ej annat än att afdraga strumpor och skor, påtaga den i säcken befintliga ylletröjan och de torra strumporna, hvarefter jag kastade mig på rygg och tittade upp mot det blå. Nu sågos ej några stjernor till, det hade blifvit mulet.

Jag låg och funderade på, om det skulle bli regn, och just för att stärka mig i den tron hörde jag ett slafs, slafs i myren. Det var från Nils, då hans skor sögo sig fast i den. Plötsligt steg han fram inom ljuskretsen, och i ena handen höll han en tjäder. Nu satt jag upp. »Hur fick du den, Nils?» — »Har ni ej hört, att jag har sköte?» — »Nej!» — »Ja, det gick unnerligt till med den 'fuggeln'. Jag satt på en ås och tog mig en rök, och så kom han flygande och slog sig i en tall innerst på mig, å då töva dä ej länge förr än han lärde i backen; det är en gammal en.»

»Ja, det var tur det, Nils; var det länge sedan du sköt honom?» — »Ja, det var tili, just som sola stack sej ner.» — »Åh! Det var helt säkert den fågeln jag stötte upp. Har du hört till några flere fåglar, Nils?» — »Ja då, det är nock af dem, må ne tro. Har ne blefve vars någon?» — »Ja, flere!» — »Det är som jag trodde, det är nog icke många som känna till den här leken, och långt bort är han, men nu äro vi här, och bra vär (väder) få vi; men det blir nog regn i morgon.»

»Ät nu, Nils, och sof en stund, jag vill vaka.» — »Nej, det tränger vi ej till; inte skola vi försofva oss,» och deri hade Nils rätt, ty ehuru jag slumrade in flere gånger, var jag vaken och rådfrågade klockan hvarje qvart. Vid tolftiden steg Nils upp och tog fram kaffepannan, gick ner i myren efter vatten, och detta så tyst och varligt som skulle han haft ett barn att vaka öfver, hvarför jag sade honom: »Jag är allt vaken, Nils. Klockan är tolf, så det är lagom tid.»

Half ett bröto vi upp. Nils ville jag skulle följa honom, men det blef så, att jag gick till de fåglarna jag visste om, och han ditåt der han varit på qvällen. Det var ännu nattsvart, då jag kom upp på åsen, der jag visste den gamla tjädergubben satt. Jag smög så tyst, att jag icke hörde det sjelf, så nära jag trodde mig, och så lade jag mig helt varligt ner, utan att åstadkomma minsta ljud.

Så ljöd ett svagt pisp! och strax derpå kände jag igen och hörde hela strofen af morkullans enastående sång. Hon drog ner öfver myren. Kort derefter rasslade det litet helt nära mig, men hvar? Jag ansträngde mig för att höra, och plötsligt hörde jag »päpäp». Ah! och jag började lindrigt

darra. Nu ljöd det päpäp, päpäp — — klunk. Tjädern var mig helt nära. Jag hörde sisningen eller sugningen så väl, hvaraf jag visste, att jag var inom skotthåll, så spel på spel, sisning och åter sisning! Men hvar? Det var mig omöjligt säga hvarifrån ljudet kom; mina blickar flögo från träd till träd, från gren till gren.

Jag hade rest mig upp, men rörde mig ej ur fläcken. Så blef paus, en helt liten paus, så knäpp! Nu visste jag, hvar tjädern satt, och strax derpå såg jag den stora kroppen afteckna sig mot firmamentet. Vid nästa klunk small det, och ned föll fågeln med en duns, som skulle det varit en långt tyngre kropp. Jag skyndade dit, upplyfte min stora fågel och fann, att lifvet flytt.

Ännu darrade jag litet, men med fågeln i hand gick det strax öfver. Om några fåglar af dem som skulle finnas i närheten flugit för skottet, visste jag ej, men sådant borde jag hört. Jag trodde de voro qvar, hvarför jag stod stilla, men nu flög en. Det var långt bort, men tydligen var det en tjäder. Ännu en stund stod jag qvar, men då intet hördes, gick jag efter högsta åsen mot öster. Ja, deråt hörde jag åter vingslag, och kommen närmare, hörde jag klunk — men så svagt som skulle det varit en droppe vatten som föll, men ändock var jag säker på min sak. Jag ryckte en skaftfjäder från min fågel, rullade den om hans båda ben, högg min tälgknif i närmaste fura och upphängde fågeln der, ty fri och ledig ville jag vara.

Så gick jag sakta litet längre, tills jag tydligt hörde klunken, då jag tog mina två långa språng. Ännu ett klunk, och två språng till. Nu small ett skott, och så tystnade min tjäder, men det blef ej länge: snart hördes knäpp, knäpp, och så klunk. Nu hörde jag två fåglar spela på en gång. De voro icke långt åtskilda. Jag kom nu ut på en mera glest bevuxen furuås, der mycket ljung växte, hvarför jag icke kom alldeles så tyst fram som förut. Dessutom måste jag springa så att jag hade skydd mot någon gröfre trädstam, under det jag stod stilla. Tjädern spelte reelt, och jag kom allt närmare och närmare, då jag på en gång fick höra vingslag på vingslag, och så blef allt tyst.

En stund derefter hörde jag en fågel spela, och spela med en snabbhet, som förkunnade, att han yfdes af segern öfver sin rival eller antagonist; men då spelen gingo snabbt och jag ej var långt borta, fick jag snart sigte på den stolte kämpen, der han gick bland ljungen och fröjdade sig. Fyr!

Lodet sitter midt i sångarns hjerta;
men han föll förutan smärta,
bäst han sjöng och bäst han brann.
Lycklig han!

Jag var andfådd, svetten flöt i stora droppar nedför kinden, och jag var glad, glad som en jägare då Diana är huld, och jag var nöjd, oaktadt det ej var så långt lidet på morgonen, att jag icke med tur skulle kunnat skjuta en tjäder till.

Jag tog min vackra fågel och vände åter för att hemta den första. Jag gick nära nog i samma spår jag kommit, och snart igenkände jag furan, der min fågel hängde, och jag ville låta mina ögon fröjdas af dess åsyn. Men hvad är detta för ett spektakel? Der är furan, just den rätta, men ingen fågel! Blodet steg mig åt hufvudet, jag rusade fram, och hade så när trampat på tjädern, som med utslagna vingar låg på marken vid furans fot. Jag log öfver min egen oro. Knifven hade ej förmått bära den tunga fågeln, utan lossnat, och båda lågo nu helt fredligt på marken. Två tjädrar i en hand och bössan i den andra äro icke så lätta, om man har långt att gå; men detta hade jag denna gång icke, utan var snart vid vårt lägerställe, der jag på den mjuka gröna mossan nedlade mina fåglar och en lång stund fröjdade mig åt dem. Det fans kaffe qvar på pannan. Jag drack ur det, hvarpå jag lade mig och somnade.

När jag vaknade, låg äfven Nils och sof, och bredvid honom en tjäder och två höns, vid hvilkas åsyn jag blef helt häpen. Jag såg på klockan, och hon var nära 7. Jag hade sofvit bortåt fyra timmar. »Hej, Nils, vet du hvad klockan är?» Han for upp och stirrade mot skyn. »Nej, men jag tror vi sofvet 'vons' längre.» — »Ja du, klockan är 7.» — »Ja, då lär vi upp!» — »Hur gick det för dig? Hvar f-n har du fått röjarne (tjäderhönsen) ifrån?» — »Å,» sade han, skrattande, »jag såg i qvälls på en snöfläck, hvar tjädrarna varit

nere, och så gjorde jag en 'gål' (stängsel) och stack ut några snaror der, och i några streck (små vägar), och der strök jag dessa.»

»Då gjorde du dumt, Nils. Hönsen får du låta bli, när du är med mig i skogen.» — »Hvarför dä?» frågade Nils och såg helt menlös ut. — »Jo, du kan väl begripa, att snarar du bort hönsen och skjuter tupparna, blir slut på leken.» — »Ja det kan noch så väre, men de räcka nog i vår tid, och tager icke vi dem, så stryker någon annan dem. Ni sköt två skott, hörde jag, och båda fick ni. Säcken blir icke så lätt nu som när vi kom.» — »Nej, men hit med mitt matknyte! Har du något qvar?» — »Ja då.»

Så satte vi oss att äta, och Nils kom för stunden från hönsfångsten, men jag satte mig i sinnet, att saken icke skulle glömmas vid annat tillfälle. Under det vi åto, började det småregna. Nils blef således sannspådd. Vi packade skyndsamt ihop vårt pick och pack, säcken blef nära full, och Nils trodde den vägde bortåt tre pund. »Ja, du bär nog 15 pund du, Nils?» — »Gud vet; jag har aldrig fresta det, men en tunna råg bär jag ledigt från herrgården till qvarnen.» — »Ja det är icke långt dit, Nils, inte en half fjerdingsväg en gång.» — »Nej, det är det inte, men jag bär hem mjölet, och det är tre fjerndelar.»

»Ja, jag tycker det skulle vara lättare än gå och dra på två tjufsnarade tjäderhönor.» — »Ja det är väl bäst vi lägga qvar dem då,» sade Nils och såg listigt på mig. — »Ja för att du skulle få hemta dem en annan dag; nej du, den vägen kommer det icke att gå denna gång; men låt oss nu ge oss af. Det är bäst vi kasta isär nyingen först.» — »Ja, det skulle vi gjort i morgse, då vi kommo, ty det är nog någon som sett röken, och då förstår di nog att här varit något på färde.» — »Ja nog har du rätt deruti, Nils.» Sådan är skogsbon; hade någon varsnat vår rök i denna marken, så nog visste de att här var tjäderlek.

Under det vi knogade oss öfver den våta myrmarken, hade regnet fortsatt utan uppehåll, och då vi framkommo till elfven och de små kärnpussarna, voro vi våta. Men näten skulle i alla fall upp. Första nätet fingo vi blott en laxöring på, men denna var, för att vara i Vingån, stor, vid pass 2 skålpund.

Nils sade intet om vårt fiske, förr än vi åter utlagt nätet, då han trodde det skulle bli bättre nu sedan det börjat regna. Så togo vi upp de andra näten, men klent med fisk var det på dem, och det blef hastverk med att få ut dem igen, ty nu hörde vi Stål drifva en hare för brinnande lifvet uppe vid sätern.

Hur Stål kommit lös, det kunde vi icke räkna ut. Emellertid skulle Nils gå raka vägen hem och jag passa upp på haren, men skulle han komma till vallen, ålåg det Nils att affärda honom. Dels under det vi krånglade med näten och dels under det jag sprang öfver myren, hörde jag att drefvet gick öfver fäbodvägen, och att haren gick, som det heter på jägarspråket, *völ*, eller på samma ställe, hvarför jag begaf mig genaste vägen dit, och der möttes vi, hvaraf följden blef, att jag klickade med högra pipan, men sköt haren med den andra. Stål kom fram och såg förvånad på mig, just som han skulle säga: »hvad gör du här i min jagt?» Jag visade honom haren, men det brydde han sig ej om, utan gnodde till skogs igen.

Då jag kom fram till stugan, hörde jag på långt håll, att Erik satt derinne och hvisslade enligt gammal vana. Han täljde på ett yxskaft och såg gemytlig ut. »Hur har Stål sluppit lös?» frågade jag. — »Jag tyckte han kunde få gå ut och göra sig ren, och icke trodde jag han skulle gå åt skogen i det här vädret.» — »Ja, men nu vet du, hur han är sinnad. Släpp honom aldrig, utan bind ut honom! Men hvar är Anders?» — »Han strök hem till i dag, vi ha kört från oss dynga, och strött ut guana (guanon), men det tydde (räckte) ej till, utan han for hem efter en säck till.» — »Jaså, ni ha strött ut guanon; hur kom ni på den tanken?» — »Jo det var så sagdt der hemma.» — »Nej du, det var sagdt vi skulle *så* den, och då hade det varit tillräckligt med det vi hade.» — »Ja kanske, men valln är mossgången och mager, det vill till om det skall växa något här, och inte tror jag det der pulvret gör hvarken till eller ifrån.» — »Ja, det får vi se.» Guano var icke känd i skogsbygden, hvarför ingen hade förtroende för något sådant.

»Tog Anders hästen med hem?» — »Ja då, och orrarna och haren med, men icke tror jag han kommer hit tillbaka

så länge det regnar.» — »Nej, gör han det, så blir gödningspulvret vått, och det duger ej.»

Det brann en stor brasa i spisen, hvarför det kändes skönt få taga af de drypande kläderna och få på den enda skjorta som fans i reserv. Nils kom nu in; han hade packat upp våra fåglar och upphängt dem under takfoten, der intet regn kom åt dem; fiskarna hade han med in. De räknades nu: 23 fiskar på fem nät, det var icke mycket att hurra för, helst de utom den ofvannämde icke voro större än att det gick 4 à 5 på ett skålpund. Välkomna voro de likafullt, ej heller blefvo de gamla, emedan vi expedierade dem till middagen. Stål kom ej hem, men vi hörde honom drifva långt öster ut åt hemtrakten. Jag hade ingen lust att kläda på mig mina våta kläder, utan han fick hållas bäst han ville, och först vid femtiden på aftonen kom han hem, då jag gaf honom innanmätet af den skjutna haren.

Närmare qvällen saktade sig regnet, och så fingo vi höra göken för första gången det året. Nu spådde Nils vackert väder och ville vi skulle gå till tjäderleken. — »Du får gå ensam, Nils. Jag har ej lust gå öfver myrarna i qväll, så uppvattnade de nu äro. Jag tittar väl till orrarne på morgonqvisten och kommer och möter dig vid 7-tiden vid elfven, så hjelpas vi åt med näten.» — »Nej, nog skall ne mä', det är stygg mykje fuggel der borta.» — »Icke ändå, Nils.» — »Ja dä va rart ne icke är värre hugsa på fjerhan (tjädern), ty inte mäter ne e blöt myr, dä begriper je noch,» och dervid skrattade Nils rätt godt; »ne vill noch väre mä han Anners och så guano åt morran.»

»Ja, nog har du rätt deri, Nils, men jag tror icke mycket på din spådom om väderleken.» — »Ja, men den slår nog in; för den saka kan ni godt följa.» — »Nej, ensam får du gå den här gången, Nils, och snarorna kan du ge mig; tag hit dem.» — »Ach, de låt jag stå.» — »Ja laga dig då åstad och tag bort dem!» Nils tyckte ej om den ordern, och sedan han pratat en stund med Erik, gick han åstad.

Regnet fortfor att aftaga, och då solen gick ned, var det klart. Björkarna omkring fäbodvallen lyste gröna, och der var en vårdoft som fröjdade både kropp och själ; också jublade

sångarskaran högljudt. Orrarna kommo tidigt denna afton och i fred fingo de vara för mig.

Tidigt följande morgon kommo Anders och Niger, hvarefter vi började vårt arbete. Erik gick emot Nils för att upptaga näten, och då Anders slutat sådden, voro de hemma med både fågel och fisk.

Så fortgingo några dagar. Karlarne arbetade, och Nils och jag ströfvade omkring i åsarna om nätterna. Vi voro på flere tjäderlekar. Ibland hade vi tur och ibland otur. En natt fingo vi regn med storm och återkommo till sätern trötta och våta, utan att ha fått ens så mycket som en sparf.

Ungefär på samma sätt som här ofvan skildrats tillgick det vid omkringliggande sätrar. Der fans denna årstid alltid någon skytt eller gillrare, och det antal tjäderfåglar som dödades var icke litet. Likafullt tycktes de, åtminstone under de c:a tio år jag vistades på trakten, icke märkbart förminskas. Skedde så på en lek, voro de talrikare på en annan. Vissa år bergade tjädrarna sig bra, d. v. s. de år då väderleken var hård, kall och blåsig, och orrarna skötos icke till någon myckenhet på spel. Emellertid hade fågeln det i allo bättre på våren än på hösten, då alla stigar voro afstängda med giller och snaror. Då var det till största antalet hönor som fingo sätta lifvet till.

Sedan gödseln blifvit utbredd och stängslet omkring vallarna satt i godt stånd, lemnas sätern i ro till midsommartiden, då sådana hushåll som ha behof af bete flytta dit och qvarblifva tills gräset blifvit inbergadt och andtiderna begynna vid hemgården. För min del blef sätern obegagnad som betesplats. Under höbergningen var jag icke tillstädes, och det var först en novemberqväll, sedan frost inträffat, som jag vid klart månsken återsåg Vingsätern.

Denna gång åtföljdes jag af en annan karl, som var litet jägare, samt mina två släppharhundar. Nu var all mark frusen och fast och färden ställd på harjagt.

Hararna voro hvita, och dem man lyckades åtkomma under dagen fick man under natten frusna. De kunde sålunda bevaras, om så behöfdes, till våren.

Också hade Halvar, så hette min följeslagare, och jag beslutit göra vårt bästa för att samla ett godt vinterförråd af

fruset vildt, ty de harar jag fått under hösten hade Karin saltat in i f. d. silltunnor. Dessa saltade harar berömdes mycket och åtos med nöje af mina karlar, men jag fann dem mycket osmakliga. Bättre voro de som rökta, men färska voro de bäst.

Halvar hade ej varit i sätern sedan vi reparerade den, men nu fann han allt väl, synnerligast som der låg fullt med torr ved under britsen och hö i sängen. Vi skulle få det bra, den saken kunde ej betviflas. Också festade vi vid dukadt bord, belyst af ljus och eldbrasa, och sofvo varmt och godt under natten. Halvar, jemte så många af hundarna som fingo rum, låg i sängen och jag på britsen.

Då vi kommo ut på morgonen, var vädret, ehuru kallt, präktigt. I daggryningen släpptes vår styfvaste hund, Påve Pan, jemte en bror till Stål, Krans, och gick gjorde det genast, och neråt myrarna bar det med en fart, som snart aflägsnade hundskallet utom hörhåll. Detta gaf Halvar anledning fråga, om jag trodde det var hare hundarna drefvo, då det gick så långt. Ja, nog trodde jag det, ehuru det var ovanligt, att en hare denna årstid gick så långt.

Länge dröjde det dock icke, förrän hundarna hördes komma åter. Solen stack upp, trädtopparna förgylldes, och snart glittrade rimfrosten på vallen som ett täcke af millioner diamanter. »Stå qvar här, Halvar!» sade jag; »jag går ned till myrkanten.» Jag hade knappt kommit dit, förrän det small för Halvar, och der låg Jösse nästan helhvit. Han var långt före hundarna, men också var det en fullvuxen och välfödd säterhare. Halvar var belåten, då han upphängde den på stugväggen, och sade till mig, att den der skulle icke blifva den sista i dag.

Härpå följde vi hundarna in i skogsmarken, ty den tiden funnos icke några svedjefall omkring Vingsätern, och då ingen mer än jag jagat der detta år, borde det finnas godt om hare. Det gick dock om en god stund, innan vi fingo upp igen, men då dessa hundar drefvo mycket jemt, sköt jag haren i andra bugten.

Som vi voro nära sätern, gick Halvar dit med den, medan jag med hundarna gick längre uppåt höjden, der jag kom i

dålig mark, full af vindfällen. Der stötte jag en kull hjerpar och sköt strax en, och litet derefter hörde jag Halvar skjuta. Nu fingo hundarna upp, en bugt gick det reelt, men sedan blef tappter och så påstötningar och oregelbundna bugter, så det hann bli middag, innan jag fick skjuta den haren. Vi kommo nu öfverens om att gå ifrån denna mark, der det icke fans hvarken öppningar i skogen eller stigar, der man kunde få några håll.

Längre mot vester släppte vi hundarna igen. De stötte strax upp en kull orrar, hvilken vi under väntan på upptag förföljde; men de voro oss för sluga. Det gick bättre, då vi sjelfva uppstötte en kull hjerpar. Den jagten var i Halvars väg, och den förstod han sig på; också blef han efter mig, då jag fortfarande drog framåt under stoj och handklappningar, för att skrämma upp någon hare. Detta lyckades dock icke på ett par timmar eller förr än jag kom ned i den nu hårdt frusna myrmarken, der jag stötte en kull ripor, sköt och skrämde upp en hare, hvilken hundarna glädjefullt togo an, och så gick det med ett lif, som kom hvarje muskel i min kropp att spritta.

Medan jag gått och ropat, hade jag hört Halvar skjuta flere gånger, och nu var han långt efter mig; men deråt gick också haren, och nu small det, men den gången gick Jösse fri. Halvar lockade på, och såpass skottsnål var jag, att detta gladde mig. Det lönar just icke mödan att förneka den saken, ty det veta nog alla jägare ändå. Jag tyckte mig nu temligen säker om att få skjuta, då haren snart borde komma åter till myrmarken och upptagsplatsen; men innan dess small det än en gång för Halvar, och nu blef det »alles tod», hvarpå Halvar snart ankom med haren och dertill fyra hjerpar.

Halvar hade flere gånger åtföljt mig i skogarna på harjagt, men alltid haft otur. I dag hade det blifvit annorlunda, och detta sågs äfven på hans belåtna, skarpt markerade anlete. Han sade mig, att nu borde han öppna haren och gifva hundarna. »Ja, det skall du göra,» blef mitt svar, hvarpå jag frågade, litet gycklande: »Satt haren, när du sköt, Halvar?» Jag fick mig ett barskt ögonkast, hvarpå han frågade, om jag

trodde att haren satte sig, när hundarna voro alldeles inpå honom. »Jo, om en hvisslar eller släpper hatten i marken.» — »Håcken skulle komma ihåg slikt, när det är så roligt så det käns just som det skulle 'ränna mörer' (krypa myror) i bena. Nej då!» och så skrattade han. »Jag sköt'en allt i fullt språng, och det är allt det 'morsammeste' (roligaste) jag vet.»

»Men hör, bruksförvaltarn, jag tror icke det är något vidare med hare här; det syns då icke några vidare häfder (märken) efter dem.» — »Jag tror som du, Halvar; det var länge innan vi fingo upp den sista haren, och nu är det mörkt. Koppla hundarna, så gå vi hem.»

Det var nedmörkt, innan vi nådde säterstugan, der vi ljudligt helsades af de qvarlemnade hundarna. Medan Halvar tände eld, hängde jag upp dagens fångst. Den var icke öfverdrifvet stor: tre harpaltar, sju hjerpar och två ripor. Sedan brasan var tänd, tog Halvar våra hvilade hundar med sig ut och öppnade de först skjutna hararna. Då han sedan kom in, tyckte han det var bra att jag skjutit riporna; han hade trott jag skjutit för att få upp. »Det såg ändock icke så klent ut ute på väggen,» tyckte han, »ehuru vi blott hade fyra harar.»

På senhösten, som nu, äro harjagterna i fäbodmarkerna icke ansträngande. Man går ett stycke, så väntar man på hundarna, och sedan dessa, vanligen i närheten af jägaren, fått upp, gå icke hararna särdeles långt, och om de göra det, återkomma de förr eller senare till eller i närheten af sätern, hvarför med jagten och djurens vanor förtrogne jägare icke gno efter drefvet, utan lugnt vänta tills Jösse blir hygglig, då han snart fälles. Så hade vi gjort i dag, hvarför vi icke alls voro trötta, utan lågo och pratade, sedan både vi och hundarna ätit.

Det var ju gifvet, att vi skulle tala om jagten, och härvid återkommo vi till den förmodan, att vid Vingsätern ej fans många harar qvar, hvarför Halvar föreslog att vi skulle gå öfver Ljusnan till Branässätern. Detta var ock min mening redan då vi gingo hemifrån, men vid denna säter var jagtmarken ännu mindre, på sin höjd för en dag, hvarför jag

föreslog, att vi skulle direkt gå till Mangslidberget, dit vi hade ungefär tre mil. Ja, derför var Halvar lifvad, blott väderleken ville stå sig, men det kunde icke hända oss värre, än att det blef snö. Ja, det var betänkligt, om det blef mycket, men här i denna harfattiga mark ville vi ej jaga mer, utan beslöto oss för en tur till nämnda ställe.

Jag hade sofvit länge, då jag hörde Halvar stiga upp och gå ut. Han kom strax in igen, då jag frågade, hur det såg ut med vädret. »Bra, klart och månsken, ljust som om dagen.» — »Hvad är klockan?» — »Fyra. Jag tror det är så godt vi ge oss åstad.» — »Ja, som du vill!» Vi buro in vårt jagtbyte, som nu var stelfruset, i mjölkboden, och så drogo vi i väg.

Det hvilar en förunderlig stämning öfver en nordisk skogstrakt vid denna tid på året. Det är ej höst, ej vinter: det är en påminnelse om båda. Den snöfria marken och mörka skogen säga, att hösten ej är slut, men den friska kölden, den af rimfrost glittrande marken och framför allt de ofta upprepade knäppningarna i träden säga, att det är vinter. Men jägaren sjelf, som, utan att besväras af värme, mygg, vallhjonens stoj eller boskapens skällor, nu med fast mark under fötterna går med lätta steg genom all mark, han säger: nu är rätta jagttiden. Den långa natten ger honom tillräcklig tid att hvila ut. Han känner sig frisk till kropp och själ, och han har en förkänsla af att nu kan han uträtta något. Sak samma är med hundarna. De äro lika krya hela dagen om. De äro vana vid alla Jösses små knep, det lönar ej krångla, skallet ljuder jemt och med ett lif som under ingen annan årstid.

Halvar och jag nådde i god tid denna dag vårt Eldorado, der vi jagade under de mest gynsamma förhållanden under tre dagar, och återvände den femte dagen, i sällskap med en som lastdragare förhyrd finne. Karlarne hunno, belastade med tunga bördor, Vingsätern några timmar före mig, ty jag hade stannat vid Branässätern och jagat en stund. Nu hade jag vandrat i nattsvart mörker utan väg i tre timmar, kånkande på två harar och en tjädertupp, och dertill i bitande nordanvind. Det var angenämt då att träffa min gamla

trefliga stuga i Vingsätern, der en jättebrasa upplyste hvar vrå och der man var både väntad och välkommen.

Det var min sista jagt med Vingsätern till utgångspunkt, och få gånger hade jag efter denna tid mina vägar deråt, men ändock återvänder minnet ibland till denna lilla ödsliga och undangömda vrå af verlden.

Min största björn.

Det var andra hösten jag bodde i Dalby socken i norra Vermland. Vi voro i slutet af oktober, och den tid då björnarna bruka lägga sig i vinterqvarter var inne. Mina båda följeslagare den tiden i skog och mark hade på förmiddagen en måndag, postdagen, kommit ned i dalen till mig. De bodde båda en bit upp i berget, eller på de så kallade hedarna, och hette Stor-Per och Krok-Pers Anders.

Vi sutto och afvaktade posten, ty vore dess innehåll sådant, att jag kunde taga mig ledigt, var vår plan att gå till de österut belägna, vilda och oländiga skogmarkerna mellan Klarelfven och Vester Dalelfven för att der uppsöka någon björn.

Genom Klarelfdalen strök en bister nordanvind, medförande ett och annat snökorn. Marken var redan någorlunda hårdt frusen i dalen och uppe på bergen stenhård; alla vatten voro isbelagda och isarna tillräckligt starka att gå på.

Detta förkunnades mig af Per, som dagen förut varit der uppe och skjutit fågel. De åtta hjerpar han fått hade han nyss framtagit ur ett rödrutigt bomullskläde, der de varit inknutna, och trodde han, att om vi nu kunde komma ut en vecka och ingen snö kom, skulle vi nog göra bra fågeljagt.

Vi måste dock denna gång mest lita på oss sjelfva, ty min björn- och fågelhund Tipp var död. En årsgammal son till honom, Liten, och gamle Prest-Jans nära nog odugliga lapphynda voro icke mycket att bygga på. Men som vi kände till ett par tjog gamla björniden och all mark der fåglarna

brukade vistas, hoppades vi icke komma tomhända hem; och dessutom gjorde vi räkning på snö, för att få se spår af de björnar som ännu voro uppe och gingo. Vid den ålder i hvilken vi tre voro är hoppet nästan en visshet.

Kom så posten. Det afgörande brefvet från min principal öppnades. Det var en order för mig att personligen inställa mig på hans egendom i Bohuslän ej långt från Uddevalla, der vi muntligt borde rådgöra om vinterarbetena, ty underrättelser från England bebådade större och bättre affärer.

Således farväl med björnfunderingarna för min del. Antagligen syntes det på mig, att mina förhoppningar blifvit svikna, ty Per frågade: »hur låter det?» — »Jo, det låter så, att du får taga Prest-Jans Halvar med dig jämte deras hynda och gå österut åt Öfverå, Harfjället, Knartarna och Långsätern, samt vidare söderut åt Femtsjön och öfver allt, tills du får holma eller eljes upptäcka någon eller några björnar. Anders får med Liten gå till Ben-Olle, och ni få söka norrut först och sedan söderut mellan Tåsaelfven och Hån, men först få ni hjelpa mig i väg, ty jag måste resa bort på ett par veckor.»

»Kors, så dumt! Bär det af långt?» — »Ja du, öfver 40 mil.» — »Det är icke skämt det i detta väglaget.» — »Nej, Per, och sannt är, att jag kan bli hindrad af karantän, ty koleran går i Uddevalla.» — »Kors för bara den! Tänk om de tar ne (taga eder); käre, pass ne (akta eder)!» — »Var lugn du, icke låter jag taga mig, det kan du vara viss på; jag skall snart vara åter.»

En timme derefter var jag på väg. Femte dagens morgon var jag på ort och ställe, och den sjunde på hemväg. Karantänen i Åmål undvek jag genom ett par mils krok, men då jag kom till Arvika, sattes jag bums in i en utanför staden liggande bostad, som tillhörde min svåger.

Der voro redan förut två fruntimmer. Mer än ett rum fans inte, men lyckligtvis var det ena fruntimret min syster. Det andra var en ung guvernant, stadd på flyttresa. Jag protesterade mot att bli inqvarterad hos dessa damer, och damerna likaså, men stadstjenaren lät ej tala vid sig; det vore bäst afvakta jourhafvande läkarens ankomst.

Under tiden hade vi ingalunda ledsamt, ty ingen af oss kom från någon ort der koleran utbrutit, fastän hon fans

på ett par mils afstånd från de ställen vi passerat. Flickorna hade kommit blott ett par timmar förut och redan haft besök af slägtingar, med hvilka de samtalat genom fönstret. Min bror och ett par andra systrar hade varit ute och visste berätta, att i köpingen var friskt.

I skymningen hade jag blifvit insatt, och nu var det mörkt. Vi tände ljus och pratade högljudt, men afbrötos snart af en knackning på fönsterrutan. Jag uppdrog gardinen, och der stodo två karlar: stadstjenaren och doktorn. Jag kunde knappast afhålla mig från ett utrop. Doktorn var min skolkamrat »Gamle kungen». Så snart han känt igen mig och min syster, glänste det till i hans ögon; han satte strax munnen i o-form och .spelade med de två längsta fingrarna. Detta var ett alltför välkändt tecken att af mig kunna missförstås, hvarför jag hviskade till flickorna: »håll eder så allvarsamma ni möjligen kan!» Så kom befallning till oss att öppna fönstret. Doktorn retirerade några steg, hvarpå han mycket allvarsamt och lakoniskt frågade, i det han pekade på min syster: »Hvarifrån?» Svar: »Adolfsfors.» Ny pekning på unga fröken S.: »Hvarifrån?» — »Vermlands Näs.» »Passerat Åmål?» — »Nej.»

Kom så min tur: »Hvarifrån?» — »Bohuslän.» — »Passerat Venersborg?» — »Nej.» — »Åmål?» — »Nej.» — »Varit i Uddevalla?» — »Nej.» — »Historier! Räck mig handen!» Så fingo äfven flickorna göra. »Stäng fönstret!» Härpå tog han fram papper och blyertspenna och tillsade stadstjenaren att lysa honom med sin lykta, hvarpå han lade det lilla papperet på fönsterhyllan, och så sågo vi honom skrifva:

»*Rec.* Fruntimmersvin,
bakelser och annat snask.
Punsch. Cigarrer.

Kom genast hit! Tag Thore och flickorna S. med!»

Härpå sammanveks papperet, hvarvid han sade till stadstjenaren: »Gå genast med det här till Rosins värdshus! Der är provisor N.; gif honom detta, och bed honom skynda sig hit för att hjelpa mig. Här fordras närmare undersökningar. Är någon fara, får ni genast rapport; håll för öfrigt folket härifrån! Raska på!»

Så snart ljuset från stadstjenarens lykta försvunnit, kom doktorn skrattande in, och under det vi skakade hand med hvarandra, sade han: »Ja, det är mer än löjligt att vara i en sådan situation som jag och farbror B. (provinsialläkaren) äro. Ingen kolera på de närmaste 20 milen, ty från Åmål ha vi underrättelser i dag, att intet sjukdomsfall der förekommit, och i Uddevalla och Venersborg har hon upphört för flere dagar sedan; men ändock skall här vara karantän! Om ändock folket ville vara litet rädda, men det är endast de styrande som äro det, och gubben D. är snart sagdt halftokig. Det var då riktigt roligt du kom hit, så vi kunna få vara tillsammans litet; det har varit långt emellan nu några år.»

Ja, så pratade vi, och så kom provisorn med sällskap, precis dem doktorn reqvirerat. Doktorn gick ut, och vi slogo upp våra fönster. Der uppställdes nu glas, och så klingade vi, glammade och pratade. Jag föreslog, att doktorn skulle gifva mig permission för natten, så att jag kunde få gå ner till staden och få mig en sexa, ty jag var fördömdt hungrig. Jag skulle nog passa på och vara åter i rätt tid följande morgon.

Ja, det förslaget vore nog rätt bra, men genom dörren släppte *han* icke ut mig. Vi kunde då få sexa tillsammans. — Ja, för tusan, det vore nog trefligt, men ovisst vore, om mina medfångar tilläte mig rymma genom fönstret. — Åh jo, de vore glada att bli af med mig. Men ville jag komma åter dagen derpå, så kunde jag tagas emot; nu vore de trötta efter resan och längtade till ro.

Jag hade icke afvaktat deras tillåtelse, utan redan gått ut genom fönstret, hvarpå vi gingo öfver ett par gärden in till staden och till min bror, som redan hade sexan i ordning, och så slutade min första karantän.

Innan sundhetspolisen på morgonen var vaken, körde jag ut ur staden på väg hem, der jag lyckligt och väl inträffade en dag tidigare än jag på förhand hoppats.

Min första fråga var efter mina karlar, men dem hade ingen hört af. Det var bra; de hade nog någon anledning hvarför de icke kommit hem. Emellertid sände jag genast bud upp på heden för att höra efter. Anders kom strax ned, och jag behöfde blott se honom för att veta, att han miss-

lyckats. Olle och han hade nog sökt genom bergen dit de blifvit skickade, men utan att upptäcka någon björn. Vår unga hund hade varit flitig att söka, men det hade icke hjelpt. Snön var lagom djup uppe på bergen, och fågel hade de skjutit, det var allt. I afton skulle Olle komma hit; jag finge då bestämma om de skulle gå vesterut och söka. Af Per och Halvar hade de intet hört. Sådan var Anders' rapport.

Ett par dagar derefter kom Per, och nu hade han holmat en björn som ingen sett make till. Han var större än den största häst, hade hufvud större än en näfverkont, och svart var han som sot. »Ett slikt djur trodde jag aldrig skulle finnas i våra skogar,» tillade han. — »Men då du sett honom så väl, Per, hvarför har du ej skjutit honom?» — »Asch! Det gick afvigt till, må ni tro!» — »Nå, så tala nu om hela resan!»

»Vi gingo som ni sade, och första natten lågo vi i sågkojan. Den natten kom litet snö, och då blef bra »fuggelvär», så vi knallade och sköt en här och en der, och så drogo vi genom alla bergåsarna och letade i alla gamla iden, men det var tomt hvart vi kommo i de norra bergen, och så kommo vi till Långsätern. Der lade vi ned hvad vi skjutit, och så gingo vi åt söder åt Godbackarna och Abborrtjärnarna. Så togo vi öster åt Femtsjön och så norr ut åt Granspricka, men icke hade vi sett minsta märke till hvarken björn eller spår, och nu voro vi säkra om att komma hem utan någon 'vån' (förhoppning). Trötta och slitna voro vi allt då vi gingo öfver Borrberget, men vi ville i alla fall göra kroken om de två berghålorna ni vet, ehuru vi nog trodde vi skulle gå förgäfves. Då vi kommo inemot de gamla idena, träffade vi fågel och lade hagel i bössorna. När vi kommo till det norra idet, så lockade jag dit Bicka och ville hon skulle gå in, men det var slut; hon satte svansen mellan benen och sprang åt skogen. Må jag skulle tro, att han är der, sade jag till han Halvar. Å allri, sa' han, men jag tog af mig rocken och kröp in för att ly (lyssna). Jag hörde ingenting, utan kröp längre in till kröken, ni vet, och der mötte jag björnen. Qvickt var jag ute och kastade mig ned för schärret (klippan), och just jemt då kom han ut, så Halvar fick se honom, då han la på kuten (sprang) in i skogen. Jag tordes icke röra

mig. Då björnen kom ut, stod han stilla en stund; derpå gick han så vackert uppåt berget; men herre min fader, ett tocke åbäk! Han är så stor, så ni kan icke tro det, och Gud vet om vi skola tro oss på honom!»

»Hur gick det sedan, Per?»

»När björnen gått, spårade jag upp Halvar. Han hade också sett honom, då han stod ofvan idet, och var rent förfären. Så lade vi råd och gingo tysta till Långsätern, der vi lade oss. Tvehågsna voro vi allt, om vi skulle våga oss efter en sådan en, men icke kunde vi gå hem heller, utan beslöto vi att se, hvaråt han gått. Först gjorde vi en ring kring hela Borrberget, så att vi visste att inne der var han. Så lågo vi inne i två dagar och gingo sedan och skar af holmningen efter högsta berget, och på vestra sidan är han. Så lågo vi inne ett par dagar till, och så skar vi af ringen både på norra och södra sidan, så nu är den icke stor. Halvar ligger qvar i Långsätra, och nu får ni säga, hur ni vill.»

»Jo, du lär väl tillbaka, Per. Tag med proviant åt er, i fall björnen skulle gått upp; ligger han stilla, kan ni gerna gå hem båda två, så få vi vidare besluta. Det var roligt ni lyckades, ty det gick fel för Olle och Anders; men nu äro de ute igen.»

På tredje dagen derefter kommo Per och Halvar hem; björnen låg i god ro.

Under de derpå följande två veckorna kom snö litet då och då, så att det blef ett ganska hjelpligt skidföre. Jag hade varit ute i marken och funnit snön vid pass alnsdjup. Det var icke skäl dröja med jagten längre, hvarför jag bestämde mig för att försöka björnen. Per och Halvar, som holmat honom, voro sjelfskrifna följeslagare, och Anders skulle i alla fall den vägen öfver skogen till Lima med posten. Så väl jag som karlarne hade nog gerna sett, om vi fått den erfarne och oförskräckte Ben-Olle med oss, men då han hade giltiga skäl för att stanna hemma, fick det gå ändå. Tidigt på morgonen begåfvo vi oss af, alla försedda med en veckas proviant. Någon annan hund än den årsgamle Liten hade vi ej, och någon att låna fans icke den tiden i hela dalen.

Vårt mål var den dagen Långsätern, och som föret var nu, hade vi god tid att göra en afstickare till ett af Per och

Halvar iordningstäldt gammalt fiskhus, der vi fångade 10 à 12 marker små laxöringar som ett välkommet tillägg i matsäcken. Under den långa qvällen i Långsäterstugan gällde våra samtal naturligtvis den tillstundande jagten, och en viss betänksamhet märktes mer än väl hos karlarne. Men då jag sade dem, att då vi förfogade öfver fem skott, var det ju omöjligt för björnen att reda sig. Vi hade ju dessutom godt skidföre; björnen kunde väl knappast hinna fatt oss. — Jo, det kunde han då visst; en sådan en frågade icke mer efter alnsdjup snö än det som aldrig var, och hade jag blott sett honom, tänkte jag nog helt annat; men nog skulle vi försöka.

Ovissa hvart vi skulle komma till nästa natt, medtogo vi hela vår utrustning. Kom björnen upp, skulle Per och jag jaga och de andra båda komma efter så fort de förmådde. Med detta beslut rände vi åstad och uppför Borrberget, tills vi anträffade ringen, der vi rastade, åto frukost och nedlade våra säckar. Sedan begåfvo vi oss till inspåret. Ankomna dit, gingo vi på linie för att söka.

Vid pass en fjerdedels timme hade vi så gått, då Per och jag befunno oss på hvar sin sida om en liten dal, som sluttade lindrigt mot öster. I dalen framsköt en liten lågsträckt kulle, der några mindre granar sköto upp. Vid den största och yttersta af dem reste sig en kolossal myrstack. Jag hade stannat och stod och tittade på den. Den rundning han, i likhet med andra sådana, borde ega var icke fyllig nog på ena sidan; den föreföll onaturlig och i följd deraf misstänkt. Då jag såg åt Per, som befann sig något högre än jag, stod äfven han och fixerade myrstacken; men då han så gjort en liten stund, gick han framåt. Jag hvisslade till och pekade på myrstacken; han nickade, till tecken att han observerat den, men der var intet. Per var närmare än jag, hvarför jag pekade dit igen, hvilket betydde, att han skulle gå och undersöka nogare. Han vände då om.

Med detsamma kom hunden och sprang emellan oss; men då han kommit förbi myrstacken, stannade han med upplyft nos, och så reste sig håret öfver skuldrorna, och han gaf till ett kort skall. Derpå rusade han till myrstacken och började sparka undan snön, satte ned nosen och gaf till ännu ett skall.

Redan vid första skallet hunden lät höra hade jag uttagit min dubbelbössa ur hölstret och stod skjutfärdig. Per stod redan vid min sida, och just som han fått sin bössa i ordning, tittade björnen fram, då vi sköto samtidigt. Hufvudet försvann in i myrstacken, och vi laddade skyndsamt, allt under det Liten skällde ursinnigt. Inuti idet var allt stilla. Vi ropade våra kamrater, men ingen kom fram. Halvar sågo vi klättra uppför en kulle, men Anders syntes ej till.

Då vi stått och förgäfves väntat att få se björnen komma fram igen, blef jag otålig, spände af mig skidorna och gick till myrstacken, allt under det Per afrådde mig derifrån, ty björnen skulle helt säkert rifva ihjäl mig, om jag gick dit. Framkommen, kände jag in i hålet med skidstafven. Jag hade båda hanarna spända, och min högsta önskan var att björnen skulle visa sig; men i idet var allt stilla. Jag blef djerfvare och nedstack skidstafven allt längre, tills jag kände björnen, hvarpå jag puffade till honom med all kraft. Ville han nu ej ut, vore han död.

Och död var han, ty hvar jag stack, kände jag björnkroppen, men intet lifstecken, hvarför jag tog tag med båda händerna och stjelpte hela toppen af myrstacken öfver ända, och då blef det stora hufvudet synligt. Från öronroten rann en stark blodström, likaså ur munnen, allt tecken till att björnen var död. Likafullt puffade jag till honom med skidstafven i hufvudet, hvarpå jag sade till Per: »Stoppa du in studsaren och kom hit, få vi se om du känner igen kamraten!» — »Åh, Gud ske lof! Det gick bra för oss. Hitåt, Halvar och Anders!»

Då de kommo fram, var Halvar allt en smula blek, men Anders ville vi skulle draga fram björnen. Han och Per höggo i, men det gick ej; vi måste taga i alla fyra, och ändock var det icke mer än jemt vi fingo upp honom.

Han var verkligen, som Per sagt, stor, den största björn jag förr eller sedermera sett. »Känner du igen honom, Per, eller ha vi fått tag i någon annan?» — »Nej, det är allt den rätta. Titt, håcka labbar!» Det är ju alldeles förskräckligt, om han hade rätt att bruka dem på folk.» *)

---

*) Hos allmogen är den tron gängse, att försynen icke tillåter björnen bruka sina ramar mot menniskan, och man har heller intet exempel på

Sedan vi sett oss nöjda på vår fångst, blef frågan hur vi skulle få hem den. Stycka sönder björnen ville vi för ingen del. Nej, hem skulle han och uppvisas, det var klart! Vi ville visa, att vi varit »morske män», och så underligt var väl ej heller detta. Ingen af oss var tretio år ännu. Jag var den yngste, och detta var den första björn jag rådde om ensam, och en sådan björn till! Ja, hem skulle han, hel som han var. Så företogo vi oss att göra en kälke. Anders högg och klöf en smärt, qvistfri gran; af den blef medar. Vi andra gjorde hvar sin del, och om några timmar var kälken färdig.

Nu voro vi ock hungriga, hvarför våra säckar hemtades, och då hungern var sin kos, skulle björnen lassas på kälken, men detta var ej hunden i lag, hvilken, sedan han bitit och ruskat björnen i benen, lagt sig bredvid honom. Liten blef arg, då Per tog i ena läggen på björnen, rök på Per och bet honom genom handen så illa, att blodet sprutade ut. En annan än Per skulle tagit illa vid sig, men han sade blott: »den der hunden blir riktig (god) den,» och så lade han på snö och band en trasa om handen.

Derpå drogo vi björnen på släden och bundo fast honom med vridna björkvidjor. Så togo vi i och drogo, men då brast tåget. Flere vidjor måste vridas för att förstärka det, och nu började det skymma. Glada och morska voro vi vid affärden, men då vi efter ett par timmar kommo till Långsätern, hade på senaste halftimmen icke vexlats många ord. Sedan vi fått eld i spisen och hemtat andan, voro vi vid godt kurage igen, men att draga björnen hem, det insågo vi nu att vi icke förmådde, ty snön var en aln djup och så lös, att kälken sjönk igenom. Något annat sätt att få hem björnen måste utfinnas.

Vi kalaserade under qvällen på kaffe och resonerade om jagten. Anders och Halvar fingo sina fiskar varma för det de icke skyndat fram, men de voro icke svarslösa. Halvar hade,

---

att sådant skett. Icke heller har jag träffat någon trovärdig person, som kunnat säga sig ha sett björnen gående på två ben anfalla menniskan. Hvarken Falk eller L'loyd ha sett något sådant, och de otaliga gånger jag sett mina tama björnar anfalla, har det alltid skett springande på alla fyra. De sagor man hört och de taflor der man sett björnen anfalla menniskan gående på två ben bör man tills vidare misstro.

som han tyckte, bra håll från bergknappen, och Anders satt fast med skidorna i småskogen, och kom gjorde han ju. Så glammade vi och pratade, tills tröttheten manade oss till ro.

Karlarne hade intagit hö från ladan, så att vi hade goda och varma bäddar, hvarför vi voro uthvilade tidigt nog följande morgon. Dagordern lydde då, att Anders skulle gå till Lima med posten, Halvar hem efter häst för att skjutsa björnen, och Per och jag ströfva omkring med Liten för att skjuta fågel och möjligen få upp en björn till. Alla skulle vi träffas dagen derpå så tidigt som möjligt.

Så bröto vi upp. Per, som gått här i marken och traskat så mycket förut, var öfvertygad att ingen mer björn fans i närheten, hvarför han föreslog att vi skulle gå norr ut efter Eja eller Egga, en svinryggslik, lång sandås, bevuxen med stora furor. Der skulle vi nog träffa på tjädrar, hvilka denna årstid nära nog hela dagen sitta uppe i trädtopparna och följaktligen äro lätta att upptäcka. De sitta då icke en och en, utan samlade i flockar på 4, 5 till 50 à 60 fåglar, någon gång ännu flere. Är då lös snö och mildt eller smällkall vinter, har skytten goda utsigter.

I dag deremot var vädret klart med röd sol och lindrig vinter. Skidorna gingo dock tysta, så att det ändock fans en möjlighet. Egentligen hade vi bort gå hem och arbeta, men dertill var björnen oss för kär: vi ville icke skiljas från vår Nalle. Tjädrar träffade vi en väldig flock, men de voro skygga och flögo undan oss, tills de kommo upp till kanten af Harfjellet, der vi med någon mellantid fingo skjuta hvar sin, hvarpå vi slutade och rännde upp på fjället för att se oss omkring och med detsamma söka ripor. Ja, se oss om fingo vi nog, och vackert glittrade det i de långa vördnadsbjudande Lima- och Transtrandsfjällen, men några ripor hittade vi icke. På hemvägen till sätern stötte Liten på några tjäderhöns. Dessa skilja sig ibland under vintern från tupparna. En af dem fingo vi skjuta, och dermed återvände vi till sätern.

På morgonen kunde vi när som helst vänta Halvar, hvarför vi höllo oss hemma, men det var öfver middag då han kom i sällskap med en karl från Ransby, hvilken han förhyrt för skjutsen. De beklagade sig öfver att föret var så tungt,

ty redan klockan 4 på morgonen hade de farit från bygden. Nu var hästen uttröttad; att tänka på återresa denna dag var derför ej värdt, hvarför vi ännu en natt måste qvarstanna vid Långsätern, och då Anders ännu ej var återkommen, kunde vi i alla fall ej resa. I skymningen kom han, och äfven han klagade öfver det tunga föret längre österut.

Först i mörkningen tredje dagen sedan vi sköto björnen voro vi hemma, och nu besannade sig allmogens ordspråk, att »allt hvad man skall hafva ur skogen är arbetsamt».

Då jag af hofjägmästar Falk hört, att han trodde det fans björnar, som i vigt uppgingo till 40 lispund (c:a 340 kilo), måste denna väga fullt ut så mycket. Karlarne fingo derför fara bort till en bekant och väga den, ty nog trodde vi han skulle hinna den vigten. De kommo dock litet besvikna åter, ty han vägde knappt 31 lisp., och detta kom sig nog deraf att han icke var så fet. Sedan vi afpelsat honom, visade sig äfven att så var, och att döma af hans bländande hvita och oslitna tänder var björnen, ehuru så stor, icke gammal. Vare sig härmed hur som helst, var han dock den största björn jag någonsin skjutit.

Billig var han ingalunda, ty 60 dagsverken kostade han med Ben-Olles och Anders' fruktlösa resa, samt dessutom två skjutsdagar. På Grundsets marknad i Norge betaltes huden med det den tiden ovanliga priset 90 riksdaler, men den var mig dock betydligt dyrare. Det vill goda år till för att icke jagtkassan skall komma på balans.

Blod i snön.

nder två hela dygn hade en fullgod snöstorm rasat i Vermlands nordligaste socken, Dalby, der jag då bodde på mitt lilla vackra Vingäng. Gården låg högt vid änden af en liten utvidgning, Klarelfven här gör och hvilken, ståtligt nog, benämnes Vingsjön. Vinden kom från nord och medförde massor af yrsnö, hvilken småningom bildade drifvor så höga att de nådde upp på halfva nedre fönsterrutan. Icke en menniska hade synts till, ingen väg fans, och icke ett gång- eller skidspår syntes; det var som om trakten varit utdöd, och ännu på tredje dagens morgon gjorde stormen ej min af att vilja lägga sig.

I huset var tyst; blott vindens tjut i knuten och en sakta surrning i en af stormen lösryckt pappersremsa, med hvilken man klistrat dubbelfönstret, afbröt stillheten och tystnaden, då jag en stund före dagningen låg vaken och lyssnade. Jo, der var något ljud: brasan i salsspisen började spraka. Det var lifvande. Jag skyndade att kläda mig och gick ut till den sprakande brasan, som gaf ljus och trefnad åt rummet, der gamla Karin just slutat städa.

Min första fråga blef: »Har Karin varit ute i dag? Hurudant är vädret?» — »Lika skröpligt som i går och fördagen. Anders och Erik ha varit inne, och de sade, att det ännu var omöjligt att komma ut med snöplogen. Det var för illa med den här väderleken, som aldrig ger sig.» Det samma tänkte jag ock, huru angenämt det än var att få vara inne i ett varmt rum under oväder och snöstorm.

Emellertid blef det dager och ljust, men min täcka utsigt öfver sjön och de vackra elfbergen var borta; endast björklunden, gärdesgården och portstolpen syntes genom yrsnön. Det var vemodigt. Jag längtade ut till skogen, bergen och ett rörligare lif, men tills vidare fick man hafva tålamod och syssla med inarbete.

Frampå förmiddagen stördes tystnaden af ett par hundvalpar, som voro ute på gården och rasade bland drifvorna. De skälde så högljudt att jag hoppades någon af mina grannar skulle komma, och lyssnade ifrigt efter bjellror. Ja, der kom den främmande jag såg efter, men det var en skidlöpare. Då han kom närmare, såg jag att det var en finne. När han kom till grindarna, blefvo hundarna närgångna, hvarför han stannade och såg villrådig ut. Gamla Karin hade också hållit utkik, och jag hörde henne kalla på hundarna, hvilka gingo in, så att karlen kunde komma fram till trappan. Här möttes han af Karin, som, försedd med en yfvig björkqvast, kom för att sopa snön af honom. Sedan detta var gjordt, tog hon karlen med till köket, men kom strax in och meddelade, att det var brefpost från Finnskoga, och frågade tillika, hvilken af våra karlar skulle ut i detta otäcka väder.

Vingäng var den tiden brefbärarhemman, och i följd deraf måste man ut i hvad väder som helst. Då nu posten gick åt söder, hade vi blott en dryg halfmil att gå, och det lät sig nog göra. Karin fick besked, och 5 à 10 minuter derefter var min karl redan på väg.

Sedan finnen hvilat en stund och blifvit fri från snön och isen på sina kläder, kom han in. Jag kände nog igen honom, men erinrade mig icke ha sett honom gå med brefposten förr, hvarför jag frågade honom, om han bodde i Borangen. Nej, han bodde i Bjurberget, men detta hade jag väl glömt, tillade han, »eljes har jag ju varit med Schröder på flottning ett par vårar.» Ja, nu kom jag i håg honom.

»God dag igen, Anders, men hvaraf kommer det sig, att du gått med posten?» — »Åh, jag hade ett ärende till presten i går, och han hade ingen som vågade sig ut i detta före, utan så godtalades han med mig, och så gick jag, men det var synjallt (svårt) nog att komma fram i detta före. Jag hade kanske icke heller gått, om jag icke haft ett extra ärende

till Gustaf.» — »Jaså, sätt dig, Anders, och säg hvad du vill; du lär väl i alla fall vara qvar här till ovädret stillar.» — »Ja, tack för det! Nog kunde jag gifva mig på hemväg i dag, men en kan i alla fall ingenting uträtta förrän det stillar sig.» — »Tänd pipan, Anders, och säg sedan ditt ärende!» — »Ja tack!»

Redan under det han gräfde i fickan efter pipan och tobaken började han, emot finnarnes vana, tala. »Ja, se det är så, att i sommar var björn ukynt (okynnig) mot oss vest på skogen. Han slog både kor och hästar för oss, som nog Gustaf har hört gitte (talas om). För mig slog han en qviga, men då snön kom, fick han Per der vest (Anders' granne) och jag fatt på slaga (spåren), och holmade björnen nord och öst om Elgklitt.» — »Det var bra det, Anders; är ringen stor?» — »Ja, den är stygg (mycket) stor, för vi tordes ej gå så nära, då det var så tidigt på året.»

»Nå, tror du björnen ligger qvar ännu?» — »Håcken kan veta? Snön gick af, men han är nog qvar i den marken; der är aldrig något år fritt för björn.» — »Har ni icke letat upp ringen?» — »Jo då; vi voro allt der en hel hop af oss mellan juldagarna, men inte fann vi på björnen; men se, han är der ändå, det får jag inte ur min skalle, och jag har icke kunnat ge mig te (ge mig ro), förrän jag fått tala med Gustaf och fråga, om han vill komma till oss med sina hundar. Jag är säker på, att vi då taga björnen, och det vore för väl, ty eljes blir det samma lek nästa sommar, ty nu har han fått vana, och nu blir han än värre än sist; ja, käre, gör väl och hjelp oss af med den utåcken!»

Naturligtvis blef jag glad åt Anders' rapport, om den också var oviss, hvarför jag svarade, att så snart jag finge tid och det blefve lämpligt före, skulle jag komma till honom. »Men är du hemma då?» — »Nej, det är jag nog icke, men jag är ej långt borta, för jag har körning åt norrmännen vid Dypå (en liten elf), och snart ränner Lill-Anders, pojken min, efter mig, och sedan blir jag med, så länge ni är i skogen.»

»Nå, Anders, har du förr varit med på björnjagt?» — »Åh inte något vidare. Jag har aldrig haft tid. Jag var ung när far dog, och sedan har jag fått hålla styft i med egen-

domen för att fri oss från länsman, men fågel har jag nog skjutit och någon elg också.»

»Har du aldrig frestat på björn?» — »Åh jo; jag var allt med far en gång, men det var styggt då, Gustaf; ja var det så.» — »Du lär väl i alla fall tala om det för mig nu, efter vi ha så god tid; men först skola vi hafva oss en brasa i spisen, ty jag förstår, att du svalnar till nu när du sitter våt.» — »Åh int' behöfs det!» Men som jag väl kände till den saken, bad jag Karin göra upp elden, och då denna uppflammade, bad jag Anders flytta sig inåt. Detta gick långsamt nog och icke utan krus, men då han väl kom i ordning, började han.

»Det var samma sommar jag gått och läst.» — »Hvilket år var det, Anders?» — »Det var på 22 (1822); det var hård tid det året: allt vi hade frös bort, och sommaren hade icke heller varit bra. Dåligt hö hade vi fått, så det såg illa ut för oss på skogen, och icke var det mycket bättre nere i dalen heller; men far hade fått borga sig ett lass korn på Hedemarken, och dit for han så snart det frös på. När han kom hem, började han köra hem hö utfrån myrarna, och der kom han på björnfal (björnspår), och glad blef han, ty far var skogskarl (skytt), och kunde han få tag på björnen, skulle han icke behöfva sörja för sofvel. Det skulle nog bli bra för oss då. När han kom hem, sade han till mig, att jag kunde gå efter han Per der vest, han ville säga honom något. Han Per kom med mig; ja, inte den Per, som var i följe med mig i flottningen, utan far hans. Så sa' far till mig: du kan gå in, du.

»Om qvällen tog far ner djurbössa (grofreffelbössan), och den gjorde han ren och satte in ny flinta, och då förstod jag, att han ämnade sig åt skogen. Far, jag vill följa, sa' jag. Ja det kan du få, sa han, och så gjorde han i ordning fuggel-(fågel)bössa åt mig, och så sa' han: Jag har sett björnfäler i dag; är du rädd att gå med? sa' han. Nej, sa' ja. Så lade mor mat i säcken åt oss, och så snart det blef skymt på qvällen, gick vi. Då vi kom till vår granne Per, var han också färdig. Sedan gick vi vest i skogen och lade oss i en slogbod, och i daggryningen voro vi vid spåret.

'Den der är inte af de små', sa han Per; 'titt, håckna labbar.' — 'Ja, den är stor på slaget,' sa far; 'vill ni nu göra en ring, få vi se, om han ligger nära vid?'

»Ja, så gjorde vi. Han Per gick vest om åsen och vi öst om. Men björnen hade gått längre bort, hvarpå vi följde spåret, tills vi fick se att han gjort en lycka och sedan gått i en bäck. 'Nu är han icke långt borta', trodde far; nu gjorde vi en ring till, och då vi nu möttes, hade vi björnen inne i ringen. 'Bäst vi taga oss en bit, innan vi gå på honom,' tyckte Per, och så gjorde vi. Sedan gingo vi till spåren och togo fatt på dem. 'Nu gå vi en stubb (bit) från hvarandra,' sa far, 'och se oss noga för.' — 'Ja,' sa' han Per. 'Gå ata ryggen (gå bakom) på mig, pojk,' sa' han, och så gick vi så nära spåret, att vi sågo det. Så kommo vi till en gles furuås, och då vi kommo högst upp på den, låg slaget rätt ner till ett tätt granhult.

»Han Per, som stod högst, gjorde i näfvane (tecknade) åt oss att stå stilla, medan han gick högre upp för att se sig för, men när han kommit litet längre bort, vinkade han att vi borde gå fram och möta honom in i grandrågen. Bäst som vi gick, så small det för han Per, och så hörde vi björnen ryta så det ekade i åsen, och nu fick vi höra Per ropa och skrika på oss att björnen var på honom, och så röt björnen igen.

»Far sprang genast deråt Per ropade, men sade till mig att gå opp i skogen (klifva upp i ett träd), men det gjorde jag ej, utan stod stilla vid en smal fura. Jag tyckte det ej var så brådt och ville gerna skjuta på björn. Det var tyst en stund och så small det igen, och så röt björnen, men nu var han längre bort. Så vart det tyst, och far ropade att jag skulle komma till honom, och när jag då kom fram, satt han Per, och far lade snö på hufvudet på honom. Det rann mycket blod från både hufvudet och armen, och mycket blod ner på snön och i spåren der björnen gått fram.

»Han Per sa' just ingenting, men han såg blek och trött ut. 'Tror du, du kan gå hem med pojken?' sa far. 'Gud vet, jag är så underlig i skallen.' 'Asch,' sa' far, 'inte brukar du vara underlig i skallen.' 'Nej, nog har du rätt i det,' sa' han Per och rätade upp sig, men nu rann det mycket blod från armen. 'Jag menar den utåcken har bitit mej i armen,'

sa' han Per. 'Ja, det ser så ut,' sa' han far. 'Ta af dej tröja!' Ja det gjorde han Per, och så tog far knifven och skar upp skjortärmen. Det var en blodkaka af alltihop. Far lade nu snö på, och så fick vi se, han hade flere bett i armen och axeln. 'Han har allt handterat dig styggt,' sa' far. — 'Jag kan tänkje dä, men hossen är det med hofve mett (hur är det med hufvudet mitt)?' — 'Åh inte så klent, der är bara två repor,' sa' far. 'Hossen är dä (hur är det), orkar du gå hem? Jag vill efter björn.' — 'Ja, det är nåck bäst du följer mej en bit på vägen först, så jag får känna hossen det blir med hofve.'

»Så tog far Per under armen, och jag bar hans niffel (säck), och så gick vi på hemvägen, men Per måste allt hvila som tiest. Då vi kommo ner till myrmarken, sa far: 'kast ner den och gå hem efter kälken!' Och så sprang jag, men då jag mötte dem igen, sa' Per: 'Jag går nock; res du efter björn.'

»Per var klen några dagar, men så ville han åter till björnen, som far under tiden holmat långt från stället der de skjutit på honom, men far sa' det var aldrig värdt förr än de fått låna sig en hund. Han gick till Ole Mattsson i Flisberg, för han hade hund och var en glup (bra) skytt, och om några dagar kom han åter och hade både Ole och hunden med sig. När de då åter rustade sig i väg, sa' far till mej: 'du får följa'; men då tyckte jag allt att det var int' nå roligt, fast jag var sinnu (ond) på björnen.

»När vi kommo till ringen, lade vi oss i en slogbod öfver natten, och när vi då skulle gå, sa' far, att jag skulle bli qvar der och passa dona (se efter sakerna), men det ville jag ej, utan ville gå med, och då sa' Ole: 'låt pojken gå med!' Då vi nådde ringen, sa' far, att det blott var på ett ställe björnen kunde lagt sig, och detta var i ett tätt snår i bergkanten ofvanom ett litet myrhål, hvarför det vore bäst att vi ginge dit strax. Den gången brukade vi ski (skidor), ty det hade kommit mera snö. Vi rände nu upp efter åsen, och när vi kom högst upp, sågo vi öfver det täta gransnåret. Ole trodde då det var bäst, om han gick nedanför och släppte hunden, ty låg björnen der, kunde vi ränna emot honom och få skjuta i den glest bevuxna åsen. Detta tyckte likväl far

och Per icke vara bra. Det vore nog bäst de vore tillsammans; det behöfdes nog emot en sådan ondsint och stor mase.

»Vid det vi så stodo, fick hunden vind af björnen, hvarpå Ole släppte honom, men björnen låg var (vaken) och sprang upp, innan hunden hann fram. Vi sågo då hur han sprang fram och böjde undan buskarna. Men det stod ej på förr än hunden var hos honom, och då började björnen ryta och slåss med hunden, men drog sig så småningom ur den täta och till den glesa skogen.

»Då fingo vi se honom och släppte oss utför berget. Han stannade när han fick se oss, hvarpå Ole hviskade: håll nu stött (stadigt) i! Så sköto vi alla utom Ole, och så rusade hunden på björnen och bet honom i bakbenen. Men han stod ändå still en stund. Derpå vred han sig nedåt, och nu sköt Ole. 'Har ni lagt i (laddat)?' sade han, men endast far hade laddat om och tänkte smälla på, då Ole sade: 'Vänta, jag tror han fått nog.' Nu satte björnen sig. Då sade Ole till far: 'sätt kulan din i hofve på honom!' och när det då small, stöp han med ett, hvarpå vi alla sade: Gudskelof! Gudskelof! för om en svär, så styrker en djuret, och det behöfver jag inte tala om för Gustaf.»

Under hela berättelsen hade jag suttit och betraktat Anders. Han var en några och femtio års man, axelbred med muskelstarka armar, ludna och valkiga händer, stor bål och korta, hjuliga ben. Hans hufvud med sitt långa, ramsvarta hår satt på en kort hals af en groflek, som antydde stor styrka. Den låga pannan, de utstående kindkotorna och de små mörka, pigga ögonen förrådde, att Anders var af oblandad finsk ras.

Sedan han slutat sin berättelse, sutto vi båda en stund tysta, hvarpå jag frågade, hur skotten tagit? Ja, det mindes han icke, men karlarne sade sins emellan, att far hade skjutit underkäften af björnen, då de första gången voro i färd med honom, och att de trodde att han derför icke velat anfalla dem den senare gången.

Ehuru jag visste, hur jagtbytet brukade delas mellan skyttar i den trakten, frågade jag Anders, huru de delade denna björn sins emellan. Jo, i fem delar. — I fem? Ni voro ju ej flere än fyra skyttar. »Ja det förstås, men i skogen är

hunden lika god som en karl: han skall hafva sin lott, och det fick han, men Ole skänkte den till han Per, och det tyckte vi om.» — »Led Per sedan af björnens bett?» — »Åh, inte något vidare. Axeln var nog sår (öm) till ut på sommaren, men hufvudsvålen grodde igen på ett par veckor.»

»Har du icke varit ute på björn någon gång sedan, Anders?» — »Jo, men jag har ingen fått, och ingen lust har jag heller haft; jag har alltid kommit i håg så illa Per såg ut, och, som sagdt, jag har just aldrig haft någon tid gå efter björn i rätta tiden. Jag har nog af hö-, kol- och timmerkörning, så snart snön kommer.»

Anders låg qvar hos mig till dagen derpå, och innan han gick, voro vi öfverens om att jag skulle komma till honom så snart jag fick tid och lämpligt skidföre inträffade.

Ett par veckor derefter företog jag färden till Anders, då i sällskap med baron v. Below; men den jagten har ej plats här; måhända kommer jag framdeles att för dem det roar, berätta den.

Lif i jagten.

Redan i november 1870 gjorde vintern sitt inträde, och det med en skärpa, som var ovanlig äfven i Dalarnes skogsbygder. Kärr, träsk, sjöar och elfvar isbelades på några få dagar till den styrka, att man obehindradt kunde färdas med hästar och lass hvar man ville. En god och tidig vinter är för norra Dalarnes och Vermlands innebyggare af lika högt värde som det bästa skördeår. Ej under då att en sådan kärkommen gäst helsas med glädje och väcker äfven den mest dåsige till lif och arbetslust. Nu var förhållandet det allra bästa, ty så snart kölden gjort all mark hård, kom snö, och omedelbart derpå blef det lifligt utefter alla vägar.

Jag befann mig sedan några dagar hemma på min hufvudstation Siknäs i Venjans socken, der det nu herskade en brådska och en rörelse, som skulle förvånat en resande, om någon sådan förirrat sig till den trakten. Från söder kommo långa foror med ofantliga lass hö och proviant, från vester otaliga rader vermländingar med hästar och folk, dels för att stanna hos mig, dels för att fortsätta längre mot norr. Alla hade något att säga, och de som skulle stanna i våra skogar skulle proviantera.

Kontoret var packadt med folk från arla morgonen till sena qvällen. Det fordrades vana att under 14 à 15 timmar lefva i den atmosfer, som uppstod af genomsvettade fårskinnspelsar, becksömsskor och tjärsmorda förskinn, rulltobaksrök och finkelångor, men det gick, och gick bra. Provianten vandrade från magasinen och penningbundtarna ur kassakistan.

Och så kom lördagen, vanligen den arbetsammaste af alla. Det led på qvällen, och folkhopen glesnade, men nu kommo skogvaktarne för att redogöra för veckan. Isak, min redlige Jernakarl, kom först. Han stannade blygsamt vid dörren, men af hans åtbörder och hela hans hållning märkte jag, att det var något som brådskade, hvarför jag vinkade honom till mig. Han kom strålande glad och hviskade: »Kom med in i kammaren!» Undrande hvad som var å färde, gjorde jag så, och hann knappast stänga dörren, förrän han sade: »Ig ar olma en bjönn i dag (jag har holmat en björn i dag).» — »Bra! Hvar?» — »Jo, mellan Sälens fäbodställe och Resjön, men nu är brådtom! Kistniss Anders' körlag kommer i morgon qväll och börjar köra timmer om måndag, och på deras skifte ligger björnen. Vi måste taga den i morgon, fastän det är söndag» (i regel brukade vi ej jaga på sön- och helgdagar). — »Omöjligt, Isak, ty jag måste vara i Mora och möta direktören och disponenten redan klockan tio i morgon förmiddag.» — »Kors så tokigt! Hur skall det då bli? Om måndag är skogen full af folk vidt omkring, björnen blir då skrämd och kan ej lägga sig i närheten, så gud vet hur långt han reser, och vi som ej har tid hålla efter honom, hur skall detta bli?» — »Ja, det är ändå värre,» svarade jag. »Kröjts (min andre skogvaktare) kommer ej hem i qväll, och du kan nog icke taga björnen ensam.» — »Nej då, det duger jag ej till.» — »Ja, vi skola höra, om icke fanjunkaren vill gå med dig,» och dermed öppnade jag på dörren och ropade in fanjunkaren.

Fanjunkaren hade många år arbetat hos mig. Han var en karl i sin kraftfullaste ålder och road af jagt, men hade aldrig försökt sig på björn. Jag meddelade honom hvad som var å färde och frågade honom, om han hade lust att gå med Isak och skjuta björnen, ty skedde det ej i morgon, vore allt för troligt, att björnen skulle undslippa oss, då vi nu omöjligen kunde slippa ifrån våra angelägna göromål.

Ja, nog hade han lust och ville göra sitt bästa, men hur det kunde gå, då han var i saknad af erfarenhet, det visste han ej. Jag gaf honom några råd, och hufvudklämmen var att bara oförskräckt gå på och ej skjuta på långa och orena håll, ty mina hundar var jag rädd om. »Min dubbelstudsare

kan ju fanjunkaren begagna och Isak den dubbla refflade engelskan, så äro ni rustade, om det vore för ett lejon.»

Ja, det skulle nog bli bra; men bra skulle varit, om de kunnat få Kröjts med, men då detta var ogörligt, fick det gå ändå.

Då jag morgonen derpå vid femtiden var färdig att begifva mig åstad till Mora, dit jag hade $4\frac{1}{2}$ mil, voro Isak och fanjunkaren också färdiga. De hade utom mina båda björnhundar, Rulle och Träff, äfven medtagit elghunden Rutsch. Jag bad dem lemna denne hemma, men Isak påstod, att han var så morsk, så skulle någon hålla björnen, så nog var det han. Nåja! jag gaf med mig, emedan Rutsch var Isaks favorit bland hundarna; måhända skulle hans närvaro hålla uppe kuraget, ty så villig och duglig elgjägare Isak verkligen var, så mycken respekt hade han för björnen. Många gånger hade han varit med mig på mina björnjagter, men icke visat benägenhet att gå fram då det gällde. Huru fanjunkaren komme att förhålla sig, skulle framtiden visa.

Vi hade samma väg en bit, men så veko de af. Det kändes harmligt nog att ej få följa med, det vet nog alla jägare, ty det är långt emellan sådana anbud. Saken kunde i alla händelser icke ändras, men den kunde ställa sig så, att äfven jag kunde få vara med. Emellertid lönade det ej att grubbla. Vädret var vackert, vägen jemn och god, och min raska häst förde mig fort framåt, så att jag vid utsatt tid var vid målet.

Sedan jag sammanträffat med mina förmän och verkliga vänner, fick jag annat att tänka på, och hvad jag redan anat, mitt pensum för vinterarbetena blef betydligt ökadt och björnfunderingarna ännu mer undanskjutna.

Vid nio-tiden på qvällen var jag hemma, men från björnskyttarne hade intet försports. Hade de fått björnen före mörkningen, skulle de redan varit hemma; ergo var björnen ännu i lifvet, och jag började hoppas att äfven jag skulle få vara med. Min unga hustru var ensam hemma, emedan mina kontorsbiträden rest upp till vårt enda grannställe, Johannisholm. Vi gingo snart till hvila.

Är man ute en hel dag i stark vinter, sofver man vanligen tungt under natten; så har alltid varit förhållandet med mig, och så blef det ock nu. Emellertid vaknade jag vid att

min hustru ruskade mig i armen, och då jag öppnade ögonen, slog ett starkt ljusskem emot mig, med detsamma jag hörde min hustrus klingande skratt. Något à la Lucia föresväfvade mig, men då mina tankar klarnade, såg jag en figur, som icke alls liknade den ljusa Lucia jag var van att se.

Der stod vår Isak med sitt ljusa, lockiga hår på ända, iklädd sin svarta fårskinnspels med ullen ut, och med ett ljus i hvardera handen. Han såg glad och öfverlycklig ut, och så snart jag satt mig upp, utbrast han: »Vi strök'en allt!» — »Nej! Har ni skjutit björnen?» var min fråga. — »Ja, nu ligger han allt i slädan här vid stora trappan; vill ni se honom? Frua skall allt se honom hon med,» tyckte Isak. — »Å nej, låt honom vara tills i morgon, det är tids nog då. Sätt ifrån dig ljusen på bordet, och sätt dig sjelf på stolen; du måste berätta hur allt detta gått till.» — »Ja, det må ni tro har varit roligt, ja, så roligt så ni skulle aldrig ha sett maken!» — »Nå, så börja då!»

»Jo se när vi kom till Resjön, så var det ännu icke ljust. Hästen skickade vi hem med ryckaren (skomakaren), å så stod vi der å väntade och undrade, om björn skulle ligga i bergsidan eller uppe på berget, och så fundera vi på om han skulle vara af det arga slaget och om han skulle komma på oss, men så sa fanjunkaren: 'å, han skall väl veta hut!' sa han, å så tog han upp lomflaska å sa: 'det är svalt på morgon, Isak!' Och så söp han mig te. 'Nu går vi,' sa ja; 'det blir ljust innan vi komma upp på berget, och dit ska vi, innan vi släppa hundarna.'

»Ja, så gick vi gamla vintervägen, ni vet, tills vi kom på björnspåret, men då vart hundarna arga och ville lösa. 'Ja, släpp dem!' sa fanjunkaren; 'nej,' sa ja, 'vi vänta en ri (stund) till,' å så gjorde vi. 'Det var svalt,' sa fanjunkaren, å så tog vi oss en liten tår till ur flaskan, å så släppte vi hundarna. Men det vart ingen jagt strax, utan vi gick upp på berget, och just som vi kom dit, så rök hundarna på björn vest i daln. Det vart stånd strax, å så sade jag att vi skulle springa dit, men fanjunkaren ville vi skulle vänta litet, tills vi fick höra hvaråt det bar iväg. Då kom björnen åt oss, å så stod vi stilla på åsen der vi voro. Han kom i långskutt (långa språng) så snön yrde om honom och sprang förbi oss. Jag

tänkte fanjunkaren skulle skjuta, men det blef ingen smäll å. Så bar det af utför åsen, då sköt ig (jag), å då small det för fanjunkaren, först det ena skottet och så det andra, och då vardt hundarna så arga att de satte på björnen så håren rök om honom. Han vardt då arg och råma så det gråna i åsarna, å så började han jaga efter Rulle. Men då vart Träff ändå argare å högg sej fast i baken, å då måtte björn ge tafft (tappt) och lunka af neråt sjön till.

»När så björn gått, gick jag bakom några stora stenar och skulle la' (ladda), å då kom fanjunkaren å sa att den ena patron hans satt fast i pipa. Han stod och slog med knifven på stiften, men det gick inte. Så sa ja: 'skjut med den andra pipan!' — 'Nej,' sa han, 'hit med laddstaken din!' å så rände han ner den så den blef sittande fast. Jo, nu är det täfft (tätt i båda ändarna) och så vart han uvones (rådlös). Jag tog då studsaren och fresta med min knif, och så lerka jag ut patronen, å så höll jag i bössa, å så drog han i laddstaken, men det var slut, han satt der som skulle han suttit i berg. Då måtte jag tälga en torr furqvist och drifva in, å så fick vi då ut laddstaken. Då vi så satt bössorna i ordning, sprang vi efter, men då voro björn och hundar långt bort. Vi följde nu slaget och sågo blod här och der i snön. Då sa fanjunkaren: 'det är nog efter mina kulor, för jag hade så bra korn,' å så sprang vi igen.

»Nu bar det af med björnen neråt Qvällsbergsdalen, ja ni vet, och då tog vi gent, så när vi hann fram, var björn redan ute på den smala myren. Då klämde vi på honom igen med alla skotten, men då skulle ni sett hvilken en! Han vände tvärt om och skrek, så jag vart halfs rädd, och kom akkurat rakt på oss. Vi tog på kuten (sprungo) allt hvad vi orkade uppåt berget, och der tappade jag bort fanjunkaren. Så bar det af österut med björn å hundar. Då vände jag om, tog fatt slagen och hann fanjunkaren ner i bergsidan, der han stod på en hög sten och lydde (lyssnade) efter hundarna, hvilka nu ej hördes. Han sa då: 'ja, nu är allt björnen död!' — 'Gud vet om dä,' sa jag, 'vi få gå efter.' — 'Ja, men vi lär ta oss en bit för jag är svång (hungrig),' sa han. — 'Ja, kom då,' sa jag, å så högg vi i oss en bit och drog så uppåt berget igen.

»Der fick vi höra hundarna; det var stånd, men det var långt bort emot sätervallarna. 'Kors,' sa ja, 'må han går upp åt Siljeträ?' (en stor bergshöjd). — 'Å inte,' sa fanjunkaren, 'han är så illa plaserad (blesserad), så det orkar han inte,' men åt det hållet bar det likväl, och vi efter. Så fick vi höra folk som skrek, och så hörde vi björnen ryta och hundarna gick på så ni skulle aldrig hört maken. Rulle var värst hes å Träff gnall så det rent af var otroli! 'Ja, vi lär efter,' sa ja, och så sprang vi igen, fanjunkaren före och jag efter.

»Vi kommo nu utför en dal med småskog uti, och der mötte vi björnen. Han kom emot oss med öppen käft och tungan långt ur halsen, och röt så vi vart rent förfärade. Så snodde (vände) fanjunkaren om och rände på mig, så jag stöp framstupa på sidan, och med ett var björnen öfver mig; och tänk den utöcken strök hättan (tog mössan) från mig och slängde den högt upp på en buske, men då vart Rulle arg så det förslog och rök på björnen och högg sig fast vid ena örat, tills Träff sprang upp på ryggen, slet och bet, så håret dammade. Björnen röt och snodde om så det brakade i buskarna, å ni må tro jag var inte sen att komma upp, och så sprang jag och skrek till fanjunkaren, att han skulle skjuta, men inte hörde jag till hvarken fanjunkaren eller hans bössa, och när jag såg efter, hade björnsaten äfven bitit sönder säcken jag hade på ryggen. Då vart jag og (också) sinnu (ond), och så gick jag efter drefvet, ty nu var det stånd igen. Nu small det två skott, och så bar det i väg innan jag hann fram. Det var fanjunkaren som skjutit just som björnen tagit till flykten, och nu voro vi sinnta båda två och taltes vid, om det kunde vara en trollbjörn.

»Så vart det stånd igen, och bäst det var small det igen. Vi vart förskräckta, för vi visste inte, hvem som skulle kunna vara här å skjuta, men framåt gick vi, ty hundarna fortforo att stri (skälla), och då vi kom nära, gick vi så vackert (sakta) och såg oss för, men intet såg vi. Då ropade någon: 'Kom fram ni! Det är ingen fara, han ligger der allt!' Och så gingo vi fram. Der var Kistniss Anders. Han hade bössan sin med sig då han kom körande hemifrån, och då han hörde hundarna gå på, så tyckte han det vara morosamt (roligt) att se hvad de stridde med, å så fick han se hvar björnen stod

mot en sten med bakändan och slog åt hundarna, och då klämde han till och sköt. Björnen låg stilla, och vi följdes åt bort till honom. Död var han, å så lade vi råd att Anders skulle lassa af lasset sitt och skjutsa björnen och oss hem, och nu är Anders och jag här.»

»Men, kära du, gick hela dagen åt för eder?» — »Ja nära på; det var icke långt till qväll när vi hade lassat på björnen. När vi så kom ner på Resjön, sade fanjunkaren: 'nu reser vi till handelsman i Kättbo; jag vill bju (bjuda) på öl, när det gått så bra för oss,' och så körde vi dit, och handelsman bjöd på gök (kaffe och bränvin). Vi vart liksom lite muntra och stora af oss, för der var mycket folk som kommit för att se på björnen, och så tyckte vi att vi kunde gerna fara fram till spektorn på Johannisholm; det var icke så stor krok på. Der var våra herrar och flera till, och så sa spektorn det var aldrig värdt för oss att få fara förrän vi fått oss en toddy å bruksfolket fått se björn, och så fick vi förstås tala om hela pasacha. Men då må ni tro han fick roligt och hölls med fanjunkaren för han icke fått dö på björn förr än Kistniss Anders kom; men fanjunkaren sa, att björn var nog död innan Anders sköt, och så skulle de ut och se kulhåla, och så skrattade de och höll väsen (nojsade) med fanjunkaren. Så ville de se hätta mi å säcken med, och så gaf de mig en toddy till.

»Frun kom nu ut å sa: 'Isak och Anders får då ingavona (ingalunda) fara förr än ni fått eder en matbit; det tränger ni nog till efter ett tocket fäkt,' å så tog hon oss med in i köket, och det vart aftonvard så det förslog, ja ni vet fäll håcka häf fru han har denna spektorn på Johannisholm.» — »Ja, det är bra ni äro här och kom lyckligt från den jägten; tag nu Anders med in i köket och bed flickorna gifva eder ett glas punsch!» — »Tack, spektorn, men det qvittar allt i qväll! Men nog lär ni upp å se på björn?» — »Nej, god natt med dig nu, jag får se den i morgon!» — »Ja, gu natt då, gu natt frua! Vill inte hon komma upp å se bjenn (björn)?» — »Nej tack, Isak, i morgon!» och dermed rullade han ut, icke olik en björn.

Sedan Isak gått, kunde jag ej låta bli tänka, att jag icke handlade särdeles klokt, då jag sände ut denna expedition,

men då slutet är godt, är allting godt, säger ett gammalt ordspråk.

Min öfvertygelse var och är, att hade de icke haft så dugliga hundar, hade de knappast sluppit oskadade undan.

Fanjunkaren vidhöll sin åsigt, att björnen låg död, då Kistniss Anders sköt. Jag motsade honom icke, men så snart Boman och fanjunkaren träffades, kunde B. aldrig låta bli att reta vår fanjunkare för den hjelp Kistniss Anders bragte honom.

Litet här och litet der
i
Vestergötland.

Min vän kaptenen inbjöd mig en dag till frukost, en inbjudning hvartill jag dock helt bestämdt svarade nej. — »Icke så häftigt!» svarade han; »vi bli jägare allesamman.» — »Frestare, jag kommer!»

Under frukosten blef jag bekant med en ung grosshandlare, som försökt sig rätt mycket på jagt, och då han hade försvarligt långa ben och en smidig kropp, tog jag för gifvet, att han äfven egde ihärdighet. Det skulle nog vara roligt att ha honom med på en långtur någon gång, tänkte jag. Jag sade det äfven åt honom under frukosten. Ja, nog vore han lifvad, men någon längre tid kunde han ej vara borta. Han ville jag skulle visa honom på några bra skogar, som han kunde köpa billigt. Han skulle nog försöka taga sig tid att se på dem.

Så förflöt ett halfår, hvarunder jag då och då var tillsammans med honom ute, och ibland tittade jag in på hans kontor, då jag hade mina vägar deråt. På hösten läste jag en annons om, att en stor skogsegendom vore till salu i Vestergötland. Åt den trakten hade jag varit för en 20 à 30 år sedan på en förrättningsresa och då sett, att der var god växt på skogen, hvarför jag efter några dagar uppsökte agenten för att höra mig för. Ehuru född i trakten, visste denne intet mer om skogen än att der, åtminstone på de senare 30 à 40 åren, icke afverkats något timmer eller annat virke, och i hans barndom var skogen grof.

Detta gaf mig anledning visa grosshandlaren annonsen. Ja, han hade nog sett den, men icke fans väl annat än buskar nere i Vestergötland, trodde han. Jag sade honom då hvad agenten sagt, hvarpå han gick till denne och kom litet fundersam åter. »Fyra à fem tusen tunnland skog,» sade han, »vore en betydlig affär, men det kunde möjligen reda sig, om jag blott hade tid att se på skogen. Hur lång tid tror farbror jag behöfver?» — »Om icke skogen skall räknas, kan du någorlunda se den på en vecka. Finner du saken möjlig, får du låta räkna den sedan, innan du afsluter köpet.» — »Vill farbror följa med?» — »Ja, om vi få skjuta hvad vildt som förekommer.» — »Ja, det måtte vi väl få!» — »Det är bäst du frågar agenten.» Det visste denne icke, men ett telegram afgjorde saken till vår fördel.

Så beslöts resan. Nu blef fråga huru vi skulle rusta oss. »Oberoende af främmande hjelp, d. v. s. vi taga med matsäck och filtar,» förklarade jag. — »Vi få väl mat hos säljaren?» — »Ja, det är troligt, men icke vill jag knoga till gården hvar qväll och åter samma väg till skogen om morgonen; vi få lägga oss i närmaste torp, eljes hinna vi icke på en vecka.» — »Skola vi äta matsäck en hel vecka och ligga i torpen hvar natt? Åh ja,» tillade han skrattande, »står farbror ut med det hundlifvet, nog står jag ut. Då får också farbror arrangera med matsäcken; det blir trefligt, och så skola vi väl ha ett släpp hundar med?» — »Nej, det låna vi oss; vi få ej mycken tid till jagt; det går bra med 'prissar'.» — »Ha, ha! Det blir en skön jagt! Den vill jag vara med om.»

Så afreste vi med morgontåget en grådaskig oktobermorgon. Det gick sin jemna gång. Vid ankomsten till Gnesta var ingendera hungrig, men det dröjde ej länge, förrän »Gross» studerade tidtabellen, mumlande: »för f-n, jag är hungrig!» Jag snörde upp min rensel, och i den fans bot. Matsäcken prisades; sådan skulle man alltid ha på jernvägar; det var ett förträffligt påhitt, och så blef humöret godt och kroppen varm. Vagnskamraterna språkades med, och tiden gick raskt en stund. Mot aftonen blef det dock ledsamt, och då vi hunnit Herrljunga, skulle vi nog gerna stannat der, om vi icke bestämt oss för att fortsätta till Borås.

Inkomna i en liten kall och fuktig kupé, kände vi oss omorgnade och ruskiga. Från denna föga behagliga sinnes-

stämning räddades vi af en qvinlig medresande, som språkade oss an. Hon var mejerska, stadd på flyttresa från Skåne till Boråstrakten. Tio minuter derefter kände vi hela hennes enkla lefnadshistoria. »Gross», som hade mejeri i Östergötland med ty åtföljande pension för grisar, blef lifvad. Han ville ha reda på skåningarnes metoder i den saken, och det fick han med en förvånande rask fart. Föredraget var lifligt och framsades på en skorrande, men icke obehaglig dialekt. »Gross» blef allt piggare, kom med nya frågor och upplysningar om hur östgötarne behandlade sin mjölk. Konversationen hade oupphörligt tilltagit i liflighet, och ehuru jag icke ens bjöd till att blanda mig i samtalet, hade jag verkligen roligt af att åhöra det; men nu blåste ånghvisslan för Borås.

Det blef att studera hotellbetjenternas mössor. Hitåt! Der kom den rätte, och under det vi langade ut våra saker från kupén, försvann vår mejerinna, och vi frågade hvarandra hvart hon tog vägen. Ja, borta var hon; vi tyckte hon gerna kunde sagt oss god natt.

Nu följde vi vår hotellbetjent genom en bra lång och litet knagglig gata och så in på en mörk gård, så in i en upplyst förstuga och uppför en trätrappa. Det var hemtrefligt! Vi måste gå sakta för att riktigt få höra hur det knarrade. Det var toner från skogsbygden. »Anamma, här känns trefligt!» tyckte jag, då vi inträdde i det oss anvisade rummet. Det tyckte »Gross» också.

Men nu skulle vi söka upp matsalen. Det gick lätt, och här möttes vi af den egendomliga lukt, som är oskiljaktig från källarlokaler. Det var hemlandsfläktar, »Gross» kände igen sig! »Nu skola vi ha oss hvar sin stora hummer. Här, så nära kusten, få vi den färsk. Fröken lilla, två stora humrar med rom!» — »Fins ej!» — »Skaffa då!» — »Kan ej!» — »Fins ostron?» — »Nej!» — »Hvad fins då?»

Ja, det fingo vi raskt veta. — »Hvad säger farbror?» — »Bra; matsedeln är bäst!» — »Hvad för slag, matsedeln?» — »Ja du, lefvande matsedlar äro bra!» — »Ja det är sant, men hvad skola vi äta?» — »Det som är bäst! Se så, krångla ej längre, vi knoga väl på med biffen!»

Sedan vi väl kommit till bords, önskade vi att vi vore hemma igen, ty Stockholm är bäst, det ville »Gross» gifva bref på; och är frågan om sjelfsvåldiga matvargar, så har han icke

orätt, då man är så väl bekant med restauranterna i vår glada hufvudstad som han.

Voro vi trötta, eller var hummerbristen orsaken? Nog af, vi gingo direkte från bordet upp på vårt rum, lade oss i goda, rena och angenäma bäddar, och i god tid morgonen derpå sade vi Borås ett vänligt tack och farväl. Genom ett landskap, hvars små bergkullar och sönderslitna klippor voro bevuxna med martallar, rullade vi i sakta mak af till jernvägsliniens ändstation, det idylliskt belägna Svenljunga. Der intogo vi i all hast en oskyldig frukost, för att omedelbart derefter i en skramlande vestgötavagn afresa till det ett par mil aflägsna målet.

Vår stackars skjutskrake stånkade jemmerliga i det tung körda och delvis leriga väglaget. Lyckligtvis var skjutsgossen af ett lifligt och konversabelt temperament. Han redogjorde för innebyggarnes så väl sociala som enskilda lif och förundrade sig storliga öfver, att vi icke kände eller hört talas om de matadorer, som bodde i de gårdar vi passerade. Å vår sida sporde vi efter ett ställe, der vi visste att en af egarne till den ofvannämda skogen bodde. Ja, det skulle han nog visa oss, och det dröjde ej heller länge förr än han utropade: »se der kommer David!»

»Hvem är det?» — »Patron, vet ni inte det?» — »Jo, nu vet vi det.» — På godt landsmanér tillspordes vi af den mötande patronen, om vi ämnade oss till —?» — »Ja!» — Han bad oss vara välkomna, hvarpå vi körde fram till ett litet ovanligt täckt ställe, der vi gästvänligen undfägnades. Så följde han med oss till målet för vår färd.

Under färden hade vi följt stränderna af en bugtande liten elf, täck från början till slut; men då vi kört en bit, veko vi af och kommo in i en temligen tätt bevuxen skogsträcka, hvilken blef allt allvarligare och ödsligare, ju längre vi kommo. Skogen blef allt gröfre och vägen allt smalare, tills vi plötsligt kommo fram till en uthuggning, och der låg den gamla ärevördiga gården, omgifven af åkerlappar, fulla af sten och rös.

Jag trodde mig i all hast ha kommit in i hjertat af Vermlands finnskogar; men så körde vi in i en rak björkallé och så genom en till, innan vi nådde en stor och rymlig

gårdsplan. Mina ögon sökte det gamla slottet, men det var ty värr nedbrunnet för många år sedan. Man nöjde sig med flyglarna; icke ens ruinerna af slottet funnos qvar. Der det stått växte nu vördnadsvärda gamla äppelträd, så gamla, att mossan växte lång på dem.

Sedan vi nödtorftligen snyggat upp oss efter resan, presenterades vi för patronessan, en allt igenom vördnadsvärd och älsklig medelålders dam, hvars tilldragande vänlighet och äkta aristokratiska väsen gjorde ett mycket angenämt intryck på mig och kom »Gross» att aflägga alla fria och nonchalanta stockholmsfasoner.

Strax efter oss anlände en annan son till patronessan, och derpå blef en bastant middag, hvarefter vi kände oss hågade att bese gården med dess omgifningar. Man vidrörde ställets historia, dess forna egare m. m., och så kommo vi utom trädgården och in i en björkhage, och der, icke 300 alnar från trädgården, fingo vi se en tjäder i stilla mak spatsera utefter vägen och strax derpå en till.

Att springa åter efter bössan drog ej lång tid, men då hade fåglarna flyttat. Jag blef ifrig att fortsätta promenaden i förhoppning att påträffa andra fåglar. Detta lyckades dock icke, men under tiden erforo vi, att en jägare, som hade hund, bodde en half eller tre qvarts mil från egendomen, och då vi händelsevis mötte en person, som ville åtaga sig att gå till nämde jägare för att fråga om han jemte hund ville infinna sig hos oss och gå med i skogen några dagar, afsändes han ofördröjligen. Budet återkom med gynsamt svar, hvilket gladde så väl »Gross» som mig, emedan vårt arbete tillät oss egna en eller annan stund åt jagten.

På gammalt godt landsmanér åto vi morgonen derpå en bastant frukost redan i dagningen, hvarpå vi genast, åtföljda af våra patroner, begåfvo oss till skogen. Då vi gingo öfver gården, kom fruns favorit, en liten vacker ljusgul hynda, och vesslades och ville följa med oss. En af patronerna sade då, att hon gerna kunde följa oss, ty förr i tiden kunde hon jaga hare; huru det nu kunde vara, visste han ej, såsom icke boende på stället, och då här icke var fråga om en ordentlig jagt, kunde hon ju gerna gå med. Ett par hundra alnar torde vi ha gått, då hyndan markerade slag, hvarför vår

jägare släppte sin hund, hvilken äfven, medels den vanliga viftningen med svansen, rapporterade, att här hade haren gått.

»Gross» och Anton — så hette jägaren — följde hundarna öfver några åkrar till skogen. Patronerna och jag gingo längre ned mot en bäck för att se på de grofva och delvis vackra furor, som växte utefter en längs vattendraget löpande låg mo. Så kommo vi in på kapitlet om skogens värde så här långt från hafvet, vattendragens förmåga att frambära virket dit, m. m. som hörde till saken.

Under samtalet hörde vi, att den ena hunden fått upp, men då den åtföljdes af tvenne jägare, brydde vi oss ej om jagten, utan fortsatte vår kosa genom skogen, allt emellanåt lyssnande på ett ganska lifligt dref. Vi torde ha gått en halftimme eller så, då drefvet närmade sig, och den af patronerna som hade bössa och jag beslöto oss för att passa upp vid några ofvan om oss befintliga åkerlappar.

Men vi hade knappt kommit dit, förr än det small. Derefter blef allt tyst. Vi ropade utan att få svar, hvarför vi stodo stilla och tysta på våra platser, i förmodan att skytten bommat och drefvet snart skulle komma i gång igen. Nu hörde vi, hur det brakade i skogen, och fram kom Anton med haren i hand.

»Nå, det var bra, men bruka ni icke ropa, att haren är död, då ni skjutit honom?» — »Nej!» — »Det göra vi allt hädanefter.» — »Ja om ni så vill!» — »Men hvar är 'Gross'?» — »Jo, här!» svarades strax inne i buskarna. »Gross» hade gnott friska tag efter haren, men ej fått se honom, men han tyckte i alla fall, att det var bra att vi fått honom, och nu skulle haren »passas», så att hunden skulle få sitt, ty blott en hund hade drifvit; den andre hade ej låtit höra sig. Fruns favorit hade ensam skött om jagten, och då Anton tillfrågades, hvar hans Prisse var och hvarför han icke drifvit, svarade han, att det kunde han icke säga så noga, men troligen var han »chinerad» (generad); han var ej van att drifva i lag med herrgårdens fruntimmer. Så lockade han på Prisse, hvilken ock efter lång väntan infann sig, men gick ej fram till oss, utan satte sig en bit bort, med en min som verkligen antydde, att det var som hans husbonde förmodade.

Efter en stunds samspråk om jagten återtogo vi vår besigtning af skogen och drefvo i sakta mak framåt, då den ene af patronerna tyckte han kunde göra något nyttigare, och vände om hem igen.

Långt in i oktober är ej så lätt att få upp harar; det känna nog alla som sysslat med jagt, äfven om man har goda hundar. Det gick derför om ett par timmar, innan hundarna åter fingo upp, och nu i närheten af oss. Snart hörde och såg jag patronen och Anton skjuta, men drefvet gick lika bra, och nu hade Prisses blyghet försvunnit. Han skrek i kapp med herrgårdshyndan. Jösse, som tyckte att det lät alldeles för högljudt, tänkte gno ifrån de bjebbande rackorna och qvistade oförskräckt öfver en stor slät mosse, hoppade öfver en bred bäck och trodde sig räddad. Nej då! Snart voro hundarna öfver honom, och så bar det af så långt jag kunde höra.

Att Jösse ej skulle gå tillbaka öfver den stora mossen och upp till skyttarne igen, som nära nog skrämt lifvet af honom, tog jag för gifvet, hvarför jag balanserade mig öfver så väl mosse som bäck och gick upp åt en ås, der drefvet gått ur hörseln. Snart var jag der, och så kom drefvet åter; men nu kom en stormby med en häftig regnskur, och så blef tappt.

Det var just ej angenämt att traska tillbaka öfver den vattenfylda mossen, hvarför jag beslöt följa dess kant, emedan jag visste, att öfver den fans en kafvelbro, dit vi ämnat oss för att der öfvergå mossen och vidare upp till en utgård som tillhörde godset, och dit vi skickat vår matsäck.

Vid det jag så gick uppstötte jag en kull tjädrar. De togo samma riktning som jag, hvarför jag ifrigt spanade efter dem, och då jag hunnit så långt, att jag anträffade fåglarna, satt en af tupparna i en aflöfvad ek. Det var första gången jag sett tjäderfågel slå till i ett träd af nämda slag. Eken stod dock inuti en äng, så att ingen möjlighet fans att komma inom håll, hvarför jag, som redan var genomvåt, lät fågeln vara i fred och knogade uppför en brant ås, der torpet eller utgården var belägen.

Hade jag funnit hufvudgårdens belägenhet likna Vermlands finntorps, var jag nu, som det tycktes, på fullt allvar der,

ehuru jag befann mig i Vestergötland. De steniga åkrarna med sina rös och stenmurar, den lilla ryggåsstugan med sin låga dörr, de olika stora fönstren och den lilla utnötta slipstenen vid stugans gafvel gåfvo en så förvånande trogen bild af ett finntorp, att jag kände mig helt glad då jag inträdde i stugan, nästan förvissad, att jag skulle helsas på finska. Detta slog visserligen fel, men den välvilja och fryntlighet, hvarmed en gammal gumma helsade mig, voro en verklig finngummas.

Jag frågade efter kamraterna. Dem hade hon icke sett, ej heller någon karl med matsäck, men hade vi stämt möte här, skulle de nog komma; säkert sutto de och kurade på andra sidan mossen, der det fans ett torp, ty i detta regn ville de nog icke ut. Gummans förmodan kom dock på skam, ty nu kunde vi se dem komma klifvande utefter den slippriga bron. Morska sågo de icke ut, der de gingo med neddragna mössor, krokiga ryggar och böjda knän, men då de kommo fram, voro de käcka nog, men upp skulle matsäcken och det genast, och upp kom den.

Vi hade haft en svag förhoppning att regnet skulle sakta sig under det vi åto middag, men det snarare ökades. Patronen förklarade, att han gick hem, och tillstyrkte oss att göra detsamma. För min del hade jag dertill ingen lust, men »Gross» kunde ju spara sig, tills vädret blef bättre. Jag hade ju skogsuppskattningen på min lott, så att det var onödigt, att han pinade sig med att gå med. »Gross» sade sig dock ej kunna bli våtare än han var; derför gjorde det just detsamma: han ville helst följa mig och vår jägare, hvart det än bar, och så fick patronen gå ensam hem. Om han framdeles skulle uppsöka oss, var icke så alldeles säkert. Emellertid gick han åter öfver mossen och medtog vår matsäcksbärare, som skulle möta oss på qvällen i ett uppgifvet torp, der vi tänkte ligga öfver natten.

Då vi gått en stund, kommo vi in i en högväxt, tät granskog, och der kändes regnet och blåsten icke så mycket. Våra hundar blefvo lifliga och sökte ut. Snart stötte de en kull orrar, hvilka dock ej tilläto oss komma inom håll; men då vi flere gånger träffade på dem, bidrogo de att hålla kuraget uppe. Först när det började skymma på, hade vi

undersökt den sträcka vi föresatt oss, men då detta nu var gjordt, gingo vi, lätta om hjertat, att uppsöka vårt lilla torp. Sedan vi påträffat en liten stig, som vår jägare visste förde dit, gick det raskare, och snart hade vi hugnaden att se det lysa från ett fönster och en massa gnistor dansa upp ur skorstenen.

I förstugan möttes vi af torparmor med ljus. Vi hade middagens gamla torftiga qvinna, hennes ostädade stuga och bristfälliga bohag i friskt minne, hvarför vi icke väntade oss bättre här, men blefvo angenämt öfverraskade vid åsynen såväl af den unga, renliga och snygga qvinna som tog emot oss, som, och kanske ännu mer, af det prydliga, väl upplysta rum som anvisades oss. Der var mattor öfver hela golfvet, snygga möbler, vackra virkade hvita borddukar, af torparmors egna händer, och brasa i spisen. Vi måste visa, att vi voro stockholmare, hvarför de våta, dyiga stöflarna afdrogos i förstugan, och först derefter tassade vi in i strumpsockorna. Om detta var stockholmsbruk, visste jag icke, men då mor sjelf aftog sina träskor, var det i alla fall seden i trakten der vi nu befunno oss, hvarför vi sjelfva ansågo det som en artighet.

Lyckligtvis voro våra saker ankomna, så att vi kunde utbyta de våtaste af våra klädespersedlar mot åtminstone halftorra sådana, och sedan blef kuraget bättre. Åt våra våta och frusna hundar gjordes en brasa i köket, och der kokades vatten. Hvartill detta skulle användas, kan nog något hvar gissa. Socker och glas hade man, och då jag från min lilla svarta resväska framtog en citron, förklarade »Gross» att detta var trefligheten sjelf, och trodde han att våra gamla gudar icke hade det bättre. Mor måste läppja på brygden, men tyckte den luktade bättre än den smakade. Vår jägare gaf sig hin på, att ett sådant äpple hade förr aldrig funnits här på skogarna, det var då tvärsäkert.

Under det vi fröjdades åt vårt goda qvarter, fortfor der ute i den mörka qvällen regnet att smattra på fönstren och stormen att skaka en gammal rönn, som stod vid knuten. Gång på gång turade vi om att gå ut och se på vädret, men det var fortfarande lika ohyggligt. Till tröst måste vi äta och sofva, men intet hjelpte. Då vi vaknade morgonen derpå, var vädret oförändradt. I dag ville ingen till skogs,

icke ens hundarna, hvilka lågo stilla på sina bäddar och sågo olustiga ut. Frampå dagen tyckte Anton det var för ledsamt. Åt skogen kunde vi icke gå; han ville derför gå hem till sin gumma och afvakta bättre väder, då han genast skulle infinna sig. Hund och bössa lemnade han qvar. »Gross» och jag lemnades åt oss sjelfva, och dagen gick.

På qvällen kom torparen hem. Han medförde från herrgården en stekt hare samt en väldig äppelkaka till förstärkning i vår matsäck. Det var en fröjd den dagen, och den var icke så ringa. Visst är skinka och potatis en präktig rätt för hungriga skogsströfvare, men efter fem, sex sådana mål en suite blir tungan skarp och aptiten mindre, hvarför sändningen var mycket välkommen och gifvarinnan lofprisades. Så sofvo vi en natt till hos vårt trefliga torparfolk.

Morgonen derpå hade regnet gifvit någorlunda med sig, och då vi ätit middag, började skyarna lätta upp. Regnet föll nu endast i små droppar, och en lindrig vind svepte igenom skogen, hvarför vi beslöto gå ut och undersöka en liten trakt, som vi hade qvar på andra sidan mossen, eller åt det håll hvarifrån vi kommit. Bössorna och Prisse fingo följa. Nu voro vi torra och uthvilade, hvarför vi icke grufvade oss för att gå rätt öfver mossen, helst uti den fans en temligen stor skogklädd holme. Der låg sannolikt i detta väder både fågel och hare, ty holmen var hög och torr.

Väl fingo vi upp några fåglar, men ingen kom inom håll, hvarför vi fortsatte. Just som vi kommo öfver mossen, fick Prisse upp och dref af uppöfver åsarna. Det var intet annat att göra än gå efter. Uppkomne på åsen, funno vi allt tyst. Prisse hade tappat, men regnet hade nu upphört, och solen tittade fram. Det kändes obeskrifligt skönt. Jag stod just och njöt af den ljumma luften och den vackra, solbelysta skogen, då Prisse åter lät höra sitt voff, voff! Så kom haren och kilade förbi mig nedom backen, väl dold för mig af buskar; så kom Prisse med strykande fart, synbarligen helt medveten af det stora ansvar han påtagit sig att ensam utan husbonden jaga hare åt de främmande stockholmsjägarne. »Håll i, vän Prisse,» hviskade jag, »så skall du snart få dig harpölsa.» Och Prisse höll i. Vid mosskanten vände Jösse åter upp åt åsen. Nu hade jag flyttat mig. Prisse tappade haren en

stund vid vändningen, men snart hördes hans voff igen, och der kom Jösse dängande mellan de höga granarna på den mjuka, mossbevuxna marken, och, pang! der fick han en lätt död. »Gross» och Prisse voro snart hos mig. Prisse fick beröm och smekningar, men af haren ville han icke äta; äfven deraf var har »chinerad».

Det vackra vädret och vår lilla jagt hade piggat upp oss, hvarför vi beslöto använda återstående delen af dagen till undersökning af skogen. Vi vandrade under samspråk derom framåt ett par timmar, troget åtföljda af Prisse, hvilken nu, sedan haren fans i väskan, förlorat allt intresse för fortsättning af jagten.

Både »Gross» och jag gormade öfver vännen Prisse och önskade vi hade haft ett släpp riktiga stöfvare, ty här skulle vi ovilkorligen gjort god jagt, då vi af åtskilliga märken tydligen sågo, att det fans godt om hare. Våra uppmaningar till vår fyrbente vän att söka upp en hare till voro fruktlösa. Han, liksom vi, tittade blott på träden, men då vi vände om hem i mörkningen, fick han andra tankar, och snart hörde vi hans voff igen.

»Ja, nu kan du voffa, din odåga,» tyckte »Gross»; »nu se vi ej skjuta; det här kunde du företagit dig ett par timmar förr; adjö med dig nu!» Och så gingo vi hem till torpet igen. Innan vi hunnit dit, hade han tappat, och snart krafsade han på vår dörr. Detta var temligen oförmodadt, ty vi hade väntat, att Prisse skulle gå hem till sitt. Prisse välkomnades, och i sällskap med herrgårdshyndan, »la favorite», täcktes han äta af Jösses innanmäte.

Vädret var nu vackert, himlen klar, luften ljum, och månen spred sitt magiska skimmer öfver den tysta, ödsliga skogen. Hösten var inne: derom vitnade de i alla färger skiftande löfven, den långa natten och den svala luften.

Då vi följande morgon gingo ut i skogen, var det med föresats att arbeta flitigt och taga igen skadan regnvädret förorsakat oss. Af hundarna medtogo vi blott favoriten, och hon hade ej väl kommit ur kopplet, förr än det gick för brinnande lifvet. Jag fick på långt håll kasta ett skott efter Jösse; det var allt af den jagten, emedan hyndan snart tappade, och vi gåfvo oss ej tid att sedan hjelpa henne.

På eftermiddagen stötte vi sjelfva en hare, hvilken hyndan dref länge nog utan att vi särdeles brydde oss om att passa upp. Det fröjdade oss likafullt att höra drefvet och lägga märke till att favoriten blef allt bättre och bättre. Af fågel sågo vi litet denna dag, och orsaken var att vi ej färdades tyst. Då vi återkommo till vårt lilla trefliga torp, var Anton der, men ville gerna åt annat håll dagen derpå, och som vi redde oss bra sjelfva, fick han göra som han ville, men Prisse behöllo vi.

När vi nu på kartan sågo, hvilken areal vi denna dag medhunnit, funno vi, att vi följande dag kunde använda några timmar till jagt. Vi sade nu vår vänliga värdinna farväl. Våra saker sändes till en utgård en half mil bort, der vi sedan tänkte slå oss ned, och så togo vi vägen öfver mera öppna och löfklädda marker, der vi voro säkra att finna villebråd, och deri misstogo vi oss ej heller, Ty snart hördes favoritens klingande skall nere i en tät löfskog, från hvilken haren icke ville låta bortjaga sig.

Både »Gross» och jag passade upp efter bästa förmåga, men antingen kilade Jösse förbi oss utan att varsnas för småskogens skull, eller gick han en alldeles ny bugt. Det drog ut på tiden, och jag började bli otålig, då jag med glädje hörde, att det small för »Gross». Jag blef glad och väntade alles-tod-ropet. Nej för tusan, den låckade han på! Fördömdt! Och för att ännu bättre retas med mig, kilade Jösse tätt förbi mig inne bland småbuskarna. Nu gjorde han en lång bugt igen, och så small det för »Gross».

Nu ändtligen! hoppades jag. Nej, han låckade pa igen. Men var då detta en trollhare? Jag gnodde bort till »Gross» och frågade, om haren var blesserad, ty drefvet gick med »påstick». »Gross» stod på en sten inne bland buskarna och såg lifvad ut. Blesserad trodde han icke haren var, men nog blef han rädd för sista smällen, det kunde jag lita på; för resten vore Jösse snart här igen, och om jag väntade litet, skulle jag få se honom gå förbi torpet deruppe på höjden; der gick han öfver åkern för en stund sedan.

Det knepet kände jag till. Jösse började tröttna och tänkte gömma sig bland stenrösen i torpet. Den upplysningen var nog för att jag så skyndsamt som möjligt skulle gno dit.

Jag hann dock ej, ty från grinden der jag stod såg jag hyndan komma fram om torpstugan; haren hade jag icke sett. Han måste finnas mellan stugan och mig, ty hyndan snodde rundt och sökte efter spåret, vände om och kom åter mellan stugan och ladugården, men haren hittade hon icke, ehuru hon med nosen mot marken gick sakta, steg för steg. Det var tydligt, att haren låg gömd i närheten. Jag måste dit!

Sakta och skjutfärdig gick jag framåt, ifrigt spejande efter den gömde, men upptäcka den kunde jag icke. Så fick jag se en karl, som stod på logen och gapade på mig och hyndan. Honom frågade jag, om han sett haren. »Nej, icke nyss, men för en stund sedan sprang han der jag stod på vägen.»

Jag tillgrep min gamla metod att söka i stenrucklen, och jag hade kanske tagit 20 steg, då haren sprang upp icke fem steg från mig, men bakom gärdsgårdshörnet var han i blinken, och icke blef heller jag gammal på den vägen. Likafullt var det drygt håll till Jösse, hvilket icke fick förlängas. Så gingo båda mina skott tätt efter hvarandra, och nu blef Jösse af med ett par ben, men igenom gärdesgården och in i buskarna kom han ändå. Nu var favoriten öfver honom, och han skrek jemmerligen. »Gross» och jag skyndade hvar från sitt håll dit der hyndan tagit honom, men någon hare syntes ej till. Väl satt favoriten på en sten och slickade sin blodiga nos, men af haren syntes ej ett hår.

Ja, der stodo vi långa i synen båda två med samma fråga på läpparna: »hvart tog haren vägen? Ja, hvar är haren?» Skulle vi misstagit oss om platsen? Omöjligt! Här var det! Och här är det! blef alltid refrängen. Då hörde vi någon som högg ved en bit ifrån oss. Vi hojade och frågade vedhuggaren, om han hört haren skrika. Ja, det hade han, och så kom han och hjelpte oss leta. Vi ropade till oss vår bärare, hvilken ock letade. Hade det varit en nål, skulle vi funnit den, men haren! Ja, det blef nu tydligt, att det varit en puke (trollhare), som skogsfrun tagit för sin del. Det var då en gemen otur att ej få denna hare, som uppehållit oss så länge och som hyndan drifvit så bra. Nu var ingen annan råd än att begifva oss till skogväxande mark och återtaga den förlorade arbetstiden.

Hela dagen gingo vi och förargade oss öfver vår förlorade hare, och ingen kom att tänka på, att den välvillige vedhuggaren, som så snällt hjelpt oss att leta, möjligen hade reda på hvar Jösse fans, och först lång tid derefter fick jag den saken klar för mig.

Mot aftonen hörde vi främmande hundar drifva i närheten af oss och på godsets mark. Der hade ingen annan än vi lof att jaga, hvarför vi släppte våra hundar, och nu blef ljud i skogen. En stund passade jag upp, men återtog arbetet, då drefvet gick långt bort. »Gross» såg eller hörde jag icke till, ergo var han med hundarna till den aflägsna mark, dit dessa dragit sig. Då jag kom fram till arrendegården der vi skulle ligga öfver natten, hörde jag ett skott ett stycke bort, och snart kom »Gross» med en stor rödbrun hare. Den var tung, tyckte »Gross» då han visade mig haren. En af de främmande hundarna följde med honom. Denne, menade »Gross», borde vi behålla tillsvidare, ty han dref bra, men på natten gick hunden ifrån oss och till de sina igen.

De få dagar vi hade qvar af vår vistelse i Vestergötlands finnskogar voro angenäma, ty vi hade vackert väder och jagten gick bra, så att vi en dag sköto tre harar. Våra lånade »prissar» blefvo allt bättre, så att hade vi hållit ut en vecka till, hade det blifvit ordentliga stöfvare af dem, och så blir ofta fallet med hundar som flitigt jagas med, äfven om rasen är tvifvelaktig.

En söndagsmorgon satt jag inne för att göra en résumé af våra observationer rörande skogstillgången. Det var vår sista dag. Vi skulle afresa vid middagstid, men en bit af skogen var ännu oundersökt. Det var en helt liten ås. Dit hade »Gross», som nu hade idé om saken, gått ensam. Redan vid 8-tiden på förmiddagen var han åter och rapporterade, att der var så mycket grof skog, att han ej kunde uppskatta den. »Farbror får följa.» Ja, det kunde ej undvikas.

På vägen till den blott ett litet stycke aflägsna skogen talade »Gross» om, att han skjutit en hare, och möjligen kunde vi få upp en till. Favoriten hade vi med oss, och bäst som vi gingo, stötte han upp en flock tjädrar. En diger tupp slog in i en lummig fura, 50 à 60 alnar från mig. Jag kunde för qvistarnas skull icke se honom tydligt, men ville ändå se, om

jag icke skulle kunna skjuta ned honom. Jag kunde möjligen få rent håll med andra pipan. Jag böjde mig ned och sökte få renare skottlinie, men fann ej någon. Längre bort och utom håll stod »Gross» och pekade. För honom satt tjädern klar. Han var otålig och orolig öfver att jag icke sköt, men hur det till slut var, så small det, och tjädern flög, utan att jag fick tillfälle att skjuta af mitt andra skott.

Fågeln tog kosan öfver en slät äng, men på hans rörelser såg jag, att han var träffad, hvarför jag ropade till »Gross» att komma med mig och söka. Det lönade icke mödan, tyckte han och stannade vid gärdesgården. Jag gick ut på ängen, men hann ej långt förrän min väg stängdes af en liten djup elf, omöjlig att komma öfver. Jag måste vända, hvarför vi återtogo vårt arbete med skogsuppskattningen.

Då denna var slut, föreslog jag »Gross», att vi skulle gå vägen upp till en bro, som en qvarts timmes väg ifrån oss förde öfver elfven, för att på andra sidan söka vår förlorade fågel. Ja, nog ville han gå med, men någon fågel var icke troligt vi skulle finna. Emellertid knogade vi åstad och kommo öfver elfven, men der funno vi tufvig och våt mark, svår att gå uti.

Icke förty gingo vi framåt, och lyckan gynnade oss, ty då vi kommo i rät linie mellan platsen der jag skjutit och det håll hvaråt tjädern flugit låg den stora, vackra fågeln död der med bröstet ned och vingarna utslagna i det daggiga gräset. Att detta gladde oss, var ju gifvet, och »Gross» sade mig i förtroende, att han nog hädanefter skulle söka efter villebråd han skjutit på, och detta är hvarje jägares skyldighet.

Då vi sedermera under jernvägsfärden hade god tid att tala om våra intryck af land och folk, kommo vi öfverens om, att vestgötarne vore folk som man borde träffa i deras hem. Der vore de gästvänliga och angenäma och långt olika dem man träffar på marknader och landsvägar, och när vi så slunko in i Nerike, gjorde vi honnör för vestgötarne.

Vestmanland.

En vacker augustimorgon befann jag mig vid det för hvarje jägare sagoskimrande Kungsör. Jag hade kommit dit med en ångare från Stockholm, hvilken, sedan han landsatt mig och ett par passagerare till, genast aflägsnade sig.

Min första fråga till en inföding var efter slottet, emedan jag alltid tänkt mig ett sådant på en plats, der våra stora Karlar så gerna vistats. Ett försmädligt grin från den halfstore pojke, till hvilken jag vändt mig med min fråga, blef svaret, jemte den upplysningen, att något slott fans icke, men ville jag upp till gästgifvargården, kunde han bära min kappsäck och visa vägen.

Ja, visst ville jag till gästgifvargården, och så bar det af. Men innan vi hunno fram, möttes vi af en glad garsong af ungefär samma ålder som min bärare. Han åkte efter en långbent hästkrake i en uråldrig trilla och stannade nu, frågande: »Hvart ska han?» — »Till Köping.» — »Vill herrn ha skjuts?» — »Ja.» — »Sätt sig då upp, ty jag är från Köping och 'tar bakskjuts'.»

Jag kände mig litet knuffad öfver mina ramlade illusioner om slott, gamla vapen och någon talträngd förevisare, som alltid bort kunna några sagor om de äfventyrliga kungsjagterna. Hvad jag såg lönade ej mödan att egna tid åt: ett gammalt rödt trähus med lika gamla ruckliga uthus hade jag sett förut, hvarför jag klef upp i den erbjudna gamla trillan, och så bar det af så att dammet stod i högan sky.

Jag frågade min skjutspojke, huru lång tid vi behöfde för att komma till Köping. Ja, det berodde på hur fort vi

körde; för öfrigt sade han mig huru lång vägen var, ehuru detta fallit mig ur minnet. Då vi kört en stund, frågade han mig, hvart jag tänkte köra in när vi kommo fram. »Till vågmästaren,» blef mitt svar. Hittills hade skjutspojken varit språksam, men nu blef han tyst en lång stund, hvarpå han frågade mig, hvad jag hade att göra med vågmästaren. »Ingenting annat än helsa på honom.»

Vågmästaren var min morbror och mycket afhållen af min mor, som ofta tog honom till exempel, då hon för oss pojkar ville framhålla något ädelt och godt. Också voro hans bref till oss vänliga, godhetsfulla och åtföljdes ibland af en eller annan kärkommen present.

För mig var morbror Gösta något oöfverträffadt, och då han, utom alla andra goda egenskaper, också var jägare, framstod han för mig i en förklarad dager. Ehuru jag vid denna tid var 30 år, hade jag dock aldrig sett honom, men stadd på mina sommarströfverier, hade jag beslutit att nu skulle det ske. Att jag äfven i hemlighet tänkte mig möjligheten att få följa honom på jagt, behöfver knappt sägas. Från Stockholm hade jag underrättat honom om mitt tillämnade besök, men rest utan att afvakta svar. Att han kunde vara borta, föll mig ej in förrän jag nu var så nära. Jag hade dock godt hopp, och så körde vi in i Köping.

Sedan vi färdats genom ett par smala och knaggliga gator, stannade min skjutsgosse vid en port, hoppade af och tog min kappsäck för att ställa den på gatan. Att stanna der hade jag dock ingen lust, utan tillsade honom att köra in på gården. Härför hade han å sin sida ingen lust, men då porten i detsamma öppnades, körde jag in och fram till trappan. Här blef jag strax varse en äldre, korpulent man. Att det var morbror sjelf, derom kunde jag ej misstaga mig, ty hans likhet med min mor var dertill för stor. Han helsade mig mycket vänligt, och så kommo moster och en halfstor flicka, som jag tog för gifvet vara min kusin.

Jag välkomnades och kringklappades. Under tiden hade skjutspojken aflassat mina tillhörigheter och anhöll om skjutspenningar. Morbror blef uppmärksam härpå och sade: »God dag, Kalle! Det var tur vi träffades här, du.» Och dermed tog han tag i Kalles arm. »Kanske jag nu kan få igen mina

körhandskar, som du anammade då du skjutsade sist.» Kalle såg olycklig ut och tog till bönboken. »Ja, gno nu hem efter dem, så får du skjutspengar då du kommer åter. Är du mycket rapp af dig, slipper du den extra förplägning, du eljes så väl förtjent.» Kalle gjorde som han blifvit tillsagd, och vi fingo oss en glad stund på hans bekostnad.

Morbrors bössor och jagtdon togos i betraktande, och så ryckte jag fram med en fråga, om han nu, då jagttiden var inne, ämnade sig ut åt skogen. »Ja, visst skola vi ut medan du är här, men nu är för torrt; så snart det blir regn skola vi ut. Mina hundar har jag ute på landet en mil härifrån, och der är det godt om hare och bra marker.

Så gingo några dagar. Jag blef bekant med flere jägare från flintlåsperiodens dagar. De voro gamla veteraner och deras berättelser särdeles intressanta att afhöra. Jagten tycktes de ha studerat mycket grundligt, och deras jagtlagar voro fullgoda. Få af dem voro fågeljägare, och den jagten hade ej synnerligt anseende. Nej, hare och räf, det var djur som kunde friska upp humöret, och ute på holmar och uddar i Mälaren hade de haft många och lyckliga jagter. Dit skulle jag nog få följa dem, om jag ville komma igen i oktober.

Nog voro dagarna i morbrors hem både glada och angenäma, men icke förty längtade jag efter regn. Efter tre à fyra dagar kom också det efterlängtade, och genast började jag tala om rustning. »Ja, låt regnet blott sluta, så få vi se,» men regnet höll i ett par dagar, och då det upphörde, tyckte morbror det var för vått; vattnet borde få rinna af, så blefve det bra för hundarna.

Ja, nog var det så, men gud vet när det blef lagom och passande väder för Vestmanlands jägare, ty morbrors bekanta voro af samma åsigt som han. För mig var detta något afvita, ty då jag hade tid, brukade jag begifva mig till skogen, och med väderleken fick ej vara så noga; det fick gå ändå. Väderleken var aldrig bestämmande: det var tiden och ledigheten från göromålen. Nu hade jag redan bort vara hemma i och för jagten. Det här var för tokigt, och jag funderade verkligen på att begifva mig åstad utan att ha sett en jagt i Vestmanland.

Lyckligtvis sade nu morbror, att vi morgonen derpå skulle begifva oss ut, och så skulle vi ut och taga reda på ett par jägare, som borde åtfölja oss. Den expeditionen lyckades ej. De hade förfall, och ännu var det för vått i skogen. Jag var rätt orolig att de skulle få morbror att tro på den saken och omintetgöra min färd; men morbror hade nu en gång beslutit, att vi skulle ut, och dervid blef det. Redan på qvällen hade vi matsäck i vagnslådan, fyllde kruthorn och hagelpungar, och så voro vi rustade. Morbror tyckte, att min bonjour icke var någon passande jagtrock, samt att mina stöflar voro väl tunna; men toge jag två par strumpor på, kunde jag mycket väl begagna hans äldre jagtstöflar, och rock fick jag låna af en af morbrors bokhållare. Så voro vi färdiga. Om planen för jagten talades intet, men alltid trodde jag den skulle räcka ett par dagar, ty matsäcken var till sitt yttre diger.

Då jag lagt mig, undrade jag allt hur det skulle gå för mig; bössan var ovanligt tung, rocken trång och stöflarna, ja de vägde väl en 5 skålp. stycket, och huru skulle hararna gå? Saken hade sina betänkligheter; det var bäst försöka sofva, ty med väckningen hade jag intet bestyr, och hur det var lurade jag utaf. Länge blef det dock icke, ty redan klockan 1 kom morbror och sade, det vore bäst vi begåfvo oss åstad, ty det skulle nog bli varmt fram på morgonen, då himmeln var alldeles klar.

På gården stod vårt ekipage. Det var inga lilleputtar till hästar och vagnen i proportion. Jag tänkte det här skulle bli frisk skjuts utaf, men fort gick det icke genom staden och icke heller annat än i vanlig lunk efter landsvägen. Någon brådska var ej heller af nöden, ty ännu var det icke skjutljust. Vårt mål var Ståholms egendom. Då vi anlände dit, stannade vi utanför grindarna, kusken fick order att köra till stallet, morbror gick in åt gården, och jag stannade vid grindarna under afvaktan på hvad komma skulle. Bäst jag stod der fick jag se ett djur komma pilande öfver den sandade delen af den stora gårdsplatsen. Det var för stort att vara en råtta, men formen var densamma. Hvad kunde det vara? Gräfsvin? Ja kanske! Min bössa flög till axeln, men i rätt tid besinnade jag mig: skott kunde väcka oro bland folket. I stället sprang jag fram för att, om möj-

ligt, slå ihjäl djuret. Många sekunder dröjde ej förrän jag var öfver det, och, besynnerligt, det rullade hop sig som ett klot, just som min tåspets slungade det flere alnar från marken. Jag var ej sen att hugga tag i kamraten, ty numera var jag öfvertygad om att det var en gräfsvinsunge; men det borde jag icke gjort, ty jag stack mig rätt försvarligt i högra handen och släppte djuret i marken igen.

I detsamma hörde jag morbrors glada skratt och utrop: »Hvad f-n vill du med igelkotten!» Jag blef flat och sade honom, att jag trodde det var en gräfsvinsunge, samt att jag aldrig förr sett en igelkott, ty sådana funnes ej i Vermland. — »Ja, rolig var den jagten,» skrattade morbror; »men stack du dig illa?» frågade han allvarligare. Nej, det ville jag just icke erkänna, ehuru det sved rätt dugtigt i handen. »Nå ja, då är det bra. Vi få magistern med oss; han kommer strax.» — »Hvem är magistern?» — »En nära bekant till oss, som nu är inspektor här. Han måste gifva den lärda vägen på båten, emedan hans ögon blifvit skadade af läsningen.» — »Ser han att skjuta?» — »Ja bevars, men der är han,» och ur dunklet framskymtade magistern jemte ett par ovanligt stora hundar. Det var de som skulle göra't!

Efter presentationen undrade jag allt, om dessa välfödda och raggiga bestar skulle kunna drifva hare. »Ja, det kan du lita på,» försäkrade kamraterna. »Dock icke så bra nu, men längre fram på hösten skulle du höra dem, sedan de blifvit uppkörda.» Jag, som aldrig sett andra jagthundar än våra små, eldiga vermlandsstöfvare, tyckte allt de voro egendomliga nog.

Då vi gått omkring 200 steg från grindarna, voro vi inne i en liten skogbevuxen däld, och här afkopplades hundarna. Dessa togo saken ganska lugnt; något sök eller någon böjelse att gå in i skogen visade de icke, och jag fick strax den tanken, att hvad detta blef, icke blef det någon jagt, och för att dölja min oro frågade jag, om hare fans så nära gården. »Ja bevars, blott vi komma litet längre upp till berget der, så går det.» Jag föreslog att locka hundarna med mig och gå dit, om kamraterna ville afvakta upptaget. »Ja, gör det du,» sade de; »vi ha ingen lust att klifva öfver gärdesgården; vi gå framåt till en grind; gno du!»

Hundarna voro villiga att följa mig. Vi gingo öfver den höga gärdesgården; men innan jag ens hunnit ned af den, gick det för brinnande lifvet. Hundarna hade plötsligt kommit alldeles öfver haren, och så bar det af rätt från mig och jag efter upp på en kal klippås. Der stannade jag och lyssnade, men hundarna hade tappat. Jag stod der länge, och så gick det igen långt bort. Flytta mig ville jag icke, och svalt blef det, ty solen var just nu i sin uppgång. Jag knäppte ihop min lånade rock, och så stod jag och tog min omgifning i betraktande. Det var en leende och älsklig natur dessa små grönklädda kullar med sina knotiga ekar, sin mörka grönska och sin gräsbevuxna mark, som inga vindfällen, ingen brun ljung och inga kaotiska stenrösen vanprydde. Hela skogen såg städad och parklik ut, och i öppningarna framtittade Mälarens vatten med sina säfklädda stränder.

Det var annat än min hemtrakts skogar, der det ena vilda partiet aflöste det andra och der man bitvis hade svårighet att komma fram och svårighet att finna så pass öppen mark, att man kunde passa upp på en hare. Här voro ju passen helt nära hvarandra. Jag stod och njöt af den vackra naturen och den soliga morgonstunden, önskande, att hundarna ville hålla ut, tills haren kom på hemtrakten igen. Men tyst var det, och en from önskan att jag hade någon af mina hundar här undslapp mig, just som haren helt sakta kom guppande och blef synlig på berghällen.

Han kom midt emot mig, och då han skymdes af en fördjupning i marken, kastade jag upp bössan för att vara färdig, då han blef synlig igen. Men det gick icke: rocken var för trång; jag kunde ej få upp armarna så högt, att jag kunde sigta, och nu satt Jösse icke 40 steg från mig med högrest hufvud och stela öron. Och hvilken hare sedan! En så stor baddare hade jag icke sett förr hemma i Sverige. Stilla måste jag stå, icke en rörelse kunde företagas. Sekunderna voro långa, tills Jösse släppte ned de upplyfta frambenen och började lunka åt mig till. Men nu blef lif i mina fingrar, knapparna kommo upp i all hast, bössan lika så, och så kom ett dundrande skott, och der låg Jösse liflös.

Jag tog honom i hand och såg på honom. Han skilde sig mycket från vår vermländska fjällhare, ty utom den i

storlek funnos andra märkbara olikheter, och nu hade jag klart för mig, att jag skjutit min första mohare.

Omedelbart efter skottet hade jag ropat »alles tod!» och fått svar från kamraterna. De voro icke långt borta och ropade: »Häråt!» Just som jag gick, ankommo hundarna; de syntes ifriga, men lugnade sig och följde mig, då jag visade dem haren. Morbror tyckte, det var roligt jag fått skjuta, och då jag förundrade mig öfver harens storlek, sade han mig, att både mo- och fjällharen funnes i Vestmanland. På min fråga om haren skulle öppnas sade han, att det brukade de ej göra förrän hundarna blefvo mer ansträngda, tilläggande: »De få snart upp igen, blott vi komma in i nästa skogsbacke.» Kusken, som infunnit sig med matsäcken, tog hand om haren.

Det gick som morbror sagt: hundarna fingo snart upp; men den haren gick ej ur den lilla skogsbacken, hvarför det snart blef tappt. Jag gick deråt och fick ganska riktigt se. hvar Jösse tryckt på en mossbevuxen berghäll. Han rörde sig ej, ehuru jag gick honom rätt nära, innan jag sköt honom.

Nu uppsökte jag kamraterna igen. De tyckte nu, att jag fått nog på min del, ty att vi snart skulle ha en ny hare på benen, tycktes ingen betvifla. Och så blef det ock, men denne sträckte ut mot norr och öfver landsvägen mellan Köping och Kolbäck. Här voro ett par höga gärdesgårdar, och der blefvo kamraterna efter. Allt längre och längre bar det af äfven för mig. Jag kom dock in i drefvet igen, men här var marken ojämnare och full af småskog. Jag bjöd nog till att passa upp väl, men mina bemödanden lyckades icke. Slutligen blef det tyst, hvarför jag gick åt den trakt der hundarna tappat, och der hade de tagit haren. De hade ännu icke ätit af honom och visade ej dåligt humör, då jag tog haren ifrån dem.

Jag ropade nu »alles tod!» men fick ej svar. Så sköt jag och ropade igen; nej, det var tyst. Jag återvände derför åt landsvägen till, men fann nu, att jag sprungit ett ganska långt stycke derifrån, och innan jag kom åter dit, stötte hundarna en fjerde hare alldeles bredvid mig. Denna drefvo de blott en liten stund och kommo sedan till mig och lade sig. Varmt hade det blifvit, ty nu var väl klockan omkring 10

på förmiddagen. Då jag nu ropade, fick jag svar. Morbror var ej långt borta, men magistern var åt den del af skogen, der hundarna tagit den tredje haren.

Jag var litet trött, hvarför jag lade mig i en vacker, grön skogsbacke i väntan på kamraternas ankomst. Morbror kom först och ropade, om jag visste hvar hundarna voro. — »Ja, de äro här.» — »Kom då hit!» När han varsnade mig, frågade han, hvar jag varit så länge och hvarför jag ej låtit höra af mig. Jag berättade då jagtens förlopp, hvarvid han förvånade sig öfver att han icke hört hvarken dref eller skott. Nu ropade vi allt hvad vi förmådde på magistern och kusken, ty nu voro vi hungriga. Den senare var vid landsvägen och kom snart tillstädes, men på magistern fingo vi vänta en stund, hvilket dock icke hindrade oss att angripa matsäcken med all ifver.

Då magistern kom, var äfven han hungrig. Jagten hade han hört då och då, äfven mitt skott, hvarför han gått deråt, men sedan hade han icke hört hvarken mig eller morbror förrän han var på återtåg. Att hundarna icke uppsökt honom, fann han anmärkningsvärdt, emedan de alltid brukade åtfölja honom, men nu voro de, som han sade, »förfinskade af en flygande vermlänning». »Ja, låt nu kusken gå hem med dem och hemta ett koppel hvilade hundar, ty här fins mycket hare, och den de senast hade upp skola vi ha,» yrkade jag.

»Nej du,» sade morbror, »nu kan det vara nog för i dag. Några flere hundar ha vi icke; nu resa vi hem.» — »Åh inte fara vi väl hem i dag! Vi lägga oss och sofva till klockan fyra; då äro nog hundarna krya igen; mjölk åt dem kan jag gå och skaffa; jag har sett ett ställe en bit öster ut härifrån.» — »Ja, du är god, du! Brukar du göra så hemma hos dig?» — »Ja, vi ha alltid två släpp hundar hvar dag och bruka jaga hela tiden utom ett par rasttimmar midt på dagen.» — »Ja, då skall man ock ha god tid, hvad vi här i Vestmanland icke ha, och det blir som jag sagt.»

Det var alldeles emot all rim och reson, tyckte jag nu, då vi voro på så bra trakt, vacker som en park och hade öfverflöd på matsäck. Jag föreslog derför magistern, att jag skulle stanna, om morbror behöfde resa hem. Nej, magistern hade redan länge nog varit ute och hade ingen lust heller.

Då föreslog jag, att jag med hundarna kunde få bli qvar Snart ginge jag till Köping, sedan det blef mörkt, och för resten kunde jag ju ligga qvar; det var ju milda nätter ännu, och så fick jag jaga morgonen derpå. »Ja, nu måste jag skratta,» tyckte morbror; »det var då riktiga 'fina' förslag! Nej igen! Vi äro för öfrigt bortbjudna i afton, och hundarna få icke ansträngas på ett sådant sätt.»

Hem till Köping ville jag icke, och då jag icke fick låna hundarna, föreslog jag, att jag skulle lega mig en roddare, så kunde jag skjuta änder i vassarna på vägen till staden. »Ja, det vore verkligen skäl låta dig gå på med den saken; men ser du, här skjuta vi numera icke hvar vi vilja, utan inom vissa gränser, så äfven deraf blir intet. Det enda af dina förslag som går igenom är att sofva här en stund, medan kusken går efter hästarna.» Och då kusken med hundarna aflägsnade sig, tog hvar och en sin skjutväska och lade den under hufvudet, och det dröjde ej många minuter förrän vi alla som sannskyldige jägare dyrkade Morfeus.

Under hemresan var morbror vid mycket godt humör, hvilket han för öfrigt alltid var, och sade mig, att jag gerna kunnat fortsätta jagten, men han hade ej velat det, emedan egendomsherrn, ehuru nu sjuklig, kunde bli frisk och då satte värde på att det fans godt om vildt nära gården. Men vi skulle fara till aflägsnare marker uppåt dalagränsen, och der skulle vi nog hålla ut längre.

En sådan färd kom jag icke med på; men under den långa och föga angenäma färd jag på skjutskärra gjorde från Köping till Karlstad hade jag god tid att tänka på hvad jag sett i Vestmanland, och mer än en gång sedan har jag önskat mig till så leende nejder, der det var så godt om hare och så beqväma jagter; men min kosa bar sedan aldrig ditåt de tider jagt kunde företagas.

Inom norska gränsen.

»Starka doktorn» och jag hade kommit öfverens om, att jag skulle stanna i Strömstad, der jag vistats under badterminen, till den 1 september, då han skulle göra sig ledig och följa mig till Vermland, der vi skulle jaga ett par veckor.

På bestämd tid afreste vi, doktorn med fru och barn i droska, jag i karriol. Hästar hade doktorn förhyrt för resa till Nordmarken, der hans gamle far bodde. Min och läsarens gamle bekante Niger förde mig framåt.

Resan gick öfver Svinesund och Fredrikshald, der vi lågo första natten. Doktorn hade der en mängd bekanta och var derför ute hela aftonen. Då han kom hem, berättade han, att vi blifvit bjudna på harjagt uppe i Aremarken till en gaardbruger (storbonde), der det skulle finnas mycket vildt. Hundar hade doktorn fått låna af en bekant i Fredrikshald, och dessa medförde han nu; förut hade vi endast doktorns hönshund Rappo. Allt det der var mycket bra, och vi gladde oss på förhand åt en god jagt.

Första gången man reser från Fredrikshald uppåt Tistedalen är omgifningen mycket intressant att skåda, och god tid hade man att se sig omkring, ty det bär alltjemt uppför, hvadan färden går långsamt. Ännu intressantare var det helt säkert för några århundraden sedan, innan trakten var röjd och bebygd. Då måtte der varit ovanligt vildt och dalen ett kärt tillhåll för jagtbara djur. Nu arbetar den stupande lilla floden till menniskans nytta, och de vilda klipporna ha delvis blifvit afjemnade för att lemna stomme till en farbar landsväg.

Då man från hafvet kommit upp genom dalen, mötes man af större och mindre skogbeväxta kullar och mellan dem små glittrande vatten, det hela brutet och behagligt, kanske torftigt, ty ehuru man är inom det natursköna Norge, företer denna del af landet icke den storslagna natur som gifvit Norge dess rykte. Den finner man först i dess fjälltrakter mot vester och norr. Der vi nu färdades mot norr i närheten af svenska gränsen liknar landet tämligen nära vestra Vermland, från hvars gårdar och byggnader de härvarande dock något skilja sig. De voro, åtminstone på denna tid, icke obetydligt bättre på norska sidan än på den svenska; äfvenså var landsvägen der fastare och omsorgsfullare underhållen; men i så fall var den lika på båda sidor om rikslinien, att det var backe upp och backe ned.

Vår resa gick i följd deraf lågsamt nog. I uppförsbackarna gingo både doktorn och jag vanligen, ledande våra lånade hundar. Dessa voro af den vid gränsen ofta förekommande stöfvarrasen, gula med mörkare ryggar och halflånga svansar, pigga, lifliga och starkt byggda. De voro fadern Faije och sonen Heije. Utefter vägen förekomma ofta tätbevuxna åsar, svedjor och små torpställen mellan de större gårdarna. Det var harmark hvar vi foro fram, och mer än en gång voro vi frestade att släppa hundarna; men ovissheten om vi skulle kunna få fatt dem på den korta stund hästarna måste rasta och vi hade tid att uppehålla oss gjorde, att vi måste lugna oss.

Vid 5-tiden på aftonen kommo vi fram till doktorns bekanta. Der välkomnades vi af både honom och doktorn, som med Niger rest litet fortare. Att jagten var samtalet hela qvällen, faller af sig sjelf, likasom att vi skulle vara redo i första ljusningen morgonen derpå. Vi gingo derför tidigt till sängs. I ljusningen åto vi frukost, hvarpå vi afmarscherade till en ett stycke bort belägen utega, der vår värds drängar hade sett harar flere gånger under sommaren.

Dit framkomna, släppte vi hundarna, hvilka genast fingo, som vår värd Gullbrand uttryckte sig, »fot» (slag) och började väcka. Snart derefter gick det. Vi hade på förhand underrättat oss om, hvaråt några fall och stigar funnos, och så kilade vi af för att söka vår lycka, d. v. s. haren. Men hur denne manövrerade, gick han, sedan han vändt mellan doktorn och

mig, tillbaka till utegan. Der stod vår värd qvar och gaf honom en riktig dundersmäll, dock utan annan påföljd än att drefvet gick ännu ifrigare än förut. Jag hade stannat på ett smalt fall på toppen af en ås; nere i dälden låg en åkertäppa och på andra sidan om denna ännu ett fall på en annan ås. Der hade doktorn stannat, så att vi stodo en på hvar sin sida om den lilla dalen, hvars botten upptogs af åkerlappen, bevuxen med mognad hafre. Nu kom jagten rätt åt oss; en af oss skulle nödvändigt få skjuta, men hvilken?

De få jag känt och jagat tillsammans med af de s. k. »Berglins gossar» ha varit fullgoda jägare och goda skyttar, men andra jägare, som icke tillhört detta kotteri, ha af dem ansetts tämligen underlägsna eller s. k. »novicher», och detta hade doktorn låtit mig veta mer än en gång. Nu hade jag fått honom med på en jagt som lofvade, att vi skulle kunna pröfva våra krafter. Skottsnåla voro vi båda, och som skytt kan jag nu efter långa år säga, att vi stodo »à points». En fördel hade jag framför honom, den att jag antagligen såg bättre, emedan doktorn begagnade glasögon; en annan, att jag kunde springa mycket långt utan att bli andfådd, hvilket doktorn icke kunde, en sak som jag icke försummade framhålla, då han litet emellan retades med mig.

Nu stodo vi der. Bra poster hade vi båda, men hvilken hade nu bästa turen? Drefvet kom allt närmare och närmare; blickarna flögo blixtsnabbt öfver all mark. Jag var rädd att få se Jösse på andra sidan dalen, gnoende emot min rival; men Diana var mig huld: vid gärdsgårdshörnet på min sida kom han rullande som ett klot. Snart hade jag bredsidan mot mig, och nu skulle skottet gå, men hållet var drygt, till och med mycket drygt, och att här fela, ja, då hade doktorn fått allt för roligt! Jag höll långt före och högt öfver, och så small det, och jag hade det obeskrifliga nöjet att se Jösse slå volt i luften och komma ned på rygg samt sträcka alla fyra benen i vädret.

Jag teg en liten stund för att lägga kamraten på sträckbänken, och hade fröjden se honom iakttaga den mest spända uppmärksamhet för att se, om haren blifvit oskadad och nu möjligen vore på väg genom täppan och hafreåkern. Men då hundarna hastigt nalkades, lät jag »alles tod»-ropet gå,

hvarpå doktorn ropade, att jag härtill behöft bra lång tid; »men,» tillade han, »du blef väl så glad, att du ej kunde ropa.» Jag gick och upphemtade haren och sade, att det var allt bra långt håll jag skjutit på. »Åh, det var lagom,» blef svaret, och så kom han ned för fallet på väg till mig.

Vid gärdesgården stannade han, stack bössan igenom vid marken och fattade så tag med båda händerna för att svänga sig öfver. Men kratsch! Der brakade gärdesgården ned, och i detsamma lyfte en orrhöna, som glömt sig qvar i den oskurna säden. Den hade jag godt håll på och god tid; det hade varit oförlåtligt att mankera henne. Hon föll, och jag hörde doktorn säga: »Det är så jämt; de der bondskyttarne ha då alltid tur,» hvarpå jag svarade: »De skjuta ju så bra,» och så skrattade vi båda två, gingo upp på åsen och ropade vår värd till oss.

Han tyckte jagten gått bra och berättade, att just som det small hade en hare kommit helt tvärt inpå honom, men blifvit så rädd, att han strax sprungit in i skogen, innan han hunnit skjuta. Nu blef intet vidare resonnement, utan vi lockade hundarna med och skyndade dit, och snälla voro de, ty inom kort drefvo de för full hals. Det bar nu af åt gården och landsvägen till, och der voro doktorn och jag samtidigt; men nu svängde haren, och det gick tillbaka åt upptagsplatsen. Haren hade två gånger passerat öfver landsvägen, och det var klart för både doktorn och mig, att han vid fortsatt dref skulle komma dit igen.

Jag stod närmare till än doktorn, hvarför han ropade: »Skynda dig till stället der han gick öfver vägen!» Jag svarade, att det var en nödfallsbugt; haren skulle ej gå häråt mera, utan gå vester ut, och dermed gick jag deråt, men stannade strax för att se, om doktorn skulle gå dit. Jag ville lemna honom tillfälle till skott, efter jag förut haft tur; men gick han icke, tänkte jag infinna mig på stället. Jag stod och lyssnade. Jo riktigt! Der hörde jag doktorns steg på vägen, och så snart han hunnit förbi mig, gick jag fram och såg honom skyndsamt gå till passet, Jag gick efter så pass långt ifrån att doktorn, i fall han vände sig om, icke kunde se mig, och då han stannade, smög jag mig in i skogen och ställde mig strax bakom honom.

Nu hade hundarna tappat, allt var tyst en stund; men liksom genom ett trollslag satt haren der på landsvägen, och nu blef lif i min kamrat. Pang! och der låg Jösse. Jag hörde honom tillsäga Rappo att apportera, ty Rappo var doktorns skugga: de kunde ej skiljas. Med detsamma klef jag fram och ropade: »Alles tod!» Doktorn vände sig om och sade sig nog hört, hur jag krupit i buskarna. »Ja, det var nog nödigt,» svarade jag, »ty du är väl så glad, att du ej orkat ropa 'alles tod!'» »Ja, tack för du gick ur vägen! Nu äro vi qvitt,» och så skrattade vi igen.

Vi undrade på att vi icke hört till vår värd och hans muskedunder, ty af drefvet hörde vi, att haren gått der vi skildes från honom. Så ropade vi, fingo svar och lockade så upp hundarna och berömde dem. Men detta var dock litet för tidigt, ty då de ankommo, sågo de slappa ut, ehuru klockan icke var mer än 7 på morgonen. För att pigga upp dem öppnades haren, och vår värd, som under tiden ankommit, föreslog nu, att vi skulle gå hem och få oss kaffe, så skulle nog hundarna under tiden bli pigga.

Nej, hem ville vi ej gå. Vi ville hellre söka fågel, ty Rappo var hvilad. Ja, fågel, det fans öfver allt i skogen, det hade han hört af »gutterne»; sjelf var han just aldrig der annat än vid timmerbruket, men han ville gå hem och sända oss en af husmännen (torparne). Den visste nog bäst, hvar vi skulle finna vildt. Detta anbud mottogs med nöje, och hvad vi skjutit tog han med hem. »Nu skulle mor få se, hur glup skytt han blifvit på gamla dagar,» sade han skrattande.

Efter en halftimme anlände husmanden, hvilken föreslog oss att gifva harjagten på båten och gå nord i storskogen: der fans elgar, och det kunde vara något annat än gå och »rängla efter en harepuss». Elgjagten hade vi nog lust för, men vi voro icke rustade; han borde visa oss dit der det fans orrar. Ja, det ville han, och så begåfvo vi oss af mot norr.

Att börja med gingo våra harhundar efter oss, men så började de söka ut från stigen vi följt. Jag gick efter och påträffade ett gammalt fall. Der voro hundarna, och slag hade de, ehuru de voro gamla. Jag ropade detta till doktorn, som nu bad mig hjelpa hundarna få upp haren, ty han ville gå till fågelmarken; jag kunde just sköta mig sjelf. Detta

förslag tyckte jag om, och ehuru det gick långsamt, redde hundarna slaget så, att de efter en halftimme fingo upp. Som jag var alldeles obekant med marken, dröjde det en stund innan jag fick skjuta denna hare.

Under drefvet hade jag hört doktorn skjuta flere skott rätt långt bort i vester, och då jag på förnyade rop ej fick något svar, drog jag mig deråt. Så small det igen, då hundarna rusade deråt. Jag fortfor att ropa, och slutligen anträffade jag doktorn. Då var han ond öfver att jag ej kopplat stöfvarna, ty nu hade de skrämt bort resten af den orrkull han haft uppe. Då han lugnat sig, bad jag få kopplet, som han hade i sin väska. Då han dragit fram det, skrattade vi båda. Husmanden fick taga hand om de numera bundna hundarna, och jag frågade doktorn, hur många orrar han fått. »Jo, tre du; du har nog räknat skotten, det vet jag, och bommar har jag skjutit, det vet jag ock; snart blir det din tur; till dess kan du tiga med den saken.»

Så kommo vi ned i en dal, bevuxen med lummiga alar och mindre albuskar. Der fick Rappo slag och stötte ofrivilligt en orrtupp. Pang! Det kom från doktorn, och bom blef det. Pang! Det skottet kom från mig. Hur det gick, visste jag icke sjelf, men doktorn skrattade: »Fick du fikon?» — »Ja visst!» Dermed gick jag att söka orren. Doktorn fann det vara onödigt besvär, »men så göra alltid de der ofelbare; de gå och söka, fast de veta, att de skjutit bom!» — »Sök, Rappo!» Och om ett par minuter kom Rappo med orren. »Ja, nu förstår jag, du fick rent håll; men en fluga gör ingen sommar!» Så fortforo vi att gnabbas mellan skrattsalvorna, men den som icke drog på munnen, det var vår husmand; han trodde nog, att vi voro i förbund med sjelfva hin, då vi sköto flygande fåglar bland tät skog.

Ett par timmar sökte vi fågel, men fingo ej upp annat än en gammal tjäder, hvilken gaf sig undan redan innan Rappo fick fast stånd. Då vi vid middagstid kommo hem, tyckte de, att vi varit allt för länge borta. Några sjuklingar från trakten, der doktorn var gammal bekant, hade samlats, så att vi fingo länge vänta på honom, innan middagen åts, men under den berättades jagten för de hemmavarande, hvilka

ansågo oss för ena riktiga tokar. Vi beklagade oss endast öfver att vi icke egt ett par hvilade hundar.

Närmare aftonen öfverraskades vi af ännu ett par jägares ankomst. De voro från orten och eftersända af vår värd för att bistå oss. En stor vacker stöfvare medförde de. Männen voro far och son. Den gamle hade varit soldat och var nu en rak och liflig sextioåring. Sonen, 14 à 15 år, var storväxt och såg kraftig ut för sina år. De bodde en mil derifrån på en enslig gård, den gubben sjelf brutit. Jägare hade han varit sedan unga år och, som han sade, haft godt af jagten, ehuru den nu mera vore föga inbringande. Han hade dock hund, dels för pojkens skull, och dels friskade det upp honom att sjelf gå ut ibland. Han var glad att få sammanträffa med doktorn, ty doktorns far och han voro bekanta; de hade jagat tillsammans flere gånger.

Under aftonens lopp berättade oss gubben flere tilldragelser från hans jägarlif. Björn hade han icke skjutit, men »gråben» (vargen) och räfven hade han varit sträng mot, och »gaupa» (lon) hade han befriat trakten ifrån. Den senare ansåg han som det största odjuret, hvarför han särskildt lagt an på att utrota den. Då vi tillsporde honom om utsigterna för morgondagens jagt, trodde han nog vi skulle få skjuta harar, men var af samma åsigt som husmanden, att vi borde försöka elgarna. Offrade vi tre, fyra dagar på den jagten, kunde vi nog vara säkra om en god utgång. Då detta ej kunde ske, måste vi nöja oss med morgondagens jagt.

Då vi i första ljusningen aftågade, ville vår nye jagtkamrat, att vi skulle sträcka af en half mil bort till en der befintlig tvåårig skogsbränna; der var lätt att passa upp, och der funnos harar. Ja, det ville vi, hvarpå jag ämnade gå och hämta våra hundar. »Låt dem vara! Behöfvas de, kan pojken gå efter dem; vi skola låta min hund gå ensam; han är ej van att jaga tillsammans med andra. Så fick det bli. En rask marsch fingo vi oss, ty gubben gick före och tog ut stegen. Vi följde en liten elf en stund, och här stod Rappo för en bäckasin, som doktorn sköt. Detta roade och förundrade den gamle jägaren. En sådan hund hade han icke sett och ej heller någon som kunnat skjuta så kvickt. Häruti, menade han, hade nog knallhattslåsen sin del, och i allmänhet

syntes honom, att tid och folk voro bra mycket slugare nu än förr.

Då vi kommo i närheten af den ofvannämda skogsbrännan, släpptes den stora vackra hunden, hvilken genast ilade in i skogen, och tio minuter derefter hörde vi hans högljudda dubbelskall. Det gick med rask fart åt brännan till, och öfver denna gick haren. Vi voro snart der och utposterade oss der vi bäst tyckte det passade. Haren sträckte ut en lång bugt, och alltjemt ljöd skallet som det ringts i en klocka.

Jag stod och njöt af det vackra drefvet, som kom allt närmare och snart var inpå oss. Jag såg haren styra kosan rakt dit der doktorn stod och pang! och så »alles tod!» Han lockade på hunden, men dennes egare ropade, att han icke skulle bry sig om hunden, utan låta honom gå som han ville. Då jag kom fram till doktorn, kom också hunden, då haren uppvisades. Han gaf honom blott en flyktig blick och tog så med samma raska fart åter vägen till skogen.

Då gubben kom fram till oss, frågade vi, hvart vi nu borde gå. »Ingenstans,» blef svaret; »här taga vi oss en pipa,» och dermed slogo vi oss ned. Blott en kort stund hade vi suttit, då vi fingo höra hunden väcka. Gubben yttrade nog att det snart skulle bli »beskrig», d. v. s. att hunden i rappet skulle få upp, och så gick det. Af skallet hördes, att hunden kommit alldeles inpå haren, hvarpå följde en stunds ovanligt lifligt dref. Detta blef ej heller det sista denna morgon, ty då vi kl. 11 afslutade jagten, hade vi fem harar och en tjäderhöna.

Jag var alldeles förtjust i hunden, önskade köpa den och bjöd efter den tidens pris på stöfvare en rätt försvarlig summa. Men med en ton som icke kunde missförstås svarade gubben, att han hvarken ville eller kunde sälja hunden, ty denne hade för två år sedan kommit löpande till honom, egare kunde anmäla sig, och så länge han kunde, ville han behålla sin hund.

Det var icke första gången jag jagade tillsammans med norrmän, och så vidt jag kunde märka, begagnade de vid sina stöfvarjagter samma metoder som svenskarne. Som nämdt är, skilde sig ej heller markerna efter gränsen syn-

nerligt från de svenska, ty svedjande skedde den tiden på båda sidor, och der svedjandet pågår saknas sällan hare.

Efter en grundlig afskedsfrukost hos doktorns gamle vän afreste vi. Med våra norska jägare hade vi samma väg en bit, och då vi icke kunde köra fort i den backiga vägen, gingo vi för det mesta, då vi under marschen gjorde upp, att vi skulle helsa på dem nästa års jagttid.

På aftonen ankommo vi till doktorns fädernehem, der vi i sällskap med hans far jagade rapphöns. Men blott ett par timmar åtföljde han oss. Den jagten var för galen, sade han till min syster vid sin hemkomst, och skjuta göra de innan en annan hinner blinka; med sådana skyttar ville han icke vidare gå.

Jylland.

Det var en strålande vacker julimorgon 1852. Jag hade detta år blifvit tidigt ledig och befann mig i den icke så obetydliga staden Aarhuus i Jylland. Klockan var 5 på morgonen, ångaren Jyllands afgångstid. Jag hade varit ombord och lemnat min kappsäck der för transport till Kiel. Saken var nämligen den, att jag var ute på långtur detta år, d. v. s. långtur i den tidens mening, ty nu är ju en resa till kontinenten en daglig sak. Det var ej så förr i tiden, då få jernvägar funnos.

Sedan jag åsett ångarens affärd, axlade jag min lilla ränsel och begaf mig af åt söder; mitt närmaste mål var Skanderborg. Min packning var obetydlig, ty utom ränseln bestod den af en kikare, en tälgknif och en liten pistol med bajonett. Ändamålet var att se land och folk.

Till Jylland hade jag kommit med ångaren af samma namn och landat vid Aalborg, derifrån jag färdats på alla möjliga sätt till Viborg, hvarifrån jag, med hufvudet fullt af Ingemanns historiska berättelser, praktiserat mig fram till det genom Niels Ebbesen välbekanta Randers och vidare hit.

Nu skulle jag hitta på något nytt att tänka på under marschen genom detta för mig som skogsbo egendomliga land, som, utom sitt historiska intresse, hade nyhetens hela behag. Sådana löfdungar mellan sädesfälten, sådana små dalar, der det blå hafvet tittade fram, hade jag aldrig tänkt mig, och en sådan med blomsterdoft mättad luft fans ej der hemma bland bergen. Och sådana vägar sedan, breda, raka och jemna

utan tillstymmelse till backar! Det var förunderligt. Om jag berättade detta när jag kom hem, skulle ingen annan tro mig än de få som sett något slättland.

Mer än en gång hade jag funderat på, om här fans så mycket villebråd som de, hvilka jag härom tillfrågat, sagt mig, och mer än en gång hade jag önskat mig kunna påträffa någon jägare, men det hade hittills icke lyckats. Så mycket hade jag dock utspanat, att jagten der i orten hufvudsakligast bedrefs vintertid, och att det var lönlöst spana efter någon jägare i löfdungarna och detta haf af sädes- och gräsfält. Längre mot norr hade jag sett ofantliga ljunghedar, och der trodde jag nog att orrar skulle finnas i mängd, men detta lärer icke vara förhållandet.

Emellertid hade jag i 3 à 4 timmar traskat mot söder, då jag anträffade en »kro» (gästgifvaregård), der jag ville äta frukost. Der var rätt många resande. Krogrummet var fullt af folk, flugor, matos och öllukt, hvarför jag från det dukade bordet håfvade till mig en full tallrik med mat och gick ut och satte mig i gräset. Der satt en äldre man förut och åt ur sin matkorg. Der slog jag mig ned, och så kommo vi i språk. Egentligen angrep jag mannen derför, att han hade en omisskänlig likhet med den bild jag i tankarna gjort mig af Holbergs Jeppe på bjerget; men denna likhet var blott en yttre, ty vi hade icke vexlat många ord förrän jag förstod, att mannen icke i öfrigt hade något gemensamt med Jeppe.

Då jag för andra gången gick in och fyllde min tallrik med »faarekjöd», hvilket, i förbigående sagdt, gafs mig till lifs hvart jag kom på landsbygden i nabolandet, hade jag försett mig med öl för oss båda. Vårt samtal bestod egentligen deruti, att vi utfrågade hvarandra. Han gaf mig derunder del af sin förvåning öfver att jag vågade ensam stryka kring land och riken. Det skulle då aldrig falla honom in. Det fans så mycket »fantefolk» här i verlden, så man kunde ju aldrig vara fullt säker på att komma hem med lifvet. Jag sade honom, att sådana som mig brydde sig ingen om. Vi hade intet som lönade mödan att taga, och dessutom kunde vi rätt bra försvara oss. För min del litade jag mycket på mina ben, ty jag kunde springa både fort och länge. Detta tyckte min Jens vara roligt och föreslog mig, för att spara

benen för den händelse de behöfdes för ett dylikt fall, att jag skulle åka med honom ett par timmar, efter vi hade samma väg. Jag tackade och äntrade upp i hans stora, höga vagn, der vi på ett bräde slogo oss ned bredvid hvarandra, under det de stora, gråskymliga hästarna i sakta mak lunkade af utefter den breda och dammiga vägen.

Jens gjorde reda för land och folk i den mån vi färdades framåt. Så kommo vi in på politiken. Han tyckte bra om svenskarne, som nyss hade sändt Danmark »hjelptrupper», som han trodde; men tyskarne, dem hatade han, och i synnerhet köpmännen. De foro då aldrig med annat än skälmstycken, när de reste omkring i landet; men dermed hoppades han det nu vore slut; de blefve nog »knusede», innan de hunne så långt som till honom.

Långt bort i vester framskymtade nu taket af ett hus; der bodde han, och dit borde jag följa med. Mor och barnen skulle nog hafva »moro» af att se en svensker, och sjelf trodde han att jag behöfde hvila. Till Skanderborg hunne jag i alla fall ej i dag. Ja, det trodde jag nog skulle gå för sig, hvarför jag beslöt mig för att följa med. Det drog dock om en timme innan vi hunno fram, ty sedan vi tagit af från stora landsvägen, gick vår väg i vinklar.

Då vi kommo fram, blefvo vi vänligt mottagna och snart sagdt kringklappade af mor sjelf. Far hade varit länge borta, och hon hade varit så »bange», att något ondt händt honom. Så sändes vi in uti ett för mig alldeles ovanligt bygdt hus. Vi skulle strax få litet mat, medan vi väntade på qvällsvarden, och den »lille» maten höll oss vid bordet runda två timmar. Något liknande hade jag endast varit med om på våra vermländska bondbröllop, och målron, ja, den skötte mor sjelf, och i den konsten gaf hon alls icke efter någon af de svenska qvinnor jag hört.

Sedan vi ätit, gingo vi ut för att se oss omkring. Det var alldeles detsamma vi sett förut: sädesfält och åter sädesfält. Naturligtvis förde jag talet på jagten och villebrådet. Det senare var hare, rapphöns och räf; något vidare hade gubben ej reda på. Jägare vore ondt om; sjelf hade han förr i tiden skjutit harar i mängd, men nu blef sällan något af. Jag tillkännagaf min åstundan att få skjuta en hare. Ja, nog

kunde det hända, att det gick för sig; vi skulle försöka på morgonen, men årstiden vore icke passande: hararna vore inne i säden, och det var derför vanskligt med jagten. Mycket berodde på, om jag skulle kunna skjuta en hare som sprang. Jo, det kunde jag nog.

Derpå gingo vi och lade oss. Någon egentlig hvila fick jag dock icke, ty jag hade ett, om ej flere fjäderbolster under och ett på mig. Jag låg och tänkte på, hur olika det var här och hemma i skogsbygden och sätermarken, och var mycket nyfiken att få se, huru och på hvad sätt vår jagt skulle försiggå. Men hur det var så somnade jag in och sof tungt och länge. När jag vaknade, var folket redan ute i arbete. Far hade icke velat väcka mig, och för öfrigt var jagttiden just nu inne. Jag blef ifrig att komma ut, men först skulle vi äta frukost och det grundligt, och derefter förklarade far, att vi voro färdiga.

Bössan hade han gjort i ordning. Det var ett gammalt aftaget soldatgevär, mycket groft och med ett jätteflintlås. Hon var tung och hade mycket kort kolf. Krut hade han i en strut; äfven det var groft och såg gammalt ut, men jag lade i en diger portion. Till förladdning hade vi ett getingbo och derpå hagel n:r 9 à 10. Jag började allt fundera på, hur det skulle gå med skjutningen. Utsigterna till en bom voro stora, och icke trodde jag heller vi skulle få se någon hare på den nya klöfverbrodden, der jag antog att vi skulle försöka smyga oss på Jösse. Jagtsättet blef dock ett helt annat. Då vi gått en bit, kommo vi till ett temligen djupt dike. Den uppkastade dikesjorden bildade en liten vall, och ofvanpå denna var planterad en två à tre alnar hög häck, som jag trodde vara egendomsgränsen.

När vi hunnit dit, sade gubben, att jag skulle gå på ena sidan af häcken och följa denna, medan han gick på den andra, och så skulle jag passa på. Han skulle skrämma haren ut från häcken, ty der bodde de. Ja bevars, nog skulle jag passa på, men icke trodde jag der fans någon hare. Så gingo vi framåt med små steg, allt under det gubben slog med de två käppar han hade i händerna. Jagten föreföll mig ofantligt löjlig, och jag hade all möda att icke utbrista i skratt. Min värd, som nu var klappare eller drefkarl, kunde jag icke

se, men han pratade vid mig och uppmanade mig att gå tyst och passa väl upp.

Så hade vi gått kanske 100 à 150 steg, då jag helt plötsligt fick se en stor hare helt makligt hoppa ut från häcken en 15 alnar från mig och strax sätta sig. Jag blef helt öfverraskad, derför att jag hittills ansett jagten för gyckel, men var strax färdig och klämde till med godt korn på bogbladet. Piff! och ett moln — och så small det så att jag tyckte örhinnorna skulle spricka, och på samma gång fick jag mig en puff på kindben och axel, så att jag gjorde helt om.

»Gick det bra?» var frågan från andra sidan häcken. Jag hade nu hämtat mig och rusade fram ett par, tre hopp för att spana. Jo, der låg Jösse i den fotshöga klöfvern, och jag svarade: »Det gick bra.» — »Har du tag uti haren?» — »Nej; jag ser bara att han ligger der.» — »Skynda dig och knip honom, ty kommer han på benen igen, så tappa vi bort honom.» Med några hopp var jag framme. Jösse var liflös. Jag tog honom i bakbenen och rapporterade: »Nu har jag honom.» — »Nå, det var nydelig!» Jag ville nu gå igenom häcken till gubben, men han bad mig låta bli det, ty jag skulle rifva sönder allt jag hade på mig; det vore bäst vi möttes vid häckens början, derifrån vi kommit, ty gubben hade ammunitionen i sin ficka. Så möttes vi. Jag var nyfiken att få studera min första tyska hare, hvarför vi slogo oss ned. Det var annat till hare än våra fjällharar! Stor var han och dubbelt så tung. Gubben sade likväl, att denna ej vore bland de största.

Emellertid hade jag blifvit lifvad af jagten och yrkade på fortsättning. Vi voro snart redo, och då vi hunnit dit der haren blifvit skjuten, började gubben på nytt bearbeta häcken med sina käppar. Då jag nu hade förtroende för jagtsättet, var jag uppmärksam och skjutfärdig, och ganska snart var det äfven af nöden, ty i fullt språng hoppade en ung hare fram från häcken. Som han blott var 20 à 25 steg från mig, var skottet icke så alldeles lätt i anseende till den fart han hade, men det gick dock under full förtröstan. Strax såg jag ej hur det gått, dels för uppkastad jord, dels för krutröken från fängpannan och bössmynningen. Snart kom jag dock underfund med att haren låg der med alla fyra benen i vädret.

Gubben gjorde samma fråga som förra gången, och detsamma blef äfven svaret.

Jag ropade nu och bad honom vid ett glesare ställe i häcken skicka mig ammunition och kröp för att hämta denna nästan igenom hela häcken, ty nu var jag riktigt lifvad för att jaga hela dagen. Men mot all förmodan svarade han, att nu skulle vi sluta jagten; vi behöfde icke flere harar; de som voro qvar skulle få växa till. Jag tyckte deremot, att då vi nu voro ute, vädret var vackert och vi hade tur, vore skäl att fortsätta. Nej, det var nog nu, och då han ej lät öfvertala sig, måste jag, ehuru motvilligt, återvända samma väg vi kommit. Då vi möttes vid häckens slut, gjorde jag ett ytterligare försök att öfvertala gubben, men äfven detta visade sig lönlöst. Några timmar derefter lemnade jag min vänlige och gästfrie Jens, med många funderingar öfver jagten på Jylland, och önskade mycket få sammanträffa med någon jägare, som ville upplysa mig, huru dermed egentligen förhöll sig.

Vid pass tjugu år förflöto dock innan jag erhöll den önskade upplysningen derom, och det skedde på ett klassiskt ställe, nämligen vargklyftan vid Silkeborg, Danmarks Schweiz. Der sutto min unga hustru och jag en morgonstund och njöto af den vackra naturen och det egendomligt formade landskapet, då ortens jägmästare uppenbarade sig. Han slog sig ock ned för att hvila. Det dröjde ej länge förrän vi voro i samspråk om ortens och landets jagtförhållanden. Jag berättade min lilla jagt längre söderut, och af honom fick jag då veta, att det jagtsätt jag varit med om var det ibland bönderna allmännast brukliga, men att haren också jagades med hundar, både hönshundar och stöfvare, och ansåges detta förnämligare. Rådjur och der så fans hjortar och äfven räf jagades medelst klappning (klappjagt) eller små drefskall, och på detta sätt decimerades den rådjursflock, som var under hans vård. Sista vargen i Jylland dödades på den plats der vi befunno oss, årtalet har fallit mig ur minnet.

Samma dag afreste vi på väg till Viborg, och då landsvägen mellan Silkeborg och nämde stad oftast är snörrät långa stycken, blir den långsam, ty omvexlingen är ringa: sädesfält och åter sädesfält. Bäst som vi sutto, upp täcktemin

hustru långt bort i rågen en mörk, rörlig punkt och frågade mig hvad det kunde vara. Jag såg ej strax mer än att punkten rörde sig i riktning åt oss, hvarför jag bad kusken stanna och reste mig upp i vagnen för att kunna se bättre. Det egendomligt guppande språnget förrådde snart, att det var en jösse som kom emot oss. Min hustru blef ifrig och bad mig skjuta den, ty i min nattsäck hade jag pistolen, densamma som följt mig till samma trakter tjugu år förut.

Det blef ett rifvande för att först få tag i nattsäcken och sedan i pistolen, hvilken just då den behöfdes befann sig längst ned på bottnen. Innan jag blef skjutfärdig, var Jösse tjugu steg från oss, och der satt han midt i vägen och såg fundersam ut. Hvad kunde detta vara för en tillställning som stängde vägen? Den gåtan löstes på det sätt, att en af hästarna stampade i marken, och bums var Jösse inne i en rågåker, och der tryckte han. Jag steg ur vagnen och gick tyst fram efter det vid vägkanten löpande diket. Då jag var midt för Jösse, reste jag mig upp, nu skjutfärdig; men Jösse var snabbare än jag och försvann längre in i rågen.

Min hustru beklagade, att jag icke kunde skjuta den haren, ty han var ju stor som en sommargammal killing. Det var annat till hare än dem vi fingo hemma, och säkert smakade han äfven mycket bättre än de små svarta fjällhararna, som så rikligt förekommo på vårt bord. Då jag satte mig upp i vagnen, blef ännu en svart punkt synlig å landsvägen. Det var hunden som jagade vår Jösse, och då denne framkom till oss, vaknade min hustrus medlidande, så att hon uppmanade mig ännu en gång stiga af och mota bort hunden från spåret, och sedan jag verkställt detta och jagat hunden en bit efter landsvägen, blef hon nöjd. Detta är alla de harjagter jag försökt mig på i vårt grannland Danmark.

Vid rikslinien.

En bister vinterqväll sista dagarna af februari befann jag mig under en resa på det aflägsna finnhemmanet Uggelheden i Norra Finnskoga, numera Höljes' kapell. Jag körde in hos min gamle bekante »Lillgubben» för att byta om häst, emedan den jag senast begagnat var uttröttad. Jag hade slutat mina arbeten i trakten och ville hem för att hvila upp mig under de dagar jag nu hade ledigt. Lyckligtvis träffade jag mannen hemma; någon häst fans ej i byn; men hans granne i sydvest Hans i Brindåsen var just nu der; måhända ville han hjelpa mig, om jag kunde vänta en stund. Det fans ingen annan utväg, hvarför jag var glad åt hvad som erbjöds.

Då jag aflagt pelsen, bjöds jag in i kammaren, och der satt Hans. På bordet stod framdukad mat samt kaffe och bränvin. Naturligtvis inbjöds jag att taga för mig, och så kom jag i samspråk med Hans, hvilken jag visserligen ej kände, men hört talas om som en duglig och rask skogskarl. Han hade skjutit både björn och elg och var omtalad för sin skicklighet i skidlöpning.

Klart var, att samtalet snart kom in på jagten, och sedan gubbarne blifvit litet lifvade, sade Lillgubben till mig, att Hans rest dit för att få följa med till skogen, ty nu var elgföret så bra det kunde bli. Vester om Brindåsen vid foten af Juberget stod elg, och nu ville Hans dit, »så det är väl så lagom att ne och jag följer honom; men tysta skola vi vara; och nu passar det vi följas åt denna veckan eller så länge

föret varar. Te käringa (Olas hustru) säger jag, ne vill jag ska följa er hem å göra räkning oss emellan.»

Det var mig omöjligt säga nej till ett sådant anbud. Min norska jagtstudsare jemte ammunition och skidor hade jag i släden; men med matsäcken var det klent, och detta tillkännagaf jag äfven. Med den saken blefve nog bra. Hans var ej utan, påstod Ola, och »nog lära vi i alla fall skjuta så pass att vi hålla lifvet uppe; icke gå vi tre miste åt skogen; då skulle det allt bli underligt,» tillade han. Och sedan gick han att rusta sig. Då Hans och jag blefvo ensamma, tillsporde jag honom om våra utsigter för jagten. Han var af samma mening som Ola. Nog var det elg i Juberget, och hvarom icke, så funnos sådana gudi nog på norska sidan utefter hela Flisådalen. Jag skulle nog bli nöjd, trodde han. Emellertid dröjde det om ett par timmar, innan vi blefvo resfärdiga.

Vintern var nu i sin fulla kraft och fägring, kölden bitande, snön fulla 2 alnar djup, men temligen fast, och i följd deraf var skidföret godt. Ty värr var dock snön på den litet befarna skogsväg, utefter hvilken vi färdades, lös. Slädarna — ty vi hade två sådana, min och Hans' — gingo tungt. De voro bundna efter hvarandra och gnisslade skärande och knakande; också gick det endast i gående. Då vi veko in på vägen till Brindåsen, blef det ännu sämre, hvarför Ola och jag spände på våra skidor och rände förut. Hans med slädarna fick då komma efter så snart han kunde.

Emellertid blef det sent innan vi hunno det enstaka liggande finntorpet, och ännu senare innan vi fått lif i dess sofvande innebyggare. Med tillhjelp af min slädhud och pels fick jag en bra bädd och sof godt till morgonen. Då blef inventering i min matsäck, och sedan Hans bistått mig med en torr fårbog, litet smör och några tunnbrödskakor, var allt väl. I grådagningen drogo vi åstad utför torpets vallar, och då Hans rände före, såsom väl bekant med marken, gick färden både hastigt och angenämt. För skidlöparen är det ett stort nöje att ränna, då föret är godt och skidorna löpa jemnt. Det blott går, och går snart sagdt utan ansträngning, i det af förelöparen uppgångna spåret. Då vi färdats en timme, voro

vi i sigte af en liten sjö, Rötsjön, och kunde nu vänta få se elgspår när som helst.

Vi stannade och pustade litet, och af den massa rimfrost som låg på mina kamraters hår och rockkragar kunde jag sluta till, att vintern var bister, oafsedt att mitt eget skägg var en enda istapp. Solen var nu uppe och belyste med sina bleka strålar det snöhöljda, äkta nordiska landskap, hvari vi befunno oss. Vid liknande tillfällen har jag ofta erfarit en viss stegrad sjelfkänsla. Man vet, att man endast har sig sjelf att lita på; man känner, att här fins föga eller ingen hjelp, om man förhetsar eller bär sig dumt åt; man eggas och tvingas att vara en man för sig; man vill icke vara kamraterna underlägsen i något; man uppbjuder all förmåga att icke bli öfverträffad i skarpsinne, eftertanke eller kroppskrafter. Med sådana föresatser och beherskad af en sådan känsla kan man uträtta otroliga saker. Då nu Hans sade, att vi borde dela oss, att en skulle gå söder, en norr ut och en klättra uppför det branta och besvärliga berget, var jag genast färdig att åtaga mig det sistnämda.

På bergets topp strök rikslinien fram i norr och söder, och der skulle vi mötas; den som kom först skulle invänta de andra. Jag fattade genast klokheten i detta förslag, ty funnes elgar, måste någon af oss påträffa spåren, och vore de qvar i bergsidan, hade vi dem med detsamma holmade i tre mindre ringar. Derigenom att jag afskar bergsidan någorlunda på midten visste jag i hvilken af ringarna, den norra eller södra, de voro, och härigenom vunne vi också betydligt i tid.

Då vi skildes, sade sig Ola vilja byta bössa med mig, »ty ni skall säkert träffa fågel i berget och med eder studsare skjuter ni sönder småfåglarna (hjerpar och orrar); träffar jag någon fågel på åsarna och i myrkanterna, är det tjärhanar (tjädrar), och de tåla den grofva kulan. Som det låg klokhet i Olas förslag, gick jag in derpå. Härpå togo vi hvar och en den väg vi öfverenskommit. Då jag kom till bergfoten, blef snön lösare och skidorna sjönko djupare, hvarför min färd i förhållande till min ifver gick långsamt, ty berget var stundom brant och jag fick gå i zigzag, ibland långa stycken; deremot hade den djupa snön den fördelen, att jag hade föga olägenhet af vindfällen och stenar.

Gamla elgspår träffade jag snart nog. Djuren hade gått och betat, så att jag fick följa dem en stund innan jag var viss om, antingen de gått söder eller norr ut. Att följa igenyrda elgspår är ingen svårighet, men att se, i hvilken riktning djuren gått, är ej så lätt, och jag var rädd att misstaga mig härpå, ty ehuru ung till åren, ville jag nog gälla för fullgod spårare. Det skulle grämt mig djupt, om jag blifvit öfverbevisad om att ha misstagit mig. Derför gaf jag mig icke förrän jag var säker om, att elgarna gått söder ut; men detta tog tid.

Jag måste raska på, och då jag påträffade ett färskt spår efter en tjäderhöna, var jag tvehågsen om jag skulle följa det eller icke. Hoppet att hon ej gått så långt segrade, och jag följde det, men hade ej gått hundra alnar förrän jag hörde henne flyga upp från en snöbetäckt granrot. Att gå och söka henne brydde jag mig icke om, utan fortsatte uppstigandet utan att ha sett något anmärkningsvärdare.

Då jag påträffade riksgränsen, var jag för långt mot norr och måste följa den tills högsta toppen uppnåddes. Lyckligt och väl der var jag genomsvett; ingen af kamraterna syntes till, ehuru jag såg långt åt båda hållen. Det var ej värdt att stanna der jag var utan att göra eld, hvarför jag strax tog mig för att göra upp en sådan. Jag ditbar allt brännbart jag fick fatt på. Snart stod en jättebrasa midt i linien, och vid denna torkade jag mig så godt sig göra lät. Helt plötsligt kom nu Ola. Jag hade icke under mitt fyrmästararbete observerat honom. Han sade mig helt öppet, att jag begått en dumhet som gjort upp eld här på en så öppen plats. De som se röken veta nog, hvad folk det är som är ute, och det ha de intet med att göra. Då Hans kom, tyckte han detsamma, men tillade, att här fans nog intet folk på trakten, och bad oss i all hast äta en bit, ty han hade holmat två stora elgar på bergets sydligaste ände.

Vi måste nu skynda, om vi skulle företaga jagten i dag. Efter noggrant öfvervägande beslöto vi under det vi åto vår middag försöka elgarna redan samma dag, ehuru vi icke hade mer än tre timmar qvar till mörkrets inbrott. Ergo tuggade vi raskt på vår halffrusna mat och drucko dertill i stekpannan smält snö. Den smakade vedervärdigt af jern och rök, men

jag vet knappast hvad skidlöparen skulle vräka som i flytande form erbjöds honom, och jag har mer än en gång funderat på, om ökenvandraren kan lida just synnerligt mer af törst än en skogsströfvare, som länge lefvat på salt torrskaffning under långvarig skidlöpning och dagslång svettning. Jag vill blott säga, att jag vid sådana tillfällen icke skulle skyggat för något för att bekomma vatten.

Vi voro snart nere vid ringen, der Hans holmat elgarna. Han utstälde först Ola och sedan mig. Jag stod på en liten myr, der elgarna gått fram, och fick således bästa hållet; sjelf gick Hans till en plats midt emot den der jag stod och skulle i zigzag färdas fram och såmedelst skrämma elgarna att gå tillbaka i sina egna spår. Då Hans försvunnit, ryckte jag några steg framåt, tog skydd af en gammal torrfura, betydligt tjockare än jag, och då jag var klädd i hvita vadmalskläder, var jag säker om att elgarna icke skulle bli mig varse.

Jag hade väl väntat ungefär en halftimme, då jag hörde liksom ett susande ljud, och der kommo två stora elgar snedt emot mig genom skogen och ut på myren. De kommo i galopp på ett litet afstånd från hvarandra; men då de kommit till myren, föllo de in i traf. Ovanligt nog, gick tjuren förut och en ko efter. Det var en vacker syn, då solen med sneda strålar föll på myren, der elgarna uppsparkade snön så att den glittrade likt utkastade diamanter, och utfrustade varm luft, som i små lätta, violettfärgade flockar höjde sig i luften. Elgarnas kosa var sådan, att de måste passera mig på några få alnars afstånd. Jag stod derför stilla som en snögubbe, men nog häfdes bröstet högt, och nog darrade jag smått af ifver. Just som tjuren på 10 à 12 alnars afstånd ifrån mig erbjöd hela sidan, dundrade mitt skott med riktpunkt bakom örat, och elgen föll utan rörelse ned i snön. Jag rusade nu med ett häftigt rop mot kon. Hon stannade, hajade till och vände om öfver myren igen. Hade jag haft en dubbelbössa, skulle jag helt säkert ögonblickligen dödat äfven henne.

Några minuter sedan kon försvunnit hörde jag ett svagt skott, ungefär som skulle någon klappat ihop händerna. Jag ropade »alles todt!» men blott en gång, då jag erinrade mig att mina följeslagare icke förstodo det ropet, hvarför det efterföljdes af ett »häråt!» Men svar fick jag icke, hvarför jag

laddade om och tog mig för att förfölja kon. Detta borde jag gjort förut, men i glädjen öfver den fallne tjuren glömde jag den saken. Som jag var hvilad, frös obetydligt och blef ifrig, löpte jag efter spåret allt hvad jag förmådde och hade snart glädjen påträffa skidspår, hvilka jag igenkände såsom Hans'. Blott några minuter till hade jag löpt, då jag påträffade båda mina kamrater och elgkon, liggande död. De stodo tysta och stödda mot sina gevär, då jag frågade hvem som skjutit. Båda hade skjutit. De prisade vår lycka och frågade mig, om jag visste hvartåt tjuren gått. Skrattande sade jag dem, att jag ej visste det, men ville de veta, hvar han låg skjuten, vore jag mannen att visa dem det. De tyckte det var underligt, att de ej hört mitt skott, och jag sade dem, att jag ej heller hört mer än ett af deras, och det så svagt, att det knappast förnummits. »Ja, det är så,» svarade de; »då skogen är så snöfull, höras skotten icke vidt.» De tillkännagåfvo sin glädje öfver vår snabba jagt, och Ola tillade, att så gick det alltid då jag var med.

Det var nu redan skymning; det dugde derför icke att hålla långa samspråk, om hudarna skulle hinna aftagas innan djuren stelnade och fröso, ty vintern var fortfarande bister och himmeln grön. Vi rände derför bort till stället der tjuren låg, och der höggo karlarne ned en passande torrfura för vår lägereld. Under tiden utsåg jag och upptrampade platsen, och efter en timme brann vår nying, spridande ljus och en angenäm värme kring hela platsen.

Härpå begåfvo sig kamraterna bort till elgtjuren; sjelf hade jag afsagt mig all befattning med den. Deremot högg och framdrog jag granris till bädd åt oss, och då detta var gjordt, satte jag mig att äta, ehuru det ej gick för sig förrän jag på små tillspetsade käppar upptinat maten. Under denna sysselsättning kom Hans för att hemta yxan; han bad mig då »bia» en stund, så skulle jag få smaka elgen. Han kom snart åter, medförande tungan, gjorde derpå upp en mindre eld, hvarefter vi skuro tungan i skifvor och stekte dem. Det kändes godt att få genomvarm mat. Om en stund kom Ola. Han hade elghuden med och utbredde den öfver granrisbädden, som derigenom betydligt förbättrades. Karlarne stekte nu mer elgtunga, kokade kaffe, pratade, åto och rökte. Sinnes-

stämningen var den bästa, och det blef en af dessa hvilostunder som ofta återkomma i minnet.

Lång blef hvilan icke, förrän de gingo att afpelsa och stycka elgkon. Sedan de aflägsnat sig, låg jag vaken en stund och njöt af värmen från vår sprakande eld och af min goda bädd. Jag tänkte på att våra förfäder ändock icke hade det så illa i forna dagar, då villebrådet var mångdubbelt talrikare än nu och alla vatten fulla med fisk, och jag låg och funderade på, om icke någon sådan del af jorden ännu fans, dit jag kunde begifva mig. Under dessa fantasier somnade jag af för att halfvakna då karlarne återkommo. Jag hörde dem säga, att det var nära midnatt, och dermed somnade jag igen. Då jag vaknade, voro de redan i färd med att äta, och härunder blef fråga om att vi skulle begifva oss till Flisådalen för att fortsätta jagten. Jag hade dock dertill ingen håg och sade dem, att vi nu borde vara nöjda med hvad vi fått; de hade nu kött öfver sommaren. Det vore bättre, att jag komme upp till dem på hösten. Ja, nog hade jag rätt i den saken, men elgarna räckte nog till, om vi nu ock skulle skjuta några till, och roligt skulle vi få, derom behöfde jag aldrig tvifla.

Det var Ola som förde ordet, och sedan han dragit några djupa drag ur pipan, sade han: »Det är ännu en stubb (stund) till dager. Hör på, Gustaf, skall ne få höra, huru det gick till en gång förr när vi voro i Flisdalen och jagade. Det var senare på året än nu den gången, så vi hade skarföre och skia (skidorna) löpte som de varit smorda med eld å fett. Vi voro fem af oss, och på fyra dagar sköto vi ned fem djur. Men så fingo vi fatt på en stor oxe, och den drog söder och vester ut. I två dagar jagade vi honom, innan vi i qvällningen andra dagen hunno fatt och fick skjuta honom. Vi lade oss nu strax, emedan vi voro uttröttade, och sofvo till morgonen, då vi funno att vi voro brödlösa och mjöllösa. Det var långt hem, hvarför vi voro nödsakade söka folk för att få mjöl och salt.

»Vi hade nära utvid öfverfarit en väg, hvarför en af oss tog ett dugtigt elglår och begaf sig åstad ditåt för att byta sig till hvad vi behöfde. Vi andra kokade kött till frukost, och som detta var färdigt, kom han Halvar, ja ni vet, med

både bröd, mjöl och salt. Han hade nära invid funnit en stor rödmålad gård, der det bodde välståendes (förmöget) folk, och der han fått hvad vi behöfde. Glada voro vi och åto gjorde vi. Det var på en furumo vi skjutit elgen, så att vi sågo en bit ifrån oss, och just som vi stoppat ned maten och skulle taga ihop med elgen, fingo vi se en skidlöpare komma efter Halvars spår. Vi blefvo liksom oroliga, och så kom en till och så flere.

»Nu vardt brådt med att få på skidorna och få fatt i den andra delen af våra don, ty nu förstodo vi att baggarna tänkte taga oss och sätta oss på tukthuset; men innan dess skulle de nog få sträcka på sig, och så satte vi till att ränna efter 'hale live' (hårda lifvet). Men bekymrade voro vi, ty vi visste, att vi hade flere mil lågland innan vi nådde bergen och oländan. Der voro vi, som rände på ett ski och andur, rent husbönder öfver norrmännen, som rände på två löpskidor och hade två stafvar; men här på jemna marken skulle vi ej stå oss mer än jemt, och så vardt det omöjligt för oss vinna längre försprång än hvad vi från början haft; men med denna fart kunde vi i alla fall icke hålla i länge.

»Slutligen blef marken mindre jemn; der var större och mindre kullar, och då vi träffade sådana, satte vi rätt uppför. Vid ett sådant tillfälle räknade vi, att det var 16 man som jagade oss. Vid uppklättringen på kullarna blefvo norrmännen efter, så vi fingo blåsa ut ett par tag innan vi satte nedöfver igen, och här gjorde vi ibland tvärkrokar och hopp, emedan vi trodde våra förföljare skulle hindras deraf och ibland falla.

»Men ingenting hjelpte: de voro 'hack och i häl' efter oss. Vid middagstid hade vi dock vunnit på en del; men det var isynnerhet en lång frisk karl som låg hårdast åt och ibland var oss så nära, att han ropade till oss, att hvis vi ej gaf tappt, skulle han sända sin reffelkula igenom ett par tre af oss. Men dermed skrämde han oss icke; vi skulle nog bli lika fort skjutfärdiga som han. En af kamraterna sade vid ett sådant tillfälle till mig: 'Lägg ned honom, du Ola! Blir detta icke snart slut, så lär jag kasta mjölpåsen.' — 'Kasta den ej, ty då vet du vi bli illa med; säg till när det är slut med dig, så tar jag din säck.'

»Så rände vi igen, och allt mer och mer började marken bli till vår fördel, och vi sågo på samma gång, att norrmännen ej voro flere än fem efter oss; de andra hade måst gifva sig. Jag sade då till kamraterna: nu är all fara förbi; nu äro vi jemt om jemt; håll uti till vi komma inom linia (riksgränsen), så göra vi oss qvitt dem! Ja, sade de, och nu kommo vi till ett berg, der det bar starkt uppöfver. När vi så kommo en hundrade alnar eller så öfver baggarne, hvilka kraflade som klossor i branten, ropade vi till dem, hvis de nu icke vände om, skulle vi lägga ned dem, men de gåfvo sig icke ändå, hvarpå vi gingo undan dem igen. Mot skymningén hade alla utom den långa karlen blifvit efter; men nu voro vi redan öfver en myr och inne i skogen då han kom ut vid andra sidan om myren.

»Vi stannade i skogen, ty nu voro vi ej längre rädda; men då karlen icke såg oss, utan fann, att vi fått längre försprång, stannade äfven han och ropade på de sina; men då han ej fick något svar, vände han qvickt tillbaka in i skogen igen, ty han trodde vi skulle skjuta ned honom ute på myrn. Vi blåste ut litet, men då sade jag det vore bäst vi gingo upp öfver det berg vi nu voro vid, ty baggarne kunde vara listiga och kringgå oss, om vi stannade, och så satte vi till igen.

»Icke förr än på morgonsidan kommo vi inom linia, men då kände vi oss trygga, gjorde oss en nying och åto. Vi hade dock vakt hela natten. Jag hade den sista före dagen, men då intet syntes till, sedan solen varit uppe en stund, väckte jag kamraterna; men de ville icke upp, ty de voro stela som spröt allesammans, så vi måste ligga qvar der vi voro till morgonen derpå, och hade vi då icke blifvit kostlösa, tror jag vi varit qvar en dag till.»

Då Olof slutat sin berättelse, sade jag, att det vore oklokt att utsätta sig för en sådan händelse till; det vore ej säkert, att det denna gång gick lika bra. För en sådan risk och sådant obehag vore ej skäl att blottställa sig. »Ja, nog är det sant som ne säger, Gustaf; men roli var det, och ni kan tro det fins inga baggar på gränsen som kan taga oss tre på ski! Nej då, tänk aldrig det!» skrattade han, under det han med blotta fingrarna nedstoppade den brinnande tobaken i pipan

och för öfrigt såg glad och tvärsäker ut. »Nå, men tänk dig, Olle, om norrmännen tagit eder då?» — »Jo, men det dugde de ej till.» — »Nå, men om ni varit tvungna att skjuta ned dem då?» — »Jo, det måtte vi väl haft rättighet att göra, om de kommit inom gränsen!» Jag fann det icke löna mödan att vidare resonnera med Olle, och dessutom kände jag våra finnar för väl: deras envishet är som vore den fastvuxen; skäl och bevis hjelpa ej, vore de än aldrig så klara.

I stället frågade jag honom, hvad de togo sig till då norrmännen återvändt. »Jo, vi foro bort till de elgar vi gömt, togo oss köttbördor och reste hem. Andra gången vi vände åter tyckte jag det skulle vara roligt att se, om norrmännen tagit elgen ifrån oss, eller om de lågo och lurade; det gjorde de ej, men hade tagit både kött och hud på en gång. Betaldt fingo de för både mjölet och brödet vi fingo af dem, men likafullt 'strök' de hela elgen.»

»Ja, men ni hade ingen rättighet att jaga på deras mark,» upplyste jag. Då blef Olle het. »Hade vi ej! Är icke djuren till för alla menniskor som duga att taga dem? Jo, så säkert som jag sitter här och karfvar i pipan, det kan Gustaf lita på. Och icke krusa vi för baggarna och be dem om lof att få jaga.» Jag visste mycket väl, att det icke skulle gagna mycket, men jag höll nog på till dager med att söka öfvertyga Olle om hans oriktiga och straffbara åsigter. Om det för framtiden gjorde någon verkan, kan jag ej säga, men slutet på vårt samtal blef, att han sade sig förstå att jag höll med norrmännen, men blef jag så gammal som han, skulle jag nog ändra tankar.

Då det nu var tid att bryta upp, togo karlarne fulla bördor af kött, hvilket gjorde att jag kom långt före dem till finntorpet och ej hann ner i dalen förrän det var mörkt, och resultatet af denna min jagt var, att jag icke sett något annat än hvad jag visste förut.

Några år efter ofvan skildrade elgjagt kom jag till riksgränsen, denna gång helt apropå.

Jag befann mig på besök i Arvika, då jag och min barndomsvän, nuvarande rektor B. en morgon sutto och språkade. Vi fingo då se vår vän länsman P. komma in på gården och med långa steg styra rätt kurs på oss. Som vi sutto på

trappan, helsade han genast han dängt igen grinden: go' morron, go' morron! snöt sig med nypan och utropade: »f-b-t bra jag fick tag på eder! Nu ska' ni få höra på något roligt. Jag är bjuden på elgskall upp i Skillingmark och har blifvit anmodad att bjuda eder dit. Påterudsbönderna skola skalla om söndag, och i morgon förmiddag kommer jag te stan, och då ska' ni vara färdiga. Rolander följer med oss. Olle på Råsa (förut bekant för läsaren) skall skjutsa, och ni få godtalas med Thore (min bror), så skjutsar han er nog, och roligt skola vi hafva. Jag tager matsäck med mig, förstår sej, men det ska' ni också göra, förstår sej, och på kalas komma vi öfverallt, förstår sej. Rusta eder nu i ordning! Klockan 11 är jag här, och så taga vi oss en frukostbit hos Maja (stadshotellet), förstår sej. Adjös med eder: I fjor sköto Påterudsbönderna fem elgar, och vi skjuta nog fler.»

Derpå vände han om och skulle gå, då jag sade: »Vänta du. Det är långt till Skillingmark, 5 à 6 mil.» — »Ja, nog må du tro jag vet det; det är derför vi resa så tidigt. Nu har jag icke tid att prata; jag skall ut i socknarna,» och så vände han sig. »Kors, det var sant, har du någon tobak, så hit med en bit!» Under det jag gaf honom den, sade jag: »Du får väl vänta tills vi få språkas vid.» — »Nej, det hinna vi på vägen i morgon.» — »Men det är ej säkert vi följa med!» — »Åh prat! Tror du inte jag känner dig? Jo, min gosse, nog kommer du med, och du med, B.,» och dermed gnodde han bort.

B. och jag sågo frågande på hvarandra, hvarpå jag sade: »Få höra hvad Thore säger.» Så gingo vi att uppsöka honom. Jo, han hade affärer åt det hållet, så nog var han med om saken. Under den tid vi voro i skogen skulle han uträtta sina ärenden, ty min bror var icke jägare. Med elgsteken kunde vi betala skjutsen och matsäcken, ty derom ville han draga försorg, emedan han vore mest erfaren i den saken.

Så gingo vi upp till min vän R., hvilken var nog gammal att vara pappa åt oss, men tyckte bäst om att vara med de unga. Han lefde som ungkarl, undvek fruntimmerssällskap och var vid bästa humöret då han fick sig ett parti kort med äldre bekanta, under det de yngre rustade omkring honom, sjöngo och hade upptåg för sig. Som han var ytterst gästfri,

hade han också en ständig ring omkring sig. Jägare var han då han fick sällskap, hundar hade han och jag ihop på det sätt att jag skaffat dem, men han skötte och födde dem, så att jag alltid hade tillfälle att jaga då jag var på trakten. Då vi träffade honom, omtalade vi Pallins besök och frågade, om han var med om jagten. Ja visst var han det, liksom om frukosten, men hans skjuts och bössa ville han jag skulle ställa i ordning.

B. och jag hade således för att vara färdiga blott att se till våra gevär och ammunition, och detta upptog ej lång tid. På utsatt tid dagen derpå voro vi församlade vid frukosten, der det ej heller saknades vänner och bekanta som kommit för att betinga sig elgstekar, ty en sådan tilldragelse som ett elgskall var något ovanligt i den lilla köpingen, och ryktet härom flög från mun till mun. Stekar lofvades också till alla.

Det kändes verkligen lätt, då vi väl voro i vagnen och kommo ut på landsvägen. R. svek länsmannen i så måtto, att han åkte med oss, tills vi tillryggalagt den halfannan mil långa vägen till Olle på Råsen, hvilken hade middag i ordning, och der det gick mycket gladt till. För att icke öfverraskas af mörkret, körde vi dock snart ut och hunno derför just i skymningen vårt mål, den folkrika byn Påterud. Der körde vi in efter anvisning af vår Olle och blefvo på det mest vänliga vis mottagna.

Snart samlades en hel mängd af grannarna, yngre och äldre karlar, som alla skulle vara med på skallet. Alla hade det bästa hopp, ty elgar var det godt om, och då de nu fått förstärkning af goda skyttar, voro förhoppningarna ännu större. Jag var synnerligen välkommen, ty flere jemnåriga kände jag sedan forna jagter i trakten, och ryktet om mina lyckliga stordjursjagter hade som vanligt löpt före mig.

Påteruds hemman låg egentligen i Jernskgs socken, men helt nära Skillingmarksgränsen. Hemmanet egde stora skogsmarker, hvilka sträckte sig vester ut till norska gränsen. Elgarna hade några år förut visat sig i trakten, och då der fans passande marker och frid, stannade de qvar. Att börja med fingo de tillväxa i fred och ro, men förlidet år hade folket tagit sig för att anställa en drefjagt eller skall och lyckats fälla en elg. Första skallet efterföljdes af flere mer

och mindre lyckliga. De ledo brist på dugliga skyttar, och derför hade de nu sökt skaffa sig sådana.

Under det jag ute på gården samspråkade med mina blifvande jagtkamrater, hvilka till antalet alltjemt ökades, började äfven jäntorna infinna sig. De kommo i små flockar, och snart voro äfven de talrika. Skälet hvarför de uppsökte jägarne var, att det var lördagsafton, de voro lediga, och afsigten var att få sig en sväng. Detta meddelade de oss snart. Åt skogen ville de ingalunda med, men nu ville de, att en af pojkarne som kunde skulle spela; fiolen hans hade de med sig. Efter litet krus och skämt kom han med en liflig polska, och snart dansade lika många som funnos i samlingen. Jag blef snart inkallad och gick motvilligt nog, men jagtcheferna voro ankomna, och nu skulle rådas om arrangementerna för kommande dag.

Inne i stugan, eller rättare salen, gick det icke så lifligt till; man drack toddy och samspråkade gruppvis. Snart kom dock jagtplanen på tal, och meningsskiljaktigheter uppstodo i fråga om huruvida det skulle blifva ett eller två dref. Partierna voro jemnstarka, och beslutet blef, att det skulle få bero på hvad som föll i första drefvet. Man fick dock vara beredd på två dref och i följd deraf bryta upp i dagningen. Efter detta beslut gingo våra vänner hvar till sitt, och då vi skulle ut tidigt, borde vi lägga oss.

»Nu P., fram med matsäcken,» hördes en röst. »Skall jag fram med matsäcken?» — »Ja visst, du skulle taga sådan med.» — »Jag sade, *ni* skulle taga med, förstår sej.» — »Det var du som i första rummet lofvade medtaga matsäck.» — »Åh prat, sade jag icke *ni* skulle taga med eder?» — »Jo visst sade du det, och här är vår.» Dermed framdrogs en butelj punsch. »Ä dä matsäck dä; jag frågar dig, R., ä dä matsäck dä?» — »Ja visst är det matsäck; tag nu fram din!» — »Dä har icke fan någon matsäck med, då jag sade dem, att *de* skulle taga med sig, och jag kunde ju icke annat, förstår sej, ty det är rättvist dä.» Men nu brast sällskapet ut i skratt, ty vi kände vår vän, och fram kommo gudsgåfvor från alla håll. Länsmannen skrattade mest, förstår sej; det var ej värdt för oss att »bestri'»; det syntes nu att han hade sagt till.

Det var ljusa dagen innan alla blefvo samlade som skulle med på skallet, och så tågade vi af i grupper. Jag hade anförarne med mig, och de gingo med raska steg längre än en timme, och jag började undra, hvad detta månde blifva af. Det såg icke ordningsfullt ut. Kommo vi så till ett litet vackert svedjefall; der delade sig den af oss följda vägen så, att en gick mot norr och en mot sydvest. Här stannade vi och inväntade de efterkommande. Det drog ut en god halftimme, innan c:a 40 à 50 jägare och drifvare voro församlade. Vi delades nu i två hopar: den ena skulle gå mot norr och drifva söder ut, den andra mot söder och bilda håll. Drefvet aftågade först, och så uppsökte jag kamraterna; de stodo och torkade svetten af sig och voro röda som flugsvampar. De tyckte marschen hade varit lång och grymtade om onödigt fjäsk, men fingo till tröst veta, att det icke var så särdeles långt till deras hållplatser, och så framåt igen en halftimme, då utställningen började.

Jag tog ingen notis om den saken, utan höll mig i spetsen för hållet, emedan jag af sällskapet fått veta, att jag skulle bevaka en dal, der elgarna alltid brukade gå fram, och då jag gått ännu en stund i sällskap med ledaren, blef jag återkallad och ganska riktigt utposterad på bottnen af en temligen djup och tätt skogbevuxen dal. Anföraren sade mig, att der var bästa passet, men då det var så skogigt, hade nästan alla, som förr posterats der, skjutit bom eller icke alls hunnit skjuta, innan elgarna voro förbi dem. Derför skulle jag nu hafva posten, ty nu lönade icke för elgarna att tänka de skulle kunna passera, och helt fromt tillade han: »Ja, Gud om de komme! Gustaf lägger nog ned en med hvar pipa,» och dermed gick han.

Jag kände mig helt förvånad öfver det stora förtroende till min skjutskicklighet, som det från mina senare jagtmarker aflägset boende folket hade, och beslöt göra mitt bästa, om tillfälle skulle gifvas, och med de korta håll jag här kunde skjuta på var saken sannerligen icke svår. Jag kände mig öfvertygad om, att det skulle bli en med hvar pipa. Att börja med uppsökte jag mina sidokamrater. Det var helt kort afstånd mellan oss, men de kunde ej synas genom den täta skogen. Jag anmanade dem nu med dämpad röst att hålla

sig stilla och tysta samt under inga vilkor ömsa plats. De voro villiga och förståndiga nog att inse det vi hade farliga poster alla tre, och vi kommo öfverens om att blott skjuta motskott, på det ingen olycka skulle kunna ske.

Jag satt länge på min post under afvaktan att få se eller höra af något vildt, men allt förblef tyst, tills jag suttit ungefär en timme, då drefvet hördes långt i norr. Nu kunde man vänta något, hvarför jag reste mig för att vara i ordning, i fall lyckan skulle stå mig bi. Så tystnade dreffolkets rop, hvaraf jag slöt att de voro nere i någon dal, men snart hördes ropen mycket närmare. Pang, der small det långt öster ut, der jag förmodade mina medresande kamrater voro. Så pang igen längre bort. Nu blef klart för mig, att elgarna icke gått undan drefvet, utan gått åt sidan. Allt högre ljödo ropen genom skogen i den klara, lugna augustimorgonen. Jag hade alldeles förlorat hoppet att elgarna skulle komma till mig, men icke förty voro alla mina sinnen spända.

Der prasslade litet, och genast ryckte det till i armarna, och se, der kom en stor jösse helt sakta och betänksamt hoppande emot mig. En låg hvissling, och der satt han icke 15 alnar från mig, under det hans öron voro i rörelse för att upptäcka hvarifrån det ovana ljudet kom. Nej, det kunde han ej, men dreffolkets rop, dem hörde han. Det var klokast laga sig undan, och så var han fyra, fem steg från mig, då jag skrapade med ena foten och viftade med hatten, och nu bar det af i flygande fläng med hopp så lustiga, att de aflockade mig ett tyst skratt. Kort derefter flögo några fåglar öfver mig, och litet derefter slog en hjerpe sig ned på en nedböjd björkstam. Det var sannerligen icke ondt om villebråd i dessa marker!

Dreffolket var nu helt nära, och snart voro de framme vid hållet, der man med sin vis à vis från drefvet afhandlade jagten. Min hade icke sett hvarken elgar eller spår af dem gångna under natten; det var alltså tydligt, att elgarna stått längre mot öster. Efter någon stund ankom vår anförare. Af rapporterna öster ifrån visste han, att ingen elg stupat, hvarför ett dref n:r 2 genast skulle uppställas, och alla fingo order att återvända till det ställe, der dref och håll på morgonen hde skilts åt. Till mig sade anföraren, att jag gerna

i sällskap med ett par, tre andra kunde gå gent till den plats der han sade oss vi skulle stanna. »Det är i linien ni skola stå (rikslinien); ställ Gustaf på åsen mellan myrarna,» tillade han, »ty nu få vi nog in flere elgar.»

Det var ett par äldre karlar som togo mig om hand. De slogo sig ned och sade att vi hade ingen brådska; vi borde taga oss en frukostbit, innan vi ginge från stället. Jag hade ingenting medtagit, men det behöfdes heller icke, ty mina jagtkamrater hade bland annat godt en väldig bit kalfstek, som snart satte oss i ett spändare förhållande till våra magar. Då vi aftågade, upplyste mina kamrater, att det var litet krokigt att gå efter riksgränsen, men der var mycket lättare att gå, hvarför vi gingo dit och följde den sedan, tills vi efter en half timme hunno våra poster.

Under tiden hade det blifvit varmt, hvarför jag föreslog att vi skulle bada i den lilla elf som följt gränsen efter under hela den tid vi vandrat; men härom ville mina kamrater icke vara med. Det vattendraget vore inte så säkert; der fans »fjoseri» (trollskap) i bäcken. Jag skrattade, klädde af mig och kröp uti, men märkte huru en af karlarne stack sin knif i vattnet. Detta skulle fria mig från all trolldom, ty mot stål förmå trollen intet. Jag tappade lusten att skämta med mina jagtkamrater; den välvilja som framlyste genom deras åtgörande rörde mig. O, vidskepelse, du är ännu stor i skogsbygden!

Efter en stunds väntan på min nya post hade jag nöjet se en skymt af hållarmen, då den passerade öfver ett svedjefall, och i sinom tid kom anföraren. Han hade nu fullgjort utställningen och hade blott att tillse, om vi intagit våra platser, och då vi stodo enligt tillsägelse, slog han sig ned hos mig. Han var trött och varm, tyckte det kändes skönt att få hvila, och så berättade han rörande det förra drefvet, att elgarna synbarligen blifvit varnade af någon jägare, som icke hållit sig stilla eller eljes skrämt dem, icke framgått till hållet, utan sprungit efter det, hvarigenom de två som skjutit fått för långa håll och elgarna sålunda sluppit oskadade undan och gått ut på östra flygeln. Rektorn hade helsat mig, att han var glad och nöjd, ty han var en af dem som fått se en elg. Äfven i detta skall var han med, men Rolan-

der hade gått hem; han var »bös», ty sidokamraterna hade icke varit stilla. Länsmannen och Olle på Rösen stodo ej långt från oss; de vore pigga.

Så hörde vi, hur drefvet gick löst och kom till hälften emot oss, hvarför vi stodo tysta och under spänd väntan. Det är ganska spännande att stå på post, sedan man väl hunnit genomgå den långsamma tid som föregår innan drefvet höres. Man är då, som sagdt, i en jemn spänning, hvilken oupphörligen ökas, då man hör kamraterna sskott och märker, att djuren komma åt det håll der man har sin post, och jag har sett mer än en god jägare irriterad vid sådana tillfällen. Ledsamt nog, inträffade denna gång intet sådant. Allt förblef stilla, och allt närmare ryckte dreffolket. Snart var jag öfvertygad om, att ingen elg fans inne i drefvet. Detta sade också min vän anföraren, under det han beklagade detta, då vi rest så lång väg. Jag sade honom, att detta för min del hade föga betydelse, ty jag var van att jagten på stordjur ofta misslyckades. Drefvet var nu inpå oss, då en hare hoppade öfver den lilla ån och kom upp till oss. Han fick passera, men då han sprungit förbi oss, bad anföraren mig skjuta honom, och det gjorde jag. »Hvarför ville du hafva haren?» — »Tyst,» sade han, »det var dumt; jag trodde inte han kunde skjuta den; men säg intet!»

Rocken hade han förut tagit af sig, och i den insvepte han nu haren, så att Jösse icke syntes. Vid ljudet af skottet hade det blifvit tyst ett ögonblick, men derpå gaf drefvet ett skallande rop, hvilket rullade från flygel till flygel, och så träffades drifvare och skyttar. De kommo alla rusande till oss: »hvem sköt?» — »Ja, hvem sköt?» Ingen visste det med säkerhet; men diskussionen blef ej långvarig: det var något vådaskott som ingen ville fram med, och så kommenderades hemmarsch.

Då vi alla samlats vid uppbrottsplatsen, var förstämningen allmän, och ingen kunde utfundera hvart elgarna tagit vägen; det gissades hit och dit. Då klockan var blott 3 på eftermiddagen, föreslog jag ett dref till. Nej, derom ville ingen vara med; alla voro trötta och hungriga, och så bar det af på hemvägen utan sammanhållning eller ordning.

Då vi kommo till byn, hade R. och min bror jemte vår värdinna slagit sig tillhopa och gjort middag i ordning. Der ventilerades jagten. Länsmannen, som haft så stora förhoppningar, visade sig icke nedslagen alls. Det hade blott behöfts att elgarna kommit till honom eller sidokamraten, Olle, så skulle de nog legat der, »förstår sej», men han ville komma nästa gång folket ämnade skalla, och då skulle bli annat af. Nu borde vi skynda på med middagen och sedan resa hem. Denna proposition fann anklang, och i den mån vi blefvo mätta, gingo vi ut och sköto ur våra skott på en dertill utsatt brädlapp, och der fingo vi oss en munter stund, då Olle kom fram och lade sig framstupa på marken, under det han stödde bössan mot några stenar. När det small, for Olle upp och höll sig för kindbenet, der han fått en reel stöt; det tog sig lustigt ut, och ingen beklagade honom, och stolt var han sjelf, ty kulan hade slagit omkull brädlappen, och det var bästa skottet på den jagten.

Under hemfärden var samtalet föga lifligt; en hvar kände sig mer eller mindre trött och förargad öfver vår misslyckade färd. Det var endast rektorn och jag som tyckte vi haft nöje af färden, ty båda tyckte vi om skogen, och han hade fått se elgen, hvilket var honom nog. Jag hade sett, hur folket här skötte jagten, och det intresserade mig. Det låg nära till hands att göra jemförelser mellan vinterjagter och sommarskall, och med en viss saknad tänkte jag på mina vänner finnarne: det var folk som med små resurser redde sig bra.

Då jag dagen derpå träffade min bror, frågade han mig om jag kände till, att en hare hittats i en vagnslåda. Nej, derom visste jag intet, och det var först ett par år derefter, då vår anförare händelsevis träffade mig hos min bror, som saken blef känd. Han ansåg det skottet för något underbart och skulle aldrig trott det, om han icke sett det med egna ögon. Ledsen var han att han så misstrott mig, men härför hade han fått straff, ty för hvem han talade om händelsen, så bara skrattade de och sade honom, att det var bättre han smidde ihop en annan jagthistoria, ty dem kunde han ej inbilla, att någon kunde skjuta en hare i fullt språng och skogig mark med kula.

Falk och L'loyd.

Vårt lands mest omtalade jägare i detta århundrade äro utan tvifvel dessa båda. Och orsaken härtill är, att båda under sin tid stodo ouppnådda som björnjägare, samt att de, åtminstone i norra Vermland, voro personligen bekanta och kända »så väl i slott som koja». Få voro deståndspersoner och kommuner som icke haft någon beröring med hofjägmästar Falk, och i socknarna norr om Ullerud efter Klarelfsdalen fans väl knappast någon bonde, torpare eller dagkarl som icke varit med Falk och »skallat» eller arbetat hos honom i skogarna. Hos alla hade han förvärfvat sig aktning och erkänsla genom att befria hela distrikt från de vilda och obändiga björnarna, och hundratals fattiga torpares kor betade nu trygga i de marker, derifrån det förr i tiden var ovisst om kreaturen skulle komma oskadade hem, då de släpptes ut i skogarna på bete.

Falk var populär som ingen. Hans skallbud helsades med jubel af alla jägare, och till honom sågo de upp som till idealet för en sådan.

Kom så i medlet af 1820-talet L'loyd i sällskap med Falk, hvilken visade honom mycken välvilja och gästfrihet. Han skaffade L'loyd dugliga allmogejägare till följeslagare i skog och mark, och ehuru Falk i fråga om björnarna var af den mening, att de icke borde dö ut, kände och ömmade han dock för det fattiga folkets förluster genom björnarna allt för mycket att någon rivalitet eller afundsjuka skulle få insteg. Dertill var Falk allt för ädel och stortänkt. Detta bevisade

han derigenom, att han allt ifrån början bistod L'loyd med goda råd och gåfvor, bland annat af sin bästa björnhund, Pajas. L'loyd å sin sida aktade Falk mycket högt, och dertill hade han allt skäl.

Då jag började min bana som jägare, d. v. s. i medio af 30-talet, talade man sällan eller aldrig om Falk ensamt, utan var L'loyd alltid med. Berättades en bedrift af den ene, så kom strax en dylik af den andre.

Med båda dessa stormän gjorde jag tidigt bekantskap: med Falk derigenom, att min far och efter hans död min mor arrenderade hans boställe Gothe nära Arvika, med L'loyd derigenom, att han på sina resor besökte brukspatron Rhodin på Hillringsberg, der jag då vistades som skolgosse.

Jag var på mitt sextonde år då jag första gången lyckades komma med Falk på skall. Detta afdrefs från Lekvattnet och söder ut till landsvägen mellan Fryksände och Gräsmark, med Rottna elf och sjön Fryken som sidoarmar. Skallet misslyckades. En björn var inne, men gick ut, hur eller hvar blef aldrig upplyst. Emellertid hade jag sprungit ett par ärenden, och till belöning härför bjöds jag att äta potatis med hofjägmästarn, och deröfver var jag icke så litet karlavulen. Många skall var jag icke med på. Den metoden att skjuta björn behagade mig icke, ty att stå på hållet, dertill var mitt lynne för oroligt, och att gå med drefvet var ej heller tilldragande, hvarför jag rätt snart afstod från skallande, äfven om jag var nära vid. Jag hade fått smak för att jaga björnen med hundar.

Med L'loyd sammanträffade jag tillfälligtvis, och vi brukade talas vid, men så vidt jag mins icke om björnjagt. Vi jagade på samma marker och voro helt säkert lika skottsnåla båda, hvarför ingen proponerade den andre att vi skulle följas åt. Dessutom var jag rätt ung, så att mr L'loyd just icke kunde haft något nöje af mitt sällskap. Han hade sina gamla skogskarlar, grånade i tjensten, och jag hade mina unga; det stämde icke bra.

En gång höll dock slumpen på att föra oss tillsammans. Det var vårvintern 1852. Jag var jemte sällskap på väg till den årliga stora timmerauktionen i Lima. Vi hade helt tidigt rest ut från det midt emellan Malung och Dalby liggande

hvilstället Rya och voro nu anlända till gästgifvaregården Ofors i Dalarna. Der skulle vi rasta och äta frukost, hvadan alla kantiner öppnades; men maten befans frusen. En stor brasa tändes derför i stugans spisel, och då denna nedbrunnit, började stekas och fräsas efter bästa förmåga, allt under lifligt samspråk och glam.

Jag hade strax vi kommit in observerat, att någon låg i en soffa nära spisen. Det tycktes vara någon gammal gumma, ty om hufvudet var lindad en vanlig rödrutig bomullsduk. Något mer var icke synligt ofvan den tarfliga skinnfäll, som betäckte en krokig och, som det af vecken syntes, knotig och mager kropp. På en stol bredvid soffan stod resten af aftonmåltiden, bestående af en half salt strömming och en bit tunnbröd. Då detta var en alldaglig företeelse i den tidens bondstugor, fäste ingen sig vid något så vanligt eller tog notis om den liggande.

Då soffan stod under ett fönster, gick jag dit för att se, om den sönderskurna orre jag höll på att fräsa upp i min stekpanna var färdig. Nej, den borde fräsas mer, hvarför jag återvände till elden, der nu någon glödgade vin, hvilket vi skulle profva. När detta var gjordt, återvände jag till fönstret igen. Nu var steken färdig och doftade godt. Den var nära den liggande menniskans näsa. Plötsligt reste sig den förmenta gumman upp och ropade: »Ä, mr Schrödder! Mökke godd stek!» Jag blef helt förbluffad, då jag igenkände mr L'loyd. »Very godd stek,» svarade jag. »Upp nu, mr L'loyd, och ät frukost med oss!»

Då hela sällskapet kände L'loyd, var han mycket välkommen, och då L'loyd å sin sida igenkände ombuden för de stora handels- och bruksbolagen, såsom hr J. Dicksons, Uddeholmsbolagets m. fl., kände äfven han sig hemmastadd. Efter frukosten och till mr L'loyds ära serverades en nybränd brylå.

L'loyd vände sig nu till mig och ville, att jag genast skulle gå med honom till skogen, ty blott en half mil härifrån hade han en björn liggande, den han icke ensam ville våga sig på. Han berättade, att han för tre veckor sedan gått ut på tjäderjagt och derunder mött ett bud, som skulle afhemta honom till det 4 à 5 mil aflägsna Brunberg, der finnarne förgäfves jagat en björn och nu ville ha hjelp af L'loyd.

Utan att gå hem följde han budet och hade sedan jagat björnen och lefvat på böndernas matsäckar. Inga penningar hade han haft att gifva någon af de hjelpare han haft, ty de hade tröttnat, det ena partiet efter det andra. Han hade måst söka sig nya hvilade karlar; men nu vore äfven de utslitna. De hade ingen mat, eller ville icke gifva honom någon, och i går hade björnen visat sig ondsint, hvarför de vändt om och lemnat L'loyd ensam. Han hade då gått hit till Ofors, men då han icke hade några penningar, nekade folket följa honom, och »det gör detsamma,» tillade han; »vi gå vi båda; om fyra timmar ha vi björnen här.»

Allt detta hade han berättat oss på sin tokroliga svenska. Vi voro öfverraskade af en sådan ifver och en sådan uthärdighet hos en så gammal man som L'loyd då var.

Jag sade honom, att jag mer än gerna ville gå med honom följande morgon, men i dag måste jag öfvervaka auktionen å min principals vägnar. Han sökte då öfvertala kamraterna att uppskjuta auktionen; men då de ej kunde det, blef han helt modfäld, emedan han trodde, att gårdens folk skulle bortskrämma björnen under dagen. Jag erbjöd honom då de penningar han behöfde för att lega så mycket folk han ansåg sig behöfva. Då ljusnade han upp, men sade sig icke behöfva mina penningar, ty då hr Dicksons ombud var närvarande, ville han vända sig till denne. Ombudet, hvilket liksom alla andra i hr Dicksons tjenst, var förut beordrad att bistå L'loyd när han behöfde, lemnade genast den summa vi trodde skulle erfordras, hvarpå vi afreste. Dagen derpå, då vi återkommo till Ofors, hade L'loyd skjutit björnen och med den återvändt till Lapptorp.

Som nämdt är, jagade L'loyd och jag aldrig björn tillhopa, utom af det förr nämda skälet äfven derför, att L'loyd, trots sin stora ihärdighet och trägna öfning, enligt hans följeslagares utsago icke var jemngod med dem i skidlöpning. Måhända bidrog detta till att han icke ville sällskapa med mig och mina yngre skogsströfvare. Emellertid förde händelserna oss ofta nog tillsammans, och det var då alltid fågeljagt som afhandlades oss emellan.

Sedan jag flyttat öfver till Dalarna, träffade jag icke på flere år mr L'loyd. Jag blef derför helt öfverraskad, då jag

en dag uppe i Oreskogarna fick mottaga ett långt bref ifrån honom. Han var nu gammal, hade slutat sina björnfärder och var sysselsatt med nedskrifvande af sitt stora verk *Game birds*, bad om några teckningar af fågellekar m. m. och ville ha reda på, hur mina jagter uppe i Dalaskogarna gingo, ty äfven der hade L'loyd ströfvat omkring. Jag var förvånad öfver den redighet, hvarmed brefvet var skrifvet. Det var en piktur som var märkvärdigt vacker och en klarhet i framställningen som jag ej trott en 80-årig man, hvilken farit så illa med sin kropp, skulle besitta. Vår korrespondens blef liflig att börja med, men aftynade med åren.

Så ofta några flere jägare voro tillhopa — och detsamma är väl ännu fallet — föll talet ofta på Falk och L'loyd, och frågan var då alltid, hvilken af dem var den bäste jägaren. Hundratals gånger har jag blifvit tillspord derom. Jag har aldrig kunnat besvara denna fråga. Men då har det alltid sagts mig: »Du, som kände och var samtida med dem, borde dock veta den saken.» Det har icke hjelpt, att jag framhållit min ungdom och ringa erfarenhet i jagten den tid jag hade lyckan sammanträffa med dessa stormän. Jag borde likafullt veta det.

En ledning för dem, som nödvändigt vilja komma på det klara med den enes eller den andres företräden, må jag dock här gifva.

Att båda besjälades af en utvecklad jagtlust, och att de voro män som kunde utföra hvad de föresatt sig, derom behöfver ej ordas. Det var i sättet att utföra jagten de skilde sig åt.

Hofjägmästar Falk hade i följd af sin befattning som öfverjägmästare att befalla öfver ett obegränsadt antal män som hjelpare vid fällandet af björnarna. Han hade flere skogvaktare till underbefäl, var från ungdomen militär och af naturen danad till befälhafvare. Hans figur var imponerande, och hans befallningar gåfvos med en kraftig och säker stämma, till hvilken hvar och en måste lyssna. Hans framgångar hade alstrat ett obegränsadt förtroende, och det föll ingen in att icke lyda eller sätta sig emot hans befallningar. Han kände alla marker och hade dessutom ett ovanligt godt lokalsinne.

Med alla dessa förmåner var det alldeles gifvet, att hans björnjagter skulle åtföljas af framgång, och jag vågar uttala den åsigten, att han som skallanförare stod långt framom så väl samtida svenska jägare som L'loyd.

L'loyd hade af Falk fått tillstånd att vid behof beordra allmogen till skall, d. v. s. då L'loyd hade någon björn ringad och såg sig ur stånd att fälla den för sina hundar. L'loyd anförde flere skall med vexlande lycka, och jag hörde honom hvarken klandras eller rosas som anförare.

L'loyds metod att jaga björn var förnämligast med hundar och skidåkning. Kunde han skjuta björnen uti eller vid idet, försmådde han icke detta, men kom björnen upp och gick undan, har väl ingen i Vermlands skogar utvecklat en sådan seg ihärdighet som han. Dagar, veckor, ja, hela vintern kunde han, med de afbrott väderlek och andra förhållanden gjorde nödvändiga, förfölja en björn som han en gång uppjagat. Vid jagterna sparade han ingalunda sig sjelf. Tvärtom voro hans biträdande jägare förbjudna att skjuta björnen, då L'loyds person icke var i fara. Han ville sjelf döda björnen, och vanligen utförde han sina föresatser.

Det är alldeles otvifvelaktigt, att hvarken Falk eller L'loyd någonsin saknade mod då det gällde; men i kallblodighet och lugn stod Falk ett godt stycke före L'loyd. Falks bekanta yttrande till en af sina söner, då denne tvekade att använda en bössa som icke sköt så särdeles väl, är betecknande. »Släpp du björnen inpå dig, nog duger bössan,» sade han.

L'loyd erkände villigt, att han stundom blef het och sköt dåligt, hvarför han också flere gånger blef illa handterad af björnen. Något sådant hörde jag aldrig att Falk varit utsatt för, men väl att han vid flere tillfällen med sin väl placerade kula räddat personer från misshandling af björnen.

Ligger nu något modigare eller öfverlägsnare uti att, såsom L'loyd gjorde, angripa björnarna ensam eller i sällskap med ett par man, så tror jag, att icke heller det jagtsättet i Falks yngre år var främmande för honom. Tvärtom lärer han en tid sysslat flitigt med björnjagt för hund, och flere äfventyrliga jagter från denna tid berättades mig af allmogejägare.

När jag började jaga i norra Vermlands björnmarker, hade Falk slutat jaga björn med hundar. Han var då till åren och sköt björnarna medels skall. Måhända sköt L'loyd vid denna tid flere björnar på sina enskilda jagter än Falk på de offentliga eller s. k. kronoskallen.

Huru många björnar Falk och L'loyd hvar för sig fällt, hörde jag icke uppgifvas, men det är troligt, att Falk fällt ett öfvervägande antal.

Af ofvanstående synes, att man ej kan med bestämdhet säga, hvilken af dessa män varit den ypperste björnjägaren: de voro båda de ypperste på sin tid.

I jagten på mindre vildt skilde de sig också. Falks största nöje var harjagt för drifvande hundar eller stöfvare, och det ansågs som något afundsvärdt att få vara med på hans höstjagter. De drefvos med riktig ordning, vittnande så väl om god praktik som fin uppfattning af djurens vanor. L'loyd var då oftast med, men något synnerligt intresse för den jagten lär han icke visat.

Deremot blef lif och intresse i L'loyd när det blef jagt å fågel för stående hund. Då utvecklade han sin vanliga seghet och lust för jägarlifvet. Jag träffade honom en vår i Göteborg, då han berättade, att han varit ner till Skåne och mött morkullorna. Nu var han här, och så långt voro äfven morkullorna komna på sin flyttresa mot norr. Han föreslog mig då att följa honom en bit mot norr på gränsen mellan Dalsland och Bohuslän; der var bra mark, sade han, och den turen vore lagom, ty sedan den var gjord, började fisken (laxen) nappa och fortfore tills beckasinerna vore färdiga. L'loyd visste, att jag den årstiden var ledig, hvarför han tyckte det skulle passa äfven för mig att göra den turen. Då jag meddelade honom, att jag bestämt mig för en annan tur, syntes han bli ledsen och beklagade, att hans gamla jagtkamrater icke längre orkade följa honom.

I afseende på den tid Falk och L'loyd använde på sina jagter var äfven stor skilnad emellan dem. Någon beräkning deraf kan jag dock icke gifva. Falk hade sitt jord- och skogsbruk att sköta, och detta hade varit nog för en vanlig kraftfull menniska; men icke förty hann han med både sin tjenst

och sina jagter. L'loyd hade intet sådant som upptog hans tid: han bara jagade och jagade alla dagar som kunde användas dertill, och deremellan fiskade han.

L'loyd hade hela sitt lif jagat, rest i många länder, vistats bland åtskilliga folk och ej kunnat undgå att observera och tillgodogöra sig hvad han hört och sett. Detta gjorde, att han odisputabelt var mångsidigare än Falk, som icke haft tillfälle att se sig så vidt omkring. Att L'loyds årliga skottlistor voro större än Falks, är otvifvelaktigt, ty en man som använder alla dagar af året till jagt måste, då han är så nära likstäld med en annan jägare, såsom förhållandet var mellan Falk och L'loyd, hinna betydligt mer än den, som använder kanske ej tiondedelen så många dagar dertill.

Hvilken jägare som helst, äfven i våra dagar, måste häpna, då L'loyd säger sig icke haft ett bra jagtår, om han ej derunder nått antalet 600 par fåglar. Detta är en siffra som icke uppnås af många svenska jägare, och den som nått den vet, att han haft ett godt stycke arbete. För egen del tror jag, att L'loyd icke öfverskattade antalet af sitt byte; dertill var han för gammal jägare och allt för intresserad af att observera och kontrollera de olika årens tillgångar, helst han den tiden var så godt som ensam fågeljägare. Att döma af de meddelanden L'loyd gjorde mig är jag öfvertygad, att det uppgifna antalet endast rörde hönsfåglarna; deruti ingingo icke änder eller andra simfåglar. Men L'loyd var mot mig mycket litet meddelsam angående resultatet af sina jagter.

Hvad Falks och L'loyds skjutskicklighet beträffar, voro de nog de bästa skyttarne på sin tid. Jag var allt för litet tillsammans med dem att kunna yttra mig om den enes eller den andres öfverlägsenhet. Ett vet jag dock, att vore det fara å färde, riktigt allvarsam fara, der ett skott gällde något, ville jag hellre stå vid Falks sida än vid L'loyds, ehuru jag skulle föredraga den senare ute på fältet bland rapphönsen eller i tufmarkerna bland beckasinerna, ty der var L'loyd mästaren, till hvilken äfven nutidens bästa skyttar med nöje kunde se upp.

Att både hofjägmästar Falk och mr L'loyd voro begåfvade med god helsa så länge jag hade tillfälle att sammanträffa med dem, är säkert, och ändock hade dessa män

tillbragt ett stort antal nätter under bar himmel vid alla väderleksförhållanden och uti alla temperaturer. Den nu bland jägare moderna reumatismen hörde jag ingen af dem tala om.

Detta är i få ord allt hvad jag känner om dessa män, om hvilka så ofta talas bland jägare. Må hvar och en sjelf afgöra, hvilken af dem var den bäste jägaren.

När man har lyckan med.

Det var postdag. Den som bott på landet och långt bort i en aflägsen ort vet, att en sådan dag har sin särskilda märkbarhet. Man tittar ofta ut genom fönstret för att se om postbudet synes till, och då man ändtligen håller väskan i hand, dröjer man icke att se till hvad hon innehåller.

Mins jag rätt, var det den 4 augusti 1880. Jag satt på mitt rum och laddade patroner, ty gamla kära vänner voro väntade i början af jagttiden, och jag hade börjat rusta för långtur. Bäst jag satt med hufvudet fullt af planer och förhoppningar, kom min hustru med postväskan, ty äfven hon var intresserad af de nyheter posten kunde medföra.

Bland andra bref var der ett från de stora bolagens disponent, min husbonde. Han skref: »Du måste se länets höfding, mig, ortens honoratiores och alla landtmätarne vid pågående storskifte på middag den 12; styr till på bästa sätt!»

Nå ja, den saken vidkom icke mig så synnerligen, hvarför jag gaf brefvet åt min hustru. Då hon läst det, förklarade hon genast saken alldeles omöjlig: det fans i hast ingenting att sätta fram för sådant folk, och så många sedan! Hela 30 stycken räknade hon tillhopa, och så rådgjorde vi och kommo så långt som till steken. Men der var det slut med resurserna, ty kalfven var blott en vecka, kycklingarna små som nötskrikor, och gässen hade det året inga ungar. Det var klart: ingen middag kunde bli af.

»Reder du dig med ungorrar?» frågade jag, ej utan en viss oro. — »Ja, nog reder jag mig med dem, men hvarifrån

få sådana?» — »Jo, jagttiden är inne den 11; jag har hela dagen på mig.» — »Ja, nog vet jag du får någon, om du går ut, men tänk åt trettio herrar! Nej, det går aldrig! Vi kunna ej åtaga oss detta.» — »Men hvart vill du disponenten med sitt främmande skall taga vägen i denna fattiga ort? Nog kan du vara lugn för steken,» tillade jag tvärsäkert, ehuru jag sjelf var allt annat än lugn, ty i närheten fans väl fågel, men ingen sådan mark, att man kunde ha förhoppning att få tillräckligt många.

Under de dagar som voro qvar sporde jag efter, om grannarne sett eller visste om någon fågelkull. Nej, ingen hade sett till några fåglar hemomkring. Det var si och så, och värre var, att alla mina skogvaktare voro ute på skogsräkning och ingen af kontorsherrarne var att räkna eller lita på. Min långhåriga hönshund Bravo och jag voro de som göra't skulle. Men om det blef regn! Det var ej värdt tänka för mycket på saken, och så gingo dagarna.

Den 10 liksom föregående dagar var klar och varm; det hade varit lång torka och dålig dagg; det var således ej att hoppas på en lycklig morgonjagt på hare. Saken var betänklig, hur man än vände den. På eftermiddagen talade jag med en af mina medhjelpare, hr B., om saken och frågade honom, om han ville försöka gå ut med stöfvarna och skjuta några harar. Ja, sitt bästa ville han göra, och en bekant till oss, Alf. L., som också var litet jägare, ville han värfva med sig. I qvällningen afreste de till en trakt der det brukade vara godt om hare. Tre släpp hundar hade de med sig, hvarför det ej borde vara omöjligt att de kunde hjelpa mig.

Kom så den 11. Morgonen var strålande klar, och redan kl. 7 började det bli varmt. Ej en vindfläkt rörde de halft vissnade löfven, då jag knogade af efter den dammiga landsväg, som mot norr går genom Elfdals kyrkby, der folket nu började komma i rörelse. Bland dem var min gamle jagtkamrat B. Han stod på sin trappa och, som han sade, »såg på vädret». Jag omtalade hvad som komma skulle och det svåra värf jag åtagit mig, samt bad honom följa mig och Bravo på vår expedition.

Ja, det kunde han nog göra; det vore roligt se en fågeljagt för stående hund, men icke kunde han skjuta, och icke

heller vore troligt vi skulle anträffa någon fågel; men lika fullt följde han med. Han kunde åtminstone visa, hvar det brukade vara fågel på höstarna. Åt Porfyrverket vore bäst; den vägen borde vi gå.

Det drog ej lång stund om för att komma öfver åkrarna och in i skogen. Den var ung, högväxt och rätt tät. Då vi gått en stund, frågade jag B., om det i närheten fans någon bäck, eller om han kände till några mindre tjärnar, sumphål eller eljes några vattensamlingar. Efter något betänkande sade han sig känna till några dammar, der det alltid fans vatten, hvarpå vi drogo genom skogen deråt. Under vår frammarsch sökte Bravo framför oss utan att på något sätt markera.

En knapp halftimme hade vi så gått då B. sade, att nu vore vi ej långt från de omnämda dammarna, och nu sågs också Bravo ha något att beställa i blåbärsriset. Han hade stannat för att invänta mig, hvarpå han började avancera någorlunda raskt. B. frågade mig nu, hvad hunden kunde mena, då han bar sig så åt. »Jo, han har slag efter fågel; gå nu tyst bredvid mig och håll dig skjutfärdig!» Han förklarade det dock vara omöjligt att i denna täta skog få se någon fågel.

Så gick det framåt och uppför en liten backe. Der stod Bravo. Jag hviskade till kamraten att gå ännu tystare. Just som våra hufvuden stucko upp öfver backkrönet, lyfte en kull orrar ett godt stycke bort. Vi stodo vid den omtalade vattensamlingen, och då det omkring denna var fritt för träd och buskar, hade orrarna, som gått dit för att dricka, fått se oss, hvarpå de flögo sin kos. »Det var f-n till otur!» tyckte B. »De kunde gerna suttit stilla på slätten, så hade vi fått smälla på i högen; det skulle nog blifvit ett godt resultat; men tag dem nu i skogen!»

Så gingo vi omkring vattensamlingen och uppför en liten ås, der fåglarna försvunnit. Hur långt de flugit, visste vi icke, men Bravo sändes genast ut att söka och fick strax stånd. B. misströstade åter om att vi skulle få se fåglarna, men nu såg jag, att fågeln låg tryckt nära hunden, hvarför jag bad B. passa väl upp. Då vi gått några steg, lyfte fågeln, hvarvid jag genast sköt honom. Som han föll, kuschade hunden,

hvarpå jag gick fram och hemtade fågeln. B. förklarade, att han väl hört, men ej sett orren, och blifvit så »besynnerlig» då hunden lade sig, att han trott jag skjutit denna. »Det här var då den konstigaste jagt jag varit med om,» menade han.

Då vi ryckt fram en bit och låtit Bravo söka, stod han igen, och då denna fågel låg så att vi hade temligen rent håll, sköt jag icke ögonblickligen, emedan jag väntade att B. skulle skjuta; men då detta icke skedde, sköt jag fågeln och frågade sedan, hvarför B. ej sköt, då han hade så pass god tid. »Tycker du det var god tid det? Sådant prat! Hade jag icke sjelf fågeln i hand, skulle jag icke trott att du skulle kunnat skjuta fåglarna i flygten här i täta skogen, om också hundrade sagt mig det. Och en sådan hund sedan! När han springer och söker, hässjar han i denna fördömda värme så tungan hänger långt ur halsen på honom; men pass på du, när han får lukt af fågeln, går han så tyst som en ande, och se'n står han ju så 'dropp' stilla som en sågbock; det här var för konstigt.»

Så fingo vi upp en orre till; den låg så att jag måste böja mig ned och skjuta i sittande ställning. Om fågeln föll, visste ingen af oss, men Bravo hade nog reda derpå, ty då jag bad honom apportera, for han af som en pil och var strax åter med orren. Då förklarade B., att han gaf f—n att bjuda till att skjuta vidare, men roligt var det i alla fall. Under jagten hade orrarna kommit att flyga åt landsvägen som går mellan Porfyrverket och kyrkbyn. Då vi kommo dit, hade vi sex orrar af de nio vi första gången sett flyga upp.

Nu voro vi alldeles våta af svett; klockan var 11, och törsten pinade oss. B. förklarade, att nu fick det gå hur det ville med jagten, men han måste hem och dricka. Jag var af samma mening, och så satte vi af till kyrkbyn, der B. hade det friskaste vatten med körsbärssaft, och det gick ej litet åt af den sorten. Jag föreslog nu B. att gå med mig hem och äta middag för att sedan gå ut igen.

Nej, middag ville han äta hemma och bestyra om litet, men klockan half 3 skulle han vara hos mig. Vi borde då gå upp till Skärklittsfäboden; der skulle vi nog hitta både tjäder och orre, och jag kunde vara lugn för att vi skulle få fågel fullt upp åt de talrika middagsgästerna.

Vid sagda tid drogo vi åstad igen, och nu var värmen än mer tryckande, och vägen gick alltjemt uppför. Törsten kom igen, men här lönade ej söka efter vatten. Slutligen voro vi inemot fäboden, då Bravo gick in i en sänka på en ljungbevuxen ås. Der stod han nu med högburen nos. Vi gingo af vägen, och med detsamma lyfte en orrhöna nästan utom håll. Likafullt sköt jag. Den gången hade jag tur: fågeln föll, och med detsamma lyfte ett par fåglar till längre bort. Det var gamla fåglar vi påträffat. Vi funno ingen anledning gå och söka dessa, utan fortsatte efter vägen upp till fäboden.

Innan vi hunno fram, påträffade vi en källa, der både vi och hunden fingo släcka törsten, och strax derpå fick Bravo slag. Spåren voro gamla, så att det gick om en stund innan vi hunno dem. Det var åter en orrkull, som nu var ute på proviantering och i följd deraf något spridd. Jag fick sålunda skjuta först en, så en till, hvarpå de qvarvarande flögo upp och nedför höjden. Der var marken stenig och ljungen hög, så att vi fingo gå länge innan vi återfunno dem. Buskarna deremot voro låga, så att vi fingo goda håll och god tid. Icke förty kom B. sig icke för att skjuta, ehuru jag flitigt uppmanade honom härtill. Mot skymningen fingo vi skjuta på sista orren, och ändtligen small det då för såväl B. som mig, men den gången sköto vi bom båda två, hvarpå vi litet snopna vandrade hem.

Då vi kommo hem, hade min hustru fått skickningar från harjägarne. Det var två ungharar och en orre, hvilka de skjutit på morgonen. De hade helsat, att de ämnade jaga denna dag på aftonen samt följande morgon och vara hemma med det de skulle få tidigt på förmiddagen. Min hustru förklarade sig emellertid belåten med hvad hon redan bekommit. Äfven B. och jag voro belåtna. Vi hade haft en angenäm och lycklig dag. B. tyckte dock, att fågeljagten var besvärligare än han trott, ty nog hade vi fått gno för dessa orrar, det kunde ingen säga annat.

Samma år i slutet af september hade jag tillsammans med mina jagtkamrater M. och »Falla» jagat i Siljans omgifningar. Vi voro i Mora, och här skulle vi skiljas. Det låg dimma öfver Siljan den morgonen. De kunde icke gå ut

med sin lila ångare förrän vid 8-tiden. Jag hade mina hästar och kunde när jag önskade afresa till mitt dåvarande hem Elfdalen; men det kändes svårt att skiljas vid kamraterna, och jag stannade tills de afreste.

Vestby-Lars hade vi haft till hjelpreda på vår jagt. Han skulle nu bli min kusk hem, och medan han rustade och fraktade våra hästar öfver den besvärliga och tidsödande färjan vid klockstapeln, gick jag för att uppsöka en rapphönskull, som jag visste fanns i komministerns åkrar. Bravo fick upp den i prestens potatisland, der jag också fick en doublé. Hönsen flögo mot sjön och öfver några höga albuskar. Längre kunde jag icke se dem, dels för buskarna och dels för dimman, som nu tjocknat.

Det gick om en stund innan jag fann rätt på min ena höna, men sedan jag fått den, gick jag efter hönsen, ehuru jag hade föga hopp att finna dem, ty utanför albuskarna var blott en liten slät äng, som gick ned till sjön. Det var icke troligt, att de lagt sig der, utan svängt utmed stranden åt endera sidan. Bravo var nog af samma mening, ty han stannade, såg utåt sjön och så på mig. Men då rapphöns stundom äro oberäkneliga nog, vinkade jag åt honom att reviera upp strandremsan. Vid andra slaget blef han stående, först osäkert, men styfnade snart till. Hönsen lågo nära. På den fasta marken i det fuktiga gräset kunde jag gå ljudlöst och var snart bredvid hunden, som stod blott 8 à 10 alnar från sjön, med nosen utåt denna.

Utom ett par halfalnshöga videbuskar var stranden full komligt slät och gräset ej mer än tumslångt, ergo borde jag se hönsen eller hvad vildt det kunde vara; men ehuru jag med ögonen undersökte den lilla jordbiten, kunde jag ej upptäcka minsta spår af någon lefvande varelse. Jag tog ett ljudlöst steg framom hunden, och der, mellan de låga buskarna på en af vattnet uppkastad liten sandfläck, låg hela hönskullen så tätt packad den kunde bli.

Jag blef förvånad öfver hönsens trygghet, ty de lågo icke mer än 5 à 6 alnar ifrån mig. Skjuta i högen på detta håll hade varit att blott få en hop köttrasor. Något vildt hade jag icke den gången medtagit hem, hvarför jag gerna önskade få några höns till mor. Jag drog mig helt tyst tillbaka med

ögonen fästa på rapphönshögen, manövrerande så att jag alltjemt hade den i sigte. Då jag kommit cirka 25 alnar från dem, vinkade jag Bravo till mig, och så smällde jag på i högen, och så på en af dem som flögo upp. Den patronen klickade. Nu gick jag fram, och der lågo fyra höns. Det hade gått bra: sex höns och tre skott. Men jägarmessigt var det ingalunda, och jag är förvissad om att jag icke gjort det, om kamraterna varit närvarande. Nu fick det gå, och det lönar nog ej mödan söka inbilla sina medmenniskor, att jägaren alltid är en gentleman; alla ha vi helt visst synder liknande denna att bekänna.

Jag hade hört Vestby-Lars köra ner till färjan, och det fans ingen tid för jagt längre; dessutom hade hönsen försvunnit i dimman. Då jag vid färjan träffade Lars, sade han sig icke kunna begripa, hur jag burit mig åt för att få sex höns i tre skott; det var »rart», och rart var det. Så körde vi en halftimme efter den uslaste väg i Skandinavien. Vi hade vikit in på Elfdalsvägen och körde uppför en backe. I den måste hästarna pusta. Dimman var nu så tjock, att Lars trodde sig om att kunna skära den med knif. Han manade på hästarna, men just som vi voro nära backens krön, stannade han dem och hviskade till mig: »Se!» och knappa 100 alnar fram i vägen stodo sex tjäderfåglar med sträckta halsar och sågo dumma ut.

De syntes i dimman mycket större än de i verkligheten voro. Då jag hade bössan liggande öfver mina knän, var jag strax skjutfärdig, men öfver hästarna vågade jag icke lossa skotten, utan klef helt tyst ur vagnen. Från marken kunde jag icke se dem, utan måste gå några steg uppåt backen. Utan litet rassel gick ej detta, och då jag kom upp voro tjädrarna försvunna, och Lars hviskade: »Fem sprang öster om vägen och en vester om».

Jag nickade åt Bravo, som låg i vagnen, och manade honom att gå före mig. Han fick genast vind af fåglarna och började smått avancera, hvaraf jag kunde se, att de voro på språng. Det gick allt fortare och fortare för Bravo, som nu var ett drygt bösshåll före mig. Der vi befunno oss var en sandås. Det var icke långt mellan buskarna, men de voro

låga och ljungen icke heller hög, hvarför det förundradn mig att fåglarna icke togo till vingarna.

Tre, fyra hundra alnar hade vi på detta sätt gått framåt, då vi kommo till en inskärning i marken, der buskarna voro högre och mer qvistiga och marartade små tallar växte. Vid kanten af den smala dalen stannade Bravo. Då jag kom fram, stod han med hufvudet högt, hvadan jag förstod att fågeln ej var så nära. Jag stod så att jag såg öfver dalen och upp i kanten af dess motsatta sida. Blicken stannade vid ett mörkt, nästan svart föremål. Vid första påseende såg det ut som grenen af en bränd stubbrot, men det var ej riktigt likt en sådan heller: den var för tvär åt änden. Var det halsen af en tjädertupp? Ja, så måste det vara.

Skulle jag skjuta? Var det en trädrot, skrämde jag ju fåglarna med skottet. Länge nog stirrade jag på den svarta roten; plötsligt sjönk den hastigt ner, för att strax åter visa sig nästan på samma ställe. Nu blef ingen tvekan: skottet small. Med detsamma brakade det nere i sänkan, och upp kom en tjädertupp, litet på sidan om mig, men helt nära. Det var ej gerna möjligt att skjuta bom, och fågeln damp i marken med en för jägarens öron ljuflig duns.

Bravo hade lagt sig. Sedan jag insatt nya patroner, bad jag honom gå fram. Han smet öfver dalen och upp på andra sidan, der jag såg honom stanna vid den fågel jag först skjutit på. Nu jublade jag, ty om det skottet träffat, hade jag icke kunnat se. Jag var icke långt från landsvägen, hvarför jag strax återvände dit. Jag kunde nu vinka Lars till mig och gifva honom fåglarna. »Det går bra i dag,» sade han och tillade: »är det icke så jemt då vi äro för oss sjelfva; ne ska' fäll ta de ara tre?» — »Ja, stå qvar här du; hör du jag skjuter längre åt norr, så kör emot mig.»

Bravo och jag återvände till dalen; men der funnos inga spår, hvarför vi gingo tillbaka ut på den glesare mon, och här träffades spåren af de öfriga fåglarna, som gått öster ut, dit vi förföljde dem ganska långt. Vid en gammal tät furutopp, qvarliggande efter en fäld tall, låg en. Han låg så trygg, att jag måste sparka i grenarna för att få ut honom. Flög gjorde han icke heller strax, utan sprang några alnar ut på slätten, innan han lyfte, för att strax falla till marken igen.

Så tog hunden fatt ett nytt spår, och så bar det af igen under rask avance. Under tiden lättade dimman, och solskifvan syntes. Vi voro nu i buskmarken igen, men kommo snart ut på momark, och der lättade fågeln cirka 100 alnar ifrån oss. Jag förstod nu, att jagten var slut och att med dimmans försvinnande fåglarnas trygghet upphört. Icke förty sökte jag få upp den femte fågeln, men detta slog fel, hvarpå jag återvände till landsvägen och Lars. Han ville vi skulle vända om till den fågel som gått åt vestra sidan, men då alla de jag skjutit och sett varit ungfåglar, antog jag att denna var den gamla hönan, och hon visste nog rädda sig så sent på året som nu.

Under det vi åkte framåt, tänkte jag öfver min jagt och fann den ovanlig. Att tjädern är lugn och trygg då han i dimma stötes af stöfvarhundarna och slår till i träden, det visste jag väl; men att han äfven är ovillig att flyga upp från marken då dimman är tjock, det hade jag icke sett förut. Det är ju också ovanligt att gå ut med hönshund vid sådan väderlek; men ehuru jag sedan den tiden icke låtit dimman afhålla mig för att gå ut, har jag dock icke haft en sådan tur sedan, ty hela vår jagt hade väl icke medtagit mycket öfver en timmes tid.

Det var dock icke ovanligt, att jag under mina resor lyckades skjuta en eller annan fågel. Höstetid hade jag oftast Bravo med mig, då han vanligen sprang framför mig i vägen. Hvarje jägare vet, att fågeln denna årstid gerna söker vägarna, särdeles i norra Dalarna, der de äro sandiga och sanden ofta är så lös, att fågeln kan mylla sig. Jag erinrar mig äfven en annan

Lyckodag.

Ett par år derefter hade jag slutat min befattning hos de stora bolagen och mottagit Siljansfors' då nedlagda bruk på arrende. Der var temligen stora egor och skogsmarker. Jag sysslade nu endast med jordbruket, emedan min helsa. i följd af en ihållande difteri, varit dålig ett par år. Jag var nu 58 år och hade återfått mina krafter, hvarför jag så ofta jag var ledig höll mig i skogen.

Det hade som vanligt varit regn och oväder under höstdagjemningen, så att jag fått hålla mig inne. Nu hade ett par dagar varit präktigt väder, men jag hade ej haft tillfälle att gå ut. Kom så en lugn och ljum dag med öfverskyad himmel, just en sådan som jägare önska sig. Den föregående stormen hade afskakat en hel del löf, så att man hade litet bättre för att se Jösse, då han kom dansande genom snåren, hvarför jag beslöt mig för att gå ut med mina harhundar Vira och Hej. De voro af gammal vermlandsras, inköpta året förut och nu uppdrifna till ett koppel fullgoda hundar med vackert skall.

Någon karl att taga med mig åt skogen kunde jag ej undvara den dagen. Jag gick derför ensam; men då jag icke tänkte sluta förrän qvällen, tog jag några smörgåsar och en half öl i min skjutpåse. Mor tyckte ej om att jag gick ensam, ty nu vore jag för gammal och klen att drifva hela dagen i skogen, hvarför hon spådde, att jag nog skulle komma hem före qvällen.

Målet för min vandring var Stickosälsfäboden, en knapp halfmil från bruket. Der hade jag icke jagat detta år, och vildt brukade finnas der, men marken var dålig: snårig och stenig med branta kullar. Då jag kom till sjön Ljugaren, tog jag min lilla lätta strömbåt och rodde till landsvägen, der stigen till fäbodarna viker af från denna. Sedan jag gått en bit, träffade jag inne i skogen en liten åkertäppa; der afkopplade jag hundarna, i förhoppning att någon hare betat der under natten. Förhoppningen slog in, ty hundarna fingo genast upp, och efter ett par små bugter gick haren upp i det närbelägna oländiga berget norr om sätervägen. Han gick länge och krånglade. Jag brydde mig ej om att gå dit, ty jag visste att hundarna icke skulle släppa honom förrän han återvändt till vägen der jag stod.

Men det drog om, och rätt som det var blef ståndskall. Haren hade gått i berg. Nu var ingen annan råd än att draga dit upp. Då jag kom dit, var haren djupt in under ett stort stenrös. Oåtkomlig syntes han dock icke vara, hvarför jag grep verket an. I mer än en timme fick jag arbeta så svetten flöt i droppar utför kinderna, men seger vann jag, och med stor förnöjelse stoppade jag haren i min nätpåse,

hvarpå jag återvände till vägen och gick framåt, tills jag påträffade en timmerhög. Der var en god hviloplats, hvarför jag slog mig ned, i afvaktan på att hundarna skulle få upp igen.

Hvilan var behöflig, ty arbetet uppe i stenröset hade varit styft. Jag satt en god stund och kände mig snart pigg igen, hvarför jag gick åt fäboden till. Min hårdt förvärfvade hare ville jag icke bära med mig, hvarför jag hängde upp honom på en furuqvist, som jag nådde från timmerhögens topp.

Jag var nära fäboden, men hundarna hade ej visat sig. Nu fingo de upp bakom mig, och det bar af tillbaka. Vid timmerhögen gick haren öfver fäbodvägen, hvarför jag begaf mig dit och tog post der. Det dröjde icke många minuter innan haren vände och kom emot mig efter släta vägen och fick då en lätt död.

Då hundarna nu kommo fram, öppnade jag haren, hvarpå jag tvättade och afkylde honom med vatten, som stod i ett djupt hjulspår. Vattnet blef blodigt, och ofvanpå flöt ett par hårtussar, som Vira nappat af haren. Han hängdes nu upp på samma qvist som den förra haren, och så gick jag för andra gången vägen framåt fäboden till. Hundarna hade sökt ut, och snart hörde jag dem stöta en kull hjerpar. Dels af vingslagen, dels af deras qvitter hörde jag hvar de satte sig. Det var naturligt att jag gick att söka dem. En fann och nedsköt jag strax, men sedan drog om en stund innan jag fann en till, och vid det jag sköt denna flyttade en annan och slog till inom synhåll. Äfven denna föll och snart derefter den fjerde.

Men nu hörde jag hundarna stöta en hare åt fäboden till, hvarför jag i all hast sprang upp på vägen och gick en bit der, men då kom drefvet emot mig. Haren kom dock icke upp på vägen, utan gick äfven han åt timmerhögen till, hvarför jag gnodde dit och åter fattade posto. Snart var också Jösse der. Denna gång stod jag icke uppe på högen, hvarför jag lät haren komma litet närmare. God fart hade han, men just som han kom till hjulspåret med det blodiga vattnet och de hvita ulltapparna, gjorde han ett hopp högt upp i luften och såg dervid så lustig ut, att han nära nog narrat

mig att skratta. Jag beherskade mig och sköt äfven denna hare. Det var n:o 3, som jag nu kunde hänga upp i furan, liksom mina 4 hjerpar. Det tyckte jag vara en bra jagt, ty klockan var ännu ej nio.

Då hundarna kommo, begaf jag mig för tredje gången af till sätervallen. Då jag kom dit der jag skjutit hjerparna, hörde jag en sådan blåsa, ehuru ej nära vid. Jag gick in i skogen åt det håll der hjerpen lockade, men fann honom icke; deremot hittade jag en liten stig och en treflig kolbotten, ty sådana var ej ondt om i skogarna omkring bruket. Här satte jag mig och gjorde en pipa af en granqvist, för att locka hjerpen till mig. Under det jag sysslade härmed, såg jag Hej flere gånger komma till kolbottnen och så in i buskarna. Att han hade slag var tydligt, liksom att de nu så långt fram på morgonen icke voro så färska. Då pipan var färdig, blåste jag och fick strax svar från hjerpen. Så blåste jag flere gånger utan att han flyttade sig närmare eller kom till mig.

Orsaken förstod jag. Det var Hej, som gick och fnaskade i buskarna, och detta gjorde hjerpen misstänksam. Jag steg derför upp i akt och mening att gå fram till vallarna, men nu var Hej öfver haren. Han skrek som han fått en knif i sig, och fram på vägen rätt emot mig kommo både hare och hund. Jag var tvungen låta haren på tre alnars afstånd gå förbi mig och öfver kolbottnen innan jag sköt honom. Det var ett dref på en hel minut.

Sedan jag lagt ned Jösse i nätet, gick jag återigen åt fäboden till, och denna gång kom jag äfven dit utan att ha blifvit förd på afvägar. På de små åkerlapparna var kornet skuret och stod nu på hässjor. Jag kunde således granska marken och fann der tecken till att der måste finnas mycket hare. Jag slog mig ned på en sten och såg på, hur nötskrikorna sökte uppkrafsa potatis och, då detta lyckades, lugnt flögo bort för att gömma sitt fynd.

Hundarna hade jag icke sett sedan jag kom till vallarna, men efter vid pass en halftimme fick jag höra dem. De voro nu nedåt den närbelägna Ryssjön. En stund stod jag qvar, men då haren icke syntes vilja komma fram till vallarna, följde jag vintervägen som gick nedåt sjön. Öfver den hade

haren en gång passerat, och der ställde jag mig nu, men tog miste om platsen, så att haren gick förbi mig och gnodde uppåt vallarna, hvilka han gick rundt, men der möttes vi med den påföljd, att, ehuru ensam jag var, alles-tod-ropet ljöd kring kullarna.

Klockan visade nu på middag. Jag kopplade mina snälla hundar, gick så till en lada, der jag öppnade de två sista hararna, åt upp mina smörgåsar och kröp så ned i det mjuka, välluktande höet. Jag skulle nog visa, att det var slut på sjukdomen. Mor skulle nog se, att jag höll ut till qvällen och flere dagar till om det knep. Jag sof ett par timmar och kände mig uthvilad, men låg stilla en stund och funderade på, åt hvilket håll jag borde gå för att få upp, men kom till den slutsatsen, att det icke var skäl gå någonstans, ty här fans nog många flere harar.

Lång stund låg jag icke; det blef tråkigt, och jag släppte derför hundarna lösa. Jag ville gå med dem en bit inuti skogen och hjelpa dem få upp. Väl en timme hade jag ömsom gått och ömsom suttit och väntat att få höra hundarna, hvilka jag under tiden icke sett till. Nu följde jag helt tyst en liten kreatursstig, då jag helt apropå stötte upp en tjäderhöna. Som hon i förskräckelsen flög rakt från mig utefter stigen, hade jag god tid att skjuta ned henne. Hundarna kommo och stötte flere fåglar, men som de icke voro vana vid att skälla på träade fåglar, fick jag ingen af dem.

I stället hade en hare kommit på benen. Det blef strax ett ljudligt skall, och en hare var det som kunde skala undan. Han gick bugter i alla väderstreck utan att jag lyckades genskjuta honom. Det gick åt fulla två timmar innan han blef medgörlig och gick åt fäbodvallen och den öppnare marken. Slutligen blef han trött och gick öfver vallen. Der var jag långt förut, och nu sköt jag min sjette hare denna dag. Tre harar och en tjärderhöna hade jag här och tre harar och fyra hjerpar vid timmerhögen.

Det var skäl begifva sig på hemväg, ehuru det ännu var ett par, tre timmar till mörkningen. Att till timmerhögen bära hvad jag hade mötte ingen svårighet, ty två harar och tjäderhönan herbergerades i nätpåsen; men när jag kom dit,

blefvo goda råd dyra. Emellertid var det för tidigt att bråka med den saken. Jag hängde upp hvad jag hade i den nämda tallen, emedan jag beslutit gå bort till en äng vid foten af det för sina jättar och troll illa beryktade Grufberget. Det var icke långt dit. Der afkopplade jag hundarna och satte mig att vänta. Det började bli långsamt, då jag till min belåtenhet fick höra Hej uppe på berget; snart hördes äfven Vira. Emellertid var det stretigt nog innan jag kom så högt upp som der haren bugtade; men då han gick regelbundet, hade jag snart skjutit min sjunde hare denna dag.

Nu fick det vara nog. Jag kopplade hundarna och anträdde återtåget. Då jag kom till min depôtplats, timmerhögen, var dagen i aftagande, men det hade intet att betyda om det blef mörkt, ty jag hade vägen att gå. Fåglarna och två harar gingo ned i min nätpåse, en hare fäste jag vid patronköket, och fyra harar hade jag hängande öfver nacken, och så knogade jag framåt skogsvägen. Under hela min tid som jägare har jag undvikit att bära bördor, men någon gång dertill »nödd och tvungen», har jag alltid tyckt illa om det arbetet. Jag var denna gång belåten med min jagt och knotade att börja med icke så mycket öfver min börda men ju längre jag gick, dess tyngre blef den, och hararna slängde och dinglade hit och dit.

Jag tröstade mig med att jag icke hade så långt till landsvägen och båten, och så hvilade jag en stund och gick derpå fram. Från landsvägen till båten var en mycket brant backe, svår att passera med min skrymmande börda, ty skogen var mycket tät och jag hade möda nog att bända mig fram genom grenar och buskar. Nu var jag framme, och der blef jag stående. Jag kom mig icke för att afkasta min börda, utan stod blott och stirrade; men det förändrade icke saken: platsen var tom och båten åt »helsike». Hvad jag tänkte kan nog anas, och hvad jag sade kan jag icke minnas, men icke var det någon välönskan för den som anammat båten.

Hundarna hade jag bundit vid landsvägen, för att hemta dem sedan jag blifvit qvitt bördan. Nu fick jag i stället knoga uppför backen med den. Der satte jag mig och lyssnade, om jag i den lugna qvällen möjligen kunde förnimma årslag, i fall rackaren i båten ej hunnit långt bort. Inga årslag hördes,

och icke heller hördes någon åkande komma efter landsvägen. Det var tyst, så tyst det brukar vara en höstqväll långt bort i skogen. Ensam var jag, ingen att låta illa för, ingen att gräla på. Jo, der borta vid horisonten satt mångubben och grinade försmädligt åt mig. Den lönade icke offra ord på; han var för långt bort, långt på andra sidan sjön! Jag tog mitt parti och knogade af. Det var inemot en fjerdingsväg hem. Att börja med gick jag i sinne, och det var nog bra: jag hann långt innan jag behöfde hvila. Till slut måste detta ske, och jag hade nu lugnat mig så pass, att jag kunde observera den vackra vägen, som slingrade sig efter stranden af den skogomkransade lilla sjön, kring hvilken de höga bergen bildade en vacker ram.

Jag kom nu att tänka på, att de mina kunde vara oroliga, då jag dröjde borta så länge, hvarför hvilostunden icke blef lång. Jag morskade upp mig och knogade på. En behaglig känsla var det dock då jag klef upp på verandan och hörde mina flickor skrika af glädje, då de hörde mina steg, och upp slogos dörrarna, och så hade jag en sorlande ring omkring mig med mor i spetsen. Då blef jag ömkad för den tunga bördan och tillspord, om jag icke var alldeles uppgifven af trötthet. Åh nej, visst icke, det var ju korta dagar nu, och den der bördan var ju icke så särdeles tung för en karl; men se, hungrig var jag, och nu skyndade de att bota den saken.

Sanningsenligt var jag redan så stel, att det var mödosamt att stiga upp och förflytta sig in och till matbordet; men det borde jag ej låtsa om. Dagen derpå var jag ännu stelare, och förargligt var det derför att det icke kunde döljas, och nu fick jag nog höra en antydan om de femtioåtta åren och att jag borde spara mig; det kunde vara nog med att jaga en half dag åt gången.

Förmaningen gjorde ej åsyftad verkan, ty ett par dagar derefter var jag åter vid Stenisäl, der utbytet af jagten blef lika stort i antalet harar, men ännu större i antal fåglar. Den dagen aktade jag mig för att gå ensam, och min oförtrutne Bäse-Erik bar bytet med lätthet ensam; men så hade han ock don att bära uti.

Mångfaldiga gånger har jag i yngre dagar skjutit dubbla antalet vildt på en dag, men det var i bättre marker, der svedjning och kolning gått fram; men så här i vildmarken var jagtutbytet godt, hvarför jag räknar den dagen till mina lyckodagar. Jag vill dock tillägga, att antalet illyckodagar varit mångdubbelt större, och om sådana ha nog flere jägare än jag varit med.

Andjagt.

»Åh, åh! Går han?» — »Nej!» — »Åh, åh! Går han inte nu?» — »Nej! Stick på då!» — »Går han?» — »Nej!» — »Anamma, så du står och flinar! Tycker du det här är roligt, du?» — »Nej, men som du bär dig åt, komma vi aldrig loss. Kom hit, säger jag dig, och gör som jag säger, skall du få se!»

Händelsen var den, att Filo (magistern) och jag voro på väg till Bergs egendom, belägen vid norra ändan af Glafsfjorden. Vi hade från Arvika seglat ut med vår gemensamma segelbåt Rulljansen. Jag satt vid rodret och hade styrt för nära en vassrugg i närheten den lilla egendomen Byn. Den vassruggen inneslöt en liten tufva, som stack upp ur vattnet, och af gammalt visste jag, att ruggande anddrakar höllo den platsen kär. Också hade jag lyckats skjuta en sådan; han föll utom vassen, men så nära, att då vi skulle afhemta honom, stötte vi på grund. Båten hade nu sugit sig fast i leran, och der sutto vi.

Filo stod i framstammen och stack med en åra för att få honom loss. Båten var en kosterbåt. Den på dessa båtar djupa kölen var stadigt fastklämd och blef det ännu mer då magistern stod i fören, der båten under sådana omständigheter låg djupast. Jag hade flere gånger bedt honom komma till mig akter ut, men han envisades med att stå qvar och skjuta på med åran. Nu var han arg och varm, arg för det jag icke gick för ut för att hjelpa honom, och varm af ansträngning. Slutligen lugnade han sig, men meddelade mig under tiden, att jag var den envisaste menniska i verlden.

Jag skrattade och frågade honom, om jag icke bedt honom komma till mig fullt lika många gånger som han bedt mig komma till sig. Jo, då skrattade Filo med och sade, att han just för att visa mig, att jag vore den envisaste, skulle komma. Nu drog han till sig åran, och då satt äfven denna fast i den styfva lerbottnen. En ny monolog, och så fick han upp den och stänkte med detsamma lervatten på sina hvita skjortärmar, ty, omtänksamt nog, hade han aftagit rocken. Åter rann sinnet till på honom, så att han slängde åran häftigt ifrån sig och dermed träffade hunden, som sprang upp och visade Filo tänderna. Det var min hund Rulle. »Jaså, grinar du ock, du son af en hynda! Om du inte lägger dig igen, din svarta rackare, skall du få supa brorskål med abborrarna.»

Jag skrattade högljudt och bad dem lägga bort alla fiendtligheter. Snart skrattade Filo med, hvarpå jag bad honom hoppa ned i båten och göra som jag sade. »Ja, gå på du!» — »Stanna der vid masten!» — »Ja!» — »Stå bredt i benen och vänd ryggen hit!» — »Nej, din satan! Pajas kan du vara sjelf; nu har du något sattyg för dig!» Så ny skrattsalfva. »Åh nej, gör som jag vill; så hör då!» Så gick jag till honom. »Vagga nu med all kraft!» — »Vagga var det ja!» Så vaggade vi båten med all makt. »Än mera då; ja, så här! Tag din åra och kom upp på relingen, hugg tag i vantet, ut med åran och stick nu på;» Båten låg med relingen nära vattnet, och då vi nu med all makt stucko på, började han röra sig och glida ut på djupare vatten.

Så snart jag märkte detta, ropade jag: »Lyd nu, och lyd fort! Upp och bräck i focken; fort för hin!» Jag gaf nu båten med min åra en knuff, och så föll han af, böjande sig litet för den temligen friska nordanvinden. Jag nedlade rodret, skotade an storseglet, och snart gingo vi med frisk fart utåt fjorden.

»Det gick det!» sade Filo. — »Kom nu och sätt dig här, medan vi kryssa upp till Höfvesholmen, der vi nog finna änder.» — »Skola vi bry oss om det?» — »Ja, nog skola vi väl försöka, så att vi kunna presenta Åman några änder då vi anlända.» — »Ja visst. Kör i vind för prosten vår!» Och så sjöngo vi, under det båten löpte fram mot Elgå bruks-

brygga, Der vände vi och stodo nu upp till den omnämda holmen, som låg på andra sidan fjorden.

Då vi vändt och sutto utan sysselsättning, förklarade Filo sig sugande. Ja, sjön har det med sig, påminte jag. »Ja, det har också Edmunds (källarmästarens) middagar,» tillade Filo helt melankoliskt. »Sur mjölk och små abborrar är lätt mat, du, och så blir man törstig af det sattyget sen.»

»Tag roret litet!» och så gick jag fram i fören och tog upp från den lilla ruffen en halfva punsch, glas och en flaska sodavatten. Så vände jag mig och höll upp flaskan mot Filo. Eja, om det icke vore så varmt! Jag visade honom punschbuteljen. »Bravo, bravissimo!» sjöng han; »det hade jag icke väntat mig just nu.» — »Det här glaset skall du nu hafva för det du varit lydig, sedan du förut var så envis.»

»Ja, skål för dig! Befall, och hädanefter lyder jag hela qvällen.» — »Håll i dermed!» Och så utvecklade jag min anfallsplan på änderna. Jag skulle gå i land jemte hunden, medan Filo skulle gå ensam ut med båten och kryssa sig upp till holmens vestra spets, der han skulle giga seglen och låta båten drifva mellan holmen och Höfvesviken, hvarpå Rulle och jag skulle drifva ut änderna till honom. Något kunde han framdrifva båten med årorna, och skötte han sig väl och var rapp i vändningarna, skulle allt gå bra. Ja, det kunde jag lita på; det var icke första gången han skötte en båt. »Men hur f—n tänker du komma i land på holmen?» frågade han. — »Det är icke första gången jag är der,» svarade jag.

Och så var det. Hundratals gånger hade jag som pojke varit der som äggletare, bärplockare och slutligen som fiskare och jägare. På yttre sidan mot fjorden var stranden stenig och vattnet tämligen djupt; men på södra ändan stack der ut ett ref, och utanför detta lågo några större stenar. Dessa tänkte jag styra intill och sedan så godt sig göra lät krångla mig både från och till båten. Jag visste dock, att jag till sist måste vada i land, och lemnade derför de »onämnbara» qvar i båten. Då vi kommo nära intill stenarna, tog Filo roret, strök upp i vinden med båten och vände ut till sjös igen.

Jag hade stått färdig och hoppat på stenen, likaså Rulle. Snart voro vi på land, men der måste vi stanna och vänta tills Filo kryssat upp om holmen och kom drifvande ned med

vinden, hvilken nu mot qvällen hade mojnat af. Funnes änder på holmen, hvilket jag ingalunda betviflade, visste jag också nästan fläcken hvar de höllo till. Det var vid en helt liten vik på inre sidan, omkransad af täta videbuskar, der änderna hade goda gömställen. Då de blefvo oroade, summo de alltid in i den närliggande Höfvesviken och kröpo der upp i gräset på den dervarande släta ängen. Lokalen var således den bästa, och sällan sluppo de änder jag der fick upp undan. Det var derför med en viss säkerhet jag föreslagit att förlägga jagten dit.

Det har alltid varit mig en pina att sitta och vänta. Nu hade jag intet annat att göra än se, hur Rulljansen allt mer aflägsnade sig, och knorra öfver att Filo ej vände, ty nu var han tillräckligt långt bort för att företaga denna manöver. Ja så, ändtligen skar båten upp i vinden; det var då för väl. Men, sådant spektakel! Der stod han, seglen började »lefva», och så sackade han akter ut, och jag såg »Filo» rusa fram och bräcka i focken. O, du min gode filosof! Den gången hade du haft mer nytta af en smula praktik än af din filosofi och alla kyrkofäderna dertill.

Så kom då båten i gång igen, och med välbehag såg jag min kamrat hålla ned den och båten taga god fart. Bravo! Nu gaf han honom rodret ordentligt, hvarvid han åter rusade upp och vände med mycket behag, föll mjukt öfver i lä och kom rusande med frisk fart emot mig igen. Men skulle han stå öfver holmen? Åh ja, det går. Magistern är matematiker! Han skafver och skafver sig upp! En liten gynsam vindkåre hjelper till: det går! Då båten passerade holmens spets, stod jag der och saluterade med mössan, Filo viftade med sin, och så gick det en bit. Så båten upp i vinden! Den gången var filosofen qvick, ty focken föll raskt i däck, och så drog gigtåget ihop storseglet, och flaggan vajade högt på stången. Bravo! Nu dref båten ned mot holmen och vassen alldeles som den skulle göra. Filo tog bössan och antydde dermed, att nu kunde änderna komma.

»Sök Rulle!» Och in i buskarna försvann han, halft krypande. Det syntes af qvistarnas rörelser, att han hade något att beställa, ty han gick i krokar och vände ofta tillbaka. Jag flyttade mig hastigt till vattenkanten, ty det var klart,

att Rulle vore änderna på spåren. I ett blef det lif i de täta buskarna. Andmamma flög upp i detsamma som flere ungar rusade ut i vattnet. Blott en med hvar pipa fick jag; resten af fåglarna döko små bitar och summo bort mot fasta landet. Men mellan dem och detta var Filo.

Min plan lyckades fullkomligt, ty magistern fick godt håll och sköt en unge. Utrustad endast med enkelbössa, kunde han ej göra mer, men glad var han, derom sqvallrade de lifliga viftningar, hvarmed han meddelade mig sin triumf, liksom jag icke skulle sett hela tilldragelsen! Mina andungar lågo qvar i vattnet under det jag laddade, hvarefter jag fick vada ut och hemta dem sjelf, ty den konsten kunde Rulle ej. Han hade kommit ut till stranden då jag sköt, men strax vändt om igen in i snåret, der jag väl icke kunde se honom, men väl rörelserna af qvistar och gräs. Som jag väl kände Rulles sätt att sköta jagten, var det nödigt hålla god reda på honom.

Der rusade han nu till, qvistar och gräs kommo i hastig rörelse, och så blef allt stilla. Den saken kände jag till. Rulle hade knipit en andunge och stod nu och beskådade sin fångst. Skyndsamt ilade jag dit och höll under loppet ögonen på platsen, ty då hunden hörde mina steg, gick han från andungen, och tillbaka gick han ej mer. Kunde jag icke hitta fågeln, blefve den liggande till ingen nytta, och det är detta som gör andjagten med odresserade hundar så motbjudande och förödande, ty en hel del stöfvare och prissar jaga mången gång änder ensamma och för sitt eget nöjes skull. Andungen hittade jag och gick så att se efter, om Rulle huggit någon, då han stötte dem första gången. Rätt tänkt! Der lågo två stycken i en hög, hvilka jag icke var sen att få ned i min nätpåse.

Mina ögon vändes nu till Filo och båten. Magistern hade stuckit ut årorna för att få in sin andunge, men det gick ej. Båten dref för fort för vinden och andungen för långsamt. Snart insåg magistern detta, hvarför han vände båten och satte till seglen för att göra ett litet slag och såmedels få fatt på anden. Ja, det gick icke så dåligt att komma i ordning, och så kom han emot mig, ropade och frågade, hur många andungar jag fått. »Fem! Två jag, tre Rulle!» —

»Ståtligt! Der är tre qvar. De ligga inne på ängen i gräset; dem knipa vi nog.» — »Klart att vända!» ropade jag, ty nu var han nära land. — »Klart,» svarade han skrattande, och så lades rodret upp, och han styrde rätt åt andungen. Bra gick det, och han lyckades verkligen få upp den. Nu sprang han bort till rodret och tog tag i detta, fick båten i rätt kurs, och så lyfte han upp andungen, för att visa mig den.

Nu var han allt för nära andra stranden, hvarför jag skrek: »vänd, vänd!» Men med detsamma körde båten upp på grundet. Nu blef lif i Filo! Seglen bergades i all hast, han fick fatt i åran och sökte få båten loss. Nej! Han satt der han satt. Nu försökte han vagga lös den. Nej, han stod stilla. Nu tog han af sig mössan, ref sig i nacken, och så vinkade han åt mig, som ville han fråga, hvad han skulle taga sig till nu. Jag svarade med att taga af mig rocken, ty min afsigt var att simma ut till honom. Vips, tog han af sig rock och väst och viftade med den senare. Han hade tydligen tolkat mina åtgöranden så, som jag ville att han skulle gå i vattnet och skjuta ut båten. Nå, detta var också ett sätt, hvarför jag stannade och såg på, hur det skulle gå.

Han var snart färdig, och jag såg med belåtenhet, att han tog den ena åran med sig. Det var i alla fall ej så lätt att med denna bända ut båten, men det gick dock fortare än jag vågade hoppas. Filo hade tagit ett kraftigt tag, så att båten gled fort ut på det djupare vattnet, der den numera svaga vinden dref ut honom. Då Filo märkte detta, blef det brådtom. Han simmade med långa raska tag efter rymmaren, men det drog dock om en stund innan han hann upp honom, högg tag i relingen och slängde sig upp.

Med detsamma ljöd ett gladt hallå! och der kom en båt med rask fart hållande på oss. Det var vår vän Å. Han hade varit vid sin på andra sidan viken liggande såg, fått höra våra skott och se vår båt och kom nu emot oss. Under vår jagt hade vi icke observerat detta, men välkommen var han. Jag ropade och bad honom styra till Filo först. Jag såg dem skaka hand, sätta seglen till och styra till holmen, under det Å:s båt kom rätt åt mig. Inom kort voro de hos mig och belåtenheten stor. Jag hemtade vår butelj, och så stod glädjen högt i skyn. Nu var Filo lifvad af jagtlust. Vi

måste upp på ängen och söka reda på hans tre andungar, ty dessa skulle han skjuta. »Han och ingen annan,» blef vårt svar.

Nu bergade vi seglen, lade ut vår dragg samt lemnade Rulljansen åt sig sjelf. Då vi kommo i land, viggade Filo af mig min bössa, ty sprunge två änder ut på en gång, skulle han skjuta dem båda. Åh ja, det fick gå! Rulle tillsades att taga reda på änderna, och det var han villig till, gnodde genast till vattenkanten och tog der an ett spår, men det gick ej fort sedan. Han gick bara fot om fot, och rätt som det var, så — bäp! der tog han andungen. Sådan kanalje! tyckte Filo, och så höll han en föreläsning för Rulle, hvars innehåll var den, att det var han, Filo, som skulle aflifva änderna och icke han. Så gingo vi der och letade, och ett, tu, tre, grep Rulle en andunge till, hvarför han skulle hafva sig en ny moralkaka. »Ja, den må du gifva honom på hans modersmål,» sade jag. Det slog an på Filo, som genast började: Vov, vov! och så skrattade han och förklarade jagten slut. Det var bättre komma till Berg och få sig en smörgås, ty Elgåfjorden var en sugande sjö. Den propositionen vann gehör, och vi gingo genast ned till båten och Rulljansen.

Filo och Å. sutto i aktern på båten, Rulle och jag i fören, karlen som rodde i midten. Bäst vi sutto flög Filo upp som en raket. »Hvad i himlens namn är här i lådan!» skrek han. Å. skrattade och sade, att der ej var någonting farligt. Det ville Filo se, innan han satte sig. Locket slogs upp, och der låg en nyss fiskad lax, ty vid Jösseforsen var laxfiske, och denna fisk hade Å. medtagit hem för eget behof. Filo hurrade; det var annat än små taniga abborrar.

Det gick ej fort för oss att komma till Berg, emedan vinden dött bort och vi måste bogsera segelslupen. Också stod sexan färdig då vi kommo upp. Gamla Maja kände sitt folk. Det blef ej heller någon lifligare konversation förrän sexan var afäten; men då skulle vi ha oss en kopp kaffe och ett glas punsch på verandan. Å. var ortens bästa tenor och sjöng mycket gerna. Detta var ock händelsen med både Filo och mig. Sången ville aldrig taga slut. Jag måste bryta laget med besked, att kl. 2 skulle jag purra dem. Då skulle också Magnus vara i ordning med båten. Så länge jag var

vaken, hörde jag mina kamraters glädtiga samspråk och hörde dem sjunga en och annan glunt.

Magnus knackade på mitt fönster under det jag höll på att kläda mig. Strax derpå gick jag ut och frågade honom, hvad han trodde om vädret. Jo, det var godt och blefve nog beståndande, och deri instämde kornknarren nere i ängen och strandpikarna vid sjön. Så gick jag in och väckte kamraterna. Usch, det var för tidigt. »Nej, upp med eder nu!» — »Nej, gå du och lägg dig! Magnus är icke kommen än.» — »Åh jo; inga undflykter! Han står på trappan. Upp nu!» — »Nej, hör du.» — »Jag är väl nödsakad taga till tvättkannan och gifva eder en dusch,» och så började jag ramla i tvättkommoden. »Våga dig ej, gå din väg, vi komma efter senare på morgonen; gå din väg, vi komma efter senare på morgonen; gif dig af!» Det var Å. som förde ordet. Han var icke jägare, hade ej ens bössa, så om honom hade jag intet att säga; men jag ville pröfva Filo en gång till, hvarför jag ropade: »Upp med dig, Filo!» — »Kan ej, orkar ej; jag har ondt!» — »Ja, af latmask,» tillade jag; »ligg då der! Du kommer nog att ångra dig.» — »Rör mig ej; gå nu!»

De voro oefterrättliga, tacka vill jag Magnus! Han var ej ledsen, då jag meddelade honom, att vi blefve ensamma. Hans ansigte bokstafligen lyste då han sade: »Då kan jag få taga min bössa med?» — »Ja, det får du visst; men då borde vi ock ha oss en rokarl, om du skall vara i båten och skjuta!» — »Jesses, Nils står dernere bakom stallknuta; han har varit här alltsedan i qvälls, för han trodde nästan att herrarne skulle ha två båtar, och han vill så gerna med; bössa har han ock!» — »Ja, då följas vi åt.» — »Åh så roligt!» Så tassade det tyst bakom mig. Det var Maja. Hon hade kaffe i ordning åt mig. Hon visste af, att de andra herrarne skulle komma efter och tillade: »Jag tänkte nog så förut. Härhar Gustaf matsäcken; det är bäst han tager den; det är nog ömse (ovisst) om icke förvaltarn och magistern sofva öfver, ty inte tänker jag väcka dem, då det icke är tillsagdt, och söndag är det. De hafva nog tid att sofva.» — »Jag tänker nog magistern vaknar; helsa dem välkomna efter och säg dem, att det nog är bäst gå öfver hagarna, ty i Sulviken är jag. De

se mig nog när de komma till Räfåsen; då kan de skjuta ett skott, så kommer Magnus med båten, adjö!»

Det hade blifvit skjutljust när vi kommo ned till sjön. Det dref en tämlig tjock dimma in från fjorden; vi sågo derför icke långt från båten, och någon särdeles bra mark för änder hade vi icke heller att börja med, hvarför det i den tidiga morgonstunden icke var nödigt att någon jägare gick på land med hunden. Fans det änder, vore de ännu icke uppgångna, utan hölle till i vattnet, der de simmande jagade och åto insekter, som vid den tiden hvilade på säfstrån och näckrosor, eller sökte blötdjur och pinnmaskar bland säfven. De voro då, derigenom att de döko ned med halfva kroppen och lemnade stjertarna ofvan vattnet, lätta att upptäcka.

Jag satte mig på en brädlapp i fören af båten, hvarifrån jag hade fri utsigt, och så rodde Nils utmed stranden så tyst han kunde. Några änder blefvo vi ej varse på en god stund eller förr än vi böjt om udden, der Sulviken bildar en större bassänglik yta. Der på släta vattnet låg en kull gräsänder. I dimman sågo de stora ut och flöto högt på vattnet. Jag hviskade sakta till Nils och bad honom svänga ekan litet och ro tyst. Änderna visade sig litet oroliga, men lågo stilla helt nära hvarandra och funderade nog på den mörka punkt båten och vi bildade, utan att kunna klargöra den saken för dimmans skull. Allt närmare och närmare kommo vi, då jag hviskade till Magnus: »håll i högen och skjut då jag räknat till tre!»

Skotten gingo nästan på en gång. Det blef ett lif och sjasande af vingslag. Andmodern hade bergat sig och skrek ljudligt. Qvar på vattnet lågo blott fyra ungar, och det var ej mycket vid ett sådant anbud; men Magnus tyckte det var god början. Nils tyckte vi voro några »hakar» till skyttar, som träffat änderna på fri hand, men Nils hade nog ej sett andra skyttar än dem som sköto med stöd. Så kommo vi till den egentliga jagtmarken, en stor sumpig äng, som småningom höjde sig, tills den slutade med åkrar och skog. Genom ängen gingo flere vattenfyllda diken, på hvars kanter växte videbuskar, och strax vid vattenkanten vidtogo säfruggar och hög, tjock vass. Det hela var en mark der änderna hade trefnad, och bristen på jägare i orten gjorde att de hade ro.

Då vi hunno dit, gingo Rulle och jag i land. Fem minuter derefter hade vi anträffat en kull änder, af hvilka några voro så pass stora, att de lyfte eller försökte lyfta. Af dem fingo vi fem, och så hade Magnus också smällt på utanför vassen. Af de fem hade Rulle knipit tre, och nu hade han nya slag en bra bit från sjön. Just som jag fått laddadt kom han jagande ned med dem till vattnet, der jag nätt nog hann skjuta en, innan de försvunno i den täta vassen.

Att Rulle hunnit knipa flere, då änderna påträffats inemot ett hundra alnar från vattnet, var tydligt. Det återstod för mig att få reda på dem. Gräset var högt, så jag förutsåg, att jag skulle mista några. Detta gick ej an. Jag måste ropa Nils i land för att hjelpa mig. Ja, han skulle då visst komma, men just der båten nu var gick det ej; de måste återvända dit der de landsatt mig. Under tiden sökte jag upplocka Rulle, men nu var han vild, så att det dröjde flere minuter innan jag fick tag på den eljes lydige hunden.

Så tog jag honom i band och sökte efter ihjälbitna andungar, och det gick som en dans. Strax jag kom på ängen var gräset så daggigt, att jag lätt kunde följa Rulles spår. Fyra änder bekom jag på det sättet. Så inväntade jag Nils, hvilken tillkännagaf sin förvåning öfver den mängd änder jag fått i tre skott. — »Ja, tycker du icke det är väl skjutet, Nils?» — »Ja, jag vågar det icke är många som gör det efter.» — »Nej, nog har du rätt deri, Nils. Nu skola vi se till, om vi nu få några flere. Pass upp derute, Magnus, ty nu gå vi framåt!»

Så kommo vi till ett dike. Der låg en hel kull änder, men då jag skulle gå dem något närmare, sprungo de upp och in i gräset. Vi voro mellan dem och sjön, hvarför ungarna tryckte och anden flög upp och lade sig i vassen. Rulle löstes ur kopplet, och några ögonblick derefter hade han knipit en andunge. Det tyckte Nils var mästerligt gjordt; det kunde han då aldrig tro den »raggvanten» om, och så skrattade han af hjertans fröjd. Så knep Rulle en till, och då Nils sprang för att hemta den, trampade han upp en som sprang ned i diket och blef skjuten. Det var riktig jagt! Så nöp Rulle en vattensork, och den åt han upp. »Det var 'usnaskligt',» sade Nils, men nu hade han klart för sig, hur det gick till

att få så många änder i få skott, ty Rulle snokade upp och bet ihjäl den ena efter den andra.

Min nätpåse var längesedan full, och Nils funderade på, hur han skulle kunna frakta dem vi hädanefter fingo. »Åh, inte blir du rådlös, Nils; hitta på något sätt!» — »Ja, om jag blott hade snören, skulle jag binda ihop benen på dem och bära dem på en käpp.» Snören hade ingen af oss. Så fingo vi några änder till. Då tog Nils af sina blaggarnsbyxor och band med hängslena för benen, och så fick han rum för änderna.

Vid pass klockan 8 var marken genomjagad. Det var slut på vassen, och vi sammanträffade nu med Magnus. Han hade endast sällan kunnat se oss, och då blott våra hufvuden. När han nu fick se oss, slog han till ett gapskratt och frågade Nils, hvad han hade i byxorna. »Det du icke har i båten!» Han kom nu i land och fick se vår fångst. Ja, hade vi icke haft hjelp af Sjöråa eller Necken, så var det underligt! Vi måste berätta för honom hvad Rulle uträttat, och då tyckte han den hunden var då värd sina modiga 10 banko (15 kr.), tilläggande: »det var allt ändå f-n hvad ni ha pyntat till eder!» Vi voro blöta till midjan och dyiga öfver hela kroppen. »Det vore väl, om icke kyrkfolket fick se oss, ty landsvägen är nära; det är bäst vi ro härifrån.»

Så gjorde vi och rodde ut till udden, der vi stigit i land. Der klädde vi af oss på en grön plan mellan buskarna, gingo i vattnet och sköljde af oss, och sedan tvättade Nils både mina och sina byxor och skodon. Medan de torkade, åto vi upp gamla Majas matsäck, och så ringde det i Elgå kyrka: det var slut med jagten.

Mina jagtkamrater hade nog gjort som Maja förutsagt: de hade »sofvit öfver», ty de hade icke synts till. Vi rodde nu i sakta mak åter till Berg. Vid min ditkomst voro kamraterna resta till kyrkan. Sedan jag ömsat kläder, ville Maja att jag skulle äta middag, ty det var väl ej så säkert när de andra återkommo, och deruti voro vi liktänkta. »Och nu,» tillade hon, »har jag kräftor, som Otters Anders varit hit med i dag, och så bad han mig helsa, att om ni hade lust för att meta i qväll, var det nog fisk i forsen.» Otters Anders var jemnårig med mig, och vi hade haft åtskilliga äfventyr till-

hopa då vi voro pojkar. Jag visste nog, att Anders skulle tycka det vore roligt, om vi båda finge fiska än en gång tillsammans, och då Anders sagt det var fisk uppe i forsen, så var det så att ingen kände den saken bättre än han. Jag ville åtminstone tänka på saken, ty af andjagten hade jag för denna gång fått nog.

Efter middagen lade jag mig att sofva, men blef väckt af Maja, som berättade, att vännerna följt med patron på Elgå hem, och att han helsat med pigorna, att jag skulle skynda mig dit. Jag föredrog att meta foreller. Dem man fick i Jösseforsen voro ej många, men en del voro tämligen stora och särdeles starka och obändiga, så det var mycket roligt att strida med dem.

I lagom tid voro Anders och jag vid forsen, der det uppstod en liten täflan mellan oss, hvilken skulle kunna fånga de flesta. Förr i tiden voro vi jemngoda, men nu medgaf jag gerna, att Anders stod en hel del före mig. Magnus hade också gått med, men han gaf sig snart och försvann. Då vi i mörkningen slutade meta, kom han till oss med fånget fullt af blosstickor, hvilka han spjälat, och nu ville han vi skulle begagna dem att fånga kräftor vid. Magnus hade blifvit sportsman denna dag; meta foreller, det gick ej bra, men skjuta änder och fånga kräftor det kunde han, deruti var han lika god som vi.

Vid tolftiden på natten voro vi vid Berg igen, men ännu voro Å. och Filo icke återkomna. Vi tvåtiden läto de emellertid höra af sig. Jag skulle nu besvara den frågan, hur många änder jag fått. »Ingen!» — »Jaså, du hänger upp dig på ord! Hur många änder har du skjutit?» Detta visste jag. »Det var klen jagt! Du skulle varit med oss, hade du haft roligt. Vi ha sjungit i kyrkan, ätit middag på Elgå, och så ha vi dansat der; det var annat det! Men sof nu, din krake, ty i morgon skola vi resa till Arvika. Dit komma ock Elgåborna; det är brunnsbal der! Å. följer med oss dit.» Det var Filo som förde ordet. »Ja, gå nu och lägg er och tig.» — »Sa du tig?» och så klämde han till med »Skratta, mina barn och vänner!» etc., så jag tänkte taket skulle höja sig. Det var intet annat än att skratta med.

Då vi vid vår afresa buro våra saker ombord, blefvo änderna synliga. »Och så säger den saten, att han ej skjutit mer än nio änder! Hur har du fått de andra?» — »Dem har Rulle tagit.» — »Ja, men då har du *fått* dem, och det skulle du sagt i går. Men hvad har Maja i knytet?» — »Kokta kräftor!» — »Hvar har hon fått dem?» — »Jo, dem har Gustaf tagit.» — »Å prat!» Så måste jag under hemresan göra reda för min dag, allt under det vi åto kräftor och mådde väl. Detta var dock min sista andjagt i den trakten, och nu är det slut med ändernas trefnad der, har det sagts mig.

I ripskogen.

Det var sommaren eller rättare hösten 1877. Omständigheter gjorde, att jag icke kunde komma ut till riporna och fjällen. Jag kände nog längtan dit så snart jagttiden inträdt, och denna längtan tilltog dag för dag. Det hjelpte icke, att jag ibland gick ut och sköt några skogsfåglar för Bravo. Det var som något tryckande låg öfver mig. Sista dagarna af augusti var jag dock ledig, men nu var det för sent.

På vårvintern hade jag flyttat till Dalarnas Elfdal, derifrån det icke var fullt så långt till fjällen som från min förra bostad, Siknäs; men de närmaste fjällen kände jag då icke till, och ett par af mina bekanta voro återkomna från Särnafjällen med det besked, att de ej funnit några ripor.

Jag var nog af den tanken, att de kanske icke sett sig så vidt omkring eller någon annan orsak gjort att jagten för dem misslyckats, ty nog fans det ripor, men hvar skulle jag finna dem närmast?

Västby-Lars, min skogvaktare, var hemma vid gården. Jag gick att rådfråga honom. »Jo, jag vet!» sade han. »Kommer ni ihåg, att den ena björnen vi fingo fatt uti vid Rotelfven i höstas tappade vi bort i ett fjäll öst och nord om Svartåsen. Vi voro efter honom upp på fjället, men der voro spåren igendrifna, så vi måste vända; men der sågo vi otaligt med ripor och ripspår; de äro nog qvar.» — »Kom med in, Lars!» Så tog jag fram Dalakartan. Der var icke mycket att se i den trakten. »Hur långt tror du det är dit,

Lars?» — »Ja, gud vet; vi gingo och krokade efter björn, så det kan jag ej veta.» — »Kunna vi gå dit på en dag, du och jag?» — »Det blir göra nog, tror jag; men så fins väl flere dagar,» tillade han. — »Ja, men jag kan knappast offra mer än tre, ty du vet väl, att vi snart skola möta 'Falla' och M. för rapphönsjagten.» — »Åh, det är mest fjorton dagar dit.» — »Ja, men ändå? Orkar du bära fyra dagars proviant åt oss och Bravo samt hängmattan och filten?» — »Ja, det måtte vara en smal sak; det blir nätt två lispund.»

Två pund ansåg min oförtrutne Lars som en smal sak att bära och ändå gå en mil på två timmar. Det fordras krafter och god vilja för ett sådant beslut. »Ja, då rusta vi oss; säg ingenting! Det är nog du och jag veta hvart vi gå.» — »Nej då, det vore dumt; då är flera som vill följa, och det går bäst för oss 'tvåsammen'.»

Min hustru var konvalescent efter en sjukdom, hvarför jag sjelf lade in hvad jag behöfde i en korg. Denna sattes i en buga eller bärsele, derpå lades hängmatta och filt, så yxa och en näfverlåda full med metmask, och så voro vi klara. Utom min hustru visste ingen hvart vi foro. Lars' bror Halvar skjutsade oss en knapp mil eller till Klittens by, der vi inträffade vid sextiden på morgonen. Vi togo genast vägen till Svartberg. Då vi anträffade Rymån, blef jag vägvisare, der hade jag färdats förut; men fram till Svartberg gingo vi ej, utan togo af åt öster och in på Orsaskogen, emedan Lars ansåg, att det skulle bli rakare för oss än att följa sätervägen. Klockan 4 på eftermiddagen sågo vi fjället, hvars namn vi ej visste. Fjäll var det icke i den mening hvari man i allmänhet tager ordet; men det var en stor, kal höjd med skogbevuxen fot åt det håll, hvarifrån vi kommo.

Under hela vägen hade vi ej skjutit mer än en hjerpe och ej sett mer än en gammal tjäder; men då vi nu med kurs på fjällhöjden gingo öfver en myr, stod Bravo bland tufvorna, hvilka lyste röda af hjortron. En glad aning intog mig, och strax lyfte fem ripor, hvilkas hvita vingar skarpt aftecknade sig mot den mörka, ljung- och skogbevuxna fjäll-liden. Jag var så full af ifver och så glad öfver att befinna mig åter bland mina kära fjällmarker och riporna, att jag tror det varit omöjligt att skjuta fel. Också jublade jag högt, då jag visade Lars

riporna. De voro fullvuxna och rätt ljusa. Jag bad Lars slå sig ned och göra eld, medan jag uppsökte de tre qvarlefvande, ty sedan skulle vi hvila och äta middag. Glad i hågen gick jag åt det håll jag sett riporna flyga. Den första vi anträffade hade slagit till på en sten, men tog till vingarna innan jag kom inom håll; på den andra eller gamla hönan fick jag långt håll och bommade. Bravo tittade på mig och jag på honom, och så tyckte vi det var onödigt gjordt. Den tredje envisades vi att få reda på, men misslyckades, ty det händer, att unga ripor krypa ned mellan stenarna så väl, att hunden icke känner lukten af dem. Det händer också, att de ligga väl till, men de ha förmåga att sluta till fjädrarna så hårdt, att ingen lukt sprides och hunden far om dem. Detta är dock endast fallet när de nyss slagit ner på marken. Hvad nu orsaken var, men ripan fingo vi icke upp. Gamla hönan togo vi dock reda på. Hon låg ej långt från Lars nere i skogen, men äfven hon kom undan.

Jag gick bort till elden, då Lars frågade: »hvart reste de?» Jag förtäljde min jagt och yttrade min missbelåtenhet. »Åh, vi finna snart flera.» Då vi ätit, var klockan öfver 5. Vi fortsatte nu vår stråt uppåt fjället, men foten var längre än vi tyckte den såg ut. Då vi kommo inemot trädgränsen, hade ännu en timme försvunnit, hvarför Lars stannade på en passande plats för att hugga nying och laga till vårt nattqvarter.

Jag gick ensam upp på fjället för att se mig omkring. Då vi nådde skogfri mark, blef Bravo vidlyftig, så att jag hade jemn uppmärksamhet af nöden för att hålla reda på honom. Det berodde ju på mig sjelf att kalla in honom, men jag hoppades alltjemt se honom få stånd. Slutligen hade jag uppnått en hög topp. Der stannade jag för att orientera mig. Bravo fick lägga sig, och der voro vi nu inuti den djupa, tysta och ensliga vildmarken långt bort från menniskor, dit vi båda längtat en lång tid.

Det kändes obeskrifligt angenämt, och raskt flögo blickarna omkring för att öfverskåda trakten vi kommit uti. Mot norr var utsigten stängd af en ännu högre kulle; mot vester och söder var endast skog i ändlösa sträckor och mot öster återigen skog, hvilken dock afbröts af vidsträckta myr- och

sumpmarker, medan långt vid horisonten några högre och djerft formade bergshöjder uppstucko. Det skulle tagit för lång tid att gå upp på den högre kullen, ty aftonen var inne och den molnhöljda himmeln skulle snart breda en mörk slöja öfver landskapet. Det var blott tid till en liten bugt mot öster.

Gladt vandrade jag med hunden framför mig under förhoppning att snart få upp, ty nu var marken tjenlig, riktig ripmark, med omvexlande små tufviga myrhål, dvärgbjörk och annat fjällkratt. Ah, rätt så, Bravo min! Der hade han fått vind och gick rätt åt en berghäll, omgifven af kort ljung och kråkbärstufvor. Så stod han med högburen nos, och snart var jag nära framme, då med ett bräkande skratt en gammal riptupp lyfte och vinglade åstad med riktning åt fjällets topp. Pang! Pang! Det var då besynnerligt! Icke ens en flygande fjäder förrådde, att jag träffat, ehuru jag visste att den gången ej var fel bakom stocken. Ripgubben flög långt uppåt och försvann bakom en kulle. Der stod jag och tittade efter honom. Skulle jag gå efter? Nej! Ungfåglarna måste vara i närheten; jag ville ej låta lura mig. »Allez, Bravo!» och så gingo vi och genomsökte en stor rundel af marken. Ej ens en snösparf syntes till.

Det återstod endast att utan ripor gå ned till Lars, för hvilken jag omtalade hvad som händt. Han fann det besynnerligt nog, men yttrade sin förhoppning på morgondagen och trakten längre i norr. Lars hade kaffe kokadt, och dermed undfägnade vi oss. Bravo fick gröt och kött, hvarpå vi hjelptes åt att lägga upp och tända nyingen. Min hängmatta hade Lars redan uppsatt och bäddat med granrisqvistar. I den konsten var Lars mästare, ty qvistarna, som med tjockändarna instuckos mellan maskorna i hängmattans botten och sidor, kunde han lägga så jemt som hade det varit en madrass. Också dröjde jag icke med att svänga mig upp, ty dagen hade förlupit under jemn marsch med korta hvilostunder. Det kändes derför skönt att få ligga så väl som man verkligen gör i en rätt konstruerad hängmatta. Det derpå följande korta samtalet mellan Lars och mig rörde sig naturligtvis om morgondagens jagt och frågan om vi borde medtaga vår packning eller icke. Vi beslöto oss dock derför.

Följande morgon gingo vi vid soluppgången uppåt fjällliden och togo samma väg jag gått dagen förut. Vi gjorde oss icke särdeles brådtom, och Bravo gick bakom. Då vi hunnit till stället der jag varit föregående dag, beslöto vi gå upp på högsta fjälltoppen för att rekognoscera, innan jagten började. Under vägen yttrade jag till Lars, att det just varit der vi voro som riptuppen jag bommade på försvunnit, och vi borde nu låta Bravo söka; kanske vore han qvar. »Ja, nog är han qvar,» menade Lars, och med detsamma gick han några steg och upptog ripgubben från marken. Hans vana ögon hade upptäckt den der mina gått förbi; men sådan är skogsbon: han ser allt och som jag tror fågel isynnerhet. Vi blefvo lifvade af fyndet och togo det för ett godt märke eller möte.

Då vi uppnådde bergtoppen, sågo vi hela vårt fjäll, och det var ingalunda så litet som jag förestält mig. Det skulle nog räcka till för ett par dagars jagt. I norr sågo vi flere fjäll, hvaraf en del voro mig väl bekanta. Då det ändå var för tidigt att låta Bravo söka, slogo vi oss ned. De under gårdagen af mig observerade myr- och sumpmarkerna voro af vida större vidd än jag då trodde. De voro genomskurna af bäckar, och här och der lågo skogklädda, större och mindre holmar. »Fins det icke fågel i den marken,» yttrade sig Lars, »så fins det icke fågel i hela verlden.» Jag var af samma tanke, ty der såg fågellikt ut, och, som nämdt är, låg den så långt från bebyggda ställen, att fågeln så väl som annat villebråd der borde hafva ro.

Så gingo vi ditåt der det såg bäst ut för ripor. Bravo var liksom vi lifvad och löpte rundt omkring. Men klockan 11 voro vi inemot norra ändan af fjället och hade ännu blott skjutit en enda ripa, äfven den en gammal tupp. Två fåglar till hade vi haft uppe utan att komma inom håll, och dertill hade de flugit så långt nedåt fjällsidan, att vi ej funnit anledning gå efter dem, då vi alltjemt hade hoppats få upp en hel kull och komma i verksam jagt. Vi satte oss. Det var nu icke lönt hoppas längre; det fans icke ripor detta år, de hade flyttat, det var nakna verkligheten, och de få som funnos i trakten hade icke legat i vår väg.

Då vi suttit tysta en stund, sade Lars sig vara hungrig; det vore bäst vi toge oss en frukostbit under det vi funderade. Bäst vi sutto och under tystnad tuggade; utbrast Lars; »Ja, här gå vi ej längre och rangla; vi gå ner till de stora myrarna.» — »Det är långt dit, Lars!» — »Ja, det kan inte hjelpas; något skola vi väl hafva med oss hem, och jag vågar der är icke ondt om storfuggel (tjäder).» — »De äro stora nu, Lars, och ligga icke för hunden så vi komma dem nära.» — »Åh, det stryker allt någon med, och kanske riporna är der nere!» Lars var lifvad för saken, men jag ville vara hemma dagen derpå, och då jag sade honom detta, invände han, att vi kunde sätta till en stump af natten; hvad gjorde det oss! Vi hade, som han kallade den knaggliga stigen, »stora vägen» till bygden.

Nå, jag behöfde icke öfvertalas. Lars drog största delen af tungan, och det fick bli som han föreslagit. Efter detta beslut tuggade vi fortare, och så fick Bravo gå bakom, ty nu blef det marsch-marsch utför fjället och liden, och ett par timmar derefter voro vi nere på lågmarken bland myrarna. Svettiga och varma slogo vi oss ned vid en tämligen stor bäck, som kom från en närmare fjällfoten belägen myr. Nu gick han med en sorlande liten fors genom en ås för att lugna sig i en lägre liggande myr, efter hvars ena kant han djup och lugn strök fram. Vid bäckens stränder växte högt gräs och några ruggar täta och höga videbuskar. Då vi till fredsställt vår törst, var ännu för tidigt att börja jagten, hvarför Lars gjorde eld och fick på kaffepannan. Jag hade ingen lust att sitta stilla och se på, utan tog metspökäppen, gjorde den i ordning och slängde ut kroken.

Qvickt hade jag en 7—8 tum lång forell uppe; så fortsatte jag nedåt den lilla strömmen och fick så upp åtta, tio stycken. Men de fylde ej vår stekpanna, hvarför jag gick ned till lugnvattnet för att fortsätta. På en stund kändes ingen fisk till, hvarför jag småningom gick framåt tills jag var nära en af de större videbuskarna. Bravo var naturligtvis med. Han hade ej ro att ligga qvar hos Lars. Då jag gått förbi busken och vände mig om, stod Bravo styf med nosen mot busken och hufvudet lågt. Jag lade ifrån mig metspöet, tog en krok omkring och gnodde efter bössan, som låg vid elden.

Då Lars såg mig komma med skyndsamma steg, förstod han att något var å färde, hvarför han kom emot mig med bössan och frågade hvad det var. Jag hann ej mer än peka på Bravo, och så var jag snart bredvid honom i den öfvertygelse, att der låg någon bläsand eller kricka. Så sparkade jag till i qvistarna. Nej, den fågeln var ej af de rädda. Så klef jag in i busken, men nu brakade det till i en på andra sidan bäcken varande buske, och upp kom en tjäderhöna, som det syntes med mycket besvär, och pang! der stöp hon hufvudstupa för ett skott riphagel. Nu blef det äfven ett brakande och flaxande alldeles bredvid mig i samma buske: der låg en tjäderunge, och i hastigheten sköt jag den på 15 à 20 alnars håll. Det var ena trygga fåglar. Lars, som åsett tilldragelsen, kom strax med min lilla skjutväska, der jag förvarade mina patroner. Då han upptagit fåglarna, sade han: »Hvad var det jag spådde?» Så höll han upp de fullvuxna tjäderfåglarna och sade: »det är annat än de små riporna det; men här är nog flera efter bäcken.»

Den gången gissade Lars galet, ty ehuru vi sökte en god bit åt alla håll, syntes intet tecken till flere fåglar. Det var några ungar som tappat bort mor och syskon. Under det vi drucko kaffe, voro våra förhoppningar på en god aftonjagt stora. Länge uppehöllo vi oss icke på platsen, utan forsatte sökningen med kosa mot öster, hvaråt de mest lofvande trakterna lågo; men ännu vid 5-tiden hade vi icke fått upp. Nu voro vi ej så förhoppningsfulla som på kaffeplatsen.

Bäst vi gingo påträffade vi en stig. Hvart ledde den? Vi måste rådfråga kartan, och ganska riktigt återfunno vi stigen, bra lik ett hårstrå. Den började vid Elfdals och slutade vid Lillherrdals kyrka. Det var tur, emedan den syntes gå tämligen rakt och underlättade vår hemmarsch. Lars lade här ned sin börda, och så följde vi vår bestämda kosa åt öster.

Marken här var tunggådd. Den bestod af mosstufvor, dvärgbjörk samt en och annan marig tallbuske. Här och der växte ymnigt med hjortron, hvilka ännu voro ätbara, hvarför vi allt emellan stannade och togo för oss. Bravo var lätt att se, och flitigt gnodde han omkring. Han kom nu tillbaka från en tur mot norr, då han helt plötsligt gjorde halt. Der var slag efter fågel. Det blef ett hastigt slut på hjortron-

kalaset. Vi gingo tyst och skyndade åt hunden till. Han hade under tiden gått framåt, och snart stod han.

På ställningen syntes, att fåglarna voro en bit ifrån honom. Då vi kommo till hunden, lyfte en ripgubbe och skrattade högljudt. Den gången föll han, och nu lyfte fyra, fem ripor på en gång. På dem bommade jag. Så lyfte ett par fåglar till; de togo vägen öfver oss, och dem brassade Lars på. Nå, ändtligen fick jag skåda ett halftjog hvita vingar, som jag så mycket önskat. Jag blef glad, fick fort in nya patroner och bad Lars följa mig, ty jag hade sett, hvar fåglarna lagt sig. Han sade sig hafva moro (nöje) af att se, hur det gick med den ripa han sköt på, ty han visste hvar hon satt sig; han ville gå dit. Ja, gerna för mig.

Så gick jag rätt på en ripa, som låg närmare mig än de andra. Den hittade jag död; således hade jag icke precis bommat. Efter en god halftimme hade jag tre ripor till. Den sista hade jag tappat bort eller gått om, hvarför jag vände och gick åter att uppsöka vägen. Der träffade jag Lars. Han hade båda de ripor som tagit flygten åt det hållet. Den ena hade äfven han hittat död. Vi voro långt fram i jagttiden och fåglarna kraftiga, så att de tålde goda träffar för att bli på platsen. Den andra ripan hade han skjutit, och detta hade jag föröfrigt hört. Det var hans konst att kunna upptäcka tryckande ripor; det dugde jag icke till. Båda voro vi belåtna. Jag hade nu fått mig en ripjagt, visserligen något tarflig, men var nöjd, och detta sade jag äfven Lars. Nu kunde vi vända på hemväg under den smula dager som var qvar.

Då Lars påtagit sig bördan, frågade jag, om den var tung. »Åh, nej vars!» Han ginge nog lätt, om den vore ännu tyngre. Det var fullmörkt då vi anträffade hård mark och funno ett passande furuträd för vår natteld. Under det Lars sysslade med den, stekte jag våra foreller och kokade en dugtig gröt åt Bravo. Då vi fått allt färdigt och nyingen tänd, satte vi oss att äta och prata om vår jagt. Vi undrade hvart alla de ripor tagit vägen, som funnits förliden höst i de marker vi genomvandrat och som nu voro nästan tomma. Detta låg oss i tankarna, men hvar de nu voro, kunde vi ej

utfundera. Att årets kullar voro fåtaliga, slöto vi af hvad vi sett af de två vi funnit.

Bäst vi sutto sprang Bravo upp, vände sig åt det håll hvarifrån vi kommit och såg orolig ut. Efter en stund började han morra, och snart hörde vi ljudet af steg. Att de härledde sig från en menniska, derpå kunde vi icke misstaga oss, och vår förmodan bekräftades, då strax derpå en karl trädde inom ljuskretsen. Af drägten sågo vi, att han var från Elfdalen, och då han sade sitt Guds frid! hörde vi, att vi gissat rätt. Han sade sig komma från Lillherrdal, der han varit och sport efter en vilsekommen häst. Han var nu på hemväg, hade hört våra yxhugg och derpå fått se elden, hvadan han gått dit och bad nu få ligga hos oss öfver natten. Ja, gerna fick han det.

Derpå slog han sig ned och tände sin pipa, då jag frågade honom, om han fått spaning på den förlorade hästen. Ja, det hade han fått; den var tillvaratagen uppe i Fjätdalen i Särna, men så långt kunde han nu icke gå. Med allmogens vanliga öppenhjertighet sade han sig vara utan penningar och kost, hvarför han måst vända om hem. Då vi hade mer mat qvar än vi behöfde, bjödo vi honom äta, och jag tror verkligen att han var i behof deraf, ehuru han med den försynthet som är skogsbon egen icke ordade derom. Vi frågade honom nu, hur långt ungefär vi hade till Elfdalen. Ja, omkring 4 mil, och till Lillherrdal? Ja, det är ungefär detsamma. Derefter frågade vi om vägens beskaffenhet. Åh, den gick väl an, men icke något vidare bra var den. Så satt han tyst en stund, men frågade sedan, om vår hund gick på björn. Gjorde han det, borde vi gå en mil norr ut; der hade han sett slag efter en stor björn, som gått der alldeles nyss. Nej, vid den saken kunde vi icke göra något nu. Ja, han ville blott låta oss veta det, ty nog hade han hört talas om mig och mina björnjagter.

Då vi på morgonen druckit kaffe, gick jag före, för den händelse jag skulle träffa någon fågel. Karlarne skulle, sedan de hoplagt våra doningar, komma efter. Någon fågel träffade jag dock icke innan karlarne upphunnit mig, och icke hade jag heller gjort mig något besvär med att söka. Frampå förmiddagen fick dock Bravo slag. Det var i storskogen och

vid vägen. Jag bad karlarne gå förut en bit och sedan invänta mig. De hade ej gått mer än ett bösshåll, då jag hörde det braka och förstod, att de uppskrämt en kull tjädrar. Jag tog in Bravo och gick så deråt. I vägen stod elfdalingen. Han sade mig, att fåglarna icke flugit förr än de varit nära dem, men de hade hört, hur de slagit till i träden, och nu var Lars efter dem. Jag stannade, emedan jag icke ville störa Lars i hans jagt, och om en stund small det, och så kom Lars till vägen med en tjädertupp. Han hade reda på hvar andra fåglar sutto, och nu följdes vi åt. En halftimme derefter small det igen för Lars. Jag hade länge gått och letat efter fåglarna i träden, men ingen funnit, hvarför jag tröttnat och återvändt till vägen, der elfdalskarlen och jag stodo och pratade. Jag ropade, och så kom Lars med ännu en tjäder, och nu var han lifvad. Om vi ville vänta, skulle han nog snoka upp flere. Nej, jag tyckte det vore bäst vi knogade på; det var långt hem.

Någon mer fågel påträffade vi icke efter vår väg, och Bravo fick hela dagen gå bakom. Då vi ankommo till Klittens by, skaffade vi oss ett par väldiga filbunkar och skjuts hem. Då vi vid hemkomsten stego ur den skröpliga kärran, voro vi stela. Lars sade sig aldrig vilja åka efter den vägen och i den kärran mer, finge han ock bra betaldt.

Varghistorier.

Jag befann mig ett par mil öster om Dalby kyrka vid fäbodstället Torrberg. Det var på hösten strax efter första snöfallet. Vi voro tre: Stor-Per, Sali-Lars och jag. Vårt ärende var att söka upp någon björn. På morgonen hade vi delat oss i två partier. Per med ena hunden hade gått åt ett håll, Lars och jag med den andra åt ett annat. Torrbergssätern bestämdes till mötesplats på qvällen, och der voro nu Lars och jag. Vi hade kommit tidigt, huggit ved, städat stugan och fått en torrvedsbrasa tänd. Det var ljust och gladt der inne. Lars satt på huggkubben och rökte, och jag låg och sträckte mig på den doftande höbädden. Båda undrade vi på hvad som kunnat uppehålla Per så länge.

Under dagen hade vi sett spår efter en skock vargar, som, ovanligt nog, gått genom skogen. De hade kommit från öster eller Dalarna och gått vesterut nedåt Vermlands Elfdal. Detta var ovanligt i den orten, der vargarna den årstiden sällan gå genom de stora skogarna, utan alltid hafva sina streck närmare bygden, och vanligen nere i dalen.

Under det vi språkade härom, frågade jag Lars, om han skjutit några vargar. Jo, en hade han skjutit, och det hade gått fort nog. »Nå, hur gick det till?» — »Jo, det var vid jultid för många år sedan. Han hade då nyss blifvit egen torpare och var nygift. Det var om qvällen, som var 'tommel-ljus' (månljus), han gått ut och lyssnat efter sin hustru, som var gången ned i byn. Då han så stod, hörde han en varg tjuta nere i berget, så en gång till, men närmare. Då tog han bössan och smög ned till gärdsgårdshörnet och gömde sig.

Lars fortsatte: »Der utanför var ett buskfall, och der visste jag af gammalt att vargarna hade sin gång. Så satt jag så tyst en stund, men nu fick jag höra 'ho Marit' (hustrun) sang (sjöng) nere på heden. Farväl med vargen! tänkte jag, men i detsamma kom han gående, och i vägen stannade han och lydde (lyssnade). Jag var icke sen te klämma te'n, och stalp gjorde han mä ett. Så ställde jag bössan ifrån mig, tog mig en 'raja' (gärdsgårdsstång) och gick fram och strök'en i hôve (slog honom i hufvudet); då somna han. Det var en stor svart 'utäck' best och tung, jag tänker väl fyra pund. Så gick jag emot gumman min. 'Är du ute, Lars? Jag är stygg rädd för gråben; jag har hört honom ulfva sig,' sade hon. — 'Åh, dä ä ingen fara för den,' sa ja; 'kom nu!' Men då hon fick se jag hade sköte vargen, vart hon glad, och så togo vi den med in i stugan för att se på honom. Stygg var han, och i dön (döden) hade han bitit sig tvärt genom tungan.»

Nu knastrade det derute i snön, och så kom Per. »Du har varit länge, du Per!» — »Ja, jag fick fatt en mårdsat, som jag har helles (hållits) länge med.» — »Fick du honom?» — »Ja, här har ni honom,» och så drog han ut mården ur säcken, som han under tiden knutit upp. »Men göra hade jag,» tillade han. »Jag sköt'en i ett hackspetthål, och sedan måste jag fälla furan och hugga af 'na på två ställen till, och styggrof var hon.» — »Det gick bra för dig det, Per! Har du sett något eljes?» — »Intet.» Så sutto vi tysta en stund, då Per sade: »Ne har väre stygge te fuggla i dag (ni ha skjutit mycket fågel i dag).» — »Åh, inte så värst: blott åtta hjerpar; har du hört våra skott?» — »Nej.»

På en kort vinterdag med frusen mark och blott ett par tums snö kunde så vana skogsströfvare som vi ej gerna bli trötta, hvarför jag, sedan vi lagt oss, frågade Lars, om han skjutit flere vargar. Efter en stunds betänkande, ty han var af naturen fåordig, svarade han: »Jo, en 'oong' (unge).» — »Hur gick det till, Lars?» — »Åh, det var underligt nog, det.» — »Det lär du tala om riktigt för oss nu när vi ligga här och qvällen är så lång.»

»Ja, som jag sagt, det gick underligt till med alltihopa på den resan. Ser ni, det var så, att han Håcko och jag, ja,

Halvars Håcko ni vet, kom sams om att gå vest i skogen och fiska ett tag.» — »Vest i skogen? Hvar skulle ni fiska der?» — »Jo, i Hundsjön och Ljusnan.» — »Men icke är det några bra fiskvatten?» — »Åh, intet vidare, förstås, men det var i midsommarveckan, och då får en fisk just hvar en går.» — »Nå, än sedan då?» — »Så möttes vi om qvällen vid Ugge-näs. Håcko hade bruksförvaltar Örtenholms hund med sig. Han var känd med Håcko och hade kommit efter honom, sa' han, och när vi stego i båten och rodde öfver, var hunden med.» — »Hvad skulle ni med hunden på fiske?» — »Åh, just ingenting.» — »Då hade ni väl också bössorna med?» — »Ja, det förstås vi hade bössor. När vi kommo till Hundsjön, togo vi qvarter i damstuga, och så gingo vi ned med bäcken och metade.

»Bäst vi gingo skrek hunden till, som skulle de satt knifven i honom, och så börja han stormskälla. Jag gjorde mig icke så brådtom, ty hunden var närmare han Håcko, men då jag kom fram, stod hunden vid några stora stenar, som lågo i en tvärbrant backe, och stridde (skälde). Så smög jag litet längre fram och fick då se en stor utäck gråben med ryggen mot stenen och rompa mellan benen. Han stog och grina mot hunden, och så käksade och käksade han åt honom; då spratt hunden undan, men var qvickt tebaka igen.

»Jag fick brått om te smälla på, men vart ej farli (färdig) förr än det small för han Håcko, och der låg den otäcka vargen och tvinna sig. 'Slå'n i skallen!' sa Håcko till mig, som stod ofvanför, och det gjorde jag med yxhammaren. Så stodo vi och taltes vid om den paschasa, och alltjemt skällde hunden, men bita i vargen tordes han icke. Så togo vi och bundo hunden för att få honom att tiga. Nu lade vi råd hvad vi skulle göra med vargen, då vi tyckte det vara bäst att flå honom der han låg; men ondt luktade det, så vi skyndade oss så mycket vi kunde.

»Så hängde vi upp huden, tills vi skulle komma tillbaka, och gingo så ned med bäcken igen, tills vi kommo till ett myrhål, och der släppte vi hunden igen. Men det stod aldrig på förrän han stormskällde igen. Det var i kanten på myren vid några låga buskar. När vi kommo dit, så var det på en vargunge han skällde, och den sköt jag midt genom skallen.

Vi tyckte det var rart att hunden var så håga på varg; men vi förstodo väl, att vi voro nära idet (lyan) och att hunden blifvit morsk, sedan vi skjutit den gamla vargen.» — »Nå, sökte ni något mer i trakten efter flere vargar?» — »Nej, det gjorde vi ej; vi gingo sedan ner åt Ljusnan.»

Så vardt tyst en stund, då jag sade till Lars: »Nog hade ni väl något annat ärende till skogen än att fiska?» Då drog han på munnen och sade, att det väl icke lönade mödan att förneka den saken för mig. »Ja, vi visste om en kalftung elgko, och den ville vi försöka.» — »Nå, hur gick det för eder?» — »Det blef allt jemt med elgjagten, ty det var fullt af folk vid Ljusnan, som rensade forsarna der, ty det skulle bli flottning året derpå. De 'basade' och sköt sten så alla elgar hade gått från trakten.»

Jag låg och funderade på den senare vargjagten och fann den helt ovanlig; men jag hade ingen anledning att misstro Lars, ty han var ej af den sortens folk som smet ihop historier för att skryta. Tvärtom var han, som rätt många allmogejägare, svår att få ur hvad som händt och tilldragit sig under hans jagter. Lars var ej af dem som lågo hårdt i jagten; dertill var han för arbetsam. Det var egentligen den lätta elgjagten om våren och tjädrarna i speltiden som drefvo honom att söka föda åt sina många små.

Fast.

Det var vid rapphönstiden 1874 som jag blef kallad ned till Korsnäs' disponent för samråd om några större skogsköp, hvarmed hastade. Jag medtog hund och bössa, emedan jag efter slutadt arbete på hemvägen tänkte stanna i Stora Tuna och Gagnef för att jaga. M. hoppades jag vigga med mig strax; eljes var hans mening att icke komma förrän längre fram.

Samma dag vi på förmiddagen kommit till slut med affärerna, voro disponenten och hans familj bjudna bort på middag, dit de ville att jag skulle åtfölja dem. Men som denna dag var vacker, ville jag hellre försöka skjuta några rapphöns. Ja, sådana funnes icke på Rottnebys eller Korsnäs' egor och icke, så vidt man visste, närmare än 1½ mil bort i Vika socken. Jag borde följa mina slägtingar; det vore bättre än gå ut på jagt der intet villebråd fans att få.

Slutligen segrade jag, och sedan de vid 1-tiden afrest, gick jag ut. På denna resa hade jag min vidsökta hund Dach med mig. Jag var säker, att fans höns, nog tog han reda på dem. Trakten som jag ämnade genomsöka såg på afstånd bra och passande ut; för öfrigt hade jag icke varit der förr eller kände till mina slägtingars grannar. En hade jag dock reda på: det var bergmästaren, och hans egor voro icke långt aflägsna, hvarför jag styrde kosan dit.

Framkommen, träffade jag rättaren på gården och frågade, om husbonden kunde träffas. »Åh ja, om en stund.» — »Fins

några rapphöns här på egorna?» — »Ja, nog fins det sådana i stora skockar.» — »Hvar bruka de hålla till?» — »Jo, der nere på de der åkrarna och i den der dalen har jag sett dem både i går och i dag.» — »Jag ville bedja bergmästaren att få skjuta dem, om jag kan.» — »Vill han intet annat?» — »Nej.» — »Hvarifrån är han?» — »Från Rottneby.» — »Jaså, ja, då kan han gerna gå, ty bergmästarn håller på att spisa, och icke bryr han sig om den saken, det kan jag lofva honom.» — »Tack och adjö!» Jag var snart vid åkern, och der fick Dach söka. Vid en bit oskuren hafre vid kanten af dalen stod han.

Det var en fröjdefull syn. Framkommen, såg jag att rapphönsen lågo en bit inne i säden. Jag bad Dach avancera, men det blef blott en liten bit: tre, fyra steg. In i säden ville jag icke gå, hvarför jag inkastade en sten. Det lyckades, och hela svärmen lyfte. Så pang! pang! och så lade hönsen sig strax ned i dalen bland några småbuskar. Jag hämtade hvad jag fått, och så gick jag ned i dalen, och der blef åter ett par smällar; men nu visste jag icke hvart hönsen tagit vägen. Jag sökte dem der det såg lämpligast ut, men de voro borta och stodo ej att finna. Så kom jag till gården Sveden, der Linné stått brudgum. Jag visste, att salen skulle vara i orubbadt skick sedan den tiden, och den ville jag se. Det lyckades efter dryg väntan, och då jag der frågade efter rapphöns, hade ingen sett sådana.

Jag blef nu envis och började ringa upp marken mellan gårdarna, ty der måste ju hönsen finnas, och funnos gjorde de, men inne i trädgården hos bergmästaren. Trädgård var det just icke, men der funnos blommor och buskar, och dit ville jag icke gå och skjuta. Dach lockades in, och så gick jag längre bort till andra gårdar, som voro inom synhåll. Emellertid gick tiden utan att jag fick upp. Jag hade nu kommit in mellan några löfdungar och åkertäppor, och der fick jag se Dach stå. Det var blott tre fåglar, och på dem bommade jag med ena pipan; så gick jag efter dem och fick upp dem igen, men nu var det blott en höna, och hon föll.

Under tiden hade jag kommit nära en annan välbygd gård, och der fick jag upp och sköt en kornknarr. På den lossade jag båda skotten, och strax derpå fick jag upp en rapphöna.

Hon låg strax bredvid den nämda gården. Äfven på denna fick jag skjuta mina båda skott, och ändock flög hon en bit innan hon föll i en tämligen hög klöfvervall. Dock apporterade icke, hvarför jag gick att söka hönan, men fann henne icke på en lång stund. Under sökandet efter fågeln hade jag icke märkt, att tre karlar nalkats mig. Jag blef dem icke varse förrän de voro mig nära, då en stor grof en, som syntes vara anföraren, helt barskt frågade mig:

»Hvad gör ni här?» — »Skjuter rapphöns.» — »Hvem har lofvat eder det?» — »Bergmästarens rättare.» — »Här har bergmästaren intet att säga; nu går ni med oss till patron.» — »Är det långt dit?» — »Det får ni se; tids nog hinner ni dit.» — »Kan icke patron komma hit, om han vill mig något?» Vid denna fråga brusto karlarne i skratt. »Nej, det är meningen ni skall gå genast till honom; i annat fall kommer ni dit antingen ni vill eller icke.»

Jag fann nu, att här var allvar, och ville ej retas med karlarne. Jag sade derför, att jag kunde väl gå med, efter jag i alla fall tänkte sluta jagten och gå hem. »Hvar är ni hemma då?» — »På Rottneby.» — »Jaså, kom nu!» Jag gick före och karlarne efter upp till boningshuset och upp på verandan. Der satt en herre och läste en tidning, men denna höll han så, att ansigtet doldes. Vid vår ankomst såg han icke upp, men den långe karlen sade: »Här är skytten, patron!» Nu såg han upp och gjorde ett ganska lustigt bondgrin, hvarpå han brast i skratt: »Fångad utan motstånd, mister hund, bössa och jagtdon.»

Jag hade genast känt igen patronen. Det var Gottfried G., spektakelmakare i hög grad. Jag helsade och frågade, hvarför han låtit fånga mig. »Kan du ej begripa, att det är toddydags, och här sitter jag hemma. Men är icke du hos *** på middag?» — »Nej, jag föredrog att uppsöka bror!» — »Gå in i köket, gossar, och få eder en sup! Ni gjorde er sak bra; den der är eljes icke god att fånga den; men är jag icke härute, så låt honom i framtiden gå fri; är jag deremot här, och ni får se honom, så knip honom!» Då karlarne aflägsnat sig, skrattade vi åt äfventyret, och så fick han, som eljes bodde i Falun, förklara, hvarför han var här.

»Jo, ser du, gumman och flickan trifvas så bra här om somrarna, så de bo här då, och jag så ofta jag kan.» Att vi sedan gjorde oss en glad stund, var klart, likasom att han dagen derpå kom öfver till Rottneby och omtalade sin fångst.

Detta var också enda gången jag blifvit oroad i min jagt, och det var icke ledsamt alls.

Skämt jägare emellan.

I min ungdom och i den trakt af Vermland, Jösse härad, der jag då vistades, skämtades i allmänhet mycket bland ungdomen, och replikerna föllo täta som hagel ynglingarne emellan. Man kunde märka, att öfning gaf färdighet, men äfven små skälmstycken bekanta emellan hörde till ordningen för dagen.

Långt fram i falangen stodo ett par något äldre skolkamrater till mig. Det var S. och H. De hade följts åt genom skolan och slutat samtidigt på gymnasium, hvarefter båda blifvit bokhållare på Fredros bruk i Gunnarskog och således grannar till mig, som då var bokhållare på Sälboda.

Den tidens bokhållare hade ingen annan förströelse än jagt, och båda blefvo jägare, hade gevär och hvar sin hund. Någon annan jagt än på hare idkades icke. Fågel sköts tillfälligtvis under harjagten och på lekarna under speltiden. Harjagten var dock den förnämligaste och drefs med förkärlek. Så goda vänner S. och H. voro, fans dock den vanliga jägarjalusien dem emellan. Skottlistan afgjorde den tiden hvem som var bästa jägaren, och jalusien sträckte sig äfven till hundarna. Hvilkens var den bästa hunden var alltid en ömtålig fråga. Hvem hade bästa bössan? Äfven den frågan var tvistig och gaf anledning till långa diskussioner och ödsel med ammunition. S. och H. stodo som jägare »à points», likaså hundarna. Så ofta de kunde, jagade de tillhopa, men då detta icke kunde ske, hvar för sig.

Så hade H. varit ute en dag och haft uppe en hare, som hunden drifvit alldeles utmärkt. H. hade stått på en kolbotten, dit haren kommit vid hvarje bugt, men han hade haft

dåligt möte, och bössan hade klickat fyra gånger. Det var himmelsskriande. S. tyckte det var skräp till bössa; komme han blott dit, vore haren förlorad.

Gick så om några dagar. H. var strängt sysselsatt, men hade icke kunnat glömma sin hare. S. var deremot ledig en dag, då han sade sig skola på aftonen gå och skjuta den haren, tilläggande: »nu blir ingen klickning af, det kan du lita på,» och så gick han ned till bruket.

H. satt vid sina böcker och arbetade, men oupphörligt låg haren i tankarna: hur skulle haren kunna räddas, hur skulle han få S:s bössa att klicka? De vanliga knepen lönade icke begagna; hur skulle han bära sig åt? Jo, nu fann han det! På kontoret fans en jernkakelugn, den bygde han på. Den eldades, och då den blef varm, framtogs S:s knallhatts-dosa, hattarne sattes på den heta spisen, och i mån af upphettningen brann knall- eller tändsatsen ur. Hatten var till sitt yttre lika blank som förut, men beröfvad sin tändsats. Så lades alla hattarna i dosan, och H. ansåg sin hare räddad och kände sig lugn.

Vid passande tid gick S. med sin hund till skogen. Snart var S. på den omtalta kolbottnen, dit haren kom litet senare. S. var säker på sin sak och klämde till. Knack! Det klickade, och så var haren borta. Men hur i alla verldens dagar kunde detta gå till! Han hade ju nyss laddat, och se, der låg krutet fint och rent uppe i cylindern! Det var obegripligt; här måste vara något trolltyg. Så togs en ny hatt upp och synades, påsattes, och nu kunde haren komma, och kom gjorde han, och så en ny klickning! Måtte hin anamma en sådan otur! Det var för galet! Hvad skulle man taga sig till? Försöka på nytt? Så mönstrades cylindern: den var klar; så knallhatten, äfven invändigt, men der var den svart.

Gåtan var löst! Måtte hin taga den H.! Han och ingen annan hade uttänkt det skälmstycket, och bra var det gjordt, det kunde ingen annat säga. Men huru hämnas? Ja, det skulle gå, och så bar det af i fullt traf till Ola på Edet, torparen der nere vid sjön, och i hans väska fans knallhattar. Att gripa en nypa och gno tillbaka gick i all hast; men skulle hunden hålla i att drifva? Han måste stanna och lyssna. Jo, det gick för brinnande lifvet, och så var han åter

vid kolbottnen i bästa lynne. I skymningen gick han hem med den famösa haren i väskan och ett glädjestrålande ansigte.

På vägen möttes han af H. och de två andra kamraterna på bruket. För dessa hade H. omtalat skälmstycket, och de hade gått emot S. för att ha litet roligt med honom. Då de möttes, frågades, hur jagten gått. »Bra, du H.; det är bössa som icke klickar det; det är annat än din skrabba!» H. stod, som han sade, »nytvättad», och kamraterna utbrusto i ett skallande skratt. H. sade då: »Jag ger dig min sista punschbutelj (sådana var den tidens bokhållare sällan utan), om du säger mig, hur detta tillgått.» — »Ja gerna,» och så omtalades knallhattsanskaffandet med det tillägg, att »hade det varit din hund, hade han ej orkat drifva så länge. Men ser du Pan, det är annat slag!»

Jag hade en kamrat, som jag tyckte bra om. Han var något yngre än jag och jägare. Så ofta vi kunde voro vi ute i markerna, och täflan oss emellan var i jemt stigande hela hösten och vintern. Kom så våren och tjäderspelet. Då var ingen angelägen om att ha den andre i sällskap. Hvar och en gick för sig; sammanträffa ville vi icke. Det var derför konsten att lura ut, hvaråt den andre ämnade sig, och vi voro för jalux om lekarna att meddela, om vi fått reda på någon ny, eller låta den andre få skjuta på den lek vi kände till.

Så kom en lördagsafton, och det var alldeles gifvet, att vi skulle ut söndag morgon. Jag var sysselsatt vid spikboden hela aftonen, då jag såg vännen Hjalmar ett par gånger besöka qvarnen. Det var i slutet af speltiden, och jag visste ej hvar någon tjäder fans qvar, men var ej säker på, om icke H. hade reda på någon lek. I alla fall förstod jag, att han spanade efter en sådan, ty af mäldsökande bönder brukade vi få veta det.

Då jag slutat, gick äfven jag till qvarnen för att se hvad folk der var, och om jag kunde vända mig till någon för att få någon upplysning. Nej, det fans ingen annan som kunde veta något än den dryge nämndemannen i Karsbol nära Mölnbacka bruk, der jag då hade plats. Han var, som jag visste, sjelf tjäderskytt; der var ingen upplysning att få. Så frågade jag Mjölnar-Jan, som också var skytt och ofta gick med mig

i skogen, hvadan vi voro goda vänner, hvad Hjalmar gjort i qvarnen. Då log han och sade, att det hade han nog reda på. Hjalmar hade blifvit bjuden på tjäderjagt till nämndemannen; det kunde ej varit något annat, då nämndemannen sagt till honom: »välkommen i qväll!» Han skulle äfven sända åkdon emot honom till Åsen, en egendom nära bruket.

Jan var född på bruket och kände bra till markerna deromkring, hvarför jag frågade honom, om han visste eller kunde utfundera hvar den tjäderleken var som de ämnade sig till. »Ja, nog tror jag det,» och tillade: »det vore roligt gå bort och se på de der skyttarne!» — »Ja, du säger något; skola vi gå?» — »Ja!» Jag sade då, att vi skulle medtaga mina harhundar och jaga hare efter tjäderspelets slut, och i fall vi sammanträffade, ginge vi icke på *tjäder*-, utan på harjagt. Ja, det blef bra, och efter skymningen drogo vi åstad. Vi togo så fatt på spåren efter kärran, ty möjligen kunde Hjalmar kört till något annat ställe för att möta nämndemannen, och då hade vår resa varit till en del förfelad. Nej, spåren gingo till nämdemannens hem.

Då vi kommo dit, var det mörkt och tyst i boningshuset, men från gäststugan lyste det klart från alla fönster. Det var gifvet, att vi ville se hvad der försiggick. Ja, der såg trefligt ut. Hjalmar och nämdemannen sutto en på hvar sida om det stora bordet och åto. Det fans guds gåfvor med mat der; de voro i lifligt samspråk och sågo glada ut. Frestande var att stiga in, men detta ingick ej i våra planer. Vi hade sett och förnummit hvad vi önskade och drogo oss tillbaka.

Jan visste om en kolkoja vid sidan om den ås eller bergkulle, der tjäderleken var. Dit gingo vi, gjorde eld och satte på kaffepannan. Längre kommo vi ej, ty det var tid att gå. Hundarna bundo vi, och så gingo vi upp på åsens krön.

Der stodo vi och lyssnade efter tjädern, och der stodo vi länge, så länge att dagern kunde förnimmas, men ingen tjäder hördes till. Men der knäppte det till! Så lyssnade vi: det var smygande menniskosteg. Sedan barndomen hade jag öfvat mig i tjäderspel, och nu spelte jag rätt bra. Vid ljudet af stegen föll den tanken mig in att agera tjäder, hvarför jag hviskade till Jan: »lägg dig!» och sjelf tog jag skydd bakom en grof fura. Och så knäpp! knäpp! Det blef med ens tyst

der vi förut hört stegen, så slog jag ett helt spel: knäpp! knäpp! klunk! Då hörde vi skyndsamma hopp, så friskt spel och raska språng.

Nu fingo vi se skyttarne. Hjalmar med sina försvarligt långa ben stod främst och strax bakom honom nämdemannen med hatten i hand. De sågo innerligt belåtna ut, och stilla stodo de som statyer. Jag vågade ej se åt Jan, ty jag hörde, hur han vred sig af undertryckt skratt.

Så slog jag ett par spel till, och så lät jag dem stå, och sedan några spel till, och de voro inom håll. Det var icke så lätt att vid deras åsyn hålla sig tyst, ty deras ögon uttryckte den mest spända önskan att få se tjädern, men också stor förvåning att fågeln icke af dem kunde upptäckas. Jag hade aftagit hatten för att den icke skulle märkas och hade just jämt så mycket af hufvudet framom trädstammen, att jag kunde aktgifva på skyttarne. De voro, som nämdt är, ifrigt sysselsatta med att granska allt för att upptäcka tjädern, och jag kände min kamrat allt för väl att icke veta, att det minsta han märkte något som liknade en tjäder som rörde sig skulle det smälla. Leken kunde sluta illa. Jag kröp derför ned bakom furan, lagade så att jag var väl dold, och så slog jag spel på spel, tills skyttarne voro blott några steg ifrån oss, då jag reste mig upp och Jans skrattparoxysm bröt ut.

Stor tablå! Hjalmars ögon blixtrade, och från hans läppar ljöd en ed, som dock omedelbart afbröts af ett skallande skratt. Nämdemannen hade nu påsatt hatten, men stod med gapande mun och stirrade på mig, tills han utbrast, att så narrad hade han då aldrig blifvit, men roligt var det! »Kors, håken en!» sade han till mig, och så skrattade vi gång på gång, då jag talte om hela historien.

Men hvart hade tjädern tagit vägen, ty just här brukade han spela? Ja, vi hade ej sett eller hört honom. »Kom, Hjalmar,» sade nämdemannen; »vi skola gå längre åt vester, kanske vi få höra den rätta.» Vi bjödo dem på kaffe och harjagt vid kolkojan, men ehuru vi väntade länge nog på dem, syntes de icke till, hvarpå Jan och jag släppte våra hundar och drogo längre bort. Då jag sedan frågade Hjalmar, hvarför han icke kom efter till kolkojan, sade han, att då nämdemannen och

han ej hörde eller sågo till tjädern, kommo de öfverens om att jag skjutit den, innan de kommo ut. Vid denna tanke blefvo de på fullt allvar arga och lofvade att ha mig i minne. Men långa år derefter ha vi haft roligt åt det tjufpojkstrecket.

* *

*

D:m, en gammal bekant till mig och de mina, var ett original. Som bruksförvaltare och välbergad drog han sig vid sin medelålder ur verlden, d. v. s. han flyttade upp till finnskogarna med sina hundar, gevär och sin gamla hushållerska. Der hyrde han ett hus, som han sedan byggde till, dref der litet handel på Norge och jagade hare för resten. Gästfri var han i hög grad, och den som kom till D. som gäst fick icke hafva ondt om tid.

Så kom en gång dit en göteborgare M., som några år bodde i Dalby. Han var något jägare, hvarför D. och han jagade ett par dagar. Det var på senhösten och det blef regn, hvarför herrarne höllo sig inom hus och hvilade ut efter jagten. Så kom frost, och det blef spårsnö; då skulle det jagas med allvar, men redan första dagen fick M. nog. Trött och våt kom han hem, men jagten hade varit god, och D. var vid ett briljant humör. De borde med en liten fest helsa första snön. Festen blef både lifvad och lång, men då M. tog godnatt, var beslutet, att de skulle gå tidigt ut följande morgon till en trakt, der det var särdeles godt om harar. Kl. 5 skulle ätas frukost, och så skulle de marschera.

Redan half 5 kom D. och purrade M., som hade sin plats i sparlakansängen på gafvelrummet. »Upp med dig, M.!» och så tände han ljuset. »Upp! säger jag dig.» Ett brummande blef svaret. Så skakades M., hvarvid han vaknade och bad för själ och pina att få sofva en liten stund, blott 5 minuter. »Beviljas,» och dermed gick D. Fem minuter derefter var D. åter vid sängen. »Upp med dig!» Intet svar och ingen rörelse. Ny skakning och »Upp med dig!» Nu blef M. arg och undrade, om han icke kunde få sofva i fred. »Jaså!» sade D., »är du en jägare af den ullen, sof då!» och dermed gick han. Snart var han dock tillbaka vid M:s säng. Denna

gång gick han tyst som en katt. M:s ena strumpa hade han huggit med sig, och i denna hade han fyllt hela foten med snö. Nu fäste han strumpan i sparlakanet, och så gick han med ett småleende på läpparna, och utåt skogen bar det.

M. visste ingenting om D:s senaste besök vid sängen, utan sof i god ro, tills han kände en kall droppe som slog honom i ansigtet. Hvad kunde det vara? Han kände och hörde intet vidare, utan vände sig och höll på att somna, då kläpp! slog en kall vattendroppe ned på hans kind. »Anamma alla usla tak! Nu är lenväder ute», och så tog han sitt parti och drog täcket öfver hufvudet och somnade. Men det blef till slut vått genom täcket. Då blef han arg på fullt allvar, sprang upp och drog sängen från väggen, troende sig nu vara räddad från droppet och lade sig till ro igen. Kläpp! Der fick han en droppe igen, och så upp och fick tag i sängen och drog den ännu längre bort, under det han svor öfver alla dåliga tak; men nu skulle han väl få fred. Så nytt försök. Nej, det var då för galet! Här dröp öfverallt. Så tände han ljuset och tittade i taket, ty någonstans skulle väl detta vara vått. Men o under! der syntes intet tecken till dropp, och på firmamentet tindrade tusende stjernor. Hvad var detta för ett trolleri! Så lyste han in i den gamla sängen, och der hängde blott hans egen strumpa. Hvad hade den i omhänget att göra? Nu fattade han i henne, och kliss! der hade han takdroppet.

Det var nog ingen vacker morgonbön han då läste, men vaken var han och klädde sig gjorde han i all hast och så ned till D. Han möttes af hushållerskan, som bad helsa från förvaltaren, att han gått före åt skogen, men Lill-Anders var qvar för att visa M. vägen efter; men först skulle han äta frukost. »Jag vill hvarken ha frukost eller något annat! Jag vill ha häst och resa.» — »Ja, det trodde ock förvaltaren, men det är tillsagdt, att ingen häst får lemnas ut förrän förvaltaren kommer hem.» Hvad då hände, vet jag icke, men att M. och D. voro goda vänner i många år derefter, vet jag.

Vidskepelse och lättrogenhet.

Det var i midten af september 1857. Sista hafretegen var skuren och stod redan på snes. Det var således godt om tid för både mig och mina karlar, och jag kunde utan uppoffring börja mina stöfvarjagter med allvar. Marker fans det, så stora, att der icke kunde tryta vildt på åratal; frågan var blott, hvar man skulle börja.

Jag bodde denna tid på mitt lilla Vingäng i Dalby, för läsaren redan bekant. Mina hundar voro hjelpligt uppdrifna genom kortare jagter hemomkring. Nu ville jag ut, långt bort i fäbod- och finntorpmarkerna. Väderleken var sval och unghararna matnyttiga. Nu kunde jag uträtta något och villebrådet hålla sig; således ut, ut!

En kamrat ville jag hafva med, men hvar finna en sådan? Af alla mina bekanta i socknen fans ingen som lönade att tala med om en långtur. Men kanske faktorn i Vingäng? Jag gick genast ned till honom. På min fråga, om han ville gå med till skogs på en vecka, svarade han med frågan hvart jag ämnade mig.

»Till Gälstasätern, Finntorpet, Kringsberg och vidare uppefter Ljusnan, jag vet icke så noga.» — Ja, det är nog präktiga trakter der, har jag hört. Jag kan dock ej följa med, ty jag skall bort på en fjorton dagar; men vill han taga mina hundar med, så mer än gerna.» — »Ja, tack!»

Förhållandet var, att faktorns hundar voro ovanligt goda. Nog hade jag hjelpt mig med mina tre, men jag var glad att kunna hålla i med jagten så länge jag ville, ifall vädret blef gynsamt.

Då jag kom hem, blef rustning. Fryksdals-Erik skulle med som vapendragare, och med mjöl för fem hundar och matsäck åt oss blef hans börda ganska tung. Morgonen derpå drogo vi åstad. Min andra karl, Anders, fick med båt frakta oss till Branäs, derifrån vi togo sätervägen.

Hela den väglängd vi hade att tillryggalägga var väl knappast mer än tre och en half mil, men ansågs vara betydligt större. Två mil vid pass färdades vi i båt utför den lindrigt fallande Klarelfven. Båda karlarne rodde, och jag styrde; det gick undan med fart.

Då vi väl hunnit sätervägen, bar det uppför, och endast uppför. Hundarna voro ifriga och drogo i kopplen. Det blef snart varmt, ehuru väderleken var sval. Så knogade vi på en timme, då Erik frågade, om det aldrig tog slut på detta berg. »Nej, icke ännu. Bäst du hvilar litet, Erik; jag går väl så sakta före.» — »Ja, kan dä.»

Efter ännu en halftimmes marsch var jag uppe, slog mig ned på en sten och väntade på Erik. Han kom icke så snart, och då han anlände, var han röd i ansigtet som en blankskurad kittelbotten. Hans yfviga rödbruna hår stod rätt i vädret, och mössan bar han i handen. Så slog han sig ned, torkade bort svetten med näfven, spottade ut bussen och utbrast: »Jag begriper icke spektorn, som vill pina sig så illa; dessa harar tycker jag icke äro så värst möcke värda. Hade vi nu stannat hemma, kunde vi haft goddagar en ti (tid). Like stollige ä' hunnan med; de drar i kopple, så det är göra nog de icke rycka omkull mig, och snart är jag hudlös i näfven.» — »Ja, du är ingen skytt du, Erik.» — »Nej gudskelof, så 'stöllet' blir jag fäll aldrig.»

»Men tycker du inte det är roligare att vara i skogen än hemma?» — »Nej, det är bättre att gå i jämt arbete.» — »Ja, men du skall få se, att vi få roligt på denna resan.» — »Kanske dä; har vi långt till Branässätern?» — »Vet inte; jag har aldrig gått vägen dit.» — »Jaså; kanske vi gå galet!» — »Nej då; du ser väl, att vi äro på klöfjevägen; här är spår efter både hästar och kor. Nu gå vi.»

Det gick ännu åt ett par timmar innan vi hunno sätern. Vi hade hela tiden vandrat i skogsmark och på åsar, der utsigten varit mycket inskränkt. Plötsligt voro vi framme på

åsen ofvanför sätern, och der låg en stor sträcka af Ljusnadalen för våra ögon. Jag, som varit en bit före Erik, hade stannat för att bese den stora taflan.

Då Erik kom fram, stannade äfven han. »Nå, hvad tycker du om det här, Erik?» — »Åh, de ha gått illa åt skogen här; det är långt mellan timmertallarna i den här dalen!» — »Ja, nog har du rätt deruti; men ser du då icke svedjorna, löfskogsdungarna, ängarna och sätern derborta på andra sidan? Det är mark för harar det, och fågel med.» — »Ja, kanske det; men nog vore det 'likare' (bättre), om det vore timmerskog.» Erik var omöjlig: han hade intet sinne för jagten.

Så gingo vi ner till sätervallen, der vi satte oss, och jag föreslog att vi borde äta, ty nu var klockan fyra, och vi hade blott ätit frukost. Nej, det var bättre vi ginge fram till Gälstasätern med en gång: det vore ju icke så långt dit, mente Erik. »Ja, men vi skola öfver elfven och sedan uppför berget; det blir nog drygt för dig, Erik.» — »Åh, det går nog; bäst vi komma dit vi skola.»

Så krogade vi på efter en fästig, som bar ned åt elfven till; men den tog snart slut, och så kommo vi in i stenmark och moras. Då vi kommit till elfven, hade Erik fått sig ett svettbad till. Det var icke litet vatten i Ljusnan. Der vi anträffade den kunde vi ej komma öfver, hvarför vi nedlade näfversäcken (kunten), der vi hade vårt matförråd, bundo hundarna och gingo åt hvar sitt håll för att uppsöka något ställe der vi kunde komma öfver.

Jag fick nog gå ett tusen steg innan jag fann ett vadställe, hvarpå jag återvände. Erik satt då och rökte; han hade icke sett något ställe der vi kunde slippa fram, hvarför vi gingo upp till mitt vadställe. Jag aftog så väl skor som byxor och gick så öfver elfven med dem. Så vände jag om efter hundarna. Under tiden satt Erik och såg på. Då jag nu gick, bad jag honom taga af sig, så ville jag komma öfver efter de hundar, som han förde. Nej, taga af sig, det brydde han sig icke om, och hundarna, de ginge nog efter mig. Och så gick det. Vi voro snart på andra sidan elfven, der vi hade tur att påträffa en vinterväg, den vi följde genom oländig mark, tills den korsades af en fästig eller vallväg, hvilken förde oss upp till sätern.

Dagen hade gått åt, och det började skymma då vi voro vid säterstugan. Folket som bott der under sommaren var hemrest, så att hela vallen var tyst och öde. Erik tyckte det vara »öskligt» (ödsligt) så långt bort i skogen, men gjorde nu inga invändningar då det blef fråga om middag. Det var ej tid att rusta länge, hvarför vi togo oss några kalla bitar, och så fick Erik städa stugan och bära in hö till bäddar. Under tiden kokade jag åt hundarna och hackade granris för att strö på golfvet. Så packade vi upp våra förråder och upplade dem på en hylla i mjölkrummet, och dermed voro vi ordnade för ett par dagars vistelse i sätern. Hundarna fingo också ligga inne i den tillräckligt rymliga stugan.

Det är med en viss känsla af nöje och belåtenhet jägaren kryper ner i den doftande höbädden, då han hunnit den aflägsna jagtmarken. Så var med mig den gången. Jag motsåg de kommande dagarna med längtan och hade en förkänsla af kommande fröjder; också var jag vid bästa lynne och hade gerna pratat bort en stund, om jag haft någon att prata med, men Frik var alldeles omöjlig. Jag frågade honom nu, hvarför han ej aftog och upphängde sina våta byxor. Nej, de vore redan torra, likaså strumporna, svarade han. Sina skor hade han satt i taket, och de blefve nog torra till morgonen, ty han tänkte »basa på» (elda på) duktigt under natten; här blef väl ingen ro i natt ändå. »Hvarför så?» frågade jag. —» Åh, en kan fäll begripe, att här i skogen är fullt af 'fjaseri' (trolltyg); det blir nog något 'ugrejt' (i olag) innan morran.» — »Ja, god natt med dig, Erik; nu somnar jag; väck mig när trollen komma!» sade jag skrattande, »och laga du kan bjuda dem på kaffe; men spar en kopp åt mig, ty i ljusningen skall jag ut.»

Något före dagningen var jag klädd. Erik måtte verkligen »basat på», som han ämnat, ty i stugan var hett som i en badstuga, innan jag fick upp dörren. Erik vaknade af den friskt inströmmande svala luften. Då han fick se mig klädd, brasan tänd och kaffekokaren på, frågade han hvad det led »åt natta.» »Din tok, det är snart ljust; men du kan ligga stilla, om du vill; jag går strax ut.» — »Jaså! Jag har nog moro af att gå med och bära.»

»Åh nej; det slipper du; hvila dig till middagen, då kommer jag in. Hur har du sofvit i natt?» — »Sofvit! Det kan ingen fan sofva i ett slikt hål som detta; har ni inte hört ulåten?» — »Hvad för en ulåt?» — »Hörde ni ej den saten, som hela natten har skrikit och ropat: Ut! Ut! Han tänkte fälle narre mej te gå ut, men pytt san! Jag har nog hört talas om den karlen förut; mig narrar han ej.» — »Nu har du drömt, Erik. Koka nu åt hundarna och gif dem! Ropar jag på dig, så kom till mig.»

Härpå tog jag »Påfve Pan», en stor och utmärkt hund, och begaf mig ut. Väl kommen från stugan, hörde jag ett par orrar lyfta längre mot söder och en blåsa ändå längre bort. Jag gick ej efter fåglarna, utan afkopplade Pan. Han fick strax slag, och några minuter derefter gick det för brinnande lifvet. Jag stannade der jag var tills drefvet vände, då jag genssköt det och fällde haren. Hela jagten medtog en tid af högst 20 minuter. Sedan haren var skjuten, återvände jag med den till stugan, der jag hängde upp den på taket, sägande till Erik: »Der har du numro ett.»

Derpå satte jag mig och väntade på att åter få höra Pan. Han var bland de bästa drifvare jag känt, men var ingen rask upptagare. Det dröjde nog en halftimme, innan det gick nedåt Ljusnan till. Det var icke skäl att gå dit, ty var det gammal hare, kom han helt säkert uppåt vallen; men efter en stunds dref fann jag, att det var unghare, hvarför jag begaf mig ner i småskogen och snårmarken, der haren bugtade. Det var ej godt att i hastighet finna så pass skoglös fläck, att jag kunde skjuta; men på en liten vallstig eller ett »fästreck» möttes Jösse och jag, och det mötet blef hans död.

Pan kom nu fram, och jag tyckte, att han behöfde en frukostbit. Haren öppnades, och hans inelfvor försvunno ögonblickligen i Pans stora gap. Han tumlade sig på den mjuka mossan, ruskade barrnålarna ur pelsen och såg lifvad ut. »Ja, skynda dig nu och få upp en till, så är du karl!» Jag drog mig nu i riktning mer norr ut uppåt fäbodvallen. Pan såg jag jag icke till, och icke hördes han heller. Så kom jag in på ett gammalt fall. Här stodo lingonen i täta grupper på tufvor och stubbar; hvart jag såg lyste högrödt

och grönt. Jag tog mig några väldiga klasar; de smakade bra, ty jag hade af jagten blifvit litet varm.

Bäst jag gick hörde jag en hjerpe blåsa. Ah! Han fick genast svar af mig, ty pipan hade jag, enligt den tidens sed, stucken i en hylsa på skjutväskans rem. Min pipas lockljud hade knappast förtonat, förr än jag hörde hjerpens bullrande vingslag. Några sekunder derefter satt den vackra fågeln på en kvist helt nära mig med höjd kam på sitt täcka hufvud, der den röda halfcirkeln ofvan ögat gaf det glans och lif, under det han qvittrade och lindrigt bugande skakade sina spräckliga stjertfjädrar, på detta sätt underrättande den falske lockaren om sin ankomst. Stackars lilla hjerpe! Ett dödande skott, hvaraf ekot flög från kulle till kulle och från berg till berg, blef svaret på din tillitsfulla slägtkärlek. Hvad rörde det mig? Icke ens en tanke derpå kom i min hjerna, och med förnöjelse hängde jag min lilla fågel som en missdådare i en af de till skjutväskan hörande snarorna, och en halftimme derefter hängde två af hjerpens syskon broderligt bredvid honom.

Hade ej Pan just nu låtit höra af sig, hade nog flere hjerpar gått samma väg. Nu blef ej tid dertill. Det var nu Jösses tur. Men den gången sökte han med all ifver komma undan. Det gick långa bugter upp och ned i berget, och slutligen hörde jag drefvet gå upp öfver sätervallen, der Pans skall bortdog uppe på berget. Nu visste jag hvar min post var, och med frisk fart var jag snart uppe på vallen.

Der satt Erik och rökte. »Såg du haren, Erik?» — »Ja då.» — »Hvart sprang han?» — »Där sör (söder) vid hässjen.» Så gnodde jag dit. Under det jag flåsade ut efter det hastiga språnget, hörde jag åter Pans skall. Det kom allt närmare, och nu kom Jösse genom gärdsgården och rätt åt mig. Han hade god fart, då jag kastade bössan till ögat. Vid denna rörelse måtte han varsnat mig, ty han stannade ögonblickligen sitt lopp, satte sig och såg förvånad ut. Hvad kunde det vara för en stubbe här på släta sätervallen? Den hade Jösse icke sett der förut, hur många gånger han än hoppat omkring här och suttit och filosoferat i backsluttningen. Det der var förunderligt, det måste han taga reda på. Men der kommer ju den larmande Pan allt närmare; bäst att gno! Men pang!

Der låg Jösse med alla fyra i vädret; det var slut med funderingarna.

Det blef ett hiskligt väsen inne i fäbodstugan på de der varande hundarna, ty då de hörde skottet, ville de bli lösa. Jag såg Erik sticka hufvudet in genom dörren och råma: »Töst, sej je ne!» Så kom Pan och nosade på haren, flämtade och gick hem och drack vatten ur Eriks bytta. Det var slut på morgonjagten. Nu fingo alla hundarna komma ut ur stugan, hararna öppnades, och innanmätet skiftades mellan hundarna. Så kom min frukost: bräckt skinka och mjukt bröd, sedan kaffe, och så in i bädden för att sofva en stund.

Då jag åter bröt upp, fick Erik gå med. Jag ville visa honom vägen till Finntorpet, der han borde köpa oss så mycket mjölk han kunde få, samt något potatis och en färsk ost. Så kommo vi till vägen, der jag afkopplade mina unga, ljusgula hundar, Stål och Krans. De voro denna tid blott två år, så att de just icke voro mycket att lita på, men då de drefvo, gick det med rask fart och ett klingande skall.

Jag var nu på en präktig trakt, der små svedjor funnos mellan täta löf- och grandungar. Af gammalt visste jag, att här var godt om hare och temligen bra att få håll. Det gick också bra för mig, ty i skymningen sköt jag min fjerde hare, och då jag dertill hade skjutit en tjäderhöna och de unga hundarna skött sig bra, var jag mycket belåten då jag kom fram till stugan.

Nu var det mörkt, men genom dörrspringorna och gluggen lyste det starkt, och redan på långt håll hörde jag Erik sysselsatt med sitt favoritnöje: att hvissla. Då de innevarande hundarna hörde mina steg, började de lågmäldt skälla, hvilket hade till följd att Erik tittade ut. »God qväll, Erik!» — »Gusine (Gud signe)!» — »Här har du fyra harar till!» — »Det var inte så klent det!» — »Tag nu ut hundarna, så få vi gifva dem.» — »Tror inte de äta; de ha fått gröt och mjölk.» — »Vi försöka ändå, Erik!» — »Ja, gubevars, nog går det i dem,» och i dem gick det som en dans.

»Nå, Erik, du hittade fram till Finntorpet?» — »Ja då, och fick både mjölk och potatis, och här äro pengarna med tillbaka; de ville ej taga betaldt.» — »Hvarför så, Erik?» — »Vet icke; jag fick knappt ord af dem; de bara las (läste)

och sang (sjöng) stora och små, och så gräto de såtals. Potatisen tog jag upp sjelf, men mjölken hällde fäll käringa i byttan; jag tror väl det var fyra kannor.» — »Det var besynnerligt! Fick du någon ost?» — »Nej; då jag sporde om den, slog käringa upp kåfdörren och sade: 'tag så mycket du vill! Vi gör ingenting med den.» — »Det var ändå besynnerligare; hvad sade de om att jag ville ligga der i morgon natt?» — »Ingenting; de bara sang och las och bar sig (jämrade sig).» — »Var någon död der, eller hvarför voro de så sorgsna?» — Det sade ingen något om. Jag tog ingen ost, då jag icke fick betala, men ni får väl veta hur det är, då ni kommer dit.» — »Koka oss nu potatis till qvällen, Erik!»

Medan Erik sysslade med vår anspråkslösa supé, satt jag och tänkte på mina gamla bekanta der borta i Finntorpet. Jag hade funnit dem godmodiga, rättskaffens och ovanligt arbetsamma; hvad kom nu åt dem? Ja, den gåtan skulle ju morgondagen lösa; till dess lönade ej mödan tänka på den saken. Sedan jag lagt mig, kände jag mig icke alls trött, utan låg och pratade med Erik och undrade, hur det var med dem der hemma.

Bäst vi pratade, ropade det der ute: Uth! Uth! Erik spratt upp som han haft en kraftig fjäder under ryggen, stirrade på mig och utbrast: »Nu är han här igen, den utåcken!» — »Hvem menar du?» — »Den som ropar. Usch, så öskligt!» — »Hvem är det då som ropar?» — »Åh, det måtte han väl veta, att det är Gasten.» — »Nej, den har jag aldrig sett; hvad gör den för ondt? — »Åh, han bara klämmer folk både gula och blå, och somliga tager han lifvet af och suger bloden ur dem.»

Nu måste jag skratta. »Vet du inte, Erik, att den som ropar der ute är en stor uggla, som kallas för uf och är här på sätervallen för att vakta på hararna.» — »Jaså,» sade Erik lugnare, »är det bergufven? Den har jag allt hört talas om och sett en på Thorsby; det är en 'utåck', och det betyder lik då han skriker. Det är säkert någon död i Finntorpet!» — »Du är en tok, Erik; icke bryr ufven sig om andra lik än dem han sjelf dödat till mat åt sig och ungarna. Jag är säker om, att hon har en eller två med sig här, ehuru de nu äro stora. Jag skall gå ut och se, om jag kan få skjuta

dem.» — »Usch, gå inte ut! Det är allt Gasten; hör spektorn, bry sig inte om dem!»

Jag gick en stund och vaktade på ufvarna, men såg ingen till, hvarför jag gick in igen, men några minuter derefter hördes åter det entoniga ropet Uth! Uth! »Ja, här blir nog ingen fred i natt heller,» sade Erik. — »Åh, nog kan du sofva för att ufven ropar. Nu sofver jag, god natt med dig!» — »Ett styggt ställe är det här,» hörde jag Erik säga vid sig sjelf, och då jag icke svarade något, blef det tyst. Elden brann så småningom ned, den ena vedklumpen föll efter den andra, det blef skymning i stugan, och innan det blef mörkt hörde jag Erik sofva, och snart var äfven jag i drömmarnas verld.

Jag vaknade vid att hundarna skramlade med kopplen, gäspade och sträckte sig. Det är deras sätt att väcka jägaren, om han sofver för länge. Det var icke precis händelsen den gången, men jag steg lika fullt upp och väckte min Erik. »I natt har du nog haft ro?» — »Ja, det har varit bra nog, men nog har jag hört den som ropat.» — »Men han tog dig icke?» — »Nej, det gick icke den vägen.» — »Raska på nu, Erik, och sköt om hundarna, så kan du gå ned till Ljusnan och meta laxöring sedan. Der har du metdon; mask får du leta dig sjelf. Adjö med dig; till middagen råkas vi här.»

Jag tog nu faktorns hundar. Då jag kom ut, var ännu icke fullt skjutljust, men lika fullt lät jag hundarna söka. Vi gingo genom alla vallarna, men fingo inga slag förr än söder om sätern. Der gick det, men hur jag än bjöd till, kom jag icke i håll för haren. Den dagen hjelpte ingenting, och vid middagstiden gick jag hem med en och en half hare och en hjerpe, men så är det ibland i skogen. Hundarna voro uttröttade, och äfven jag kände mig slapp och modlös. Lyckligtvis var Erik före mig vid stugan och bjöd på varm potatis och tre små stekta foreller: det var hela hans fiske. Nog kunde han fått mer, trodde han, men det var så öskligt der nere vid forsarna, så han trifdes inte. »Men är du verkligen en sådan kruka, Erik, att du är rädd på ljusa dagen?» — »Åh, inte är jag rädd, men det fins björn och annat otyg här i marken; man kan aldrig vara säker.»

Att taga Eriks tro på troll och andra fantasifoster ur hans hjerna, dertill dugde jag icke; vårt samtal tog derför

slut tills vi ätit vår middag, då jag bad honom dela den halfva haren, som hundarna tagit och delvis uppätit, mellan de andra hundarna. »Det har gått klent med både fiske och jagt i dag.» — »Ja, har det så, Erik, men det blir nog bättre i afton; vädret är bättre nu.» Sedan vi sett om vårt vilda, tillsade jag Erik att med de unga hundarna möta mig vid Finntorpet i skymningen. Han skulle då hemta Pan, den jag nu medtog, och så återvända hit och ligga här ensam, då jag tänkte ligga på Finntorpet den natten.

»Nej, spektorn! Icke för 'häst och hundrade daler' ligger jag här i Gälstasätern ensam en natt. Nej, jag tager allt alla hundarna med mig och går åter i morgon, eller ock stannar jag i Finntorpet tills ni går hit; det är nog det 'likaste' (bästa).» Jag fick mig ett godt skratt åt Eriks utpräglade rädsla och sade honom, att förslaget var bra; då han ville ha besväret, gjorde det mig detsamma.

Min jagtplan hade jag uppgjort så, att jag skulle jaga utmed vägen till Finntorpet, hvarför Pan och jag togo den kosan. Den trakten var också den bästa i dessa marker. Der var alltid godt om vildt och icke ondt om pass. Ofta fick jag också skjuta hararna på den lilla gångstigen mellan torpet och sätern. Denna gång hade jag till skymningen skjutit fyra harar och en orre. Två af hararna hängde jag på en stör, som jag lagt midt öfver vägen, så att Erik nödvändigt måste se dem. Detta för att slippa bära dem och i förhoppning att Erik skulle taga dem med sig.

Det var bra skumt då jag kom in på de till torpet hörande små åkrarna. Der gingo mot vana och god sed folkets kor lösa, och en stod till och med inne i en oskuren hafreåker. Detta förvånade mig; men jag tänkte att kreaturen brutit stängslet, hvarför jag gick dit för att fösa kon ur säden. Det besväret slapp jag dock, ty kon rusade emot mig för att angripa Pan, den jag förde bunden i kopplet, och snart förenade sig alla kreaturen i anfallet på hunden. Jag måste för den skull skyndsamt släppa honom lös och med en i hast anskaffad stör försvara oss båda, under det vi togo reträtten öfver stängslet. Då jag kom upp till stugan, satt Erik på logtrappan med näfverkunten på ryggen och hundarna omkring sig; för öfrigt syntes ingen menniska till. Erik såg

allvarsam och modlös ut. »Hur är det fatt med dig, Erik? Har du varit inne och helsat på folket?» — »Ja, men de sitta derinne och jämra sig,' och emellanåt så läsa de; ingen får något ord af dem.» — »Tog du hararna med dig, Erik?» — »Nej, jag var ej säker på, om de voro våra.»

Ett dämpadt sorl af röster lät nu höra sig inifrån stugan: det var tonerna från en psalm. Jag stod qvar tills sången efter lång väntan upphörde, då jag steg in och helsade. Det var mörkt inne i stugan, och från dess aflägsnaste vrå besvarades min helsning nästan hviskande. Jag kände igen rösten: det var mor sjelf, en frimodig och rask medelålders qvinna, som icke brukade tala i dämpade ljud; här var nog något allvarsamt å färde.

Äfven jag nedstämde tonen och frågade, hvarför de voro så sorgsna. Något svar fick jag icke i annan form än af våjanden och snyftningar. Sedan jag väntat en stund, upprepade jag frågan, men bekom intet svar. Det var tydligt, att här inträffat någon sällsam olycka. Emellertid ville jag höra hvad det var, och det skedde bäst då man kunde både se och höra. Jag letade derför rätt på ett halfbrändt stearinljus, som fans på bottnen af min skjutväska, tände och satte det högst på muren, så att det kunde så mycket som möjligt upplysa hela stugan.

Hela rummet var klädt med en viss prydlighet; golfvet var äfven beströdt med granris och rummet fyldt med doften deraf. På bänken längst fram satt hela familjen, iklädd sina helgdagskläder. De som kunde läsa hade böcker i händerna. Mor hade den sistfödde och de dernäst minsta bredvid sig. Det hela ingaf en känsla af oro.

Jag frågade ännu en gång, hvad som var på färde och hvilken olycka träffat dem. Till svar fick jag endast ett par qväfda snyftningar och en stilla jämmer. Det vore väl icke värre, tillade jag då, än att det kunde omtalas. Någon borde gå ut och taga reda reda på kreaturen, som gingo inne på åkern och gjorde odygd. På denna min uppmaning svarade gumman, att det ej betydde något. Nu blef jag litet het och sade henne, att det betydde mycket, om säden blefve nedtrampad; hvad skulle de då lefva af till vintern?» — »Åh, deras lifstid blefve icke så lång, det räckte bra till hvad de hade.»

— »Hur menar ni nu, mor?» — »Åh!» Och så började hon våja sig och vagga sakta fram och åter, under det far och de äldre barnen sjöngo en psalmvers.

Jag undrade om hela familjen blifvit svagsint och utbröt med någon hetta, att de väl kunde säga mig, hvad det egentligen var fråga om. Nu ändtligen förkunnade mor mig, att i morgon middag vore domedag och verldens undergång; det vore bäst jag förberedde mig derpå och förenade mig med dem i bön om nåd. Jag kan icke neka, att jag blef tämligen flat och alls icke förmådde uppfatta stundens allvar; tvärtom fann jag hela tillställningen litet löjlig. Detta aktade jag mig dock att låta märka, utan frågade blott, hur de visste det. Jo, hos dem hade varit en helig man; han hade predikat för dem en hel dag och förkunnat verldens undergång till morgondagens tolfte timme. »Och detta tron I på?» — »Ja, ja!» Och så började jämmern igen. »Hvar var den helige mannen ifrån?» — »Från Norge. Han har predikat för oss finnar öfver hela skogen, och i morgon är allt slut.»

Med den kännedom jag hade om finnarnes envishet och folklynnet i allmänhet der i skogsbygden, fann jag det klokast att icke tala med dem den dagen. Jag inskränkte mig blott till att anmärka, att om så skulle bli att verldens slut inträffade i morgon, hvilket jag ingalunda trodde, så vore ju detta ingenting att sörja öfver, utan tvärtom: de skulle ju då i lifvet efter detta få det mycket bättre. Mina trösteord besvarades blott med ytterligare jämmer.

Jag ordade då ej vidare om saken, utan öppnade dörren och ropade till Erik att binda våra hundar på logen och derefter komma in med vår matsäck. Då Erik fullgjort detta, tillsade jag honom att gå ned på åkern och fösa ut kreaturen. Sjelf gick jag ut till det hvarje finntorp tillhörande kokhuset för att laga litet varm mat, hvarpå jag gick in och satte mig att äta.

På barnen såg jag att de voro hungriga och frågade derför gumman, om de icke skulle få någon mat till qvällen. »Nej, de skola fasta!» Nu blef jag het, men sade ingenting, utan bredde på några smörgåsar och gick till barnen med dem. De togo emot dem, och modern sade lyckligtvis ingenting för att hindra dem. Jag tänkte nu fråga far sjelf, som

hittills ej yttrat ett ord, om äfven han trodde på verldens undergång, men så frågade jag i stället, om han sett många harar vid och omkring torpet denna höst. Han tog god tid på sig innan han svarade mig, att jag icke borde tala om harar nu.

Jag kände nu hans uppfattning af saken och ordade icke vidare hvarken om det ena eller det andra, utan tog af mig och lade mig på bänken. Snart kom Erik och rapporterade, att kreaturen voro utkörda i skogen, att han gifvit våra hundar mat och tänkte lägga sig i höladan. »Ja, släck du ljuset och god natt med dig, Erik! Koka oss kaffe före dager!» Som jag tror af undseende för mig, tystnade så väl sång som jämmer, åtminstone tills jag somnat, och sedan hörde jag icke vidare af familjen under natten.

I ljusningen vaknade jag, tände ljuset och fann familjen på samma ställe och i samma ställningar som på qvällen. Barnen sofvo, men föräldrarna voro vakna. Då Erik kom in, bad jag honom bjuda dem på kaffe. Jag trodde ej de skulle taga emot det, men de gjorde det dock. Så var jag färdig, och då jag tog afsked, frågade mig gumman, om jag verkligen tänkte jaga i dag. »Ja, helt säkert,» svarade jag; »till middagen kommer jag åter eller ock fram på eftermiddagen.» — »Ja, då råkas vi nog inte mer. Bu; bu!» — »Se så, mor, slå nu de der galenskaperna ur hågen, krya upp er och blif glad igen som ni förr varit! Icke skola ni tro på skenheliga landstrykare, som bara vandra omkring för att bedraga folk. Den här måtte varit en riktig lymmel.» — »Åj, åj! Säg intet ondt om honom. Bu, bu!»

Dermed tog jag till reträtten och ut i skogen, dit jag denna dag tog Erik med, emedan jag icke ville lemna honom qvar hos den förvillade familjen. Och klokt var det, ty att han fått griller, förstod jag, då han helt betänksam frågade mig, om det ändå icke kunde hända, att domen blef i dag. »Ja, för hararna kan det nog hända; men håll dig nu tyst, hör du ej att Stål drifver; håll dig efter stigen här, så jag får rätt på dig när jag vill,» och så kilade jag inåt skogen och glömde vid hundarnas lifliga skall både vännerna i torpet och hela domprofetian. En vidtfaren hare förde mig längre

bort än jag egentligen ämnat mig, och der påträffade jag en vacker trakt, der jagten gick väl och jag hade fullt att göra.

Klockan var nära tre då jag återkom till torpet och fann allt i godt skick. Far och äldsta flickan voro nere på åkern och mejade hafre, och då jag inträdde i stugan, var mor i färd med att tillspika ett lossnadt klackjärn på sina hvardagskängor. »God dag igen, mor! Nu har jag brådt att komma ut igen; har ni någon potatis kokad?» — »Ja, och varm är han.» — »Bra; fram med den då!» Det gick raskt. Mor var nu lika rapp i vändningarna som då jag året förut var der. Efter dagens jagt hade jag nu en dryg mansbörda med vildt, hvarför det var nödigt att få det hemfördt så fort ske kunde. Jag sade derför till gumman, att det väl ej lönade tala vid gubben om att han skulle gå hem med jagtbytet, då han hade så mycken säd oskuren. »Nej,» sade hon med en bister min, »nu ha vi försummat oss och varit stolliga nog många dagar; nu få vi passa oss då vädret är så bra.» — »Ja, då får ni lof att låna mig flickan i afton. Erik får binda i hennes ställe. Jag vill hon skall gå till Skallbäcken och skaffa mig en karl, om Johan icke skulle vara hemma; eljes kommer han nog med hit, för att sedan gå hem med bud.» — »Ja, nog kan vi ställa så till.» — »Ja, tack; ställ dermed så är ni snäll!» — och så var jag snart i jagtmarken igen.

Vid min hemkomst var ett helt annat lif i torpet. I stugan sutto far, Erik och den främmande karlen och rökte, pratade och spjälade pertor. Det talades äfven om domedagen och den kanaljen som ljugit om samma sak i alla gårdarna der på skogen, och, märkligt nog, hade alla trott honom; »men kommer han än en gång till mig,» sade den främmande mannen, »så skall jag nog lära honom hålla sig vid sanningen.» — »Ja, just så skall du göra,» yrkade jag, »och varen för framtiden icke så lättrogna af eder.» Mor, som under tiden inkommit, anmärkte, att han (aposteln) dock var en förunderligt fin karl till att storma (tala), så nog hade hon trott honom om bättre.

Vidare talade vi icke om bedragaren; men att han icke var den ende som gick omkring och förkollrade folket hade jag ofta tillfälle att iakttaga. De af dessa apostlar som lyckades bäst voro de d. s. änglaskådarne, ty till och med många förstån-

diga karlar trodde på de budskap dessa bedragare framförde till dem från änglarna. Då jag i god tid morgonen derpå sade vårt finnfolk tack och farväl, vägrade de icke mottaga ersättning för hvad vi bekommit åt oss och hundarna, och deraf förstod jag, att domedagsfunderingarna voro sin kos.

På vägen till Gälstasätern jagade jag icke, men uppsökte och återfann mina upphängda harar. Sedan vi framkommit till sätern, packade vi allt vårt villebråd i Johans bärbågar, för att af honom i dem hemforslas. Medan vi i all hast åto frukost, berättade Finn-Johan att han varit med och bergat hö i en liten säter en tre fjerdedels mil längre i nordvest, och der hade han sett så många märken efter harar, att der måtte de finnas i hundratal, och då Johan förstod den saken, beslöt jag mig för att genast gå dit. Sätern kände jag till förut i så måtto, att jag strukit der förbi året förut, men icke jagat der. Af en annan jägare hade jag äfven hört marken berömmas. Erik var just icke särdeles belåten med att vi drogo ännu längre bort till skogs, men ljusnade upp då vi efter en god timmes marsch framkommo till det betydliga finntorpet Kringsberg.

Kringsberg egdes af en bekant till mig, Erik. Det var en mycket redbar och välmående man. Han tycktes fägna sig öfver min ankomst, och snart påminde vi hvarandra om vår gemensamma björnjagt vintern förut, då vi dödat tre vuxna björnar. Också hade denna sommar all hans boskap fått beta i fred och ro. Erik gillade min plan att jaga vid den lilla sätern, hvars namn i förbigående var Bondsätern, ty der var han säker om att jag skulle få nog af harar. Då jag icke visste vägen dit, bad jag Erik säga mig det, men någon väg som jag kunde hitta fans icke, hvadan han sjelf ville gå med oss, så att vi skulle komma rätt. Det var en vänlighet som ej var skäl att afslå, hvarför jag skyndade på, och så drogo vi af upp genom en småskog, som småningom öfvergick till gammal urskog. Vi kommo här snart till några uthuggningar, hvilka efter hand blefve allt flere, och så voro vi vid sätern.

Denna låg mellan ett par höjder och bildade en liten verld för sig sjelf i en äkta nordisk vildmark. Erik i Kringsberg hade tagit sin reffelbössa med och frågade mig, om jag

hade lust gå med honom och uppsöka en flock elgar, som han visste fans mellan sätern och Ljusnaelfven. Vore lyckan med oss, kunde vi få hvar sin elg innan qvällen. Till den expeditionen hade jag dock ingen lust, hvarför han företog färden ensam. Jag hjelpte min Erik att få vår stuga ren och hyfsad, men då återstod ej mer än ett par tre timmar till qvällen. Jag tänkte icke på någon ordentlig jagt den dagen, utan tog blott min sämsta hund, unga Krans, hvilken jag visste kunde få upp när jag ville, och drog så upp i backarna. Måhända kunde jag få skjuta något. Ett par hjerpar sköt jag strax, och om en timme hade jag äfven skjutit en hare, hvarpå hunden uppkopplades och jag återvände till Erik, som afpelsade haren, och så hjelptes vi åt att steka den.

Hur det var, smakade det bra att få lägga sig tidigt i en mjuk och god höbädd, ty de två föregående nätterna hade jag legat på hårda bänkar hos finnarne, och nog går detta bra för sig, men bättre det som bättre är. Att jag legat väl denna natt, var tydligt, emedan jag redan klockan tre på morgonen vaknade och kände mig uthvilad. Jag flög upp, friskade upp elden och gjorde ren min bössa, ty på denna dag hade jag stora förhoppningar.

Det var nu faktorns hundar som voro i tur att jaga med, och jag föresatte mig att göra mitt bästa. Litet för tidigt hade jag dock stigit upp och fann tiden lång innan det blef skjutljust. Med Erik språkade jag under tiden. Han fann Bondsätern trefligare, fastän stugan var dålig, än Gälstasätern, men så hade han ock fått sofva i fred och ro. Stugan låge dock så till, att nog fans här jordfolk, så bäst vore det allt att vi qvällade tidigt för att få vara i fred. »Sköt nu väl om hundarna och håll dig ute, så du kan komma till mig, om jag ropar,» tillsade jag honom, då jag släppte hundarna och afvaktade hvad komma skulle. Drefvet kom genast i gång, och många minuter hade det inte varit tyst då jag vid middagstid sköt min sjunde hare på fäbodvallen. Flere gånger hade Erik varit hos mig och hemtat skjutna harar och fåglar under pågående jagt, och då jag nu lemnade honom sista haren, sade han, att gick det på det sättet till qvällen, visste han ej hur det skulle gå att få hararna till nästa säter.

Då vädret var det bästa, d. v. s. lugnt och mulet, med hög himmel, gaf jag mig icke ro till att hvila, utan tog mig en kallbit och släppte så Pan, och han fick strax upp en bit från vallen i en högvuxen björkskog. Der blefvo vi till skymningen, ty så snart jag skjutit en hare, tog han upp en till, och så fortgick det tills jag skjutit sex harar till. Nu var Erik förvånad, och sanningen att säga jag många gånger under mitt jägarlif hunnit öfverskrida detta antal. Den lyckliga jagten denna dag var mycket uppfriskande. Jag var vid bästa lynne och vid bästa aptit och sade Erik, att så skulle en jagt gå. Finge vi hålla på så hvar dag tills snön kom, skulle vi icke lida brist i vinter. Nej, det vore då säkert det, men det vore icke så godt få hem alla hararna. »Det blir nog råd för den saken, Erik. Vi få nu se till att komma i ro.»

Sedan jag lagt mig, tänkte jag på att här var ohyggligt med hare, men det vore ej skäl fortsätta jagten här nu, utan vänta dermed och återvända hit mot slutet af oktober, då man hade utsigt att få hararna frusna med detsamma. Mycket storögd blef Erik då jag på morgonen sade honom, att vi skulle flytta härifrån och upp i Branässätern. »Är det slut på hararna här då?» — »Nej tvärtom, här är för mycket,» och så sade jag honom skälet till vår flyttning. Synbarligen var Erik belåten med att komma närmare hemmet och sade ingenting om att hans börda blef tung. Huru långt vi hade till Branässätern, är ej godt att säga, men tre timmar behöfde vi för att komma dit, ty ingen väg fans mellan sätrarna, utan man hade blott att gå på så rakt man kunde öfver berg och backar. Också voro vi spaka nog då vi hunno fram.

Efter ett par timmar gick jag ut med de unga hundarna, men hade fullt göra för att få skjuta de två harar jag fick upp, men deremot hade jag den turen att få skjuta ett par tjäderfoglar, och detta mycket nära stugan. Då jag kom in, höll Erik på att koka kaffe. Jag bad honom då hälla pannan full, ty i qväll få vi främmande. Han såg upp och skrattade: »Ja, det kan jag tro vi få främmande! Nej då, ingen å' fälle så stolli och går hit långt bort i vildmarken och helsar på oss. Nej då, tro aldrig det!» och så hvisslade han en drill under det han makade veden kring pannan. Erik hade ingen aning om att jag med Finn-Johan tillskrifvit de hemmavarande,

att de skulle sända en karl till Branässätern för att hemta hvad vi möjligen skjutit de sista dagarna, och denna karl borde med litet förstärkning af vår matsäck inträffa på qvällen.

Vi voro just färdiga att lägga oss, då hundarna började morra och snart skälla, fotsteg hördes, och så rycktes dörren upp, och in trädde vår granne Ving-Daniel. Han brukade ibland vara med mig på längre jagter och var mycket lifvad för dessa färder. Också sken hans breda ansigte af verklig belåtenhet, då han framträdde i ljusskenet. »Jaså,» sade han, »ni är alla redan här. Han Anders (fördrängen der hemma) var ej säker på om ni skulle komma hit förr än i morgon. Det var allt e vons digrare stång ne har.» Med stången menade Daniel vårt vilda, ty detta brukade vi alltid upphänga på en stång, och talades det om att stången var full eller ej, så visste vi hvad som menades.

Medan Daniel var i farten, föreslog han att Erik skulle få gå hem med vårt byte och han skulle få stanna hos mig; »bössa har jag med mig,» tillade han. »Ja, nog får du det, Daniel, om Erik vill; men han trifves väl här i fäbodarna,» tillade jag skrattande. »Jagu, sa jag dä,» invände Erik. »Nej, får jag gå hem ifrån den här uschliga skogen, så nog vill jag det gerna.» Så tog Daniel fram skickningarna hemifrån, hvilka voro så väl tilltagna, att vi godt kunnat vara ute en vecka till.

Lätt om hjertat, knogade Erik följande morgon af mot hemmet med sin tunga börda och prisade sig lycklig att komma ifrån allt »fjaseri» som fans här i finnmarken.

Daniel och jag hade andra tankar om den saken, och snart genljödo åsarna af hundarnas glädtiga skall och upprepade mångfaldigt dundret af våra skott.

Icke rådlös.

Det var en novembermorgon 1876, under det jag bodde vid Siknäs, som jag vaknade vid femtiden och kände mig uthvilad. Första tanken var: hurudant är vädret? Det hade flere dagar frusit starkt på små vatten; myrar och kärr voro gångbara och hararna helhvita. Nu borde man inhösta så många jössar man kunde åtkomma.

I natthabiten sprang jag bort till fönstret och ryckte upp gardinen. Himmeln var klarblå, och millioner stjernor tindrade på firmamentet. Var det kallt? Så såg det ut. En antänd stryksticka, hållen vid termometern, upplyste, att det var 16 grader under 0. Uh! ingen hund drifver nu, var tanken jag fick, och dermed var jagten slagen ur hågen. Dessutom var det söndag. Jag kröp ner i den varma sängen igen och sökte somna.

Sofvit hade jag dock åtta timmar; det gick ej att somna på den sidan. Så vände jag mig till den andra, men hvad nu? Jag hörde ett aflägset dån och satte mig upp. Det var dånet af rullande vagnshjul borta i allén. Hvad kunde det vara för en resande? Jag måste upp och se. Ja, ganska riktigt, der kom ett par hästar, som veko af åt bakgården och körde in der. Jag såg en kolossal figur i trillans baksäte och kunde icke misstaga mig: det var fader Boman sjelf.

Boman var min närmaste granne och förvaltare af Johannesholms bruk. Hvad stod nu på, då han var ute så tidigt? Ja, det skulle jag snart få veta. Dermed återvände jag in i mitt sofrum, der min hustru vaknat af vagnsbullret och frå-

gade, om jag visste hvem som körde så sent. »Sent! Det är morgon nu.» — »Åh!» — »Jo, så vidt jag kunde se var det Boman.» — »Kära du, då är väl någon sjuk på Johannesholm!» — »Åh, det kan ju vara något annat.» — »Ring på flickorna!» Och ringde gjorde jag. En kom genast in. De voro vakna och snart klädda, svarades.

Så gick jag ut, och på verandan mötte jag Boman och hans kamrat. De tvärstannade, och så började B. spela som en tjäder och derpå blåsa som en orre. Nu fick jag klart för mig, att här var fråga om helt annat än sjukdom och olyckor. Jag hann blott säga »välkomna!» då jag afbröts af B. med den frågan, om jag kände igen den här långa karlen, han hade med sig. »Tokprat! Kom in med eder! Ni frysa ihjäl!» — »Ja, det har jag också sagt, men den här tokiga Z. kom dammande i qväll för att vi skulle fara till dig och jaga i dag, och nu äro vi här! Isak (skogvaktaren) har jag purrat; han håller på att koppla rackorna dina. Tom (B:s hund) har jag med, så det är nog något sattyg i vägen, om vi icke skola få harar i dag; tag ner bössan och kom, så åka vi till Van. Vid Nybodarna öppnas balen, skynda på!» — »Är du nu rosenrasande, gubben min! Tror du jag begifver mig ut fastande! In med eder och fån något varmt i näbben, säger jag, och dessutom behöfver Gubben (B:s åkhäst och hans synnerliga favorit) blåsa ut, ty jag förstår du har kört som en marknadsresande.»

Så gingo vi in, der ljus under tiden blifvit tända, och då fick jag af Z. veta, att det i stället varit B. som påyrkat denna jagt. Z. hade icke ens bössa med, utan bad mig förse honom dermed jemte ammunition. Så kom vår jungfru inseglande med en kaffebricka, hvilken hänförande syn framlockade ett nytt tjäderspel och en ny orrblåsning, ty nu var B. glad, förklarade han; nu skulle »göken snart gala», och dermed lyfte han korken ur konjakskaraffen. — »Men, kära Z., hvad far i B. denna dag?» skrattade och frågade jag. — »Åh, sådan tycker jag han är jemt när vi komma till honom,» och deruti hade Z. fullkomligt rätt.

Sedan gubbarne satt sig, blefvo de litet lugnare, så att vi kunde tala litet allvar om den stundande jagten, och då blef, klokt nog, beslutet, att Isak skulle med tre af mina

bästa hundar begifva sig till Nybodarna och vi stanna en stund för att gifva honom försprång. Klockan var ännu ej sex, och vi hade två timmar till dager. Mor, som fått rapport om händelsen, var glad att allt stod väl till i granngården, och som B. var hennes goda vän, var hon raskt på benen och frukosten snart i ordning jemte en korg med vår middag. I skymningen skulle vi återkomma, och då skulle vi alla följas åt till Johannesholm.

Med denna öfverenskommelse afreste vi. Z. och jag åkte på baksätet i trillan, och der skakade vi så tänderna hackade samman, hvarför vi bådo B. köra långsammare. Nej, vi kunde gerna skaka, och för resten skakade vi icke alls; det visste nog han, som så många gånger åkt på baksätet, och dermed körde han ännu fortare. Snart upphunno vi Isak och hundarna, och nu kunde vi icke köra fortare än han gick. Vi fingo då hvila och hemta oss litet innan vi voro framme.

Som bestämdt var, stego vi ur åkdonet vid Nybodarna, der hundarna afkopplades, och gingo upp på ett fall. Här fingo hundarna upp nattslag, och Isak och Z. följde dem in i buskarna för att hjelpa dem skrämma upp haren. För detta ändamål hade Isak uppfunnit ett redskap, som väl få jägare begagnat: nämligen en stor tunn jernplåt, som han höll i ena hörnet och dundrade på med en tjock grankäpp. Detta åstadkom ett infernaliskt larm, så att allt hvad lif och anda hade gaf sig undan och hararna i främsta rummet. B. kände Isaks harskramla förut, men Z. hade mycket roligt af henne och fann henne mycket praktisk. Hon ljöd lika gällt i regnväder och våta buskar, i detta fall olikt både trumskinnet, som mister ljudet när det blir vått, och den vanliga harskramlan, hvars fjäder af vätan förlorar sin spänstighet. Jernplåten för lika stort oljud i alla väder: den är praktisk.

Nu gjorde den god tjenst, ty haren kom på benen och hade strax fyra friska fiender efter sig. Det blef ett dref, hvars ljud lät vackert i jägarnes öron och upprepades från ås till ås af ett mångfaldigt eko. B. stod qvar på fallet, ty det var gifvet, att haren skulle komma dit, och då jag gerna unnade honom få skjuta, gick jag litet längre bort på en kal kulle, der jag hade fri utsigt öfver fallet och dit haren möjligen också kunde komma. Efter en stund närmade sig

drefvet, och snart derpå såg jag den stora hvita haren i sträckt galopp springa rätt åt Boman, såg denne kasta upp bössan, peka på haren, och denne gno förbi honom alldeles vid hans ben. Nu vände B. sig om och pekade fortfarande på haren, tills denne kröp genom gärdesgården och gnodde öfver fäbodvallen.

Då såg jag B. en stund stå och betrakta sin bössa, så tog han ett tag i håret, och der måtte han fått goda råd, ty det blef med ens lif i hans vanligen säfliga rörelser. Han ryckte knifven ur slidan, sprang bort till en stubbe och täljde så spånorna flögo tätt. Så plockade han upp dessa, lade sig på knä vid stubbroten, och omedelbart derpå uppsteg en klar rök. — Hvad månde detta betyda? Jag måste dit i all hast, och så frågade jag flämtande: »Tänker du steka haren?» — »Nej, men här skall du få se på något roligt.» Han upptog bössan, spände låsen och tryckte af, då hanarna helt sakta och beskedligt kröpo ned på tändstiftet. Vi utbrusto i ett skallande skratt, ty saken var den, att låsen voro allt för ymnigt smorda, och den starka kölden gjorde, att smörjan stelnat så hårdt, att fjädrarna ej gjorde tjenst.

»Har du någon mejsel på dig?» Ja, det hade jag, och med den afskrufvades låsen i all hast. De voro till den grad smutsiga, att jag frågade B., om han icke brukade rengöra dem. »Åh nej; jag bara smörjer när de gå trögt.» — »Ja, för det slarfvet gick du nu miste om haren.» — »Åh nej, han kommer nog hit igen; hjelp mig med ena låset, men raska dig!» Så gjorde vi oss hvar sin klyka och höllo låsen så nära elden, att smörjan började smälta och droppa af, men just nu vände haren och närmade sig. »Ja, du lär nog aflifva honom du,» sade B. till mig. — »Åh nej, han kan gå en bugt till,» invände jag, »icke tappa de der hundarna; du skall väl skjuta denna jösse, som drifvit spektakel med dig.» — »Ja, lagom vore det åt honom.» — »Se så, nu går mitt lås; skynda med ditt! Kanske vi hinna.» Pang! Pang! ljöd det uppe i skogen, och så hörde vi Z. locka på med hos honom vanlig ifver. »Se så,» utbrast B.; »nu satte han värre fart på Jöns, nu hinna vi ej!» — »Tag min bössa!» Men nu skrek haren: hundarna hade tagit honom.

»Den gången slippa vi besväret; men nu göra vi låsen riktigt rena, ty här blir nog riktigt storslagt i dag, skall du få se.» Så buro vi ihop mera ved till en jättebrasa och svarade på Z:s »alles-tod-rop» med att bedja honom komma till oss. Snart brakade det i buskarna, och fram kommo både Z. och Isak med haren och hela hundsvärmen. Så snart Z. fick se mig, förebrådde han mig att jag gifvit honom »galna» patroner. »Hur så?» — »Det står hagel N:o 4 på hvarenda en; icke kan man skjuta hare med dem!» — »Jag brukar sådana sjelf, ja, ännu ett nummer finare: N:o 3, se här!» och dermed visade jag honom mina egna patroner, tilläggande: »både du och jag ha eng. hårda hagel; numreringen är dock efter våra vanliga svenska salahagel, således alldeles tillräckligt grofva, det kan du lita på.» — »Nej du, N:o 8 skall det vara, men ni fågeljägare äro tokiga med edra fina hagel, och envisa äro ni som synden, det kan du lita på. Men,» tillade han, »hvarför ha ni gjort eld?» Då vi berättade anledningen, skrattade Z. högljudt, och deruti instämde både B. och jag.

Då vi, sedan bösslåsen voro i ordning, drogo fram öfver marken för att få upp en hare till, återkommo vi till hagelhistorien, och jag retade Z. med att han ändå *fick* haren med sina fina hagel. Ja, men det skulle nog inte hända honom mer i dag med sådant skräp till hagel. Så gick han ifrån oss för att hjelpa hundarna få upp någon ny hare, och snart hörde jag honom skjuta flere skott. Då vi sedan träffades, hade han några hjerpar; för dem hade haglen icke varit för små; lynnet var nu bättre.

Vid Dalhedsstugan hvilade vi en liten stund och åto middag. Der hade vi varm potatis; den borde B. haft till omslag på sina lås, då hade det icke gått så galet för honom som det nu gjort; men då tyckte B., att vi gerna kunde låta maten tysta munnen och lemna hans bösslås i fred.

Hvad björnjägare ibland få slita.

Året 1866 var dålig flod i Dalarna: 75 procent af det under årets vinter utkörda timret blef af brist på vatten liggande qvar i vattendragen. Visserligen kom det en god bit på väg, men det var icke skäl att under 1867 öka på den stora behållningen af qvarliggande virke.

På mitt eller Siknäs distrikt instäldes all timmerdrifning. Jag motsåg derför god tid för vinterjagterna. Af den saken blef dock intet, ty redan före första snön på hösten blef jag beordrad till Korsnäs, emedan disponenten insjuknat. Stationen stod under min bortovaro öde, det vill säga så godt som öde, ty hela personalen bestod af min hushållerska och min skogvaktare, Kröjts, jämte ett par kor och mina sex stöfvare. I december drog jag af i sällskap med min bärarkarl, Snickar-Jöns, och mina båda björnhundar, åkhästen och björnsläden. Den 8 mars var mitt arbete slut och disponenten frisk och kry. Det var ock med verklig fröjd jag sade den civiliserade verlden och alla landsvägsresor farväl och styrde kosan mot vildmarken.

Blott en enda dag hade jag varit ute för att söka björn. I den söder om sjön Runn liggande Vika socken hade en björn varit synlig på hösten, och den, menade min vän Nils, skulle vi nog finna, ty han kände trakten väl. Dit måste vi, ehuru skidföret var dåligt. Före dager voro vi der. Stora Janne hade vi med. Han blef snart efter, men vi andra knogade på till skymningen, då vi hade två timmars väg till gården der vi hade hästarna. Der återfans kamraten; det

var ock hela vinsten af vår elfva timmars ansträngande björnsökning.

Då jag nu ändtligen efter så lång tids bortovaro fick återvända, hade jag god tid att fundera på, huru kommande tid borde användas, ty jag hade fjorton mil att åka efter samma häst, och dertill voro vägarna af många och stora snöfall under denna vinter mycket dåliga och igendrifna, så att jag först på tredje dagens förmiddag kom fram till Siknäs. Kröjts hade visserligen underrättat mig om att snön var mycket djup i den trakten, men att den var så djup som den verkligen var, hade jag icke tänkt mig, ty de 200 alnar som skilde gården från landsvägen voro omöjliga att tillryggalägga med häst och släde förrän vägen blef uppskottad, och dermed voro Kröjts och Vall-Jon sysselsatta då jag kom. Med hjelp af skidorna, dem jag medförde, var jag snart framme. Allt stod väl till, och såväl folk som fä hade synbarligen under vintern lagt på hullet.

Min arbetsplan för de närmaste två veckorna hade jag redan färdig. Den var att noga bese den bolaget tillhöriga Solleröskogen. Den utgjorde mellan trettio och fyrtio tusen tunnland, deraf en del virke borde utdrifvas vintern 1868. Under arbetet hade jag ganska stora förhoppningar att få upp en eller flere björnar, och i denna djupa snö borde ingen undslippa. Jag var nu mycket ifrig att komma ut, hvarför rustningarna för färden företogos redan samma dag och afslutades den följande, så att vi följande dags afton hade allt hvad vi för ett par veckor behöfde i proviant och andra oundgängliga persedlar packadt på en skidkälke.

Den 14 i dagningen skedde affärden. Kröjts och Vall-Jon drogo kälken, och jag sköt på med skidstafven. Hundarna Jeppe och Rulle voro kopplade en på hvardera sidan om kälken och drogo i sin mån hvad de förmådde.

Vår färd gick bra och lätt nog tills vi hunno sjön Sexen; men der blef snön lös, och kälken sjönk ned så djupt, att det blef en fåra i snön. Karlarne höggo uti med all makt. Framåt gick det, men sakta, och allt emellanåt måste vi stanna och pusta. Så kommo vi ändtligen öfver sjön, men i skogen eller mossmarken på sjöns andra sida blef ej en smula bättre. Vår färd liknade sengångarens. Vårt mål var det cirka två mil

aflägsna Orakärnsbergs fäbod. Der skulle för några dagar vårt högqvarter bli, och vi hade tänkt oss hinna dit långt före mörkningen. Men vi hade redan middagstid och halfva vägen ännu ej tillryggalagd, och allt tyngre gick kälken. Hundarna hade slutat draga. De gnisslade och ville komma lös, och då vi kommit långt nog bort för att björnarna skulle kunna ligga i trakten, fingo de sin vilja fram. Så drogo vi igen, ty äfven jag hade måst fästa ett tåg i kälken och drog af alla krafter. Just som solen gick ned, genomträngde dess strålar den förut molnhöljda himmeln.

Vi voro nu utkomna på en stor myr, omgifven af höga och branta berg. Bakom det högsta borde, enligt vår bristfälliga karta, den sökta fäboden ligga; men huru med vår tunga släde komma uppför berget? Ingen af oss kände till marken, men någon dal måste vi uppsöka, ty öfver berget förmådde vi icke draga kälken. Jon och jag slogo oss ned, under det Kröjts, såsom den med trakten mest förtrogne, skulle företaga en tur för att utforska, hvar vi skulle kunna komma fram.

Efter en halftimme återvände han med det besked, att vi måste öfver berget, ty någon genomgång fans ej, och skulle vi färdas omkring bergets norra ände, ja, då komme vi ej fram före morgonen. »Och till dess,» tillade han, »är vår potatis förlorad, ty vintern har, som ni känner, friskat upp sig.» Vi kände ingen köld till, emedan vi uppgjort en väldig brasa, men då potatisen var en väsentlig del af vårt matförråd, måste åtgärder vidtagas för dess räddning från förfrysning. »Har du varit så högt upp på berget, att du sett fäboden, så att vi hitta dit?» — »Nej, icke har jag sett sjelfva vallarna, men jag har sett bergknappen, under hvilken fäboden skall ligga.» — »Ja, då taga vi potatisen och hvad vi mer kunna bära, lemna kälken qvar till i morgon och begifva oss af så fort ske kan.»

Ett sådant arrangement hade vi förutsett, ty våra saker voro inbundna i bärbågar. Hvad vi för natten behöfde togo vi med oss. Jag tog mina filtar och hängmattan, och karlarne proviant, stekpanna och yxor. Dermed lockade vi på hundarna och började knoga af uppför det branta och skogiga berget. Det var lek emot att draga kälken, ty hvarken sten

eller vindfälle hindrade vår färd: allt var begrafvet i den otroligt djupa snön, och som skidorna icke sjönko ned mer än ett par tre tum, voro vi inom en halftimme på bergets högsta topp.

Det hade emellertid blifvit bra mörkt, men den af Kröjts sedda bergtoppen sågo vi väl, och på den satte vi kurs. Vintern hade blifvit bister, och det small i skogen som hade den varit full af tiraljörer. Så satte vi af, snart sagdt hufvudstupa, utför. Det gick som man säger på Guds försyn genom den storvuxna och täta skogen. Efter en stund var jag nere i en dal, och då jag åkt öfver denna och kommit upp på en kulle, var jag vid Orakärnsbergsvallarna. En suck af lättnad undslapp mig, och så framåt för att uppsöka stugorna. Af dem syntes blott taken; resten var gömd under snön. Sedan jag stannat och afkastat min börda, ropade jag på mina karlar: Häråt! Jag fick två svar, det ena nära nog, men det andra långt bort. Snart anlände Kröjts, hvit som en snögubbe. »Hur har det gått för dig?» — »Bra!» — »Hur många gånger har du legat på vägen, Kröjts?» — »Åh, det har icke varit många; men har ni sett så djup snö?» — »Nej; kasta af dig bördan nu, så vi få upp dörren och slippa in.»

Det var icke så lätt att få upp dörren, men med förenade ansträngningar och med hjelp af yxan gick det dock. Uj, hvad den såg svart ut, och hvilken luft sedan! Så strök jag eld på en tändsticka; den brann så pass länge, att Kröjts fick reda på en vedklump, hvaraf han späntade några stickor, som vi antände, och nu kunde vi beskåda vårt blifvande logis. »Ja, här ser icke så rart ut, Kröjts.» Stugan full af spånor och söppel och spisen full af snö, så full att en hel del af golfvet var betäckt deraf! Kröjts såg sig en stund omkring, hvarpå han sade, att här saknade vi icke arbete. Derpå gick han in i mjölkrummet och hittade der en bytta, med hvilken han öste snön ur spisen. Så kom Jon. Äfven han var snöbetäckt. Vi skrattade och frågade honom, om han rullat sig utför det branta berget. Ja, det hade han gjort, men det var intet att skratta åt; det vore bättre vi gåfve honom vatten, ty nu var han så torr i halsen, att tungan satt fast. »Vi ha intet vatten. Tag hit potatispåsen och snoka sedan omkring, om du kan upptäcka hvar källan fins!» Han ville försöka,

hvarpå jag gjorde en tur in i mjölkrummet och framtog det renaste kärl jag kunde finna. Deruti skulle han hemta vatten.

Efter en stund voro både skorstenen och spisen fria från snö och brasan tänd, så att det var ljust i hvarje vrå af stugan. Nu sågo vi, hvilka invånare stugan senast herbergerat. En mängd spånor och ämnen till gillerstickor talade tillräckligt tydligt derom. Der hade fågelfängare under hösten uppehållit sig, och icke hade de varit af den renligaste delen af menniskoslägtet, ty Kröjts sade rent ut, att de mer liknade svin till sina vanor än »kristet folk». Det fick då vara hur det ville med den saken: för oss fans icke annan råd än att hyfsa stugan ren. Snart kom Jon åter och rapporterade, att rent vatten kunde han icke anskaffa förrän han fick ljus, det vill säga bloss.

Nu måste städningen gå först, och med hvar sitt bräde, som togs från en sängbotten, började båda utskotta allt skräp; en gammal qvast, som hittades i mjölkrummet, gjorde resten. Derpå buro de in hö från en närbelägen lada och gingo så till skogen för att hemta ved. Yxornas raska fart mot en torrfura ljödo gladt i den tysta qvällen. Snart förkunnade ett väldigt brak, att trädet föll. Så ljödo åter raska yxhugg, och snart hörde jag, hur skidorna knarrade mot snön, och så ett par dunsar, då vedkubbarna slängdes i drifvan utanför dörren. Nu hördes blott en yxa hugga upp veden, och detta visste jag betydde att en af karlarne återvändt till skogen efter granris.

Under tiden hade jag med en gammal laggknif, som jag funnit i stugan, afskrapat bord och bänkar. Den började nu snygga till sig. Jag hade i en liten flat bräda utskurit ett par hål, passande att sätta ljus i. Den uppspikades på en tvärstock i stugan, som, i förbigående sagdt, var en i dessa trakter bruklig så kallad ryggåsstuga. Vi hade nu, sedan ljus isatts och tändts, en ändamålsenlig ljusstake för två ljus. Så fick golfvet en finsopning och öfverströddes derpå med hackadt granris. Spisen lades full af sprakande furuved, och nu såg stugan ut som skulle det icke varit samma snuskiga hål som för ett par timmar sedan.

Vi slogo oss nu ned och beskådade vårt verk; men till trefnaden hörde att bli af med skor och damasker; dock

måste dessa först upptinas, emedan de voro hopfrusna. Vi hjelpte hvarandra; men sedan detta var gjordt, togo vi, just som på ett kommando, åt våra axlar. I mina sved det som eld, och jag förmodar det kändes icke bättre för de andra. Då jag aftagit kläderna, syntes en bred röd strimma efter dragbandet öfver axeln på bröstet och nedåt ryggen. Huden var afskafven, och det sved, som Jon sade, likt helvetets eld. Baddning med snö och sedan en öfversköljning med bränvin åstadkommo dock en märkbar förbättring.

Härtill bidrogo i sin mån matsäcken och fröjden att vara under tak den bistra vinternatten, ty ännu i medlet af mars kan man i Dalarnas skogsbygder ha det ganska kallt. Vår ovana vid skogslifvet denna vinter gjorde att vi voro trötta och sofvo länge, tills vi af kölden tvungos att gå upp och lägga på mera ved; men nu var ock klockan tre på morgonen. Det var för tidigt att kläda sig, hvarför vi ånyo togo fatt i våra höbäddar och sofvo, jag till klockan sju; men då hade Kröjts redan varit uppe och kokat kaffe. Han förklarade nu, att tid vore vända om efter kälken. Han trodde dock att denna nu lättnat så mycket, att jag ej behöfde följa med för att hjelpa dem. Jag hade dock andra tankar om den saken, hvarför jag följde med och hade karlarne att taga sina bärbågar med.

Det visade sig ock vid vår framkomst, att det var lättare för oss att bära upp något af våra saker på berget och sedan draga upp kälken. Uppe på berget lades åter allt på denna. Nu gjorde jag ingen vidare nytta, utan lockade hundarna och tog en sväng mot vester efter bergryggen, under det hundarna sökte efter björn och jag gjorde och antecknade mina observationer angående mark och skogstillgång. Då jag mot skymningen anlände till sätern, hade karlarne ökat trefnaden i stugan med att uppsätta och bädda min hängmatta, skotta snön från dörren, trampat upp väg till källan och för öfrigt gjort allt så trefligt som omständigheterna medgåfvo.

Karlarne frågade mig genast, om hundarna haft uppe något djur, efter jag dröjt borta så länge, men jag hade hvarken sett eller hört till något matnyttigt eller jagtbart djur. Hela skogen stod som en grift: allt var tyst och öde. Hvad jag sett eller hört inskränkte sig till några korsnäbbar,

som med sina starka näbbar under tystnad plockade frön ur grankottar.

Nu hade en tung och mild vind börjat blåsa från söder: det likade sig till mer snö. Efter ett par timmar hade vi storm. Det knakade och hven i de resliga granarna, och stora massor snö rasade från de snöhöljda grenarna. Karlarne gingo som oftast ut för att se på vädret. Tjocka skyar gingo tätt efter skogstopparna, jagande hvarandra till en oroväckande grad. Det började röka in i stugan, så att vi måste mura upp en snövägg mot skorstenen, och det hjelpte. Vi fingo hela natten sofva i god ro, ehuru man icke kunde undgå att höra vindens tjut i knutarna och trädens klagande i skogen. Mot morgonen dog vinden ut, stormen hade blåst ut, och en och annan stjerna syntes på firmamentet genom vårt lilla fönster. Det var tid att stiga upp och se om våra skidor. Kröjts, som intog mina, spådde nu vackert väder och frisk vinter, och det var ungefär så vi ville hafva det.

Innan vi drogo till skogs, hade vi ätit frukost och det så stadigt, att vi derpå kunde berga oss till qvällen, ty endast bössor och yxor togo vi med oss. Klockan sex drogo vi från vårt stilla hem, der våra saker stodo säkra utan vakt och utan lås. Vår kosa togs åt sydvest öfver kullar och dalar nedåt Säfsjöarna, och så åter genom vilda trakter, der yxan aldrig skadat ett träd, men, tyvärr, nu genom oss och i följd af hvad vi sågo snart gjorde sitt inträde och fällde till jorden träd som i århundraden trotsat väder och vind. Under vår framfärd sökte vi på alla ställen der marken var tjenlig upptäcka någon björn eller märken efter sådana, men fruktlöst, och efter jämt tolf timmars oafbruten skidlöpning återkommo vi till vårt numera både trefliga och efterlängtade qvarter.

Visserligen hade skidföret i följd af blåsten, som hoppackat snön, blifvit mycket bättre än dagen förut, men genom ovana vid skidlöpningen hade vi blifvit trötta, så att det var en sann vällust att få taga af de af isbark och svett stela kläderna, krypa ned i den snygga, varma och mjuka hängmattan och sedan få fritt sträcka ut sig och känna den njutning i hvarje lem hvilan skänker. Skogsmannen har sannerligen njutningar som den civiliserade menniskan icke anar, långt mindre känner.

Så sofvo vi i två timmar och kände oss uthvilade. Nu voro vi, som allmogejägarne och skidlöparne sins emellan säga, »tillbrutna», nu kunde vi åter hugga skidorna fast i de brantaste backar och tryggt låta dem löpa utför branterna utan att vara särdeles oroliga för en »höglufts»-kullerbytta. Också voro vi nu ense om att gå uppför det höga och branta Orakärnsberget, der vi borde kunna se oss vidt omkring. Så drogo vi åstad. Nog slogo våra skidhugg ibland fel, men hvilade och öfvade som vi nu voro, återtogo vi balansen, och utan någon tillbakahasning med åtföljande kroppsaftryck i snön stodo vi snart uppe på toppen.

Utsigten derifrån motsvarade icke fullt vår förväntan, ty väl sågo vi skogar, och åter skogar, berg och kullar, men vidsträckt var synkretsen icke. Vi kunde dock se sjön Sexen, der vi knogat och slitit ondt med kälken; men nu bekymrade detta oss icke mycket.

Vi ställde nu kosan åt sydost öfver berg och skogsåsar, sökande öfverallt efter timmerträd och björnar. Af de förra funno vi massor, men af de senare icke minsta spår, ehuru våra hundar och vi sjelfva gjorde allt hvad i vår förmåga stod att upptäcka våra skogars ludne drott, men det var omöjligt. Vi hade helt säkert varit i närheten af björnarnas iden, men snön var tillräckligt djup att skydda dem för såväl oss som hundarna. Denna dag hade vi hållit ut med skidlöpandet i fjorton timmar; långa blefvo derför ej våra rustningar innan vi qvällade.

Ledsamt nog, hade Kröjts denna dag blifvit hudlös på ena foten derigenom att skidvidjan varit för trång. På morgonen var fotbladet svullet; det beslöts derför att han borde hvila en dag. Äfven hundarnas fötter voro illa medfarna, hvarför Jon och jag drogo af ensamna. Jag ville denna dag se skogens södra rå. Denna skulle skära toppen på ett berg, hvars namn å kartan var betecknadt med Aspliden. Dit ställde vi vår kosa och genomlöpte så en del af skogen som vi sett dagen förut. Tidigt på förmiddagen nådde vi vårt mål.

Här kunde vi sannerligen icke klaga öfver bristande utsigt. Der låg för våra ögon en stor del af Siljan med Rättviken öster om oss och på vestra sidan hela Jerna socken men sin kyrka samt en stor del af Nås finnmark. Under

fjället — ty så tedde det sig i sin snödrägt — låg en liten sjö, Dalkarls-Djupsjön kallad. Dit ville jag, ehuru den icke låg så litet afsides från den terräng jag den dagen ville se. Jag satte följaktligen kurs på sjön.

Nere i berget träffade vi löfskog och — elgspår, färska spår efter en hel flock elgar. Jon hade så när skrikit af glädje, då vi stodo och sågo på de många spåren, der elgarna bokstafligen släpat sig fram. »Åh,» utbrast han, »så motigt att hundarna ej äro här! Men vi taga dem allt ändå. Snön står dem högt upp på sidorna; de komma ingen väg. Vi jaga nog upp dem inom en timme. Tänk så lyckligt att få tag på elgarna så långt bort i skogen, der intet folk fins!» — »Vet du ej af, att det är förbjudet att jaga och skjuta elg under vintern?» — »Jo,» sade han skrattande, »nog vet jag det; men det lär väl ingen bry sig om. Komma Solkarlarne eller Jernaskyttarne hit, så kan ni vara säker om att de ej spara en enda.» — »Ja, det blir deras sak det, Jon. Derför att de äro obarmhertiga tjufskyttar, ger det oss ingen rätt att vara detsamma. Någon elgjagt kan aldrig bli tal om för oss; låt oss åka ned till sjön och sedan på hemväg. Kom med nu!»

Så foro vi fort utför berget och en bit ut på isen; der pustade vi. Jon återtog då samtalet om elgjagten och tyckte jag var bra stollig, som lät ett sådant tillfälle gå oss ur händerna, helst som ingen menniska här skulle kunna antasta oss. »Nå, om du vore ensam nu, Jon, hur skulle du göra då?» — »Åh, inte behöfver ni fråga det; jag tog mig en elg och kanske två; och så lefde vi godt der hemma hela sommaren och kunde hjelpa någon annan ock.» — »Ja, nu gå vi, Jon; vi få vidare tala om saken då vi komma hem.»

Vid hemkomsten berättade Jon lifligt för Kröjts nyheten om elgarna och orerade, hur lätt det vore att uppjaga dem, om »spektorn» blott ville. Här hade vi nu ränt i skogarna en hel vecka och icke skjutit ens så mycket som en sparf, ja, icke ett skott, och nu kunde vi då helt säkert skjuta en elg hvar. Det här vore för galet!

Kröjts, som bättre kände mig än Jon gjorde, försäkrade, att jag i den saken var obillig. De finge ju icke skjuta så mycket som en hare eller en hjerpe under olofligt tid, om de

ock vore aldrig så nödiga om mat. »Nej,» sade han, »tala aldrig om det!» Jon gaf sig icke, utan framhöll, att komme någon annan häråt, ja, då vore det slut med elgarna, och till hösten, om vi ock lefde och komme häråt, fans då ingen elg qvar åt oss.

Att den instälda elgjagten låg mina dugtiga karlar i hågen, det kunde jag märka dagen derpå, då de voro tystlåtna och enades om att göra mig ett litet skälmstycke. Vi voro på toppen af ett temligen högt och tätt skogbevuxet berg. Det var gränslinien mellan bolagets och N. Garbergs fäbodeskog. Linien var bred och skogfri och berget lutade starkt utför. Då vi pratat en stund, sade jag dem, att de nu kunde fara utför berget, under det jag gjorde mina anteckningar; jag skulle nog hinna upp dem snart. Så gaf Kröjts sig åstad, och så snart han försvunnit nedom berget, drog Jon i väg. En liten stund derefter lät äfven jag mina skidor löpa, och i deras spår gingo de lätt. Jag kom med svindlande fart, då jag helt plötsligt påträffade en tvärbrant. Det var för sent att hejda mig i loppet, det fick nu gå som det ville, och ned kom jag, men kunde parera så, att jag föll rätt på skidorna utan att sjelf vackla eller falla.

Några sekunder derefter hade jåg hemtat mig, och nu fans intet skidspår före mig. Jag stannade och vände mig om för att se efter mina föregångare, och nu ljöd emot mig ett tvåstämmigt gladt skratt, och jag hörde Jon säga: »Ja, det är fåfängt få omkull den der!» Nu förklarade båda, att de fallit i branten, som till en del utgjordes af en fallen och öfversnöad jättefura. Derpå hade de qvickt krupit under furan för att få se mig falla och derigenom få hämd på mig derför att jag förut under dagen stått utför ett brant berg, der de båda tumlat mer än en gång. Nu hade de misslyckats, men roligt var det i alla fall, och det tyckte jag med.

Men hvad som ej var roligt, det var att dagen derpå åter få spänna oss för kälken och draga. Nu var nämligen skogen öfversedd rundt omkring sätern der vi bodde, hvarför vi voro nödsakade att flytta till en annan fäbod. Denna blef Sexen. Här slogo vi oss ned i det öde skogvaktarbostället, der vi tillbragte den tid vi behöfde för att påse resten af skogen i denna trakt.

Någon björn fingo vi icke upp, ehuru, som nämdt är, sådana icke saknades, ej heller något annat djur som den tiden var tillåtet att fälla. Erfarenheten af våra fjorton dagars försök blef, att björnarna icke äro så lätta att uppleta då marken är betäckt af två à tre alnars djup snö, och till lön för mödan hade vi söndertrasade kläder, hudlösa lemmar och slitna ledamöter. Allt detta lät dock reparera sig af några dagars hvila, och så var den saken glömd.

En dag i Molnebomarken 1891.

M. och jag hade mycket ordentligt börjat våra jagter den 16 augusti detta år och pligtskyldigast jagat hvarje dag som väderleken tillåtit. Vi voro nu, i medlet af september, på återresa från årets långtur vid Rättvik, der det i år skulle finnas godt om rapphöns. En kort rekognoscering på aftonen jäfvade icke detta rykte. Likafullt sade mig M.: »I morgon reser jag hem, kan ej vara borta längre; du följer väl med?» — »Nej!» Jag hade redan förut i tre veckor gästat M., der han bodde ute på sitt sommarställe vid Geflebugten. Der hade vi grasserat med redan före den lofliga tiden sprängda och ofta moderlösa fågelkullar. Der var intet att göra, och ännu var sommarväder och harjagtstiden långt aflägsen. Nej, ehuru äfven jag ville hem, kunde ännu några dagar egnas åt rapphönsjagten, och en liten plan hade jag ock uppgjort.

»Det var en aften i Tivoli», sjunger Erik Bögh. Men det var en afton i Strömparterren under innevarande högsommar jag var ute för att möta en bekant och sedan fara ut till vårt Djurgårds-Tivoli. Vid nedgångstrappan påträffade jag en gammal bekant, disponenten för de stora Molneboverken i Salatrakten. Efter öfliga helsningar meddelade han mig, att han under sommaren jemte sin familj bodde ute på Molnebo, och genast var jag färdig fråga honom, om det fans några rapphöns der ute. »Åhja, nog fins det. Jag har sett rapphöns, men icke tror jag det är många.» Disponenten är icke nu mera jägare, hvadan jag frågade, om M. och jag finge resa ut till honom och skjuta hvad som fans. »Ja, hjertans

gerna; ni äro välkomna, men hvilken tid komma ni?» — »Icke före den elfte september; det är första lofgifna jagtdagen.» — »Ah, det var dumt; då är jag inflyttad igen; men vill ni jaga, så far ni dit; bror min bor derute, så nog skall jag rangera och ställa bra för eder. Dumt var det likväl, att jag icke kan få vara med och se hur ni skjuta bom.» Så skildes vi åt. Sedan M. förklarat, att han reste hem, var jag besluten att stanna vid Molnebo en eller ett par dagar, hvarför jag skref och underrättade om min ankomst. Jag bad få en vägvisare emot mig vid Morgongåfva station, emedan jag ställde min resa så, att jag skulle inträffa der vid 9-tiden på förmiddagen, och genast ville börja jagten.

Så kom dagen för M:s och min skilsmessa. Han gick med bantåg klockan 8 förmiddagen till Gefle och jag med ångare klockan half 12 öfver Siljan till Insjön. Tiden mellan M:s och min afresa blef mig lång. Jag kände mig ensam och öfvergifven, ångrade mitt uppehåll vid Molnebo och längtade hem till de mina. Jag tänkte på de 25 år som förflutit sedan M. och jag började våra gemensamma jagter, på hur mycket land och folk förändrats sedan dess. Jag tyckte vi voro alldeles desamma. Vi höllo ut vår dag lika bra som förr, och jag undrade allt, hur länge så skulle gå, ty vi voro nu tillhopa 142 år, tänkte på att vi varit de första som användt en fågelhund i dessa trakter, och att jag helt säkert varit den förste vermländing som skjutit ripor och annan fågel i fjällen för stående hund, och nu var ju denna jagt den modernaste, och nu genljödo de tysta, öde fjällen af tusentals skott.

Så hade gått till, men det lönade icke mödan sitta här och koka ihop vemod. Nej, fram med skrifdon, och så skref jag till min unge vän »Gross»: »Kom till Molnebo tidigt i morgon!» Lefve posten, telegrafen och telefonen! Han hade inbjudningen i Stockholm i god tid för att hinna möta mig. Så vrålade ångbåten, och rappt var jag ombord. Han plaskade i väg och lemnade mig i oskadadt skick och rätt tid vid Insjön på det väntande bantåget. Ensam passagerare hade jag varit på ångbåten, och ensam blef jag i jernvägskupén, dock icke alldeles ensam, ty Hallå fick åka hos mig. Han var

denna dag icke språksam: han bara sof, och det kunde han behöfva efter 6 à 7 veckors traskande i skog och mark.

Det blef en lång dag, ty först klockan 10 på qvällen kom jag till Krylbo, der tjenstgörande konduktören viggat med mig att jag skulle bo hos honom öfver natten. Ja, det kunde jag godt göra. Der fick Hallå sofva i samma rum som jag, och så var allt godt, till och med den lilla soffa jag låg uti under natten. Den var, förstås, gjord för folk af mindre dimensioner, och att den knakade och jemrade sig då jag nedklämt min korpus deruti, det brydde jag mig ej om, ehuru Hallå morrade då det brakade för hårdt.

Klockan 6 på morgonen voro vi i alla fall uthvilade och instufvade i jernvägskupén. Nu var jag icke ensam längre, ty det var torgdag eller marknad i Sala, och kupén var full af menniskor, honor och hanar om hvartannat. Nog är ressällskap en guds gåfva när man har rum, men jag blef dock glad då sällskapet lemnade mig i Sala, och ännu gladare då tåget släppte af mig vid Morgongåfva. En minut derefter stod jag ensam på perrongen, ej ett lif syntes; hvar hade jag min vägvisare? Ah, der står ju en livréklädd karl! Riktigt! Det var kusken från Molnebo med ekipaget.

»Patron helsar och ber herrn åka fram till Molnebo och börja jagten der.» — »Är brukspatron der?» — »Ja, sedan i går.»

»Skönt! Kör!» och köra både ville och kunde den mannen, ty efter några få minuter svängde vi upp till trappan på den stora, ståtliga gården. Der var patronen! »Välkommen! Är du ensam?» — »Ja. M. och jag skildes i Rättvik.» — »Ja, det var bra du kom; nu skola vi ut och se på en elg, som våra skogvaktare tagit från några tjufskyttar.» — »När?» — »I går! De kommo just nu hem med den.» Ja, så sågo vi på elgen; den var styckad och hade varit ett fullvuxet djur. »Nu måste du se på min nya såg!» Ja, det ville jag. Så skulle vi se brädgården och verket, och så gick tiden. Jag ville ut till rapphönsen. Ja, nog skulle jag få det, men frukost först. »Intet fjäsk! Nog bli rapphönsen qvar.» Så grepo vi verket an med frukostätandet.

Brukspatronen hade äfven en annan främmande hos sig. Det går ibland icke så fort att äta; också blef klockan half 12

innan vi voro färdiga och jag skulle gå; men då beslöts att vi skulle åka. Patronen visste, hvar en kull rapphöns fans, och så kom vagnen fram. Mellan stora åkrar, löfklädda kullar och mindre skogsbackar gick vår färd. Det var en mark der hönsen borde trifvas, »och här,» sade min värd och jagtherre, »har du den omtalade Dalkarlsåsen; der slutar min mark; norr och vester om den får du ej gå, och der har du elfven; den kan du hafva till märke i dag. I morgon kommer en skogvaktare att följa dig och visa upp flere kullar som han vet om; äfven vid utgårdarna fins höns; res dit, vi ha godt om hästar; sköt dig för resten efter godtfinnande; nu skall du börja jagten, ty här skall finnas höns.»

Glad var jag att komma i verksamhet, hvarför jag tog afsked under anhållan att han skulle sända Gross till mig, om denne kom med Stockholmståget. Ja, vore han med, skulle nog bli råd för den saken. »Så sök, Hallå!» Vännerna i vagnen ropade: »Vi köra blott sakta; vi vilja se om du får upp och hur du bommar!» — »Kör ni!» och så gick jag nedåt åkern. Tio minuter derefter markerade Hallå och fick strax stånd. Det var ej långt från landsvägen och vagnen. Jag hörde dem ropa: »Här står han på släta gärdet!» — »Ja, ja, det fins nog höns hitåt,» och så lättade hönsen och flögo på hemväg, d. v. s. åt Molnebo till. »Anamma!» hörde jag vännerna säga, »der skötte sig hunden illa.»

Jag hade sett, hvar hönsen lagt sig, och gick nu deråt. På vägen mötte mig en ormvråk; han var visserligen ej inom håll, men hökar, falkar och ormvråkar saluterar jag alltid, äfven på långa håll. Det lyckas ibland. Denna gång fredade vråken sig. Så fick Hallå stånd för hönsen. Ett jättedike skilde oss åt; hur få dem att taga till vingarna? Gick jag ned i diket, ja, då kunde hända, att de flögo utan att jag fick skott, och deruppe höll vagnen. Jag skulle bli utskrattad! Ned i diket måste jag och upp med. Jag hann ej få fotfäste innan svärmen lättade och jag smällde på. »En bom, en träff!» hörde jag från vagnen. »Ja! Kör till Morgongåfva; vi skola med tåget.» — »Adjö med eder!» tänkte jag, och så gick jag efter hönsen. Det blef nu ordning i jagten och icke många bommar heller. Jag hade höns i alla snaror på min lilla väska; den blef tung, och hönsen dinglade och slängde

hit och dit. Varmt var det, och svettig var jag; hvarför fjäska? Jag kunde ju hvila en stund, så skulle jag söka mig en skuggrik plats, men innan jag fann en sådan hade jag skjutit en höna till. Den måste ha plats i väskan. Så tog jag af mig väskan, och så skulle jag räkna. Anamma! der hade jag tappat en höna. Den ville jag söka upp efter hvilan. Så slog jag mig ned, satt en stund, och se! der kom en vagn i rask fart. Kunde det vara Gross? Ja, riktigt! Der satt Gross och spanade. Nu såg han mig, vagnen stannade, och ur klef han, och välkommen var han; nu slapp jag knoga ensam och sällskapa med mig sjelf; lefve jagtkamraterna!

Sedan jag tömt min lilla väska och lemnat hönsen till kusken, drog jag i sällskap med Gross ut igen, och sedan vi lagt oss om qvällen, kommo vi öfverens om, att en dag i Molnebomarken hör till de glada och går ej så fort ur minnet.

